ringen exercerade så mycket långre, som behöfdes för att i nödens stund med framgång kunna ersätta den indragna styrkan.

Hans Jansson: Min mening har aldrig warit, att anmärka något wid sjelfwa remiß-åtgärden af Kongl. Maj:ts i detta plenum föredragna Nådiga skrifwelse. Jag wille endast fästa uppmärksamheten på den likhet, som i ett wißt afseende sig företeddе emellan deu Nådiga skrifwelsen och Herr Holms motion. Beträffande åter Strindlunds yttranden, i anledning af Anders Danielsons förslag, så torde jag få erinra, att samma förslag alldeles icke amtalar någon vacansafgift, utan endast och allenast den allmänna indragningsåtgärd, att 3:ne rotar skulle förena sig om underhållandet af 2:ne nummer. Strindlund har således mißförstått, om icke mißtydt Anders Danielsons mening.

Anders Brissman från Skaraborgs Län förenade sig med Strindlund och Ola Jeppsson och sade sig icke kunna samtycka dertill, att Bewäringens rätt på något sätt wåldfördes eller tråddes för nära.

Lars Larsson från Skaraborgs Län instämde likaledes med Strindlund.

Johan Bengtsson från Wester-Norrlands Län: Jag will ej onödigtwis förlänga den redan nog långa discußionen, utan endast yttra den öfwertygelse, att wi icke äro nog sakkunnige för att med säkerhet

framlägga planer till en ny organisation af Rikets försvarswerk. Hwad särskilt angår den föreslagne indragningen af den indelta wapenstyrkan och Bewäringens insättande i deß ställe, så har jag sjelf haft tillfälle erfara, att dertill fordras wida större wana, kännedom och öfning, än som man kan påräkna hos wår Bewäring, i händelse den, utan nödige förberedelser, skulle wid första behofwet gå i fält. Detta wore icke rådligt hwarken i afseende på landets försvar, eller för bewäringen sjelf. I öfrigt instämmer jag med Strindlund, rörande olämpligheten deraf, att wåra söner skulle hållas till en långre exercis, serdeles under den angelägna arbetstiden om sommaren.

Strindlund: Jag har endast yttrat mig emot Herr Holms förslag och icke emot Anders Danielsons, det jag hwarken fattat eller förstår. Så mycket förstår jag dock, att man wid alla förändringar bör wara warsam, att icke det nya blir sämre, än det gamla.

Omsider förklarades discussionen slutad, och framställdes derefter af Talmannen proposition till bifall och till återremiß af Betänkandet, hwarpå följde swar af blandade Ja och Nej. I anledning häraf och då votering begärdes, så uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

"Bifaller Ståndet Allmänna Beswärs- och Oeconomie-Utskottets Utlåtande N:o 132, i anledning af wäckt motion, om åtskillige förändringar i Armées organisation och Rikets Försvarswerk".

Den, som det will, röstar Ja;

Den, som det icke will, voterar Nej;

Winner Nej, så har Ståndet återremitterat Utlåtandet, med de derwid gjorde anmärkningar.

Voteringen, som härefter i wanlig ordning anställdes, utföll med 56 Ja emot 27 Nej; och war Utlåtandet således bifallet.

Wid förnyad föredragning af Lag-Utskottets, sedan den 6 och 7 November, på bordet hwilande Utlåtande N:o 148, öfwer anmärkningar wid Utskottets Betänkande N:o 81, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifwelse, med öfwerlemnande af Lag-Comitéens förslag till Allmän Civil-Lag, äfwensom öfwer wäckte motioner, hwilka dermed stå i sammanhang, fann Ståndet för godt att bifalla Betänkandet N:o 81, med det tillägg och den förändring, som innefattas uti Utlåtandet N:o 148.

Till bordläggning anmäldes nu nedannämnde Utskotts Betänkanden, Utlåtanden och Memorial;

Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets:

N:o 134, i anledning af wäckte motioner, angående Gästgifweri- och Postskjutswäsendet samt Forwagnsinrättningar; och

Stats-Utskottets:

N:o 301, i anledning af erhållen återremiß å Utlåtande N:o 251;

N:o 302, angående Herr Dalmans motion, att af det wid sista Riksdag bewiljade extra anslag, bereda tillgång för bewäringens beklädnad;

N:o 303, i anledning af erhållen återremiß å Betänkandet N:o 200, rörande Grefwe von Fersens motion om de förändringar, som insmugit sig uti de af Konung Carl den XI konfirmerade, med allmogen upprättade knektekontrakter;

N:o 304, i anledning af wäckt fråga, om rättighet för Kongl. Maj:t att, i saknad af tillräckligt årligt anslag för bewäringens beklädnad, för detta ändamål anwända reservförråden;

N:o 305, i anledning af erhållen återremiß å Utskottets Betänkande N:o 238, rörande Anders Danielsons motion, om rättighet för indelta arméens Civil-stat att, lika med den militära, njuta ersättning för afgifne accord;

N:o 306, i anledning af wäckt fråga, om rättighet för de Landshöfdingar, hwilka, sedan början af år 1830, tagit afsked, att komma i åtnjutande af pension, till beloppet motswarande den, som hädanefter afskedstagande, pensionsberättigade Landshöfdingar åga uppbära;

N:o 307, i anledning af erhållen återremiß å Betänkandet N:o 272, angående wäckt motion om

understöd af Allmänna medel åt de nödlidande innewånarne i Bohusländska Skärgården;

N:o 308, i anledning af Riks-Ståndens olika beslut, i fråga om handtlangnings-understöd för Nybyggare uti de Norra orterne; samt

309, i anledning af erhållen återremiß på Utlåtandet N:o 275.

Genom ankomne Protocollsutdrag underrättades Ståndet, att

Höglofl. Ridderskapet och Adeln,

den 6 November,

Wid föredragning af Stats-Utskottets Utlåtanden N:ris 203 och 291, stadnat i följande beslut:

1:o Att hwad Rikets nu församlade Ständer bewilja, såsom extra anslag, må med en femtedel årligen af Riksgälds-Contoret utbetalas; samt att Riksgälds-Contoret, derest tillgång ej härtill af disponibla medel finnes, må i detta afseende upptaga lån till erforderligt belopp;

2:o Med afslag å hwad Utskottet yttrat, rörande de begärde extra anslagen för Förswarswerket til lands och Förswaret till sjös, biföllos de af Kongl. Maj:t, i Deß Nådiga proposition, för deße ändamål åskade anslag;

3:o Utskottets uti Utlåtandet N:o 203, rörande Fyrar och Båkar, afgifne tillstyrkande bifölls med det uti Utlåtandet N:o 291 föreslagne tillägg;

4:o För Allmänna Underwisningen bewiljades ett extra anslag af 1500 Rdr B:co;

5:o Utskottets uti Utlåtandet N:o 291 afgifne tillstyrkande i frågan om extra anslag för Wattencommunicationer m. m., bifölls, med den förändring, att den årliga anslagssumman förhöjdes till 100,000 Rdr, samt att det andra af de wid dispositionen af deße medel föreslagne förbehåll afslogs;

6:o Bifölls Utskottets tillstyrkande af den underdåniga anhållan till Kongl. Maj:t, att öfwer anwåndandet af de extra anslag, som bewiljas, särskilte redogörelser årligen må afgifwas, till granskning undergående i Kongl. Kammar-Rätten, samt af Rikets Ständer och deras Revisorer; och

7:o Att den bewiljade extra anslagssumman skall börja att utgå, på sätt Rikets Ständer besluta, samma år, som den nya Statsregleringen widtager;

Högwördige Preste-Ståndet,

den 6 November,

Wid föredragning af Bewillnings-Utskottets Utlåtande N:o 35, bifallit Utlåtandet N:o 13, med de uti Utlåtandet N:o 35 föreslagne förändringar; dock skulle 7 §. 1 mom. erhålla följande lydelse:

delse: "— — Arrende och andre kontrakt emellan enskilde personer, angående egendomar, husrum, bodar, källare, tomter, trädgårdar, åkrar, ängar och betes-hagar m. m., så på landet som i städerne, skola, oafsedt det sätt, hwarpå de finnas upprättade, jemwäl om de blifwit för wederbörande Embetswerk och genom deröfwer meddeldt protocollsutdrag afslutade, antingen skrifwas på stämpladt papper, beräknadt efter den arrendesumma, hyra eller afgäld, som för ett år i penningar eller penningewärde utgöres, och för kortare tid i förhållande derefter, dock aldrig lägre än 3 ß. Begagnas kontrakt utöfwer den deruti bestämda tid, bör chartan derefter lämpas, dock ej till högre belopp, än som swarar emot ett års arrende eller hyra; dock belägges ej kontrakt med ny charta, förr än nytt sådant upprättas, eller, i följd af nytt aftal, arrendet eller hyran förhöjes, då chartan derefter lämpas, eller när kontrakt på ny arrendator eller hyresman transporteras.

Låtit bero wid Lag-Utskottets Memorial N:o 147;

Remitterat till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts Nådiga skrifwelse, angående upptagande af ett lån till befrämjande af Hypotheks-föreningar;

Återremitterat Lag-Utskottets Betänkande N:o 153;

Bifallit: Banko-Utskottets Betänkande och Memorial N:s 58, 59 och 60; Bewillnings-Utskottets

Betänkande N:o 36; Stats-Utskottets Utlåtanden N:s 295, 296, 297, 298 och 299; Stats- och Ekonomi-Utskottens Betänkanden N:s 32, 33, 34 och 35; samt Lag Utskottets Betänkanden N:s 44, 140, 141, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 62, 92, 102, 152, 154 samt 65 och 144; de 2:ne sistnämnde med det tillägg, att bysättning för en och samma skuld ej må fortfara utöfwer 3 år; samt

Lagt till handlingarne Lag-Utskottets Betänkanden N:s 143, 142, 149 och 151; samt

Wälloſl. Borgare-Ståndet,

den 3 November,

Wid föredragning af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 291, stadnat uti det beslut, som innefattas uti härefter afskrifne del utaf Protocollsutdraget:

Principfrågan angående sättet, huru medel till extra anslagen skola anskaffas:

Ståndet, som bifallit Betänkandet N:o 203, pag. 4, i denna del, lade Utlåtandet N:o 291 i denna punkt till handlingarne.

Förswarswerket till lands:

Ståndet, som bifallit 1, 2, 11, 12, 13, 14 och 15:de punkterne och afslagit 7:de punkten af Betänkandet N:o 203, lade deßa punkter i Utlåtandet N:o 291 till handlingarne.

3:de och 4:de punkterne: Ståndet widblef

deß, wid pröfning af Betänkandet N:o 203 fattade beslut; 5:te punkten: Utlåtandet N:o 291 bifölls; 6:te punkten: Utlåtandet N:o 291 afslogs; 8:de punkten: Stats-Utskottets tillstyrkande af ett anslag af 50,000 Rdr, i ett för allt, för försänkningsarbetets fullbordande wid Stockholms avenuer till sjöß, och till anskaffande af den för förswaret wid detta ställe erforderliga bestyckning, afslogs; men hwad Utskottet i öfrigt uti denna punkt af Utlåtandet N:o 291 anfört, blef af Ståndet bifallet; 9:de punkten: Utlåtandet N:o 203 bifölls, och Utlåtandet N:o 291 lades till handlingarne; 10:de punkten: Utlåtandet N:o 291 bifölls.

Förswaret till sjös:

Utlåtandet N:o 291 bifölls.

Fyrar och Båkar:

Ståndet stadnade härwid i det beslut, att Rikets Ständer må uppdraga till Fullmäktige i Riksgälds-Contoret, att, för Fyr- och Båk-wäsendets upphjelpande, på billigaste wilkor upptaga lån, hwarwid till Ränte- och Amortißementsfond för detsamma anwisas Danska fyringsmedlen 9,333 Rdr 16 ß. B:co, hwilka under 4:de Hufwudtiteln blifwit uppförde, såsom ökad tillgång för Lots- och Båk-wäsendet, och med föreskrift, att berörde anwisade medel så förwaltas af Riksgälds-Contorets Fullmäktige, att lånet må wara återbetaldt sist inom 20 år efter deß upptagande.

Allmänna Underwisningen:

Utlåtandet N:o 291 bifölls.

Wattenkommunikationer m. m.:

Utlåtandet N:o 291 bifölls.

Slutpunkten uti Utlåtandet N:o 291:

Ståndet beslöt, att de till wattenkommunikationer m. m. bewiljade 70,000 Rdr för året, skola utgå från och med det år, då den nya ordinarie Statsregleringen widtager, till och med det år, då samma ordinarie Statsreglering upphörer; men att de i öfrigt bewiljade extra anslag skola utgå ifrån och med det år, då den nya ordinarie Statsregleringen widtager, under fem år, med en femtedel årligen;

den 6 November,

Bifallit: Lag-Utskottets Betänkanden N:s 140, 52, 53, 145, 102, 152, 153 och 154; Stats-Utskottets Utlåtanden N:s 295, 296, 298 och 299; Banco-Utskottets Betänkanden och Memorial N:s 58, 59 och 60, samt Stats- och Ekonomi-Utskottens Betänkande N:o 32;

Återremitterat Stats- och Ekonomi-Utskottens Betänkande N:o 33; och

Lagt till handlingarne Lag-Utskottets Utlåtanden N:s 141, 142, 143, 144, 149, 150 och 151; samt

den 7 November,

Bifallit: Lag-Utskottets Betänkande N:o 58; Stats-Utskottets Utlåtande N:o 297; samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens Betänkanden N:s 119 och 133;

Återremitterat sistnämnde Utskotts Betänkande N:o 132; och

Lagt till handlingarne Lag-Utskottets Memorial N:o 147.

Justerades ej mindre den del af förmiddagens protokoll, som innefattar remiß till Stats-Utskottet af Erik Nilssons och Anders Mårtenssons från Jemtlands Län motion, angående betalningswilkoren af Jemtlands innewånares skuld till Staten för erhållen undsättningsspannmål, än åfwen Protocollsutdrag öfwer de i Ståndet denna dag fattade beslut.

Ståndet åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ till 10 på aftonen.

In fidem

J. J. Bergström.

1834 den 15 November.

Plenum kl. 5 e m.

Protocollet för den 10:de innewarande månad justerades.

Följande af Stats Utskottet afgifna och sedan den 10 innewarande månad på bordet hwilande Utlåtanden och Memorial blefwo nu åter föredragne, nemligen:

N:o 301, i anledning af erhållen återremiß å Utlåtande N:o 251;

Lades till handlingarne.

N:o 302, angående Herr Dalmans motion, att af det wid sista Riksdag bewiljade extra anslag, bereda tillgång för bewåringens beklädnad;

Blef, på fleres begäran, ytterligare lagdt på bordet.

N:o 303, i anledning af erhållen återremiß å Betänkandet N:o 200, rörande Grefwe von Fersens motion om de förändringar, som insmugit sig uti de af Konung Carl den XI confirmerade Knecktekontrakter;

Ståndet beslöt, att detta skulle hwila på bordet, intill deß swar inkommer på återremißen af Stats- samt Allmänna Beswärs- och Oeconomie-Utskottens Utlåtande N:o 35, i fråga om Paßevolanceafgiften.

N:o 304, i anledning af wäckt fråga, om rättighet för Kongl. Maj:t att, i saknad af tillräckligt årligt anslag för bewäringens beklädnad, för detta ändamål anwända reservförråden;

Lades, på åtskilliges begäran, ytterligare på bordet.

N:o 305, i anledning af erhållen återremiß å Utskottets Betänkande N:o 238, rörande Anders Danielsons motion, om rättighet för indelta arméens Civil-stat att, lika med den militära, njuta ersättning för utgifne accord;

Ståndet lät härwid bero.

N:o 306, i anledning af wäckt fråga, om rättighet för de Landshöfdingar, hwilka, sedan början af år 1830, tagit afsked, att komma i åtnjutande af pension, till beloppet motswarande den, som hädanefter afskedstagande, pensionsberättigade Landshöfdingar äga uppbära;

Bifölls.

N:o 307, i anledning af erhållen återremiß å Betänkandet N:o 272, angående wäckt motion om understöd af Allmänna medel åt de nödlidande innewånarne i Bohusländska Skärgården;

Anders Danielson: Med hwilken öfrige Riksdagsfullmägtige från Bohus Län sig förenade, framställde huruſom Länets Fullmägtige icke kunde underlåta, att begagna den af Utskottet anwisade

utwåg, att hos Kongl. Maj:t göra underdånig anhållan, om understöd för de nödlidande innewånarne i Lånets Skärgård; utaf de medel Rikets Ständer, på grund af Cholerafarsotens spridande i Riket, bewiljat; och blef, uppå Talmannens Proposition, Utlåtandet af Ståndet bifallet.

N:o 308, i anledning af Riks-Ståndens olika beslut, i fråga om handtlangnings-understöd för Nybyggare i de Norra provinserne;

De af Utskottet föreslagna voteringspropositioner godkändes.

Och

309, i anledning afer hållen återremiß på Stats-Utskottets Utlåtande N:o 275;

Ståndet lät bero wid Utlåtandet N:o 275.

Widare föredrogs å nyo Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets den 10 i denna månad på bordet lagde ytterligare Utlåtande N:o 134, i anledning af wäckte motioner, angående Gästgifweri- och Postskjutswäsendet samt Forwagnsinrättningar.

Af Daniel Danielsson från Örebro Län ingafs ett så lydande

Wördsamt Anförande!

Då Utskottet uti nu ytterligare afgifwet Betänkande, rörande Gästgifweri- och Postskjutswäsendet samt Forwagnsinrättningar, till följe af anmärkningar och återremiß från Med-Ständerne, i wißa delar

frångått eller förändrat deß, angående deße ärenden, under N:o 95 lemnade Utlåtande, hwilket wunnit detta Ståndets bifall, anser jag mig ej i något afseende förhindrad, att fästa en närmare uppmärksamhet wid de af Utskottet, uti närwarande Betänkande, 6 mom, i deß förslag rörande Skjutsentreprenader, projecterade stadganden, att entreprenörer skulle åligga, att hwarje resande, inom en half timma efter ankomsten, fortskaffa, samt att hästarne ej må wara öfwer $\frac{1}{8}$:dels mil från skjutsstationen aflägsnade. Deße föreskrifter, af hwilka den förra gör den senare aldeles öfwerflödig, synas nästan framkallade af ett hemligt beslöjadt begär, att, på ett särdeles werksamt sätt motarbeta Utskottes sjelfprisade omtanka och wälwilja för de skjutsskyldige och deras lindrande genom de föreslagne entreprenaderne, samt stå deßutom ej i öfwerensstämmelse med öfrige stadganden; ty huru ofta kan ej hända, att det antal hästar, som en entreprenör, på sätt föreskrifwit är åtagit sig hålla, blifwer, till följe af inträffande större opåräknad eller oförutsedd concurrence af resande, alldeles otillräckligt; och likwäl skulle denna entreprenör, enligt hwad nu föreslaget är, wara skyldig, att hwarje resande inom en half timma fortskaffa — en orimlighet, som hwar och en lätt inser. Med någon local-kännedom, bör man deßutom weta, att många hemmans utmark och beteshagar ofta äro mycket långre, än $\frac{1}{8}$:dels mil från deß åbyggnad belägne, hwaraf skulle följa, att entreprenören skulle twingas, att hela året om inne å stall föda alla för skjutsningen behöflige hästar. Hwem skulle wäl wåga, att utan betingande af all-

deles olidliga fördelar, åtaga sig sådane åligganden? Jag hemställer derföre, att detta moment må erhålla den redactionsförändring, att, med uteslutande af alla föreskrifter om hästarnes aflägsenhet, entreprenörer åläggas, att, så länge det wid stationen för dygnet bestämde antal hästar ej utgått, inom 1 timma, men i annat fall inom 2 timmar, resande fortskaffa.

Daniel Danielsson,
från Örebro Län.

Erik Persson från Gefleborgs och Ola Jeppsson från Blekinge Län hemställde wäl, om icke Ståndet, som förut bifallit det första Betänkandet, wille låta det sednare hwila tills det sig wisat hwad de öfrige Stånden ämnat besluta, men, uppå framställning af Sekreteraren, att det nu föredragna Betänkandet icke innehölle någon inbjudning till Ståndet, att frångå deß förra beslut, men att tillfälle blefwe till ärendets ytterliga öfwerwägande, när det slutliga förslaget till sammanjemnkning af Riks-Ståndens möjligen olika beslut inkomme, fann Ståndet Betänkandet nu endast böra läggas till handlingarne.

Af Johan Andersson från Upsala Län war ingifwen följande motion, som nu upplästes:

"Hos Stats-Utskottet hwilar ofgjord en, hos Wälloſl. Borgare-Ståndet wäckt, fråga, om en bättre och rymligare local till Plenirum för Borgare-Ståndet, än som, wid Riksdagens början, war i ord-

ningsställdt för samma Stånd uti detta eller Riksgälds-Contorets förra hus; och är nu i förslag, att till begagnande af Borgare-Ståndet under framdeles inträffande Riksdagar upplåta det af Stats-Utskottet nu begagnade rum, som likwäl skulle förändras medelst flyttning af en mellanwägg och takets förhöjning. Det undfaller wißerligen ej någon ibland hederwärda Bonde-Ståndets Ledamöter, att detta Stånd, ännu mera än Borgare-Ståndet, icke kan finna sig belåtet med det af Bonde-Ståndet nu begagnade Plenirum, notabene, i det skick hwari samma rum nu befinnes. Rummet är alldeles för lågt. En stor del af bredden på rummet måste lemnas obegagnade i och för sjelfwa Ståndet, i anseende till den på ena långsidan inrättade plats för åhörarne. Det medför en olägenhet för Ståndet, att åhörarne, för att komma till denna plats, måste gå genom samma dörr, som Ståndets Ledamöter, samt äfwen genom någon del af sjelfwa Sessionsrummet. Denna olägenhet kan undanrödjas, om taket höjes och Läktare för åhörarne inrättas wid norra ändan af Plenirummet, med serskild ingång ifrån Tambouren. I öfrigt äro Bänkarne för Ståndets Ledamöter illa inrättade och placerade, och saknas äfwen hyllor framför hwarje bänk, på hwilka Ledamöterne kunna upplägga medhafwande Betänkanden, jemte andra nödwändige handlingar. Jag anhåller derföre att Stats-Utskottet må få sig uppdraget, att, i sammanhang med fattandet af beslut i anledning af Borgare-Ståndets framställning, jemwäl förordna om ändring och förbättring af Bonde-Ståndets plenirum i alla de af mig anmärkte delar, jemte hwad Ståndets öfrige

Ledamöter kunna finna erforderligt och wid werkställigheten wisar sig ledande till nytta och beqwämlighet; och torde den person, som får werkställighetsåtgärden sig uppdragen tillika warda ålagd att rådföra sig med Bonde-Ståndets Fullmägtige i Banken och Riksgälds-Contoret i de delar, i hwilke, under werkställigheten, anledning kan wisa sig till andra, nu icke uppräknade, ändringar samt förbättringar, och hwilket ofelbart kommer att åga rum, i afseende på placeringen af bankarne.

Johan Andersson,
från Upsala Län.

Ståndet hördes i allmänhet instämma i denna motion, som derefter remitterades till Stats-Utskottet.

Erik Persson från Gefleborgs Län inlemnade ett Anförande af följande innehåll:

Wid sista Riksdag förordnade Riksens Stånder, genom bifall af Stats-Utskottets Betänkande N:o 390, att af Riksdagskostnaderne skulle utgå ett anslag af 10 Rdr Banko, efter hwarje tryckt ark, för upprättandet af Register öfwer Riks-Ståndens protocoller wid samma Riksdag och ombesörjande af samma Registers tryckning, såsom bilaga till protokollen, uppå Statens bekostnad. Hederwärda Bonde-Ståndet undfaller icke nödwändigheten af ett lika beslut, i afseende på Protocollen för denna Riksdag, hwilka, förutan-register till desamma, skulle blif-

wa nåstan obrukbara och onyttiga; och wåcker jag derföre nu motion derom, att ett sådant anslag, som förut är nämndt, måtte bewiljas, för upprättandet och ombesörjandet af tryckning på allmän bekostnnd af, om icke alla Riks-Ståndens, åtminstone Bonde-Ståndets protocoll wid innewarande Riksdag.

E. Persson,
från Gefleborgs Län.

Denna motion remitterades till Stats-Utskottet.

Derefter uppläste Anders Danielson från Elfsborgs Län ett så lydande Memorial:

Sedan det fall inträffat, att i Riksgälds-Contorets General-kaßa finnes omkring 263,333 Rdr 16 ß. Riksgäld i färdige småsedlar, samt att under Fullmäktiges egen wård finnas ostämplade, färdigtryckte blanquetter af 10 Rdr, 1 Rdr och 16 ß:s valörer, till ett belopp af 363,600 Rdr, och då onekligen rörelsen finner sig wäl belåten med ett fortsatt utgifwande af Riksgäldssedlarne, intilldeß det mindre speciemyntet hunnit allmännare spridas, samt en onödig förlust wållas genom den tillernade förstöringen, föreslår jag, att icke allenast de förstnämnde färdige sedlarne, som ungefär swara mot 2 månaders wexlingsbehof, må få af Riksgälds-Contoret, på sätt förut warit öfligt, utgifwas, utan åfwen att blanquetterne må få stämplas och utskrifwas, samt i mån

af behofwet, under nästkommande år, från Riksgälds-Contorets kaßor utlemnas.

Jag anhåller om remiß af denna min motion till Stats-Utskottet.

A. Danielson.

Ståndet hördes allmänneligen instämma i motionen och remitterade densamma till Stats-Utskottet.

Följande till Ståndet ankomne Memorial och Utlåtanden lades på bordet:

Stats-Utskottets:

N:o 310, angående utsättande af en prescriptionstid, inom hwilken de från Riksgälds-Contoret utgifna Creditsedlar böra till inlösen företes;

N:o 311, i anledning af en till Fullmäktige i Riksgälds-Contoret ingifwen och af dem till Stats-Utskottet öfwerlemnad ansökning, af åtskillige Tjenstemän wid nämnde Contors kreditsedelwerk, att, wid deras tjensters indragning, få behålla deras löner;

N:o 312, i anledning af Herr Domprosten Lidmans motion, att Riksgälds-Contoret måtte befullmäktigas, att på wißa wilkor sätta till Götha Canalbolags disposition de 93,926 Rdr B:co, som der äro deponerade till säkerhet för Canalens framtida underhåll;

N:o 313, i anledning af Kongl. Maj:ts till Utskottet aflåtna Nådiga skrifwelse af den 6:te sistlidne September, i fråga om lån af allmänna medel till segelfartens skyndsamma förbättrande å Götha Elf och en hamnanläggning wid Götheborg;

N:o 314, i anledning af wäckt fråga om pensionsunderstöd åt Enkor och barn, hwilka aflidit i Cholera-farsoten;

N:o 315, i anledning af wäckt fråga, om understöd af Allmänna medel till framledne Justitie-Ombudsmannen Poignants 2:ne omyndige söner;

N:o 316, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifwelse, angående Presträttigheternes utgörande på Gottland, och dermed sammanhang ägande frågor om förändrad indelning af derwarande Pastorat, m. m.;

N:o 317, i följd af erhållen återremiß å Utskottets förslag, N:o 193, till liqviderande af Riksgälds-Contorets skuld wid 1834 års slut för upptagne lån af allmänheten;

N:o 318, angående Riks-Ståndens olika beslut, i frågan om bewiljandet af extra anslag till Förswarswerkets iståndsättande;

N:o 319, rörande tiden från hwilken den nu werkställde Statsregleringen skall taga sin början;

N:o 320, i anledning af återremiß å Memorialet N:o 283, angående gratification åt Stats-Commißarien Tauvon;

N:o 321, angående den innewarande Riksdag werkställde granskning af Statswerkets samt andre allmänna medel bestående fondens tillstånd, styrelse och förwaltning; och

N:o 350, i anledning af Rikets Ständers olika beslut, i fråga om formen för Rikets Ständers skriwelse om Sterbhusafgiftens utgörande i Stockholm och Götheborg.

Bewillnings- samt Allmänna Beswärs- och Oeconomi-Utskottens:

N:o 7, med förslag till sammanjemnkning af Riks-Ståndens olika beslut i fråga om grunderne för Bränwinsbränningen m. m. samt till voterings-propositioner i fråga om Bränwinsbränningens beskattning.

Banco-Utskottets

N:o 61, om upplåtandet af rum i Riksgälds-Contorets hus till begagnande af Rikets Ständers Fullmäktige i Banken och Riksgälds-Contoret.

Lag-Utskottets

N:o 155, öfwer Herr Grefwe Gustaf Löwenhjelms motion, om revision af 5:te Cap. 3:dje och 8:de §§. Straffbalken;

N:o 156, öfwer wäckt motion om förbud mot eller beskattning af försäljning af Utländska Lotterisedlar;

N:o 157,

N:o 157, öfwer Herr Friherre Jacob Cederströms motion, att i händelse, efter realisationens werkställighet, mynt någon tid skulle komma att i allmänna rörelsen saknas, det måtte genom en lag tillåtas att in natura afbörda så wäl allmänna utlagor, som ock enskild skuld;

N:o 158, i anledning af Herr B. Rosenblads motion, om en lag för Rikets skuldwäsende;

N:o 159, i anledning af återremiß af Utskottets Betänkande N:o 107, öfwer wåkta motioner om förändring af Högsta Domstolens organisation samt arbetsordningen för högsta Domstolen, Hof-Rätterne och Justitiä-Revisionen;

N:o 160, med förslag till sammanjemnkning af de inom Riks-Ständen fattade olika beslut i fråga om inrättande af Förmyndare-kamrar; och

N:o 161, öfwer anmärkningar wid Utskottets Betänkande N:o 119, i anledning af Nils Strindlunds motion, att stadgas måtte, det afhandlingar, hwarigenom någon förwärfwar sig nyttjanderätt till jord, eller betingar sig så kallade undantag eller afkomst af annans fasta egendom, böra intecknas, för att wara gällande; samt

Lag- och Ekonomi-Utskottens

N:o 21, i anledning af gjorda anmärkningar wid Kongl. Maj:ts Nådiga stadga, om skifteswerket

i Riket den 4 Maj 1827, samt Kongl. Kungörelsen den 9 Juni 1832;

N:o 22, öfwer wäckt motion, om ändring i Kongl. Förordningen om Skogarne i Riket den 1 Aug. 1805;

N:o 23, i anledning af wäckt motion, om förklaring angående beståndet af de å Sockne-Allmänningarne befintliga intägter; och

N:o 24, i anledning af wäckte motioner, om lindring för Allmogen i den så kallade Byggnings-Hjelpens utgörande.

Talmannen tillkännagaf, att Gustaf Larsson från Stockholms Län, som länge warit sjuk, begärt tillåtelse att under 3 weckor wistas i hemorten, för att, enligt Läkares föreskrift, sköta sin hälsa; och fann Ståndet skäligt, att härtill lemna bifall.

Upplästes från Med-Ständen ankomne Protocollsutdrag, enligt hwilka

Högloft. Ridderskapet och Adeln,

den 6 November,

Bifallit Bewillnings-Utskottets Betänkande N:o 13, om stämplade pappersafgiften, med de i Utlåtandet N:o 35 föreslagne, och åtskillige andre, förändringar; och

den 7 November,

Bifallit Stats-Utskottets Utlåtandet N:o 115, Stats- och Ekonomi-Utskottens N:o 33, Banco-Utskottets N:o 58, 59 och 60 Lag-Utskottets N:o 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 55, 140, 141, 143, 144, och 145.

Afslagit sistnämnde Utskotts Utlåtande N:o 53, med undantagande af annan redaction i afseende å deri omförmåldt lagstadgande; samt Allmänna Besvärs- och Oeconomie-Utskottets Utlåtande N:o 32.

Lagt till handlingarne Lag-Utskottets Utlåtande N:o 142.

Remitteradt till Stats-Utskottet twenne anförandeu, i anledning af återremißen af Utskottets Utlåtande N:o 273; samt Kongl. Maj:ts Nådiga skrifwelse till Rikets Ständer, angående upptagande af ett lån till befrämjande af Hypotheksföreningar; och

Återremitterat Bewillnings-Utskottets Betänkande N:o 36;

Högwördige Preste-Ståndet,

den 10 November,

Bifallit: Lag-Utskottets Utlåtande N:o 81, med de i N:o 148 föreslagne förändringar; samt Ekonomi-Utskottets Utlåtande N:o 119, med de i N:o 133 tillstyrkte ändringar;

Lagt till handlingarne: Stats-Utskottets Memorial N:o 301 och 309, samt Lag-Utskottets Utlåtande N:o 146; och

Återremitterat Ekonomi-Utskottets Utlåtande N:o 132; samt

Wälloſl. Borgare-Ståndet,

samma dag,

Bifallit Stats- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens Betänkanden N:s 34 och 35;

Låtit bero wid Lag-Utskottets yttrande i Betänkandet N:o 81, att förslaget till ny Civil-Lag ej kunde wid innewarande Riksdag till slutlig granskning företagas, men i öfrigt bifallit samma Betänkande med de i N:o 148 tillstyrkte ändringar och tillägg, samt remitterat till Constitutions-Utskottet en af herr Petré anmäld anledning till anmärkning mot föredraganden för Handels och Finnansärenderne; och, till Stats-Utskottet, Kongl. Maj:ts nådiga skrifwelse, om upptagande af ett lån till befrämjande af Hypotheksföreningar.

Prottocollsutdragen härom lades till handlingarne.

Slutligen justerades Protocollsutdrag öfwer alla de beslut Ståndet i dag fattat för att Med-Stånden och

wederbörande Utskott meddelas, och Ståndet åtskiljdes klockan ¼ till 8 eftermiddagen.

In fidem

J. J. Bergström.

1834 den 17 November.

Plenum kl. 10 förmiddagen.

Protocollet för den 15:de i denna månad upplästes och godkändes.

Anders Danielson från Elfsborgs Län upläste ett anförande, så lydande:

Mine Bröder! Under närwarande förhållanden inom wårt fädernesland, är det Folk-representantens första skyldighet, att med redligt nit söka upplysa de Statsmakter, af hwilkas werksamket samhällets wäl beror, angående den werkliga ställning, hwari Nationen sig befinner, under förutsättande deraf, att det är Styrelsens pligt och wilja att rätta sig efter Nationens tänkesätt och deß förmåga att draga Statsbördorne, kan ingen pligt wara heligare för Folkets Representanter, än att upplysa Styrelsen om detta

tänkesätt; och ingen anklagelse kan wara swårare emot en Riksdagsman, än att, med åsidosättande af denna pligt, ledas af främmande impulser i sina yttranden. Öfwertygad att jag i detta ögonblick bör åsidosätta obehagligheten af den pligt, jag sålunda tror wara Folkrepresentantens, och bedröfwad att nödgas uttala den mening, att Regeringen wisar sig mißkänna Nationens genom de ofrälse Stånden ådagalagde tänkesätt, utbeder jag mig att få fästa detta Stånds uppmärksamhet på wißa bekymrande tilldragelser, som wisa nödwändigheten, att Representanten offentligen uttalar sin öfwertygelse i en nödwändighet, som är så mycket mer trängande, som erfarenheten nyligen wisat, att äfwen inom de subalterna befattningarne, Regeringen yrkar en öfwerensstämmelse i åsigter med sig, hwilken bewittnar, att de icke ogillade yttranden af deß egna Ledamöter eller de högre Embetsmännen, innebära deß egna tänkesätt. Det är nemligen kändt, att Stats-Secreteraren för Ecclesiastik-Ärenderne, Herr von Hartmansdorff, samt Chefen för H. K. H. Kronprinsens General-Stab, General-Majoren Lefrén, haft sådane yttranden, angående de ofrälse Stånden och den af dem i Förstärkta Stats-Utskottet utgjorda pluralitet, att, då de ej af Konungens Rådgifware blifwit ogillade, deraf allt för tydligen ådagalägges den anda, som ibland dem råder. Herr Stats-Secreteraren har i ett anförande på Riddarhuset, den 3 November e. m., under den oförsynta förutsättningen, att Regeringen kunde hindra tidningspreßen, att fritt yttra sig angående allmänna angelägenheterne, på ett hånande sätt sökt gifwa de 3 ofrälse Ståndens handlingssätt

wid denna Riksdag utseendet af "okunnighetens berocende och tanklöshetens straffwärda liknöjdhet". Han har under en egen förmodad öfwerlägsenhet, som, inbillad eller werklig, ingen tänker mißunna honom, förutsatt möjligheten, att de 3 Ståndens Ledamöter, "som icke sjelfwe kunna undersöka förhållandet" låta "uppskrämma sig af tidningsskrifware", att anse "såsom illa gjordt" hwad Regeringen företagit sig. — Det är icke min mening att wisa ofoget af Herr Stats-Secreterarens yttrande; men, mine Bröder! det är andan af detsamma, som måste förwåna, och som, då orden blifwit lemnade utan de öfrige Rådgifwares genmålan, måste bekymra hwarje redlig medborgare. Den wisar ett förakt för representanternes handlingar, en mißtro till deras förstånd och caracter, som ock kan wara Representanten likgiltigt om Herr von Hartmansdorff hyser, men som det ej kan wara Nationen likgiltigt, om de finnas wid deß Konungs Thron.

Detta är anledningen hwarföre jag anser mig för min del böra högtidligen förklara: att jag wid mine handlingar warit ledd af den öfwertygelse, som jag funnit wara allmän bland mine Committenter; att jag ansett som en pligt, att söka efter bästa upplysning och wett rösta i de förefallande frågorna; att jag af ingen låtit eller låter uppskrämma mig; och att jag högeligen beklagar, att då Ecclesiastik-Stats-Secreteraren anser Tidningsskrifwarne kunna uträtta så mycket, han icke föranstaltar, att Regeringen någonsin får en tidning, som, genom en årlig framställning af deß egna tänkesätt och deras öfwer-

ensstämmelse med frihet och menniskorätt, kunde winna samma förtroende, som några enskilta tidningar wisat sig äga af Nationen.

Hwad Herr Lefréns widunderliga motion beträffar, anser jag det wara nödigt för Representantens heder, att en allwarlig åtgärd widtages. Herr Lefrén har beskyldt en pluralitet af Rikets Stånder, för att öfwerlemna Landets Bewäringsungdom till wanwård och låta dem gå i trasor. Ingenting kan wittna i denna angelägenhet bättre, än de anslag Regeringen disponeeat och de utgifter som bliswit bestridde för Bewäringens beklndnad. Jag yrkar alltså, "att Stats-Utskottet måtte till Rikets Stånder skyndsamt inkomma med en tablå öfwer de anslag, som alltsedan år 1814 bliswit anwände för Bewäringsmanskapets beklädnad och utredning, uppställd på det sätt, att kostnaden för hwarje Regements-Bewäring blir synlig, åfwensom då nya persedlar bliswit till Regementernas bewäring aflemnade samt antalet derå, hwarwid tillika den årligen öfwawade styrkan bör redowisas. Skulle Utskottet icke wara i tillfälle att afgifwa en sådan, yrkar jag, att Utskottet måtte föreslå Rikets Stånder, att hos Kongl. Maj:t anhålla, att i offentligt tryck skyndsamt måtte utgifwas en tablå, som utwisar hwilka medel Rikets Stånder alltsedan år 1814 anwisat till underhåll af Bewäringens beklädnad, samt hwad hwarje Regemente deraf utbekommit, åfwensom för hwarje Regementes bewäring, deß årliga styrka; när ny beklädnad erhållits, samt huru mycket till reparationer årligen åtgått, på det att Nationen må kunna bedöma

huruwida Rikets Ständer, för deras del, haft nödig omsorg för Bewåringsmanskapets behoswer.

Jag anhåller att detta senare, såsom en härmed af mig öfwerlemnad särskild motion, måtte till Stats-Utskottet remitteras; och hoppas, att deß resultat åtminstone skall hafwa den werkan, att den för oß dyrbara Thronföljaren på ett annat sätt uppfattar Ståndens wid denna Riksdag gifne årliga och nödtwungna afslag till ökade skatter, än Chefen för Deß General-Stab."

Uti detta yttrande hördes större delen af Ståndets Ledamöter instämma.

Nils Månsson från Malmöhus Län androg munteligen: Jag kan icke underlåta att förena mig med Anders Danielson. Det måste högeligen förundra och förtryta hwar och en, att sådane yttranden kunnat fällas om de tre ofrälse Stånden, af en Konungens Rådgifware, då man tager i betraktande hwilka stora uppoffringar denna del af Nationen gjort och ännu gör för Staten. Om man besinnar, att de å Hufwudtitlarne, ifrån år 1809 till 1834, uppförde Ordinarie Statsanslag nu utgöra ett wida högre belopp än förr; att extra Statsanslag wid sista Riksdag bewiljades till ett ofantligt belopp; att Nationen, genom falska calculer, blifwit förledd, att på Götha Canalbyggnad bortkasta omkring 10 millioner, i stället för 1,600,000 Rdr, hwartill kostnaden först war beräknad; att wid år 1823 en Saltpetterfond fanns samlad af 600,000

Rdr, deri Stockholms stad icke deltagit för mera än 4 till 5 mantal; att till Arméens och Flottans materiel från år 1814 till och med 1822, eller på åtta år disponerats mer än 12,000,000 Rdr; att efter den tiden för Landtarméens materiel årligen uppburits högst betydlige belopp, hwilka wid 1830 års Riksdag oaktadt det då bewiljade enorma extra anslaget, ytterligare ökades; att för wattenkommunikationer sedan år 1823 blifwit anslagne 800,000 Rdr; att Bränwinsbeskattningen för de mindre pannorne wid denna Riksdag blifwit ökad till sex gånger högre belopp, än den förut warit; att rusttjensten endast i min hembyggd, Skåne, uppgår årligen till omkring 300,000 Rdr, hwarförutan denna provins, sedan år 1809, erhållit, i stället för extra rotering, en stående rotering af 1,600 man, samt deßutom får widkännas en vacanceafgift af 2,400 tunnor korn årligen; hwartill slutligen, för att ytterligare wisa huru tungt detta landskap är belastadt kan läggas, att uti en enskildt rättegång blifwit upplyst, att Presterskapets löneförmåner, sammanräknade, utgöra 7 procent af hemmanens uppskattningswärde. Widare, att wid hwarje Ribsdag afskrifningar af Statens fordringar, för undsättningsspanmål, måste ske, i anseende till folkets fattigdom; och slutligen, att executionsåtgärder och utmätningar, åfwen för Kronans utlagor, höra till ordningen för dagen. Om man besinnar allt detta, säger jag, så anser jag mig kunna med skäl fråga, om wäl det afslag som wid denna Riksdag mött en del af de begärda anslagen, bör härledas från impulsen af ett tomt tidnings skick, eller om icke detta afslag snarare warit en följd af Representationens

kännedom om Landets oförmåga att draga förökade bördor; och de af mig här ofwan anförde omständigheter, innefatta, efter min tanka, så talande skäl att wi skulle wara owärdige representanter af Bonde-Ståndet, om wi icke öppet meddelande detta förklarande. För min egen del, får jag offentligen och högtidligen tillkännagifwa, att jag icke tillåtit hwarken tidningsskrifware, eller någon annan, att inwerka på mitt handlingssätt, utan har detsamma endast warit beroende af min kännedom om werkelige facta och af min egen orubbliga öfwertygelse.

Anders Nilsson från Malmöhus Län, Bengt Eriksson från Wermland, Erik Olsson från Örebro Län m. fl. förenade sig med Anders Danielson och Nils Månsson.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Äfwen jag är ense med Anders Danielson samt Nils Månsson och då deße wärde talare ingått i detaillerade yttranden, anser jag det för min del wara nog, att förklara den ledsnad och mißnöje, hwarmed jag inhemtat ifrågawarande beskyllningar emot de ofrälse Stånden. Jag har länge undrat, hwarföre Nationens tanka och önskningar så sällan winna gehör hos Regeringen, men nu då jag förnummit, att Konungens Rådgifware och högre Embetsmän anse desamma wara tillkomne genom impuls från tidningarne, så blir det mig först begripligt, hwarföre många önskade åtgärder uteblifwa; ty det är gifwet, att så länge Rådgifware och Embetsmän, likasom en eldsskärm, ställa sin emellan högsta makten och folket samt bort-

skymma de sednares werkliga tänkesätt, och så länge ibland oß sjelfwa åfwen finnas sådane Ledamöter, hwilka endast tända rökoffer och strö roser, i stället för att göra en sann teckning af werkliga förhållandet, är det icke underligt, att nationen får förgäfwes wänta på nödiga reformer. Wore ickt detta förhållande, så skulle den, som är Fäderlandets wän och förer sanningens språk, högre aktas af Regeringen. Jag förklarar ännu en gång mitt mißnöje öfwer Herr Stats-Secreteraren von Hartmansdorffs ifrågawarande yttrande; och ehuru jag wårderar den tidningsskrifware, som skrifwer med kraft och sanning, får jag tillkännagifwa, att icke Tidningarnes omdömen, utan endast min egen öfwertygelse och kännedom om landets ställning bestämdt mitt handlingssätt, såsom Riksdagsman.

Sven Heurlin från Kronobergs Län: Wid första påseendet af Herr von Hartmansdorffs ifrågawarande yttrande, föreföll det mig smärtande, och hans försök att förklena redlige medborgare samt förtyda rätt till orätt, syntes mig oförlåtligt; men då jag wid närmare eftersinnande funnit, att det icke kunnat härleda sig från annat än högmod och oförstånd, har jag ansett det endast böra mötas med åtlöje och förakt. Jag känner med mitt samwete, att mina åtgärder såsom representant endast grundat sig på sanning och öfwertygelse. Nationen må dömma oß emellan, antingen Tidningarnes omdömen eller folkets jemmerrop warit driffjädern till mine handlingar. Det bör icke wara swårt att finna huruwida den, som går i Hofwets gyllene salar, eller den,

som sjelf drager bördan, bäst kan bedömma deß tyngd. För min del tänker jag taga samma parti som månan, då han, enligt den bekanta fabeln, war blottstäld för hundens gläfs.

Anders Nilsson från Östergöthland och Måns Månsson från Calmar Län instämde med Anders Danielson och Nils Månsson.

Anders Andersson från Skaraborgs Län yttrade att han icke wille inlåta sig i någon detaillerad afhandling öfwer ämnet, utan endast förklara, att han icke genom någon impuls från Tidningarne, warit föranledd att afslå sådane anslag, som han ansett wara onödige.

Bengt Gudmnndsson från Halland anförde skriftligen: Det är med ledsnad man försport från den Ridderliga kammaren, att de tre ofrälse Riks-Stånden fått tillwitelse af okunnighet om nödwändigheten af ytterligare Stats-anslag; och ännu större blir min bestörtning, då jag besinnar huru en högt uppsatt Statens Embetsman tillåter sig så offentligen och oförsynt utfara mot Folkombudens fria handlingssätt. Hwad förtroende kan Nationen hafwa till dylika Herrar, då förolämpning kan ske så officielt och hwad wäntar man sig för rättwisa af dem, när de i Conseljen, inom tillslutna dörrar, rådslå om Fäderneslandets gagn samt enskiltes fördel och wälfärd, så mycket beroende af deßas mer eller mindre redlighet? Jag förwånas wid åtankan häraf, och lemnar det till hwar och en owäldig att dömma derom. Utbedjandes mig blott att

så till Protokollet anteknadt, att jag, så wäl då fråga warit om Statsanslag, som i alla andra angelägenheter, alltid följt min öfwertygelse, och fruktar icke Embetsmäns hot eller den liberala Tidningspreßens fria uttryck. Ty om jag ansett mig wilja följa någon tidnings råd så kunde man så snart lemnat sin öfwertygelse till Swenska Minerwa, som i min tanka synes wara Regeringens organ".

Mundtligen tillade Bengt Gudmundsson att han i öfrigt delade Anders Danielsons och Nils Månssons åsigter.

Anders Eriksson från Örebro Län: Jemte det jag förenar mig mig med de Ledamöter, hwilka redan talat i förewarande ämne, får jag tillkännagifwa min förtrytelse öfwer Herr von Hartmansdorffs yttrande, och tillika fråga, om det wäl är på detta sätt man gör sig wärdig Konungens förtroende. Emedlertid har Nationen lärt att känna Herr von Hartmansdorffs werkliga tänkesätt och kommer troligen att hålla honom räkning derföre.

Lars Larsson från Elfsborgs Län: Hwad anslagsfrågorne beträffar, will jag nu icke inlåta mig i någon närmare utweckling, ty derom är ingenting att utreda, så wida icke Stats-Utskottet kommer i tillfälle att meddela den upplysning Anders Danielsons motion omförmåler; men hwad Herr von Hartmansdorffs yttrande på Riddarhuset beträffar, så kan jag icke neka, att detsamma måste förefalla både mig och hwarje annan sjelfständig representant

högst kränkande; och jag bedyrar, att jag i mitt Riksdagsmannakoll icke låtit leda mig af främmande impulser, lika litet som jag af det så kallade Tidningsskriket låtit uppskrämma mig att ropa högt, för att höras, lika litet har jag å andra sidan låtit afskräcka mig ifrån att tala sannt och enligt med det af mig kända förhållande. I afseende på Herr Lefréns motion och den af honom uppdragna sorgliga tafla, enligt hwilken bewåringen skulle nödgas gå klädd i trasor, så åberopar jag, hwad jag, rörande detta ämne, wid ett föregående tillfälle yttrat. Är Herr Lefréns målning sann, så är det så mycket mera skäl, att wara mißnöjd med det hushållningssätt wederbörande iakttagit, enär i sådant fall, de medel Rikets Stånder anslå icke i första rummet anwändas till de nödigaste behofwen. För öfrigt, då ingen bättre, än Folkets representanter, kan känna folkets belägenhet, böra de åfwen få begagna deras yttranderätt, utan ohemula och obehöriga förebräelser och tillwitelser från medlemmar i andra Riks-Stånd. Jag förenar mig med Anders Danielsons motion, om redowisning, öfwertygad, att om det icke anstår representanten att neka medel till hwad som anses nödwändigt för behofwet, så är det jemwäl hans konstitutionella rättighet att tillse, huru deße medel anwändas.

Discussionen förklarades nu slutad, hwarefter Ståndet, på Talmannens proposition, beslöt, att den delen af Anders Danielsons anförande, som innefattar motion, om erhållande af en tablå öfwer anslagen, som sedan år 1814 blifwit anwände till

Bewåringens beklädnad och utredning, eller om en underdånig skrifwelse till Kongl. Maj:t i detta ämne skulle remitteras till Stats-Utskottet, och att anförandet i öfrigt lägges till handlingarne.

Till förnyad handläggning, förekom Bewillnings- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskotteus, sedan den 16 i denna månad på bordet hwilande, Memorial N:o 7, med förslag till sammanjemnkning af Rikets Ständers beslut, angående grunderne från Bränwinsbränningsrätttgheten, samt till voteringspropositioner i fråga om Bränwinsbränningens beskattning.

I sammanhang härmed föredrogs åter Högwördige Preste-Ståndets, den 16 och 20 sistlidne October på bordet lagde Protocollsutdrag af den 11 i samma månad, innefattande inbjudning till öfrige Riks-Stånden, att förena sig uti Preste-Ståndets beslut i fråga om 3 punkten af Utskottens Betänkande N:o 5, i anledning af gjorda anmärkningar wid Utlåtande N:o 3, angående grunderne för förändrade föreskrifter om Bränwinsbränningen och hwad dermed har gemenskap.

Ola Jeppsson från Blekinge förklarade, att han ansåg Ståndet icke böra förändra sitt redan fattade beslut om pannans uppmätning till halsens öfwersta kant, eller, så sägandes, till lekande brädd.

Häruti

Häruti instämde Nils Månsson från Malmöhus Län.

Nils Strindlund från Wester-Norrland: Då pannorna hittills icke warit mätte längre än till halsens nedra kant, blir det en följd af Bonde-Ståndets nyßnämde beslut, att Bränwinspannorne måste å nyo mätas och stämplas. För dem som hafwa små och lösa pannor, och hwilka kunna föras till Justeraren, blir kostnaden dräglig, men för de åter, hwilka hafwa inmurad redskap, ett werkligt onus, medförande lika stor kostnad, som ett års beskattning. Jag delar derföre Högwördige Preste-Ståndets tanka i detta hänseende, och skulle önska att inbjudningen kunde af Ståndet antagas. Jag är ledsen att densamma icke blifwit föredragen förr, än i sammanhang med nu förewarande Memorial, ty jag förmodar, att inbjudningen då skulle hafwa mött mindre motstånd.

Erik Hansson från Örebro Län, Nils Insulin från Stockholms Län, Olof Olofsson och Anders Normark från Westerbotten, Riksdagsfullmäktige från Jönköpings Län med flere förenade sig med Strindlund.

Ola Jeppsson: Jag hemställer huruwida underslef kunna förebyggas, om det förra mätningssättet bibehålles till nedre kanten af pannans hals. Denna kan då göras till lika stor rymd som pannan, hwilket mißbruk erfarenheten wisat hittills hafwa warit en följd af det stadgande Högwördige Preste-Ståndet will låta fortfarande qwarstå.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: För min del will jag endast fästa uppmärksamheten på en sak, nemligen Riksdagsgöromålens fortskyndande. Om wi nu frångå wårt förra beslut, komma twå Stånd att stadna emot twå, hwilket åter föranleder till ytterligare åtgärder af Utskotten, hwaraf widare tidspillan blir en följd. Deßutom torde, på sätt Ola Jeppsson anmärkt, mißbruken icke kunna förekommas genom Högwördige Preste-Ståndets förslag; och jag yrkar derföre att inbjudningen må afslås.

Anders Brissman från Skaraborgs Län: Jag anser inbjudningen böra antagas. Pannornas uppmåtning och omstämpling komme att tillskynda allmogen en högst betydlig kostnad, hwilken genom antagandet af Preste-Ståndets mening kunde undwikas, åfwensom förändring af ångrören från hatten derigenom kunde undgås.

Secreteraren erinrade, att pannornas ommåtning och omstämpling wißerligen komme att medföra mer och mindre dryg kostnad, men denna kostnad wore blott för en gång, hwaremot, om man, för besparing af denna utgift, wille bibehålla det nu gållande stadgande, att pannor skulle måtas till endast halsens nedra kant, också komme att qwarbliswa, och skulle ännu mera befordras alla de grofwa mißbruk, dem erfarenheten wisat wara en följd utaf illusion af detta stadgande.

Per Jönsson från Skåne: Lika med Ola Jeppsson, anser jag det wara bäst, att, till förekommande af mißbruk, afslå inbjudningen.

Anders Johansson från Upsala Län: Med anledning af den anmärkning Ola Jeppsson framställt, får jag hemställa, om icke en wiß höjd på halsen kunde bestämmas.

Anders Eriksson från Örebro Län: Endast för den kostnad, förändringen kommer att medföra, har jag förr framställt anmärkning mot Utskottets förslag i denna del; men, efter de upplysningar jag numera erhållit, drager jag i betänkande att antaga Högwördige Preste-Ståndets inbjudning.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Lika med Strindlund, anser jag pannornes förnyade mätning komma att medföra en kännbar kostnad; men de förrige stadganderne i fråga om pannornes mätning kunna lätt föranleda till mißbruk. Jag tror dock att wi skulle kunna antaga Preste-Ståndets inbjudning i detta hänseende, och likwäl förekomma mißbruken, om tillika stadgades, att hattens hals och pannans hals tillsammans icke fick utgöra mera än $\frac{2}{3}$:delar af pannans rymd.

Sekreteraren anmärkte, att i sådan händelse uppkommo emellan Riks-Stånden tre skiljaktige beslut.

Vice Talmannen Jon Jonsson: Jag anser oß böra förblifwa wid det beslut, som wi tillika med twenne af Med-Stånden redan fattat; samt följakteligen afslå inbjudningen, såsom endast föranledande till illusion af författningen, och försnillning medelst begagnande af orimligt höga halsar på pannor-

ne. Deßutom skulle den åsyftade besparingen icke winnas, genom antagande af inbjudningen, ty den deri föreslagna kontrollen å hattens hals komme i allt fall att förorsaka mätning.

Ola Jeppsson: Såsom jag redan yttrat, önskar jag att wi må förblifwa wid förra beslutet, ty om än hattens hals något minskas, gör sådont icke tillsyllest att hämma bedrägeri, hwilket det är wår pligt att på allt sätt söka förekomma. Wi göra derföre i min tanka illa, om inbjudningen bifalles.

Tufve Månsson från Malmöhus Län: Wi böra wara lika angelägna om att förekomma alla mißbruk, som att icke stifta sådane författningar, som skulle föranleda detill, att större delen af wår Bränwinsredskap måste förändras. De pistoriske werken hafwa wi bibehållit, utan förändring. Hwad Högwördige Preste-Ståndet i sin inbjudning föreslagit afser hattarne och de dermed förenade konster och mißbruk. Deßa synas mig bäst kunna förekommas, derigenom att hatten, såsom Utskotten föreslagit, icke får wara mer än twåtredjedelar af pannans rymd. Uti min i ämnet afgifne motion, hade jag dock föreslagit endast hälften. Hwad pannans hals beträffar, så är otwifwelaktigt, att, om den i öppningen också är under pannans diameter, och följakteligen bör mätas endast till nedersta kanten, kan mißbruk likwäl bedrifwas. Det är sådant Utskotten welat förekomma genom föreskriften, att pannan skall mätas till öfwersta kant; men jag will dock fästa Ståndets uppmärksamhet på, att, i följd af ett sådant stadgan-

de, en mångd pannor måste dels omgöras, dels omstämplas, till stor tunga för den mindre jordbrukaren. Det ware således önskligt, att wi på ett eller annat sätt kunde förekomma dylik kostnad.

Strindlund: Det är alltför beklagligt att Skålmars påfund till illusion af författningar, skola tillskynda rättsinnige medborgare kostnader och olägenheter, dertill de icke sjelfwe gifwit ringaste anledning I min hemort, har Bonden stundom 20 till 30 mil till justeraren och då deße åtnjuta ett drygt traktaktamente samt skjuts för flere hästar, så uppgår måhända kostnaden för en omstämpling ofta till pannans wärde. Det är således det samma, som skulle redskapen köpas å nyo. Kanske skall mången af enfald icke förstå att den nya stadgan fordrar ny mätning och stämpling; och sålunda utom uppsåt blifwa förbrytare och mista redskapen. Ägande rätten synes mig icke wara mycket wärd då man med ett penndrag, deri kan göra sådane ingrepp.

Med Strindlund förenade sig Anders Larsson och Erik Persson från Upsala Län, Nils Insulin m. fl.

Johan Eriksson från Stora Kopparbergs Län: Det synas mig klart att det ena stadgandet gifwer anledning till mißbruk och att det andra deremot söker förekomma dem. Wid sista Riksdag sökte Ständerne, att, i detta hänseende, göra deras beslut så ändamålsenligt, som möjligt, men den goda affigten gick förlorad, genom en felaktig expedition. Detta

har man derefter genom författningar sökt att rätta, men fullkomligt har det likwil icke skett. Will man nu åter skydda underslef, hwar skall man wäl då finna rättwisan? Jag anser, såwida icke lagen skall gynna mißbruken, att pannan bör uppmåtas till öfwersta kanten.

Petter Persson från Calmar Län: Jag förenar mig med Ola Jeppsson, destoheldre, som i min hemort pannor blifwit begagnade af sådan beskaffenhet, att i halsen kunnat rymmas dubbelt så mycket, som i sjelfwa pannan.

Johannes Svensson från Jönköpings Län: Afsigten att förekomma underslef, är här i strid med önskan, att undwika de kostnader, som en förändring i författningen för detta ändamål kan medföra. Då man emedlertid har sig bekant de grofwa mißbruk, hwartill förra Författningen gifwit anledning, såsom t. ex. att den, som warit berättigad att begagna en 50 kannors panna, dertill nyttjat en hatt, hwari kunnat rymmas till och med 200 kannor; så synes det wara af nöden, att för dylika underslef, så widt sig göra låter, sättes en gräns. Jag tror derföre, att Ståndet bör förblifwa wid deß redan fattade beslut.

Jöns Jönsson från Christianstads Län, Erik Persson från Gefleborgs Län och Petter Andersson från Halland förenade sig med Ola Jeppsson.

Johan Bengtsson från Wester-Norrland: Brän-

winsredskapens förnyade mätning och stämpling blifwer wißerligen kostsam och kännbar, i synnerhet för de norra orterne, men på annat sätt lära de allmänt kände grofwa mißbruken icke kunna förekommas. Wi böra söka att förekomma deße, intilldeß spekulanterne hinna att uppfinna andra. Jag instämmer således icke uti inbjudningen.

Vice Talmannen Jon Jonsson: Jag har redan nämnt, att den åsyftade besparingen icke kan winnas genom antagandet af Preste-Ståndets förslag; och jag råder derföre till att förblifwa wid det förra beslutet. Högwördige Preste-Ståndet har deßutom mißtagit sig i fråga om hattens hals och pannans hals. Den förra kan icke utgöra synnerlig rymd, men den sednare är just den, som begagnats till mißbruk och undersleef.

Per Eriksson från Wermland förklarade sig wara ense med Strindlund.

Anders Andersson från Skaraborgs Län: Jag känner wäl icke, huruwida mina Committenter wilja antaga det nya förslaget eller förblifwa wid den gamla Författningen i denna del; men sedan jag numera hört omtalas de ofantliga mißbruk, som ägt rum; och då jag tror att deße kunde komma att sprida sig till och med till de norra orterne, så öfwergår jag till det nya förslaget. Kostnaden kommer troligen föga att ökas, enär den nya Bränwinsbrännings-Förordningen i öfrigt är sådan, att Allmogen måste företaga förändring af deß hittills brukade redskap.

Anders Johansson från Uflsala Län: Jag är wäl icke särdeles kunnig uti förewarande fråga; men, då onödige kostnader, så mycket som möjligt är, böra undwikas, förenar jag mig med Strindlund.

Ola Jeppsson: Strindlund har wäl anmärkt, att Ståndets redan fattade beslut wore detsamma, som att med ett penndrag göra intrång i äganderätten. Jag kan icke se saken från en så elak synpunkt. Det måste wara en alltför usel bränwinsredskap, som icke är wärd kostnaden af en omstämpling; och om äfwen den nya stadgan skulle medföra någon olägenhet i detta hänseende för de norra orterne: så böra wi dock icke fördenskull lemna ur sigte de underslef och den förargelse, som den gamla Författningen föranledt uti den öfriga delen af Riket. Jag instämmer derföre med Johan Eriksson. Ståndet har icke talat emot Utskottens ifrågawarande förslag, förr än Preste-Ståndets inbjudning kom i fråga. Om denna antages, skall likwäl hattarnes deri föreslagna förändring förorsaka lika mycken kostnad. Jag hoppas derföre att wi äro nog förståndige, att förblifwa wid wårt förra beslut. Följderne blifwa eljest wärre, än wi måhända nu kunna förutse. Jag talar af ren öfwertygelse om hwad som, efter min tanka, är rätt; och jag låter i detta fall lika litet leda mig af Högwördige Preste-Ståndets framställning, som jag i andre fall låtit imponera på mig af Tidningsskrifware.

Per Nilsson från Christianstads Län yrkade, att Ståndet må förblifwa wid deß redan tagne beslut.

Lars Persson från Westerås Län: Jag är förekommen af Anders Andersson i hwad jag welat andraga; och jag anser den befarade kostnaden desto mindre böra lägga hinder i wägen för ett i alla andra hänseenden lämpligt beslut, som större delen af Allmogen, i följd af den högre beskattningen, i allt fall blifwer nödsakad att förminska pannerymden.

Hans Jansson: Den widlyftighet discussionen i detta ämne alltid antager, medförer ett wißt obehag att deri yttra sig. Jag will derföre endast fästa uppmärksamheten på, att de som nu tala för återremiß af Memorialet, och hwilken omständighet ensam måhända kunde komma att förlänga Riksdagen en hel månad, äro desamma, hwilka isynnerhet ifrat för Riksdagens snara afslutande.

Erik Eriksson från Stockholms Län: Beklagligtwis är det en sanning, att de hittills gällande stadgar gifwit rum för åtskillige underslef och skälmstycken. Mig synes dock som man kunde wälja en medelwäg, dymedelst att hatten med deß hals, samt pannans hals tillsammanstagne icke finge utgöra mera än $\frac{2}{3}$:delar af pannans rymd.

Nils Månsson: Jag är ense med Erik Eriksson. Man wore lättast ifrån saken, om hatten med båda halsarne bestämdes att icke få utgöra mera än $\frac{2}{3}$:delar af pannans rymd så wida icke ifyllnings-lucka finnes, i hwilken händelse mätningen bör ske till luckan. Derigenom hade Ståndet, utan att frånträda det förra beslutet, förekommit de befarade miß-bruken.

Lars Larsson från Elfsborgs Län: Det är temmeligen allmänt bekannt att grofwa mißbruk hittills ägt rum; och jag är öfwertygad att deße skola än mera förökas, efter det beskattningen blifwit så betydligt förhöjd. Då det är nödigt, att häremot söka ett kraftigt korrektiv, så få wi icke fästa afseende derpå, att sådant kan medföra en större eller mindre förändring af redskapen. Jag instämmer derföre med dem, hwilka yttrat sig för bibehållande af det förra beslutet, samt yrkar afslag å inbjudningen.

Strindlund: Jag har redan yttrat mig i hufwudsaken, men då man lagt mig till last, att jag, som förut ifrat för ett snart slut på Riksdagen nu skulle wilja bidraga att förlänga densamma, så anser jag mig skyldig att derå swara. Sedan Ståndet fattade sitt beslut om nödige åtgärder för Riksdagens skyndsamma afslutande, har jag noga afhållit mig från yttranden, som kunde föranleda till återremiß i mindre wigtige frågor. Förewarande ämne är af wigt. Förändringen skall medföra betydlig kostnad för de små pannornes egare och ingen känner bättre hwarest skon klämmer, än den, som har den. Om jag icke förlänger göromålen i andra delar, så skall jag ej hafwa något att förebrå mig. Tidsutdrägten härleder sig likwäl hufwudsakligast från dem som wilja tala i allt och alltid behålla sista ordet. Då jag icke är ibland dem, hwilka tala 10 gånger i samma sak, så får jag förklara att jag ej mera will yttra mig i detta ämne, om än aldrig så många komma att tala efter mig.

Discussionen war nu slutad; och som Talmannens proposition, så wäl till bibehållande af förra beslutet och afslag å Högwördige Preste-Ståndets inbjudning, som till antagande af samma beslut, beswarades med blandade ja och nej, samt votering åskades; så uppsattes, justerades och anslog följande voteringsproposition:

Antager Ståndet Preste-Ståndets inbjudninning, angående 3:dje punkten i Bewillnings och Ekonomi-Utskottens Utlåtande N:o 5.

Den, som det will, röstar Ja;

Den, som det icke will, voterar Nej.

Winner Nej, så är inbjudningen afslagen och widbliftwer Ståndet sitt redan fattade beslut.

Voteringen, som derefter i behörig ordning anställdes, utföll med 24 ja emot 67 nej; och hade Ståndet allså, med afslag å inbjudningen, förblifwit wid deß förra beslut.

Nils Strindlund reserverade sig emot beslutat, enär den kostnad pannornes förändring medförde, kom att utgöra en indirekt förhöjning i den redan allt för höga beskattningen.

I denna reservation instämde Nils Insulin från Stockholms Län.

Hwad Memorialet för öfrigt angår, så fann Ståndet, på Talmannens proposition, för godt att afslå den af Utskotten i 10:de mom. till Bonde-Ståndet gjorda inbjudning; men gillade de föreslagne voteringspropositionerne, jemte hwad Utskotten i öfrigt i Memorialet N:o 7 tillstyrkt.

Derefter föredrogs å nyo Stats-Utskottets den 15 i denna månad på bordet lagde Memorial N:o 318, i anledning af Riks-Ståndens olika beslut, i fråga om bewiljandet af extra anslag till Försvarswerkets iståndsättande, allmänna arbeten, m. m.

Uppå Talmannens proposition, fann Ståndet för godt att afslå den af Utskottet i 13 punkten gjorda inbjudning, samt gillade de framställde voteringspropositionerne.

Wid förnyad föredragning, bifölls Stats-Utskottets sedan den 15 i denna månad på bordet hwilande Utlåtande N:o 319, rörande tiden, ifrån hwilken den nu werkställde Stats-regleringen skall taga sin början.

Widare förekom till förnyad handläggning samma Utskotts, den 15 i denna månad, på bordet lagde Utlåtande N:o 320, i anledning af erhållen återremiß å Memorialet N:o 283, angående gratification åt Stats-Commißarien Tauvon.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Jag har redan yttrat min åsigt i ämnet; och ehuru den då temligen allmänt delades af Hederwärda Ståndet, will jag dock icke fullfölja densamma, enär den afwiker från det beslut, som troligen kommer att fattas af Riks-Ståndens pluralitet. Jag kan likwäl för ingen del medgifwa, att ifrågawarande gratification bestämmes högre än det belopp, som inom Höglofl. Ridderskapet och Adeln blifwit föreslagit, eller 1000 Rdr.

Ståndet fann för godt att utsätta gratificationen till 1200 Rdr Banco.

Föredrogs å nyo Stats-Utskottets sedan den 10 och 15 i denna månad på bordet hwilande Betänkande N:o 304, i anledning af wackt fråga, om rättighet för Kongl. Maj:t att, i saknad af tillräckligt årligt anslag för Bewäringens beklädnad, för detta ändamål anwända Reserv-förråden.

Anders Danielson från Elfsborgs Län uppläste härwid ett anförande, så lydande:

Om Rikets Ständer icke ägt skäl till sitt afslag, att ibland extra anslagen låta inberäkna medel för Bewäringsmanskapets beklädnad, skulle jag wißerligen anse nödigt att anslå sådane, eller att, på sätt Utskottet föreslagit, låta Reserv-förråden anlitas; men då, efter all min öfwertygelse, Ståndenne handlat rätt wid nämnde tillfälle, kan jag icke medgifwa, att

Utskottets förslag bör bifallas; ty sådant wore, att på wißt sätt upprifwa eller åtminstone underkänna det beslut Riks-Ständen en gång fattat. Redan år 1815, efter återwunnen fred, förklarade Kongl. Maj:t i den Nådiga Propositionen om Statswerkets behof, till Rikets Ständer, "att Förswarswerket i allmänhet kräfde wigtiga regleringar, dem Rikets förändrade belägenhet, samt tid och omständigheter med oundgänglig angelägenhet påkalla." Kongl. Maj:t yttrade då: "att, efter Finlands förlust och föreningen med Norrige, förswarsplanen i det hela måste omarbetas samt efter förhållandet lämpas, samt Bewärings-inrättningen efterhand bringas till den fullständighet, som en så wäsendtlig del af Förswarswerket förtjenar, och kostnaderne dertill, för hwilket något bestämdt anslag hittills icke warit gjordt, bland utgifterne uppföras, enligt den reglering Kongl. Maj:t kommer i tillfälle att widtaga." Sedan den tiden har för Arméens och Flottans materiel gemensamt af Regeringen disponerats, i runda tal: 1815 — 2,355,000 Rdr; 1816 — 1,490,000 Rdr; 1817 — 2,170,000 Rdr; 1818 — 1,080,000 Rdr; 1819 — 1,300,000 Rdr; 1820 — 1,300,000 Rdr; 1821 — 1,606,000 Rdr; 1822 — 1,400,000 Rdr, eller tillsammans på deßa åtta år 12,701,000 Rdr, under hwilken hela tid icke från Regeringens sida någon brist för Bewäringens beklädnad till Rikets Ständer uppgafs.

Från och med 1824, då Landt- och Sjöförswarets anslag delades, erhöll Styrelsen för Landt-

Arméens materiel omkring 780,000 Riksdaler årligen, och fastän man wid 1830 års Riksdag lemnat ett extra anslag af nåra 3,000,000 ökade man likwäl det årliga anslaget med 70,000 Rdr, sedan enligt den Kongl. Propositionen och werkställd pröfning af behofwen, års anslaget redan war fastställdt till 626,000 Rdr. Under hela den tid anmäldes inga widare behof för Bewåringen; och icke heller i den Kongl. Propositionen, angående de ständige Staterne; under samma tid hafwa åfwen priserne på de dyraste beklädnads-materialierne fallit; under tiden sedan 1818 har man hört omtalas, att många händelser inträffat med Bewåringsmanskapets beklädnadsarangementer, som medfört större kostnader, än man för framtiden bör befara. Man har hört, att i Christianstads Förråd (och månne ej fallet kan wara lika i flere?) en hop munderingar warit alldeles för små, sedan de likwäl adproberats. Man har sett Lifbewårings-Regementet ganska ofta ombyta brukbara munderingar mot nya m. m. Jag måste således bestrida att Rikets Ständer icke gjort hwad de bordt göra, och jag har ansett mig derföre böra föreslå, att Stats-Utskottet måtte till Rikets Ständer inkomma med en tablå öfwer denna angelägenhet ifrån år 1814.

Då likwäl, till följd af den mindre uppmärksamhet, som Regeringen sjelf tycks hafwa lemnat åt denna del af Krigs-Administrationen, det nu lärer stå så till med Bewårings-Förråden, att de gamla munderingarne på, nästan sagdt, en gång måste caßeras, will jag wißerligen antaga, att materialier

till en nödig uppsättning nya jackor må utur Reserv-förråden uttagas; men jag anser att allt öfrigt bör genom de årliga anslagen kunna anskaffas, och bestrider nödwändigheten, att annat än successive ersätta capotterne, äfwensom att klädesbyxor för Bewäringen behöfwas, under de fredliga sommaröfningarne, då 2:ne par, ett af buldan och ett af lärft, synas wara de anwändbaraste.

Jag anhåller om återremiß, och yrkar, att Utskottet måtte endast och bestämdt föreslå en sådan åtgärd, samt anser all fråga om särskild begäran hos Kongl. Maj:t, angående redowisning af persedlarne wara öfwerflödig, då Rikets Ständers Revisorer och Stats-Utskottet i alla fall komma i tillfälle att granska förhållanderne.

A. Danielson.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Efter inhemtande af den upplysning, som Anders Danielson nu meddelat, eller att på åtta år disponerats för Armées och flottans materiel nära 13 millioner, är hwar och en sjelf i tillfälle att bedömma, om Nationen i detta hänseende wisat otillbörlig njugghet. Deße upplysningar wederlägga äfwen tillräckligt wißa högre Embetsmäns denna Riksdag fällde yttranden, att Bewäringen skulle nödgas gå kläd i trasor, och att de, hwilka bestrida ökade extra anslag, icke skola wara Swensk eller fosterländsk sinnade. Lika med Anders Danielson yrkar jag återremiß af Utlåtandet.

Sven

Sven Heurlin från Kronobergs Län: Då efter hwad jag nu hör, uåra 13 millioner Rdr på åtta år blifwit disponerade för Arméens materiel, så kan jag icke tro, att utwåg saknas att förse Bewåringen med sådan beklädnad, att den må slippa att gå i trasor. Skulle emedlertid detta wara förhållandet, så är det desto beklagligare, att så stora anslagssummor blifwit fruktlöst bortkastade. Man föranlåtes derigenom owilkorligt till den frågan, månne allt blifwit behörigen och på sitt ställe anwändt. Wi måste, wid det förhållande, som sålunda företer sig, anse för en lycka, att de wid denna Riksdag för Bewåringens beklädnad ifrågasatte 54,000 Rdr icke blifwit bewiljade; och jag förenar mig i öfrigt med Anders Danielson i fråga om återremiß.

Vice Talmannen Jon Jonsson: Här är icke fråga om Arméens stora Materiel, utan endast om rättighet, att, då andre utwägar saknas, få utur reservförråden uttaga kläder åt Bewåringen. Jag tillstyrker desto heldre bifall härtill, som Ståndet för sin del funnit för godt, att till Bewåringens beklädnad särskildt anslå 45,000 Rdr, fastän detta anslag genom omröstning i förstärkt Stats-Utskott blifwit tillintetgjordt. Den tid torde måhända komma, då wi bittert få ångra att Landets Bewåring warit illa klädd eller utrustad.

Med Anders Danielson förenade sig Nils Persson från Örebro Län och Petter Persson från Jönköpings Län.

Nils Strindlund från Wester-Norrland: I anledning af anmärkningen att sedan år 1815 till år 1830 inga särskilde behof för bewäringens beklädnad blifwit anmälde, får jag tillkännagifwa att i Stats-Utskottet blifwit upplyst, att Bewäringsmanskapet ännu begagnar de munderingar, som woro qwar i förråden år 1814. Jag har sjelf sett deße trasor; och det är icke wärdigt att Landets egne Söner skola klädas på sådant sätt, under det de wärfwade Regementerne äro grannt, ja till och med präktigt utstyrde.

Med Anders Danielson förenade sig widare Samuel Andersson från Östergöthland, Anders Eriksson och Erik Hansson från Örebro Län, Göran Jonasson från Kronobergs Län och Johan Petter Jansson från Stockholms Län.

Johannes Andersson från Jönköpings Län samt Carl Gabrielsson från Östergöthlands instämde med Anders Danielson, Hans Jansson och Heurlin.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Jag kan desto mindre underlåta att förena mig med Anders Danielson, som Strindlund upplyst, att de kläder, hwilka ännu af Bewäringsynglingarne begagnas, funnos i Förråden förr, än de omnämnde 13 millionerne anslogos. Då sådane tillgångar för materialen disponerats, är det i sanning allt för beklagligt, att Bewäringsmanskapet skall nödgas att gå klädt i trasor. Jag instämmer i yrkandet om återremiß.

Olof Lindbäck från Halland förklarade sig wara ense med Anders Danielson, i fråga om redowisningen, men gillade för öfrigt Betänkandet; och Johan Jacob Rutberg från Norrbotten förmälte, att han förenade sig med de Ledamöter, hwilka yrkat återremiß af Utlåtandet.

Talmannens proposition till bifall af Betänkandet beswarades med Nej; hwarefter Ståndet fann för godt, att samma Betänkande, jemte de derwid gjorde skriftliga och muntliga anmärkningar, till Stats-Utskottet återremittera.

Härefter föredrogs å nyo och bifölles:

Stats-Utskottets sedan den 10 och 15 i denna månad på bordet hwilande Utlåtande N:o 302, angående Herr Dalmans motion, att af det wid sista Riksdag bewiljade extra anslag, bereda tillgång för Bewåringens beklädnad; samt

Lag-Utskottets den 15 i denna månad på bordet lagde Betänkanden:

N:o 155, öfwer Herr Grefwe Gustaf Löwenhjelms motion, om revision af 5:te Cap. 3:dje och 8:de §§. Straffbalken;

N:o 156, öfwer wäckt motion om förbud mot eller beskattning af försäljning af Utländska Lotterisedlar;

N:o 157, öfwer Herr Friherre Jacob Cederströms motion, att i händelse, efter realisationens werkställighet, mynt någon tid skulle komma att i allmänna rörelsen saknas, det måtte genom en lag tillåtas att in natura afbörda så wäl allmänna utlagor, som ock enskild skuld; och

N:o 158, i anledning af Herr B. Rosenblads motion, om en lag för Rikets skuldwäsende.

Wid förnyad föredragning af Lag-Utskottets den 15 i denna månad på bordet lagde Betänkande N:o 159, i anledning af återremiß af Utskottets Betänkande N:o 107, öfwer wäckta motioner, angående förändring af Högsta Domstolens organisation samt arbetsordningar för Högsta Domstolen, Hof-Rätterne och Justitiä-Revisionen m. m., fann Ståndet för godt, att wid Utlåtandet N:o 107 låta bero.

Å nyo föredrogs och godkändes Lag-Utskottets sedan den 15 i denna månad på bordet hwilande Memorial N:o 160, med förslag till sammanjemnkning af de inom Riks-Stånden fattade olika beslut wid förehafwande af Utskottets Utlåtande N:o 108, i anledning af gjorde anmärkningar wid Betänkandet N:o 72, öfwer wäckte motioner, angående inrättande af Förmyndare-kamrar.

Till förnyad handläggning anmältes, men lades ytterligare på bordet Lag-Utskottets sedan den 15 i denna månad på bordet hwilande Betänkande N:o 161, öfwer gjorde anmärkningar wid Betänkandet N:o 119, i anledning af Nils Strindlunds motion, att stadgas måtte, det afhandlingar, hwarigenom någon förwärfwar sig nyttjanderätt till jord, eller betingar sig så kalladt undantag af annans fasta egendom, böra intecknas, för att wara gällande.

Företogs å nyo och lades till handlingarne Banko-Utskottets den 15 i denna månad på bordet lagde Memorial N:o 61, i anledning af Riksdagsfullmäktigen Nils Strindlunds motion, angående upplåtande af rum i Riksgälds-Contorets förra hus till begagnande af Rikets Ständers Fullmäktige i Banken och Riksgälds-Contoret.

Upplästes och godkändes följande från Expeditions-Utskottet ankomne förslag till Rikets Ständers underdåniga skrifwelser till Kongl. Maj:t:

N:o 196, angående utsättande af wiß dag till Riksdagens afslutande;

N:o 197, angående rättighet för parter, att återbekomma deras till Domstol ingifne handlingar;

N:o 198, i fråga om tiden för uppsägning af

räntehö inom Södermanlands Län, att in natura lefwereras;

N:o 199, angående förbud emot utmåtnings werkställande af annan Länsman, än den som är anställd i det distrikt, hwarest utmåtning sker;

N:o 200, angående wilkorliga Utmåtnings-Resolutioner;

N:o 201, angående fördelning af försäljnings-provision för utmått fastighet; och

N:o 202, angående bestämmande af wiß tid för fullföljd af hos Kongl. Maj:ts Befallningshafwande skedd lagsökning, emot löftesman, som borgat såsom för egen skuld.

Anmäldes och lades på bordet följande från Lag- samt Banko-Utskotten ankomne Betänkanden:

N:o 1, öfwer Riksdagsfullmäktigen Petter Perssons från Calmar Län motion, om åläggande för Rikets Ständers Bank, att till wederbörande Domare årligen aflemna förteckning på intecknade fordringar; och

N:o 2, med förslag till Lag för offentliga Bolags-Banker.

Genom ankomne Protocollsutdrag, underrättades Ståndet, att

Högloſl. Ridderſkapet och Adeln,

den 10 i denna månad,

Biſallit: Stats-Utſkottets Utlåtanden N:s 295, 296, 297, 298, 299 ſamt 282, med de förändringar och tillägg, hwilka i Utlåtandet N:o 300 blifwit föreſlagne; Lag-Utſkottets Utlåtanden N:s 150, 151, 153 och 154; ſamt Allmänna Beſwärs- och Ekonomi-Utſkottets Utlåtande N:o 132;

Låtit bero, wid Lag Utſkottets Memorial N:o 147;

Återremitterat: Stats- ſamt Allmänna Beſwärs- och Ekonomi-Utſkottens Betänkande N:o 34 och Expeditions-Utſkottets förſlag N:o 195, till underdånig ſkriſwelſe till Kongl. Maj:t;

Lagt till handlingarne: Lag-Utſkottets Utlåtande N:o 146; Allmänna Beſwärs- och Oeconomie-Utſkottets Utlåtande N:o 133; ſamt Bonde-Ståndets inbjudning till Med-Ståndén att inſtämma i Bonde-Ståndets beſlut, om widtagande åtgärder till Riksdagens afſlutande någon dag emellan den 15 December och Jul; och

Remitterat till Stats-Utſkottet åtſkillige yttranden, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga ſkriſwelſe,

angående upptagande af ett lån till befrämjande af Hypotheksföreningar,

---

Protocollsutdrag öfwer de denna dag fattade beslut, justerades.

Ståndets Ledamöter åtskildes kl. 2 på dagen.

In fidem

J. J. Bergström.

1834 den 19 November.

Plenum kl. 10 förmiddagen.

Upplästes och godkändes nedannämnde från Expeditions-Utskottet ankomne förslag till Rikets Ständers underdåniga skrifwelser till Kongl. Maj:t, nemligen;

N:o 203, angående stadgande till förekommande deraf, att gäldenär, medelst diktade köpeafhandlingar, undanhåller sine tillgångar från utmätning;

N:o 204, om ändring af 30 §. i Concours-Lagen;

N:o 205, angående bysatt Gåldenårs lösgifwande, sedan han sin egendom till Borgenärerne afstått;

N:o 206, angående förhöjning i underhållet för bysatt Gåldenår;

N:o 207, om kungörande af 8:de §. i det för Götha Canal-Bolag den 16 Mars 1833 utfärdade Nådiga Reglemente;

N:o 208, om upphäfwande af Kongl. Förordningen den 5 Mars 1746, hwarigenom dödsstraff är utsatt för stöld ur bref; och

N:o 209, angående åtskillige föreslagne förändrade stadganden, rörande utmätning.

Då härefter till förnyad handläggning föredrogs Lag-Utskottets sedan den 15 och 17 November på bordet hwilande Utlåtande N:o 161, öfwer gjorde anmärkningar wid Utskottets Betänkande N:o 119, i anledning af Nils Strindlunds motion, att stadgas måtte, det Afhandlingar, hwarigenom någon förwärfwar sig nyttjanderätt till jord, eller betingar sig så kalladt undantag eller afkomst af annans fasta egendom, böra intecknas, för att wara gällande, begärde flere Ledamöter ordet och yttrade:

Petter Persson från Jönköpings Län: Jag kan alldeles icke gilla Utskottets nu afgifne förslag, i afseende på intecknande af undantagsbref och andra

handlingar, hwarigenom wißa förbehåll blifwit betingade wid hemmans försäljning, helst jag förutser, att det stadgande Utskottet will införa, skulle leda derhän, att många tusende rättskaffens menniskor blefwo, genom egennyttige proceßmakares konster, beröfwade deras undantags förmåner. När deremot undantagsbrefwet är behörigen åberopadt uti sjelfwa köpeafhandlingen om fastigheten, anser jag tillräcklig säkerhet wara för handen, utan att med nya utgifter och omgångar beswära den okunnige och fattige allmogen. Derföre, och då den som det will, äfwen efter nu gällande Lag, har rättighet att söka inteckning för sitt undantag, yrkar jag afslag å Betänkandet.

Johannes Andersson från Jönköpings Län åberopade innehållet af de wid Betänkandet fogade reservationer, samt instämde med Petter Persson deruti, att Utskottets sednare förslag komme att medföra skada och förlust för mängden af ålderstegne och oförmögne undantagshjon, hos hwilka man icke kunde påräkna eller förutsätta den waksamhet och omtanka som erfordras för inteckningsrättens förwärfwande samt deß framtida bibehållande, medelst förnyelse hwart 10:de år.

Härwid yttrade Secreteraren, det han skulle anse sig hafwa brustit i uppfyllandet af sin pligt, om han underlåte, att wid detta tillfälle fästa Ståndets uppmärksamhet derpå, att den åsigt af frågans närwarande skick som funnes utwecklad uti reservationerne wid förehafde Betänkandet N:o 161 och nu ytterligare blifwit af Petter Persson och Johannes An-

dersson framstäld, twertemot hwad som åsyftades komme att lända till oundwikligt förfång för dem, hwilkas rätt man wille bewara. Enligt nu gällande Lag, wore det nemligen en gifwen följd, att de undantagshjon och andre personer, som underlåtit att, medelst inteckning, betrygga de förbehåll af wiß nyttjanderätt eller bestämda förmåner, dem de, wid afhändandet af deras fastighet sig betingat, derefter icke egde att tillgodonjuta någon förmånsrätt till sjelfwa fastigheten, i händelse af uppkommande twist med senare köpare eller inteckningstagare hwilka aldrig kommo att gifwa wika för andra fordringsanspråk, än sådane, som blifwit behörigen intecknade och förthy kunnat anmärkas uti det af wederbörande myndighet utfärdade gravationsbetyg, hwars witsord icke finge förswagas eller tillintetgöras af särskilde ointecknade aftal och förbehåll emellan förste säljaren och köparen. Hwad 1 Cap. 2 §. Jorda-Balken stadgade derom, att, wid öfwerlåtelse af fast egendom, de wilkor, hwarå aftalet sig grundar, skola uti öfwerlåtelsehandlingen utsättas, borde wäl städse iakttagas; åfwensom föreskrift kunde meddelas, att det ursprungliga undantagsaftalet skulle uti alla påföljande afhandlingar om samma egendom åberopas och intagas, samt jemwäl i Domstolarnes Fastebref anmärkas; men alla deßa bestämmelser, om åfwen deras uppfyllande kunde ofelbart controlleras, medförde dock icke, enligt närwarande Lag, tillräcklig reel säkerhet för undantagsförmånernes orubbade utgående af fastigheten, så wida icke det derom upprättade skriftliga förbehåll blifwit inom laga ståndstiden, hos Rätten intecknadt, såsom ett säljarens fordringsanspråk hos förste köparen, ge-

nom hwilken åtgärd, men icke den förutan, öfwerlåtarens betingade rättigheter blefwo försäkrade med förmånsrätt till fastigheten framför kommande köpare och långifware emot inteckning. Sådan wore den werkliga juridiska sidan af saken, hwilken Sekreteraren ansett sig böra upplysningswis framställa i motsats med den i gällande Lag icke grundade mening, att förbehållne undantagsförmåner woro tillfyllest betryggade, medelst aftalets åberopande i enskiltes Afhandlingar och Domstolarnes Lagfartsbewis, hwilken mening alltså skulle endast leda till förwillelse och förfång för dem som icke wißte bättre, än att derpå sig förlita.

Botvid Jonsson från Östergöthlands Län: Jag åberopar de wid Betänkandet fogade reservationer, dem jag anser innefatta tillräckliga skäl får afslag å Utskottets framställning i afseende på undantags-kontrakters owilkorkiga intecknande. För egen del får jag förklara att jag eger kännedom om flere twister angående dylika kontrakters werkan och bestånd i strid med andre personers påstådda rätt; men aldrig har jag hört att deße frågor blifwit afdömde i enlighet med den af Sekreteraren nu åberopade Lagtolkning, utan twertom, så ofta de betingade undantagsförmånerne warit behörigen intagne uti öfwerlåtelsehandlingarne, hafwa Domstolarne förklarat dem böra af fastigheten fortfarande utgöras, åfwen om denna genom nytt köp öfwergått till annan egare. En sådan tillämpning öfwerensstämmer ock med omsorgen för de oförmögne, ålderstigne och enfaldige undantagshjonens rätt och bästa; hwaremot Utskottets förslag

skulle hindra dem från att wåga inlåta sig uti de nu så allmänt brukliga undantagsaftalen, enär dermed förenades en beswärlig omgång, ett wådligt äfwentyr och ökade utgifter för lösen af Inteckningshandlingarne och deras förnyande. Jag will derföre hoppas att bifall icke lemnas till hwad Utskottet i ofwanberörde del hemställt, utan böre wi derå meddela owilkorligt afslag.

Sekreteraren ansåg beklagligt om en sådan origtig Lagtillämpning som Botvid Jonsson omtalat werkligen kunnat ega rum. I öfrigt erinrade Sekreteraren det hans nyß afgifne yttrande icke i någon måtto åsyftade att rubba den enskilda öfwertygelsen, angående sjelfwa hufwudfrågan som hwar och en kunde ega, utan endast att framställa förhållandet enligt nu gällande Lag och den tolkning deraf som Sekreteraren ansåg wara den enda rätta.

Nils Magnusson från Calmar Län förenade sig med Botvid Jonsson; hwaremot Johan Petter Jansson från Stockholms Län yttrade sig för bifall till Betänkandet.

Nils Strindlund från Wester-Norrlands Län: Då Utskottets afgifne Utlåtande är föranledt utaf en af mig wäckt motion, torde det icke wara nr wägen att jag nu ytterligare redogör för min åsigt af ämnet. Man har wid denna Riksdag mycket klagat öfwer de tysta förmånsrätternes qwarstående i wår Lagstiftning och, ehuru jag icke welat medgifwa borttagandet deraf för omyndiges medel, har jag dock an-

sett en lämplig börian till den åstundade förändringen kunna göras, medelst uttryckligt undanrödjande af den stillatigande förmånsrätt för myndige och sjelfrådande personer, som någon gång uppkommit deraf, att man wanligen ansett betingade undantagswilkor kunna, utan inteckning, widlåda fastighet, i hwars hand den må komma, endast undantaget är uttryckligen förbehållit i den afhandling, hwarigenom sjelfwa fastigheten blifwit af undantagsinnehafwaren öfwerlåten. I följd af denna nog allmänt antagna tolkning kan man icke om en egendoms werkliga beskaffenhet winna den kännedom som bör kunna påräknas utaf wederbörande Auctoriteters meddelade Gravationsbewis, utan deße intyg, ehuru författade i öfwerensensstämmelse med Inteckning=Protocollerne blifwa alltid osäkre och ofullständige, så länge man hyllar den sats, att ointecknade undantags aftal jemwäl medföra förmånsrätt till fast egendoms besittande eller wiß afkomst deraf. Woro alla årlige, så behöfdes knappt någon Lag; men bestämde stadganden äro af nöden der erfarenheten wisat, att swek och bedrägerier kunna öfwas; så äfwen i förewarande fråga. Under förutsättning af här ofwan uppgifne lagtolkning, är det nemligen möjligt för en skälm att bedraga sig till penningar på så sätt, att han af sin fastighet upplåter 4 tunnland åt en person, 6 åt en annan o. s. w., till deß han sjelf kanske ej har mera qwar än skatten, samt derefter försedd med åtkomstbaudlingar och gravationsbewis, hos Banken eller annan penningeägare, mot inteckning säkerhet, narrar sig till lån, wid hwars utkräfwande långifwaren omsider får erfara, att den intecknade fastigheten häftar för helt andra grava-

tioner, än dem som warit synlige uti det officiella gravationsbewiset. Detta är så mycket mera orättwist i jemförelse till förhållandet med omyndiges tysta förmånsrätt, som det åtminstone är möjligt, ehuru med mycket besswär att hos Hof-Rätten och Under-Domstolarne winna kännedom derom, huruwida en person är besswärad med förmynderskap eller icke; hwaremot man är alldeles urståndsatt att bestämdt få erfara hwilka undantag eller gravationer som, utöfwer de intecknade, kunna ega rum wid en wiß fastighet. Derföre, och så wida wi anse angeläget att de tysta förmånsrätterne småningom förswinna, att anledning till swek och winglerier förebygges samt att sådant förtroende, i afseende på fastighetskrediten, beredes, att Hypotheksföreningar möjligen kunna tillwägabringas, böre wi icke motsätta oß det förslag, som Utskottet, i anledning af min motion, framställt i sitt senare gången afgifne Betänkande. För egen del röstar jag för bifall dertill.

Per Nilsson från Christianstads Län: Under åberopande af hwad jag tillförene yttrat wid frågans remitterande till Utskottet, får jag nu förklara att jag icke kan gilla Utskottets förslag uti Utlåtandet N:o 161. Allas rätt är tillräckligen bewarad då undantags aftalet inflyter i öfwerlåtelsehandlingen samt en sednare köpare alltid iakttager att göra sig underrättad om sin fångesmans åtkomstwilkor. Wißerligen kan det äfwen nu hända att förlust uppkommer, derigenom att en skurk försäljer fastigheten med förtigande af de undantagsprestationer som densamma åtföljа; men sådane händelser lära högst sällan inträffa och

långt oftare komme de fattige undantagshjonens rätt att förnärmas, om man antoge Utskottets förslog, enligt hwars lydelse hwarje gammal käring, som betingat sig ett litet undantag af sin fordna fastighetsdel, skulle nödgas att hwart 10:de år inteckna sitt födemålskontrakt och sådant wid åfwentyr att förlora allt anspråk på deß fullgörande af fastighetens innehafware. Jag yrkar derföre afslag å Utlåtandet i det hela jemwäl i hwad som rörer intecknandet af upplåtelse-aftal om Torplägenheter och andre smärre jordafsöndringar, ty ett sådant intecknande skulle i många händelser göra det möjligt för fastighetsegaren att erhålla penningelån, ehuru nyßberörde afsöndringar icke i sjelfwa werket, utan endast på papperet, minskade wärdet af den inteckning säkerhet som kunde erbjudas.

Per Jönsson från Christianstads Län: Jag wet wäl, att under nuwarande förhållanden förlust kan uppkomma för undantagsägare, åfwensom för senare köpare, och jag känner från min ort exemplet af en winglare, som icke ställde bättre till, än att hans moder måste gå miste om det undantag hon sig betingat samt han sjelf slutligen såsom lösdrifware insättas på fästning, men jag anser likwäl att det nu föreslagne stadgandet skulle komma att medföra än mera anledning till skada och förlust; hwarföre jag icke kan bifalla Utskottets Utlåtande.

Nils Insulin från Stockholms Län: Jag respecterar andras öfwertygelse, åfwen då den icke

öfwer-

öfwerensstämmer med min egen, men i denna fråga kan jag ej undgå att bitråda den åsigt som blifwit af Sekreteraren framställd; ty jag anser det wara klart, att fattige undantagsegares rätt icke med säkerhet kan betryggas annorledes, än medelst inteckning. Det är wäl sagdt, att i köpeafhandlingar alltid bör utsättas på hwad wilkor aftalet blifwit ingånget. Detta efterlefwes dock sällan. Wanligen upprättas utom köpebrefwet ett särskilt kontrakt, angående allt som icke rörer sjelfwa fastighetens beskrifning och beloppet af köpesumman, och då detta kontrakt icke intecknas, kommer det slutligen i förgätenhet wid sedermera inträffande öfwerlåtelse af egendomen. Jag delar derföre Utskottets tanka, angående angelägenheten och lämpligheten deraf, att alla undantags-afhandlingar inom den tid 11 Cap. 2 §. Jorda-Balken föreskrifwer, intecknas uti den fastighet, wid hwars afhändande de blifwit uppgjorde; och jag bifaller således Betänkandet.

Johannes Christoffersson från Kronobergs Län åberopade reservationerne wid Utlåtandet N:o 161, och ansåg betänkligt att gamle enfaldige undantagshjon skulle ålåggas en sådan skyldighet att inteckna deras kontrakter, som Utskottets förslag innehölle. Än mera betänklig wore föreskriften om inteckningarnes förnyande hwart 10:de år, och då så wäl detta som förstnämnde förpligtande ofelbart skulle leda derhän, att en mängd af undantagsinnehafware, i följd af underlåtne formaliteter, gingo miste om deras lag-

liga rätt, kunde Johannes Christoffersson icke annat än yrka afslag å Betänkandet i omförmälta del, helst tillräcklig säkerhet syntes wara att påräkna, om nndantagswilkoren alltid infördes uti köpebrefwen.

Gustaf Appelqvist från Blekinge Län hade jemwäl trott, att undantags förmåner alltid skulle af fastigheten orubbadt utgå, när förbehåll derom warit intaget uti öfwerlåtelsehandlingarne, men erfarenheten hade witsordat ett motsatt förhållande, då fastighetsinnehafwaren gjort konkurs och det hade inträffat, att undantagshjon derwid gått miste om det underhåll de wid fastighetens första afhändande sig betingat, på grund deraf, att deras rätt icke warit med inteckningssäkerhet förwarad. Af sådan anledning, och då undantaget på wißt sätt utgjorde en del af köpeskillingen, hwars belopp deraf nedsattes, ansåg Appelqvist nödig trygghet för undantagsinnehafwarne ej kunna winnas utan widtagande af den inteckningsåtgärd Utskottet nu föreslagit.

Thomas Nilsson från Christianstads Län förenade sig med Per Nilsson och yrkade afslag å Utlåtandet, helst Lagen för det närwarande icke lade något hinder för dem, som det åstundade, att medelst inteckning försäkra deras förbehållne undantagswilkor; hwadan en uttrycklig föreskrift i detta afseende icke wore af behofwet påkallad.

Anders Andersson från Skaraborgs Län: Erfarenheten har wäl wisat, att nu gällande Lagbud icke alltid förmå att mot förlust betrygga undantags-

hafwares rätt, och jag känner flere tillfällen då sådane personer blifwit lidande; men då Utskottets förslag skulle medföra en betydlig kostnad, då troligt wore, att de fleste af enfaldighet eller glömska underlåto att iakttaga tiden för inteckningarnes förnyande samt då hwem som det finner angeläget för sin säkerhet, jemwäl nu är berättigad att taga inteckning för sine undantagswilkor, anser jag icke skäl att bifalla Utskottets framställning.

Lars Hansson från Bohus Län: Jag erkänner att jag har mig bekant det hwarken för undantagshafware eller långifware finnes någon fullkomlig säkerhet utan inteckning i den pantförskrifne eller afhände fastigheten, men jag har likwäl reserverat mig emot Utskottets förslag, på den grund, att förluster i ofwanberörde måtto under närwarande förhållanden endast sällan inträffa, hwaremot de lidandes antal skulle betydligen ökas, om det ålades undantagshjonen wid äfwentyr af all förmånsrätt till sjelfwa fastigheten, att låta inom wiß tid inteckna och sedermera hwart 10:de år å nyo anmäla deras betingade födomåls wilkor och andre förmåner. Den, som icke tror sig kunna hysa full tillit till fastighetsegarens personliga wederhäftighet och förmåga att fullgöra undantagskontraktets innehåll, äger ju äfwen nu obehindrad rätt att söka ytterligare säkerhet, medelst inteckning; men att owilkorligen föreskrifwa, att så alltid borde ske, tjenade endast till att utan anledning framkalla ett förhållande, der hwarje försummelse, härrörande antingen af en enfaldighet, glömska eller ålderdomsswaghet, komme att medföra förlust af fram-

tida bergning och lifsuppehälle. Jag anser derföre bäst att låta saken förblifwa i deß närwarande skick och jag finner ingen wåda uti att afslå Utskottets framställning.

Anders Pålsson från Jönköpings Län yrkade åfwenledes afslag, under åberopande af sin wid Utlåtandet fogade reservation.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Jag har aldrig warit Nämndeman och således ej heller haft tillfälle att deltaga uti Lagens tillämpande till ifrågawarande fall. Deremot har jag författat 100:detals köpebref om fast egendom emellan föräldrar och deras barn, samt åfwen emellan andre personer, deruti blifwit sagdt, att säljaren, utom den betingade köpeskillingen, skulle för sig eller för sig och sin hustru, intill den sist efterlefwandes död, få utaf köparen eller hans rätts innehafware wid egendomen tillgodonjuta husrum, wärme och uppehälle, enligt derom upprättadt särskildt kontrakt, hwilket ock wid samma tillfälle afslutats till närmare bestämmande af undantagswilkoren. Då saken blifwit så uppgjord samt kontraktet uti köpebrefwet uttryckligen åberopadt, wille jag wäl undra, om det wore med Lag enligt, att undantagshafwaren, wid yppad twist med en ny köpare af fastigheten eller egare af deruti intecknad fordran, kunde frändömas rättigheten, att för sine förbehållne förmåners åtnjutande hålla sig till fastigheten, åfwen om den kommit i annan mans hand. Man har sagt, att den åsigt, som, i motsats med Utskottets framställning, af mig och flere biträdes, skulle leda till

åfwentyrande af undantagshafwarnes rätt, enär densamma endast medelst inteckning kunde säkert betryggas; men jag anser Utskottets förslag innehålla ännu större wåda, och likasom ett försåt för nyßnämnde fattige och enfaldige personer, bland hwilka kanske ej 10 af 100 skulle ega nog förstånd och omtänksamhet att i rätt tid låta inteckna och med inteckning förnyelser bewara deras undantagsförmåner, hwarom de alltså, i följd af den ringaste försummelse kommo att gå miste. På sådan grund, och då deßutom, enligt hwad förut blifwit anmärkt, en hwar, som det åstundar, åfwen nu är oförhindrad att låta inteckna sitt undantagskontrakt, anser jag wida mindre wådligt att afslå, än att bifalla Utskottets förslag.

I anledning af hwad sålunda blifwit yttradt, erinrade Secreteraren att det åsyftade ändamålet icke ofelbart wunnes medelst undantags-wilkorens åberopande eller intagande uti den handling, hwarigenom en fastighet under betingande af sådane wilkor, till annan man aftrådes. Det kunde nemligen hända att undantagshafwarens förbehåll wid derefter skeende öfwerlåtelser af fastigheten i 2:dra eller 3:dje hand uppsåtligen eller af glömska förtiges och den nya innehafwaren wore då icke förbunden att answara för gravationer, om hwilkas tillwaro han saknat bewislig kunskap. Hwad anginge den af Utskottet föreslagne förnyelse af inteckningen wid hwarje 10:de års förlopp, så wore det icke obilligt att undantagsegarens försummelse härutinnan medförde enahanda påföljd som wid fråga om andre intecknade fordringsanspråk; dock följde af nyßberörde uraktlåtenhet

icke owilkorlig förlust af de betingade förmånerne, utan undantagshafwaren egde nästan alltid qwar ett personelt fordringsanspråk emot fastighetsegaren, till ytterligare betryggande hwaraf, ny inteckning kunde sökas i stället för den redan förfallne; men, i händelse all inteckningsåtgärd af undantagshafwaren åsidosattes, wore lagen nu tydlig och klar deruti, att dennes anspråk på godtgörelse af sjelfwa fastigheten måste gifwa wika för inteckningstagares eller sednare köpares rätt; och inträffade sådane förluster synnerligast wid försäljningar på utmätningsauctioner, wid hwilka undantagshjon icke sällan försummade att anmäla deras ointecknade undantags-rättigheter.

Botvid Jonsson: Jag är ense med Strindlund uti hwad han yttrat angående intecknade af sådane afhandlingar, derigenom särskilde lägenheter på längre eller kortare tid från ett hemman afsöndras och åt annan man upplåtes; hwaremot jag icke kan fränträda min yttrade öfwertygelse i frågan om inteckning af andre, egentligen så kallade undantags-kontrakter. Det förefaller mig underligt att Lagen, i afseende på werkan och beståndet af deße afhandlingar, kan tolkas så som Secreteraren anfört. Felet måste wid sådane händelser hafwa bestått deri att undantagswilkoren icke warit omnämnde uti öfwerlåtelsebrefwen; ty der detta iakttagits bör undantagshafwaren aldrig kunna dömmas förlustig sin rätt och jag wet af egen erfarenhet att nyßberörde slags fordringsägare, äfwen utan inteckning, fått, wid yppad oförmögenhet hos fastighets ägaren och deraf följande konkurs, tillgodonjuta förmånsrätt uti

fastigheten, framför andre borgenärer. Att en sådan förmånsrätt i sjelfwa werket äger rum, bewisas jemwäl deraf, att då Banko-lån sökes emot inteckning uti fastighet, som är med undantagsgravationer beswärad, måste undantagshafwaren, till Bankens förmån affåga sig sine äldre anspråk i afseende på fastigheten, ty hwartill tjenade wäl eljest en sådan affågelse. I öfrigt wet jag icke huru fastebref lagligen skall kunna meddelas, innan förre innehafwarens åtkomsthandlingar blifwit fullständigt företedde och att åter sista köparen skulle komma att sakna kännedom om undantagsförbehållets tillwaro är så mycket mindre antagligt, som man naturligen måste förutsätta, att undantagshafwaren anmäler sig om utbekommande af större eller mindre del af sitt födomål, innan lagfartstiden hinner tilländalöpa.

Härwid anmärkte Secreteraren att 11 Cap. 2 §. Jorda-Balken wißerligen för undantagshafwaren medgaf förmånsrätt till fastigheten utan inteckning, dock ej längre än till deß Laga stånd å köpet kommit, efter hwilken tid åter någon sådan stillatigande förmånsrätt icke egde rum; och uppmanade Secreteraren Botvid Jonsson att, om han det kunde, uppgifwa den Lag som bestämde förmånsrätt för intecknadt undantag som i sjelfwa werket ej wore annat än återstående fordran efter Laga ståndstidens förlopp.

Lars Larsson från Elfsborgs Län: Hwad först angår inteckning af aftal rörande afsöndring af lägenheter från hemman, så hänwisar jag till den af Ut-

skottet åberopade 1827 års Förordning, för hwars granskande och förbättrande deßutom en Comitée blifwit i sednare tider nedsatt. Beträffa de åter de egentlige undantagshafwarne, eller sådane föräldrar och andre personer, som wid afhändandet af deras egendom till annan, skyld eller oskyld man, betingat sig lifstids försörjning eller hwarjehanda förmåner wid egendomen, så hyser jag, lika med Utskottet, den åsigt af Lagens rätta mening och grund, att deße undantagshjon, så wida de icke, medelst inteckning, betrygga sine anspråk, oundwikligen förlora all rätt att hålla sig till sjelfwa fastigheten, för de händelser, att förste köparen råkar uti obestånd eller egendomen kommer i nya ägares hand. I anseende härtill, och då erfarenheten wisat att Lagen uti ifrågawarande fall olika tillämpas, skulle jag önska att Utskottets framställning måtte bifallas på så sätt, att Rikets Ständer hos Kongl. Maj:t tillkännagifwa deras underdåniga öfwertygelse om behofwet af den lagförklaring, att betingade undantagswilkor icke mera än andre fordringsanspråk medföra förmånsrätt uti fast egendom, utan föregången inteckning. Detta wore, i min tanke, både nödigt och lämpligt, men att i allo gilla Utskottets förslag och således antaga den deruti bestämde prescriptionstid för äldre undantags-kontrakters intecknande blefwe högst wådligt, i anseende till det äfwentyr som skulle följa af en lätt inträffande underlåtenhet wid föreskriftens fullgörande.

Tufve Månsson från Malmöhus Län förenade sig med Nils Månsson och ansåg föreskriften om undantagswilkors intecknande icke wara lämplig eller

behöflig, så länge tysta förmånsrätter i öfrigt woro gällande samt det i allt fall berodde af undantagsmannen att inteckna sitt fördelskontrakt, likasom wid arrende- och andra afhandlingar om nyttjanderätt af fast egendom ägde rum.

Ola Jeppsson från Blekinge Län: Jag delar deras tanka, som yrkat afslag å Utskottets framställning, angående owilkorligt intecknande af undantagskontrakter. En sådan föreskrift är för det närwarande icke behöflig och, utan att i någon måtto upphjelpa crediten, skulle den endast leda till deß ytterligare inskränkande, särdeles i fråga om upptagande af Banko-lån, hwilka icke medgifwa någon annan inteckningsrätt framför Bankens och således ej skulle kunna erhållas, i händelse länsökandens fastighet förut wore beswärad med intecknade undantags-prestationer. Deßutom, med samma fog som man förklarade, att undantagswilkor icke woro gällande med förmånsrätt, så wida inteckning ej tillkommit, borde man äfwen upphäfwa de tysta förmånsrätterne i allmänhet, och i följd deraf förordna, att jemwäl omyndiges rätt borde, medelst intecknande, betryggas och förwaras. Hwad angår prescriptionstiden till 1836 års slut, för inteckning af äldre afhandlingar, så instämmer jag uti Lars Larssons yttrande; och får jag slutligen anföra ett exempel af en wigtig proceß, angående undantagsförmåners tillgodonjutande utaf oförmögen gäldenärs fastighet, hwilken proceß i min hemort yppats, i anledning af fastighetsegarens konkurs. Undantagshafwaren tappade i de första instantierne, på grund deraf, att fördels-kontraktet icke warit intaget

uti sjelfwa köpebrefwet, ehuru deruti åberopadt, hwaremot Kongl. Maj:t med stöd af sistnämnde omständighet, fann för godt att gilla undantagshafwarens påstående, att för sine anspråks uppfyllande få hålla sig till fastigheten.

Anders Eriksson från Örebro Län: Jag instämmer uti den åsigt Sekreteraren tillkännagifwit. I min hemort tydes åtminstone Lagen så, att en köpare af fast Egendom icke behöfwer answara för andre skulder och afdrag än sådane som äro behörigen intecknade och i följd deraf kunna synas uti Domarens utfärdade Gravationsbewis; hwaremot andre ointecknade fordringsanspråk alltid fått gifwa wika för köpares eller inteckningshafwares rätt. Nu gällande Lag är således i denna del nära nog lika med hwad Utskottet föreslagit, och intecknande af betingade undantagsförmåner torde finnas wara desto mera af nöden som ofta nog händer att undantagskontrakterne icke företes wid Domstolarne samt deße i öfrigt wid fråga om upplysande af fastighetsegares åtkomst, låta sig nöjas med framläggande af Fastebref, hwilka sällan omtala några serskilda wilkor och förbehåll. Jag är således benägen att gilla Utskottets Utlåtande, utom i hwad det angår den föreslagne prescriptionstiden, hwars fastställande jag anser wara ganska wådligt.

Anders Nilsson från Malmöhus Län: Det är illa att på wißa ställen sådane winglerier ega rum, som man nu omtalat och welat förebygga. De öfwerklagade mißbruken hafwa dock icke inträffat i min

hemort och jag finner så mycket mindre skäl att biträda Utskottets förslag, som detsamma icke skulle medföra större säkerhet än den Lag som nu är gällande och måste tjena till efterrättelse. För resten lärer wäl icke någon köpare wara så dum, att han ej före köpet gör sig underrättad om de onera, gravationer och undantag, som åtföljа den fastighet han är i beråd att tillhandla sig. Jag yrkar således afslag å Betänkandet.

Anders Andersson från Westerås Län förenade sig med Nils Månsson och ansåg Utskottets föreslagne Lagbud wara så mycket mera obehöfligt, som hwarje Undantagshjon, äfwen enligt nu gällande stadganden, hade öppet att låta inteckna sitt fördelskontrakt.

Anders Danielson från Elfsborgs Län: De anmärkningar, som under discussionen blifwit framställde, hafwa egentligen warit rigtade emot 2:dra och 3:dje punkterna af Utskottets förslag, men några Ledamöter hafwa äfwen slutat med att åska afslag å Betänkandet i det hela. Detta kan jag icke för min del gilla, utan anser jag, att om pluralitetens mening också är att förkasta tillstyrkandet uti nyßberörde punkter, wi likwäl böre godkänna, hwad Utskottet uti 1:sta punkten på goda grunder föreslagit, rörande inteckning utaf Afhandlingar om nyttjanderätt till smärre lägenheter och jordafsöndringar å Landet.

Lars Larsson från Kronobergs Län instämde

uti Anders Pålssons reservation och yrkade afslag å del af Betänkandet, som uti reservationen omförmäles.

Olof Persson från Stockholms Län: I min hemort händer det ofta att egendomar säljas utaf ålderstigne och wärnlöse personer, hwilka wid försäljningen betinga sig lifstids uppehälle af fastigheten, antingen medelst undantagande af någon liten åkerteg eller genom förbehåll af årligt tillgodonjutande utaf ett wisst belopp spannmål, matwaror och andre förmåner. På sätt Nils Månsson anfört, tillgår åfwen hos oß, och utom köpebrefwet upprättas alltid ett särskilt undantagskontrakt, hwilket, jemte det förra, inlemnas till Härads-Rätten, för att bland deß handlingar intagas och likasom stadfästas. Sådane kontrakter hafwa sedermera haft bestånd och orubbligen efterlefwats någon gång uti fulla 30 år; och att egendomen under tiden kommit i annan mans hand, har icke förändrat saken, enär undantagshjonens rätt alltid warit anmärkt uti säljarens åtkomsthandling, samt Rättens meddeldte Fastebref. Jag anser derföre icke af nöden att antaga Utskottets förslag, rörande undantags-afhandlingars owilkorliga intecknande.

Per Jonsson från Öland förenade sig med Nils Månsson.

Nils Persson från Södermanlands Län: På grund af egen erfarenhet instämmer jag till alla delar uti den framställning Sekreteraren lemnat, rö-

rande förhållandet enligt nu gällande Lag, och så ofta jag haft befattning med upprättande af undantags-afhandlingar och fördels-kontrakter, har jag derföre låtit inteckna dem, i händelse undantagshjonen icke ansetts kunna wara tryggade wid köparens personliga wederhäftighet. Detta bruk är i min ort nästan allmänt antaget, och jag wet ej något exempel derpå, att fördelstagare gått miste om deras underhåll af fastigheten. På samma sätt kan ju hädanefter tillgå, som hittills, eller att undantagshafwaren må söka inteckning, om han ej derförutan tror sig wara säker; och något nytt Lagstadgande är, enligt min öfwertygelse, härwid icke behöfligt. Ej heller kan jag bifalla Utskottets hemställan om en prescriptionstid af 2:ne år härefter, för intecknande af alla äldre undantags-kontrakter. Högst få skulle förstå att iakttaga denna föreskrift, och den skulle gifwa anledning till en försummelse, i följd hwaraf flere 1000:de wärnlöse och oförmögne personer blefwo beröfwade det nödwändigaste. På sådane skäl nödgas jag begära afslag å Utlåtandet, med undantag af 1:sta punkten, i fråga hwarom jag förenar mig med Anders Danielson.

Sekreteraren wille fästa uppmärksamheten derpå, att den ifrågawarande prescriptionstiden blifwit föreslagen, just derföre att Utskottet ansett någon förmånsrätt för undantags-kontrakters betingelser för närwarande icke äga rum, utan inteckning. 3:dje punkten af Utlåtandet innehölle således endast en nödwändig följd af stadgandet uti den 2:dra, och Sekreteraren kunde för sin del icke finna, att den förre, mera

än den senaee, medförde någon wåda för deras rätt, hwilkas säkerhet Utskottet twertom haft för ändamål att betrygga, medelst anwisande af den i sådant afseende allena werksamma och lagligen giltiga utwäg.

Petter Jönsson från Jönköpings Län: Det är wäl sant att äfwen under nu warande förhållanden förlust för undantagshafware kan uppkomma, och jag känner sjelf ett sådant exempel. En förmögen man sålde sin fastighet till sonen emot betingande af wißa undantagsförmåner. Sonen råkade på obestånd, egendomen utmåttes och såldes på Canzli-auction och undantaget blef derwid icke tillkännagifwet. Köparen, som sålunda derom saknat all kunskap, fick emottaga fastigheten utan grawation och fadren gick miste om sin rätt, den han icke ansett sig behöfwa inteckna. Detta oaktadt, kan jag dock icke lemna bifall till Utskottets förslag; ty jag anser detsamma komma att medföra 10 gånger mera lidande och förluster än förr inträffat. Det större antalet af ålderstigne och enfaldige undantagshjon skulle nemligen försumma att iakttaga föreskriften om inteckning sökande och förnyande samt sålunda bringa sig sjelfwe i förderf. Då härtill kommer, att inteckning enligt gällande Lag må tagas af dem som icke har tillräckligt förtroende till köparens personliga credit, finner jag mig föranlåten att yrka afslag å Utskottets tillstyrkande i omförmälte del.

Erik Ersson från Westerås Län samt Jöns Jönsson från Skåne yttrade sig äfwenledes för afslag,

helst nu warande Lag medgåfwe tillräcklig säkerhet för den som will sig deraf begagna.

Nils Månsson: Då jag nyß talade i denna fråga, yttrade jag mig endast med afseende på de egentligen så kallade undantagshjonen och fördelstagarne, och jag har ej funnit skäl att frånträda min i den delen tillkännagifne mening. Deremot anser jag nu lika med Anders Danielson, att 1:sta punkten af Utlåtandet bör bifallas, ty det kan hända att en köpare som, enligt salubrefwets lydelse, emottagit ostyckad och ograwerad Egendom, derifrån sedermera afsöndrar och på långre eller kortare tid till annan mans nyttjande upplåter serskilde Lägenheter, och det är till förekommande af mißbruk och oreda angeläget att sådane aftal intecknas.

Samuel Andersson och Carl Gabrielsson från Östergöthlands Län förenade sig med Nils Månsson och Anders Danielson.

Strindlund: Många Ledamöter hafwa härstädes åberopat att de, som det åstunda, jemwäl efter nu gällande Lag, ega öppet att inteckna deras fördels- och undantagskontrakter; men derföre att sådant ej förbjudes, är det likwäl icke befaldt och då så få nu ega kännedom om hwad de risquera, genom underlåtenhet att förskaffa sig inteckning, har jag funnit skäl att framställa det förslag som ligger till grund för Utskottets sednare Utlåtande.

Lars Larsson från Elfsborgs Län: Ock så jag har medgifwit behofwet af en Lagförklaring uti före-

warande ämne, men jag kan aldrig upphöra att anse förslaget om en wiß prescriptionstid såsom ganska wådligt.

Discussionen war nu fullåndad; och beslöt Ståndet, efter framstälde Propositioner, att bifalla 1:sta punkten uti Lag-Utskottets Utlåtande N:o 161, men att deremot afslå de öfrige punkterna uti samma Utlåtande.

Derefter föredrogs å nyo Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens sedan den 15 November på bordet hwilande Betänkande N:o 21, i anledning af gjorda anmärkningar wid Kongl. Maj:ts Nådiga stadga om skifteswerket i Riket den 4 Maj 1827, samt Kongl. Kungörelsen den 9 Juni 1832.

Efter förefallen discussion, hwilken med Ståndets begifwande skulle utgå ur Protocollet, anställdes votering öfwer följande behörigen justerade och anslagne voteringsproposition: Bifaller Ståndet Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets Betänkande N:o 21?

Den, som det will, röstar Ja;

Den, som det icke will, voterar Nej.

Winner Nej, så är Betänkandet återremitteradt.

Wid voteringssedlarnes uppräknande, befanns, att 58 Ledamöter lagt Ja, men 22 Nej; och war Betänkandet såkunda bifallet.

Före-

Föredrogos å nyo och biföllos Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens den 15 November på bordet lagde Betänkanden:

N:o 22, öfwer wäckt motion, om ändring i Kongl. Förordningen om Skogarne i Riket den 1 Aug. 1805; samt

N:o 23, i anledning af wäckt motion, om förklaring angående beståndet af de å Sockne-Allmänningarne beftntlige intägter.

Wid förnyad föredragning af Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens sedan den 15 i denna månad på bordet hwilande Betänkande N:o 24, i anledning af wäckte motioner, om lindring för Allmogen i den så kallade Byggningshjelpens utgörande, uppläste Nils Insulin från Stockholms Län ett så lydande anförande:

Jag föranlåtes yrka återremiß af Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens nu föredragne Betänkande N:o 24. Det ämne, som deri widröres, hade, enligt min tanka, förtjent en större uppmärksamhet och en sorgfälligare behandling, än Utskotten derät tyckes haswa egnat. Jag hade åtminstone wäntat att Utskotten yttrat sitt omdöme öfwer befogenheten af den framställning min motion innehåller, eller hwilkendera tydningen af de deri omnämnde, ännu gällande Författningar rörande bygg-

ningshjelpens utgörande — antingen den Under-Rätterne eller den Högsta Domstolen begagnat — Utskotten funnit öfwerensstämmande med egna åsigter samt huruwida icke, med anledning af de stridiga beslut, hwari Domstolarne stadnat, den af mig åskade förklaringen öfwer Kongl. Förordningen den 21 Febr. 1789 werkligen wore behöflig. Men i stället för att gifwa något yttrande härom, lemna Utskotten det undwikande swar, att "målet innefattar en rättsfråga, som, i händelse den i behörig ordning wäckes, bör bedömas efter redan meddelade stadganden och att någon Lag i ämnet nu mera icke kan stiftas utan att träda endera partens rätt förnär." Detta skulle kunna sägas om de flesta, ja nästan alla ifrågakommande Lagförklaringar eller Lagförändringar; men månne de ändock alltid böra förkastas eller undwikas?

Frågan här war icke efter hwilken Författning en wiß sak twenne parter emellan skulle afdömas, utan huruledes ett genom Författningar gifwet stadgande rätteligen borde förstås och tillämpas. Jag har alltid trott, att det rätta och lagliga icke kunnat wara mer än ett, och att då detta samwetsgrant iakttages, ingendera parten träddes för nära. Utskotten synas tänka annorlunda.

Det har aldrig warit min affigt, eller ens kunnat falla mig in att yrka en Lagförklaring, hwarigenom någons werkliga rätt skulle förnärmas, utan twertom att söka återföra rättwisan till sitt ursprungliga skick, då den blifwit mißförstådd och således lidit förnärmande.

6 §. i Kongl. Förordningen den 8 Januarii 1748, angående huru förhållas bör med utgörande af indeldta och oindeldta hemmansräntor, stadgar uttryckligen, att öfwerallt bör iakttagas att byggningshjelpen eller winterförslor, i de orter der förwandling derå är, ej högre förwandlas än till alterum tantum, och det i förmågo af Kongl. Resolution den 11 April 1689. Kongl. Förordningen den 21 Februari 1789 om de förmåner och wilkor, hwarunder skattehemman skola innehafwas, stadgar i 5 §. 2 mom.: "är rånran (af frälseskattehemman) kommen ifrån Oß och Kronan uti frälsemanna hand, genom byte, köp eller annat laga fång, ware då om räntans utgörande till frälseman Lag samma, som om Kronoskattehemman är fastställdt." Enär nu byggningshjelpen af Krono- och Kronoskattehemman utgår, efter Kronowärdie, med förhöjning af alterum tantum, tyckes den bestämda och af mig åskade förklaring öfwer nyß anförde stadgande i 1789 års Kongl. Förordning, att Frälseman utaf Frälseskattehemman icke må fordra byggningshjelpens utgörande till högre belopp än efter Kronowärdie, med förhöjning af alterum tantum, icke innebära ringaste rubbning i hwad som redan finnes antaget, eller träda någons rätt för när.

Jag anser mig ej ha af nöden att omständligare utweckla denna enkla sak, utan åberopar innehållet af min och Ståndsbrodren Erik Erssons motioner i ämnet, deri tillräckliga skäl för wårt yrkande blifwit framställde, samt Herr Hjernes mot ifrågawarande Betänkande afgifne reservation, under erinran om de wådliga följder, som skola uppstå genom det prejudicat

Högsta Domstolen, i afseende på erläggandet af en utaf wåra grundskatter gifwit, samt den nya ojemnhet i jordens beskattning, som sålunda uppkommit, hwilket allt öfwerlemnas till Utskottens nogare besinning. Stockholm den 19 November 1834.

N. Insulin.

Ståndet beslöt, att så wäl Betänkandet, som Insulins anförande, skulle hwila på bordet till nästa plenum.

Till ytterligare handläggning föredrogs nu Stats-Utskottets den 15 innewarande månad på bordet lagde Memorial N:o 310, angående utsättande af en prescriptionstid, inom hwilken de från Riksgälds-Contoret utgifne Creditsedlar böra till inlösen företes.

Härwid yttrade Hans Jansson från Elfsborgs Län: Jag hemställer huruwida icke rättast wore att wänta med afgörandet af detta Memorial till deß att Utskottet inkommit med Utlåtande öfwer Anders Danielsons i ett föregående Plenum remitterade motion angående utgifwandet af sådane färdige, ehuru ej underskrifne, Creditsedlar, som för det närwarande uti Riksgälds-Contoret finnas. Bifalles nämnde motion, så torde den föreslagna prescriptionstiden icke wara lämplig att antaga, enär sålunda ett betydligen större belopp af Riksgäldssedlar komme att utelöpa än hwad Utskottet nu beräknat. I öfrigt instämmer jag med Herr af Bilibergh deri att prescriptionstidens förfittande icke bör medföra förlust af all betalnings-

rätt, utan endast af rättigheten att erhålla inlösen uti Riksgälds-Contoret. Mången komme nemligen att förbliswa i okunnighet om det fastställde åfwentyret och de i rörelsen ännu synlige kopparmyntsedlarne lemna ett exempel huru icke allenast en, utan flere förnyade präscriptionstider måste utsättas, för att icke likasom genom öfwerrumpling, beröfwa enskilde personer deras på god tro grundade betalningsanspråk.

Sekreteraren och Anders Danielson erinrade härwid att den sednares motion innefattade förslag till utgifwande af nya Riksgäldssedlar endast i utwäxling mot gamla och förslitna, hwadan sjelfwa sedelstocken icke komme att genom den föreslagne åtåtgärden förökas.

Vice Talmannen Jon Jonsson: Wid det förhållande Anders Danielson nu i minnet återkallat anser jag den af Hans Jansson framställda betänklighet böra förswinna och det så mycket heldre, som det i Riksgälds-Contoret nu färdigliggande sedelbelopp icke är tillräckligt ens för 2 års circulationsbehof. Den föreslagna 10 års präskriptionstiden anser jag således wara tillräcklig, i afseende så wäl på de redan utelöpande creditsedlarne, som på dem, hwilka hädanefter, i utwäxling emot gamla, kunna komma att utgifwas och jag yrkar bifall till Memorialet.

Nils Strindlund från Wester-Norrlands Län: Jag har uti Utskottet medwerkat till det förslag som uti Utlåtandet framställes för att tillwägabringa reda

uti Riksgälds-Contorets förwaltning samt jemwäl i ändamål att för framtiden förebygga Riksgäldssedlarnes efterapande och den deraf understundom följande dubbla inlösen. Wid präseriptionstidens slut blifwer nemligen kontoret i tillfälle att öfwerskåda hela förhållandet med sedelrörelsen samt i enlighet dermed uppgifwa huru stort sedelbelopp i rörelsen förkommit till winst för kontoret, eller och hwad kontoret möjligen fått tillsätta genom ofwanberörde dubbla inlösen. Memorialet har derföre så goda skäl för sig, att det utan betänkande bör af Ståndet bifallas.

Anders Andersson från Skaraborgs Län instämde uti hwad Strindlund yttrat samt tillade, att det wore så mycket bättre ju förr Riksgäldssedlarne kunde aflysas, ty allmogen blefwe ofta förwillad utaf de många myntsorterne, serdeles sedan sedlarne efter någon tid öfwergått till utseende af trasor.

Efter framställd proposition, fann Ståndet för godt att bifalla Stats-Utskottets förebasde Memorial N:o 310.

Wid förnyade föredragningar biföll Ståndet Stats-Utskottets den 15 November på bordet lagde nedannämnde Betänkanden, nemligen:

N:o 311, i anledning af en till Fullmäktige i Riksgälds-Contoret och af dem till Utskottet öfwerlemnad ansökning af åtskillige Tjenstemän wid nämnde Contors Creditsedel-werk, att, wid deras innehafwande

tjensters indragning, warda bibehållne wid de för samma tjenster på Stat uppförde löner, åfwensom angående deras pensionsrätt;

N:o 312, i anledning af Herr Domprosten Lidmans motion, att Riksgälds-Contoret måtte befullmäktigas att på wißa wilkor sätta till Götha Canal-Bolags disposition de 93,926 Rdr Banko, som der äro deponerade för kanalens framtida underhåll;

N:o 313, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifwelse i fråga om lån af Allmänna medel till segelfartens skyndsamma förbättrande å Götha elf och en hamnanläggning wid Götheborg; och

N:o 314, i anledning af wäckt fråga om pensionsunderstöd åt Enkor och barn efter Läkare; hwilka aflidit i Colera-farsoten.

Ytterligare bordlades nu Stats Utskottets, sedan den 15 i denne månad på bordet hwilande Utlåtanden:

N:o 315, i anledning af wäckt fråga om understöd af allmänna medel till framlidne Justitie-Ombudsmannen Poignants 2:ne omyndige söner;

N:o 316, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifwelse, angående Presträttigheternes utgörande på Gottland och dermed sammanhängande frågor

om en förändrad indelning af derwarande Pastorat m. m.; och

N:o 321, Berättelse angående den innewarande Riksdag werkställde granskning af Statswerket samt andre af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förwaltning.

Föredrogs å nyo och lades till handlingarne Stats-Utskottets sedan den 15 November på bordet hwilande Utlåtande N:o 317, i anledning af erhållen återremiß af Utskottets förslag N:o 193, till liqviderande af Riksgälds-Contorets skuld wid 1834 års slut, för upptagne lån af allmänheten.

Till handläggning föredrogs härefter Högwördige Preste-Ståndets Protocolls-utdrag för den 17 Nov., innefattande inbjudning till Med-Stånden, att sig förena uti Högwördige Ståndets nyßberörde dag fattade beslut: att samtlige Utskotten, med undantag af Expeditions-Utskottet, skulle föreläggas att, så fort sig göra låter och sist inom den 15 December afskeda all sin Canzli-Betjening, utom Sekreteraren och en Notarie eller Canzlist; börande särskild anmälan hos Riks-Stånden göras, i händelse något Utskott, i anseende till mångden af oafslutade göromål, skulle erfordra en talrikare Canzli-Betjening.

Ståndet fann icke skäl att den sålunda gjorde inbjudningen antaga.

På bordet lades nedannämnde från Utskotten inkomne Betänkanden, Utlåtanden och Memorial, nemligen:

Constitutions-Utskottets

N:o 48, med utlåtande öfwer återremißerne på förslaget i Memorialet N:o 34, till en ändamålsenligare organisation af Stats-Rådet; och

N:o 49, med uppgift å särskilde grundlagsförändringar, som föranledas af Ståndens gemensamma tankar rörande Hof-Canzlerns Stats-Departement;

Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens:

N:o 25, öfwer wäckt fråga om rättighet att, utan föregången syn på stället, få anlägga Husbehofs-Mjölqwarnar;

N:o 26, i anledning af wäckte frågor om förändring i skyldigheten att bygga och underhålla broar och wägar;

N:o 27, öfwer wäckte motioner om skyldighet för Säteri-egare och wiße Boställs-innehafware att deltaga i byggnad af Tingshus och Härادsfängelse;

N:o 28, i anledning af wäckt fråga om Sigtuna stads förläggande under Erlinghundra Härads-Rätt; och

N:o 29, öfwer wäckt motion om rättighet för innewånarne i Kinds Härad af Westergöthland, att få handla med glaswaror; och

Stats-Utskottets

N:o 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342 och 343, innefattande särskilde berättelser öfwer werkställde Revisioner af Kongl. Krigs-Academiens Räkenskaper; af Postwerkets förwaltning år 1831; af Kongl. Nummer-Lotteriets räkenskaper; af Kongl. Controllwerkets räkenskaper; af Kongl. Sundhets-Collegii räkenskaper; af Kongl. Invalidhus-fondens räkenskaper; af Civil-Statens Pensions-Caßas räkenskaper; af Arméens Pensions-Caßa; af Saltpeterfonden; af anslaget för Allmänna Garnizons-Sjukhuset i Stockholm; af Räkenskapen öfwer Carl Gustafs stads Gewärsfactori; af Kongl. Öfwer-Intendents-Embetets räkenskaper; af redogörelsen för anslaget till Stockholms stora Barnhus; af Stuteri-Öfwer-Styrelsens räkenskaper för år 1831; af redogörelsen öfwer Finska ersättningsmedlen; af Lappmarks Ecclesiastikwerkets fond för år 1831; samt af Kongl. Styrelsens öfwer Fängelserna och Arbets-Inrättningarne i Riket redogörelser för år 1831.

Uppläsites och godkändes nedannämnde Expeditions-Utskottets förslag till Rikets Ständers underdåniga skrifwelser till Kongl. Maj:t, nemligen:

N:o 210, angående förmedling af sådane inom Jemtlands Län befintlige hemman, hwilka wid afwittring befunnits brista i egor; och

N:o 211, i anledning af åtskillige föreslagne åtgärder till lindring i rustnings- och roterings-beswåret.

Genom ankomne Protocollsutdrag, underrättades Ståndet, att

Höglofl. Riddersskapet och Adeln,

den 17 November,

Bifallit: Stats-Utskottets Utlåtanden N:s 104, 306 och 308; Stats- och Ekonomi-Utskottens Betänkande N:o 35, samt Lag-Utskottets Betänkanden N:s 81, 142 och 152 samt 2:dra punkten af Betänkandet N:o 92; hwaremot 1:sta punkten af sistnämnde Betänkande blifwit afslagen;

Låtit bero wid Stats-Utskottets Memorial N:o 301; samt

Lagt till handlingarne Stats-Utskottets Utlåtanden N:s 305, 307 och 309;

Högwördige Preste-Ståndet,

den 15 November,

Wid föredragning af Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets Betänkande N:o 134, afslagit samma Betänkande och beslutit att Rikets Ständer skulle till befrämjande af Deligence- och Forwagnsinrättningarne, hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla,

att egare af sådane inrättningar måtte förunnas rättighet att, lika med egaren till Diligencen emellan Stockholm och Upsala, ingå friwilliga öfwerenskommelser med de skjutsningsskyldige, efter samma grunder som för den sistnämde; och

den 17 November,

Wid föredragning af Stas-Utskottets Utlåtande N:o 300, stadnat i det beslut, att såsom arfwode till Riksdagsårets slut skulle bestämmas för hwardera af de 4 Notarier som tjenstgöra i Stats- samt Stats- och Ekonomi-Utskotten åfwensom för den af Expeditions-Utskottets Notarier, hwilken har befattning att uppsätta sak-register öfwer Bihanget till Riks-Ståndens Protokoller, en rund summa af 1200 Rdr Banko, samt för hwardera af alla öfrige Utskotts Notarier 110 Rdr, för 3:ne Canslister i Stats-Utskottet hwardera per år 800 Rdr och för alla öfrige Utskotts Canslister 700 Rdr; och hade Högwördige Ståndet i öfrigt bifallit Memorialet N:o 283;

Bifallit: Stats-Utskottets Memorial N:o 319; samt

Lagt till handlingarne: samma Utskotts Utlåtande N:o 320; samt

Wälloſl. Borgare-Ståndet,

den 15 November,

Bifallit: Stats-Utskottets Utlåtanden N:s 302, 306, 272, 308 och 350;

Lagt till handlingarne Stats-Utskottets Utlåtande N:o 301, 305 och 309.

Låtit bero wid samma Utskotts Utlåtande N:o 303; samt

Wid föredragning af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 300, stadnat i följande, här afskrifne beslut:

1:o Bifölls Utskottets tillstyrkande i Utlåtandet N:o 300, att den för månad eller efter dag utgående aflöningen till Riks-Ståndens och Utskottens Canzlier må wid denna Riksdag bestämmas i likhet med hwad wid sista Riksdagen bewiljades, med undantag af arfwodet för Bonde-Ståndets, Sekreterare, hwilket bestämdes till 333 Rdr 16 ß. jemte hushyre-ersättning af 33 Rdr 16 ß. allt Banko och för månad beräknadt; 2:o beslöts, att arfwodet för den Kamrerare, som under denna Riksdag biträdt Stats-Utskottet, skall bestämmas till 1000 Rdr, och att den Notarie, som biträdt Utskottet med revisionen af Kongl. Commerce-Collegii Caßor, må undfå ett arfwode af 100 Rdr, allt Banko; 3:o bestämdes arfwoden för Hemliga Utskottets Canzli och Waktbetjening sålunda, nemligen för Sekreteraren 200 Rdr, för Canzlisten till 75 och för Waktmästaren till 25 Rdr; 4:o beslötos för Borgare-Ståndets Canzli denna Riksdag 2 Notarie- och 5 Canzlist-arfwoden; äfwensom Ståndet beslöt, att deß 3:ne Waktmästare skola ifrån den 15 Januari detta år beräkna deras tractamenter; 5:o i öfrigt gillades Betänkandet N:o 282; och

den 17 November,

Bifallit Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets Betänkande N:o 134;

Låtit bero wid Banko-Utskottets Memorial N:o 61;

Lagt till handlingarne Ekonomi-Utskottets Betänkande N:o 98; samt

Afslagit Stats-Utskottets Utlåtande N:o 304.

Justerades Protocolls-utdrag öfwer Ståndets denne dag fattade beslut; hwarefter Ståndet åtskildes kl. 2 e. m.

In fidem

J. J. Bergström.

1834 den 22 November.

Plenum kl. ½ 6 e. m.

Protocollen för den 17 och 19 i denna månad upplästes och blefwo af Ståndet godkände.

Derefter företogs till slutligt afgörande Lagsamt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens Betänkande N:o 24, som blifwit bordlagdt den 15 och 19 uti innewarande månad, i anledning af wäckta motioner, om lindring för Allmogen i den så kallade Byggningshjelpens utgörande, derwid Erik Eriksson från Stockholms Län inlemnade följande anförande:

"Jag anhåller om återremiß af detta Betänkande, och får till Utskottet öfwerlemna följande ytterligare upplysningar:

Byggningshjelpen, som år 1622 nedsattes till hälften emot hwad den förut warit och hwarifrån frälsehemman woro befriade, skulle, enligt Riksdagsbeslutet 1652, förblifwa sådan den då war och öfwer allt utgå efter ett kronowärdi af 2 daler 8 öre silfwermynt, hwilket ytterligare stadgas i Kongl. Förklaringar 1675 och 1683. Före den tiden utgick den icke blott i penningar, utan äfwen i Wed eller så kallade Winterkörslor och detta föranledde fortfarande mißbruk, så att allmogen i en del orter allt framgent ålades körslor och Wedlefwerering. Derföre stadgades genom Kongl. Resolutionen 1689, att byggnadshjelpen eller Winterkörslor, i de orter der förwandling derå är, bör ej högre förwandlas, än till alterum tantum, eller dubbelt emot Kronowärdiet, och då, detta oaktadt, mißbruk likwäl fortforo, utgafs år 1748 en Kongl. Förklaring, hwari ytterligare stadgas efterlefnad af 1689 års Resolution. — Efter realisationen 1776 Förklarade Kongl. Maj:t, att Byggnadshjelpens lösning borde ske efter 3 daler på R:dr, sedan förwandladt blifwit till alterum tan-

tum. (Se Commerce-Collegii och Stats-Contorets skriswelse den 10 Mars 1779). I denna skriswelse säges uttryckeligen, att, fastän byggnadshjelpen, winterkörslor och den så kallade Slottsfamnen (weden) förr utgått i persedlar, den sedermera efter 1748 års förklaring endast utgått i penningar; hwilket ytterliare bewisar att endast, genom mißbruk, den nu mera utfordras in natura.

Af denna sanna utredning af ämnet, hwarom jag anhåller att Höglofl. Utskottet wille öfwertyga sig genom en fullständig läsning af de åberopade allmänna Författningarne, synes alltså, att den i min motion åsyftade Nådiga förklaring, är högst nödwändig, om de skattdragandes rätt skall kunna skyddas, emedan Domstolarne, på sätt förut blifwit wisadt, dömma alldeles olika i saken. Det är nemligen tydligt, att i det enskilta fall jag åberopat, domen stödjer sig på ett det obestridligaste mißtag, då nemligen 1689 års Författning, som icke är annat än ett förtydligande af 1652 års Riksdagsbeslut, kunnat anses wara utan kraft, i fråga om en år 1686 skedd förwandling af skattehemman till frälse. Det enda sättet att i denna återkomma till en annan rättsprincip, är: att Rikets Ständer anhålla hos Kongl. Maj:t, "att, sedan erfarenheten wisat, huruledes Domstolarne olika betragta meningen af Kongl. Resolutionen den 11 April 1689 samt Kongl. Förklaringen af den 8 Januari 1748, angående Byggnadshjelpens, Winterkörslens och den s. k. Slottsfamnens utgörande, hwilket öfwer allt bordt ske, medelst lösning efter dubbelt

Krono-

Kronowärdi eller s. k. alterum tantum, der af ålder wid lefwerering eller winterkörslor ägt rum, Kongl. Maj:t wille låta utfärda en Förklaring, hwarigenom stadgas, att som endast genom enskilde mißbruk Byggnadshjelpens utgörande kunnat, i persedlar eller körslor ifrågakomma, densamma hädanefter, ware sig att denna urgamla ränta utgår till Kronan eller till enskilte, endast kan och får upptagas i penningar, efter den beräkning som finnes föreskrifwen genom Kongl. Kammar-Collegii och Stats-Contorets Circulärer den 16 December 1777 och 10 April 1779.

Erik Eriksson,
från Stockholms Län."

Efter det Sekreteraren upplyst, att Preste- och Borgare-Stånden, enligt ankomne Protocolls-utdrag, hade bifallit ifrågawarande Betänkande, utlåto sig:

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Sedan twå Stånd sålunda ogillat den wäckta motionen, lårer wäl wid denna Riksdag ingen framgång derät stå att bereda; men jag will emedlertid hafwa tillkännagifwit, det jag i Utskotten delade och understödde Herr Hjärnes mening, om nödwändigheten af en förklaring i detta ämne, särdeles som sig wisat, huru lagskipningen derutinnan warit wacklande, i det att Under-Domstolarne i samma sak, och alltså med samma skäl och omständigheter, på grund af 1689 års Kongl. Resolution, sig utlåtit till de skattedragandes fördel, då deremot Konungens Högsta Domstol, i

stället för 1 Rdr 24 ß. efter denna Kongl. Resolution, ålagt dem en byggnadshjelp af 30 Rdr och derutöfwer. Denna tillökning i en allmän utskyld synes mig allt för hård och i alla fall, då rättsfrågor uppstå, böra wäl lagar icke saknas, å hwilka den ena instantien må kunna grunda enahanda domslut, som en annan.

Johan Jacob Rutberg från Norrbottens Län: Jag har icke haft tillfälle att göra mig underrättad angående omröstningen i Högsta Domstolen. Kanske har frågan blifwit afgjord på Justitiä Stats-Ministerns röst och flere Ledamöter delat Underrätternes åsigt. En bestämd lagförklaring wore då så mycket nödwändigare, och jag yrkar alltså återremiß.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Om än alla Med-Stånden redan lemnat sitt bifall till ett förslag, som jag finner icke öfwerensstämma med billighet och äganderättens helgd, ämnar jag icke att återhålla uttrycken af min öfwertygelse. Då skattdragande, i stället för de primitiva utskylder, några famnar wed utur egen skog, kunna såsom grundskatt påbördas en så betydlig kontant utgift, som wi hört motionärerne åberopa, så kan det icke nekas, att antingen lagen eller domen måste wara felaktig. Till förekommande af dylika mißbruk och dylikt lidande för framtiden, yrkar jag Betänkandets återremitterande.

Häruti hördes Carl Gabrielsson från Östergöthlands Län instämma.

Ola Jeppsson från Blekinge: Jag hade gerna sett, att denna fråga i Utskotten kunnat utfalla efter motionärernes önskan. Der upplästes Kongl. Maj:ts Nådiga Dom i det mål, som åberopats, deraf inhemtades, att Underrätterne saknat handlingar och upplysningar, som sedermera blifwit föreredde hos Kongl. Maj:t och efter hwilkas föranledande de fleste af Utskottens Ledamöter förmenade Underätternas domslut wara oriktiga. Likwäl, om Ståndet beslutar en återremiß, will jag för egen del wißerligen icke hafwa något deremot.

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Jag anser oß i allmänhet och serdeles de medbröder, hwilkas ort den förewarande frågan gäller, swårligen kunna nöjas med det af de förenade Utskotten afgifna Betänkande. Det är jemwäl anledning förmoda, att ett annat Stånd återremitterar ärendet och jag yrkar att wi må fatta enahanda beslut, på det Utskotten åtminstone må erfara att deras förslag icke är qualificeradt för allmänt antagande.

Öfwerläggningen war härmed slutad; och på Talmannens derom framställda proposition, fann Ståndet för godt att Betänkandet återremittera.

Widare föredrogs Stats-Utskottets, sedan den 15 i denna månad på bordet hwilande, Utlåtande N:o 315, i anledning af wäckt fråga, om understöd af Allmänna medel till framlidne Justitiä-Ombudsmannen Poignants 2:ne omyndige söner; I anled-

ning hwaraf Anders Danielson från Elfsborgs Län yttrade skriftligen:

"Det kan wißerligen icke nekas, att jag trodt mig så mycket mer befogad att föreslå en pension till aflidne Revisions-Sekreteraren och Riddaren Poignants barn, då Rikets Ständer hade genom deras val gifwit en hyllning åt en Embetsmans lagkunskap och utmärkta redlighet, hwilken under en långwarig tjenstgöring deßutom ådagalagt en utmärkt Embetsmannaskicklighet, samt under åtskillige serskildte uppdrag, t. ex. för utmarksdelningen på Öland samt afwittringswerket i norra provinserne, genom sitt nitiska förhållande beredt kronan betydliga årliga inkomster. Men jag ansåg mig åfwen böra följa det allmänna deltagandets röst, midt ibland hårjningarne af den farsot för hwilken denne aktningswärde medborgare föll ett offer; och jag trodde, att för Rikets Ständer, såsom Nationens representanter, skulle det wara åfwen så lofligt, som t. ex. för den enskilde familjefadern, om de, wid en gryende hoppfullare framtids oförwäntade tillintetgörelse, skulle skynda att bispringa de efterlefwande barnen af den trogne tjenare de antagit, mer hwilken döden ryckt från sin Fosterländska werksamhet. Det må ursäktas mig att jag ännu i denna stund, sedan egna faror synas hafwa aflägsnat sig, likwäl bibehåller det deltagande som tycktes lifwa alla wid åsynen af den förlust, som en talrik familj delade med Staten; och att jag, då den senare genom en ringa uppoffring kan mildra det öde, som eljest drabbar den förra, fortfar att yrka deß gifmildhet. Det är ej åt den döde Justitiä-Om-

budsmannens arfwingar jag föreslår ett för framtiden gällande präjudicat. Det är för barnen af den nitiske, redlige, i mångårig tjenst sitt fädernesland ihärdigt gagnande Embetsmannen, som hade det besynnerliga ödet, att ryckas af en mägtigare hand till ett högre mål, i samma ögonblick då han kallades till sine Medborgares högsta förtroende-embete. Det är ej troligt att på sekler ett sådant fall kan inträffa och föga sannolikt, att på lång tid en så erkänd förtjenst kan blifwa en anledning att se Statens tillgångar i pensionswäg anwände. Jag anhåller alltså om återremiß; och jag ber Utskottet behjerta denna sak, samt betragta den utur en ädelmodigare synpunkt.

A. Danielson.

Ola Jeppsson från Blekinge Län: På de grunder Anders Danielson anfört, yrkar jemwäl jag återremiß, och förenar mig i hans förhoppning, att Stats-Utskottet icke underlåter, att med gifmildhet tänka på de wärnlösa barnen efter en utaf sitt fädernesland så allmänt förtjent Embetsman, helst, såsom Anders Danielson anwisat, dylika fall icke inträffa hwarje sekel, så att faran af ett prejudicat för framtiden här icke kan äga rum.

Johan Jacob Rutberg från Norrbottens Län: Jag tror mig icke mißbruka mina Committenters förtroende, då jag förenar mig med Anders Danielson och yrkar återremiß.

Nils Insulin från Stockholms Län: Lika med

Anders Danielson witsordar jag och erkänner fäderneslandets åliggande, att låta sig wårda om den allt för tidigt hådangångne Embetsmannens oförsörjda barn. Justitie-Ombudsmannen Poignant war mig icke obekant. Hans nit, hans redliga allwar, hans stora och gagnande förtjenster fästa wår tacksamhet wid hans minne, derät jag icke wet någon på en gång wackrare och skyldigare gård, än den det lyckats Motionären att utfinna.

Johan Andersson från Upsala Län: Till deras upplysning, som ifra för det motionerade uppfostringsbidragets utgörande, torde det tillåtas mig nämna, att då denna fråga i Stats-Utskottet förewar och afgjordes, på sätt Betänkandet utwisar, ingen enda röst höjde sig för att understödja de wäckta förslagen. Wißerligen har jag aldrig hört framledne Justitie-Ombudsmannens embetsmanna-förtjenster annat än witsordas, men jag anser det såsom ett för framtiden högst wådligt prejudicat, att, till erkänsla åt minnet af den, som, innan han ännu hunnit emottaga Ståndernes förtroende, bortrycktes af döden, öfwertaga omsorgerna för hans barn. Hwar skulle, med tillämpning af samma föreskrift, wåra förbindelser då stadna för en Justitie Ombudsman, som i 20 à 30 år beklädt sitt maktpåliggande kall? Hade den hådangångne i sitt nya embete gagnat fäderneslandet, skulle jag måhända icke hafwa twekat att understödja de framställde förslagen, dem jag nu och wid ett motsatt förhållande anser mig böra ogilla. Betänkandet är redan bifallet af Ridderskapet och Adeln, och jag tror

wåra åligganden såsom owåldige Representanter affordra oß enahanda beslut.

Sekreteraren upplyste, att, enligt ankommet protocollsutdrag, Preste-Ståndet deremot hade återremitterat ifrågawarande Betänkande; åfwensom Sekreteraren erinrade, att, såsom han hade uppfattat Anders Danielsons framställning, så hemtades grunden för den ifrågawarande pensionen, icke ifrån den Revisions-Sekreteraren Poignant i lifstiden uppdragna Justitie-Ombudsmans-befattning, utan ifrån Revisions-Sekreteraren Poignants föregående utmärkta embetsmanna-förtjenster, hwarpå hans utwäljande till Justitie-Ombudsman utgjorde ett offentligt erkännande.

Samuel Jönsson från Calmar och Anders Nilsson från Malmöhus Län förenade sig med Anders Danielson.

Olof Olofsson från Östergöthlands Län begärde proposition på återremiß.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Det är icke för de tjenster Staten framgent kunnat af Justitie-Ombudsmannen Poignant, det är till en icke olämplig tacksamhetsåtgärd för dem, wi redan sett honom utöfwa, som Ståndernas ädelmod tagits i anspråk för hans efterlemnade barn. Då Anders Danielsons motion härifrån Ståndet remitterades, hördes icke eller någon röst mot hans framställning, och jag hade högeligen önskat, att nu återfinna samma sinnes-

stämning, likasom jag måste beklaga, att inuom Utskottet ingen talat för förslagets antagande. Nu, som i den nyß afgjorda frågan, förklarade jag likwäl att min känsla icke låter nedtysta sig och jag yrkar Betänkandets återremitterande.

Anders Andersson från Skaraborgs Län: Jag will blott upplysa att i Utskottets afdelning, der frågan först bereddes, ett uppfostringsbidrag af 200 Rdr bestämdes åt hwardera sönerne, likwäl icke med afseende å Fadrens egenskap af Justitie-Ombudsman, utan för de äldre förtjenster han ådagalagdt. Dock förkastades, wid öfwerläggning inom Utskottet, afdelningens förslag och ingen enda röst hördes der till deß förswar, så att, äfwen om återremiß härifrån beslutas, jag har all anledning att betwifla en annan utgång.

Erik Persson från Gefleborgs Län: Jag förenar mig med Johan Andersson och yrkar bifall till Betänkandet.

Petter Jönsson från Skåne: Fullkomligt instämmande i Anders Danielsons yttrade åsigter, finner jag Utskottet för sitt afstyrkande hafwa antagit allt för ringa och ogiltiga skäl. Det bör icke åsidosättas, att framlidne Justitie-Ombudsmannen Poignant, genom de äldre förbindelser, hwari fädernes-landet häftar till hans minne, grundlagt wårt åliggande att sörja för hans efterkommande, till begrundande hwaraf jag yrkar, att Betänkandet må återremitteras.

Nils Strindlund från Wester-Norrlands Län: Jag hade icke tänkt att upptaga Ståndets öfwerläggning med något enskildt yttrande i detta ärende, hwars afgörande i Utskottet jag öfwerwarit, men som Nils Månsson funnit så beklagligt och besynnerligt, att ingen der opererat för en annan utgång, will jag tillkännagifwa, att jag wälbetänkt och på noga öfwerwägda grunder deltagit i Utskottets beslut, som jag trodde stå i fullkomlig öfwerensstämmelse med Ståndets intereße, det jag ofta hört åberopas emot den liberalism hwarför Utskottet från detta rum icke sällan blifwit beskyldt. Med allt afseende å ena sidan af den bortgångnes förtjenster af det allmänna, hwarom jag, utan någon personlig bekantskap, wißerligen hört talas, har jag, på den andra, till ledning för mitt omdöme jemwäl tagit i betänkande, att Staten också synes hafwa gåldat allt hwad den warit skyldig deßa förtjenster, i det att framlidne Revisions-Sekreteraren Poignant åtnjutit sin lön för berörde Embete 1600 Rdr och dertill på samma gång 1,400 Rdr såsom afwittringsdomare i Jemtland. Sålunda har han hugnats med den sällsynta fördelen att få bekläda och utöfwa 2:ne wigtiga och indrägtiga Embeten, af hwilka naturligtwis det ena alltid låg neder, under det att det andra fungerades. Indragningsstaten är, som jag tror, nog belastad, utan att behöfwa ökas med en så alldeles utomordentlig afgift; och då härtill kommer den serdeles wåsendtliga omständighet, att den framlidnes Enka och barn tillgodonjuta pension från den kaßa, i hwilken han såsom civil Embetsman war delegare, och till hwars grundande Staten med ganska betydliga anslag bidragit, hemställer

jag till hwarje billig och upplyst urskillning, om jag saknat skäl, att handla, som jag gjort, och ber att ingen må undra på mitt beslut, hwilkets motiver på intet sätt äro förhastade. Nils Månsson och jag pläga eljest mötas i wåra grundsatser, att spara det allmännas tillgångar, dem jag uttryckligen förklarar mig i detta fall icke kunna med fredad öfwertygelse tillita, ehuru jag, i anwändandet af enskilda medel, må hända skulle låta de ömmande omständigheterne tala för en annan utgång.

Anders Pålsson från Jönköpings, Johannes Christoffersson från Kronobergs, Erik Hansson från Örebro, Johan Olof Dahlberg från Wester-Norrlands, Nils Ersson från Gefleborgs och Nils Larsson från Upsala Län jemte många flere, hördes instämma i hwad Strindlund sålunda anfört.

Johannes Svensson från Jönköpings Län: Jag ämnar wißerligen icke att tillsluta min känsla för de förhållanden, som i förewarande fråga tala till Rikets Ständers frikostighet och ädelmod, men jag och wi alla hafwa derjemte att taga i akt huru mången fader, som, i den farsot hwarmed wi blifwit hemsökte, fallit bort från oförsörjda, wärnlösa barn, alla med rätt till allmänhetens deltagande och omwårdnad. Der Ståndernes gifmildhet en gång upplåtes, måste den wäl äfwen stå öppen för alla dem, som i samma nöd och af samma anledningar nödgas anlita den. I den fråga, som nu är före, har man wäl sökt att framställa omständigheterne så egna och så öfwerwägande, att något dylikt fall icke

mer skulle wara att befara, men hwart wi se omkring oß, möta mångfalldiga och lika talande anledningar att bewilja understöd. Med en blick på det olyckliga Jönköping t. ex., huru många nödställda, wårnlösa barn träffa wi icke der, utan anhöriga, utan allmänna barmhertighetswerk, öfwerlemnade åt lidandet ensamt och glömskan? Då wi alltså icke förmå utöfwa lika rättwisa mot alla behöfwande, håller jag före, att Betänkandet bör bifallas.

Ola Jeppsson från Blekinge Län: I medwetenhet, att framlidne Justitie-Ombudsmannen Poignant, såsom redlig och nitisk tjensteman, war på det högsta förtjent af den gård, som blifwit föreslagen åt hans minne, skulle jag högeligen önska, att Ståndet icke måtte wägra en återremiß på förewarande Betänkande. Om icke alla barn, som genom Choleran blifwit faderlösa, omfattas med samma wälwilja, som framlidne Justitie-Ombudsmannens, saknade likwäl, hwar och en på sitt håll, icke deltagande; och jag skulle tro det wara Ståndet wärdigt, att, genom en återremiß, söka bereda en lyckligare utgång och sålunda motswara de förhoppningar, som jag är förwißad i allmänhet fästas wid detta wårt beslut.

Nils Månsson: Då jag hört Strindlund förklara, det han för enskild del icke skulle finna betänkligt att bispringa de wårnlösa barnen med någon undsättning war det mig owäntadt, att han i och för sine kommittenters sak will anse såsom orätt och åsidosätta hwad han såsom rätt funne böra iakttagas för hans egen. Det är icke för framlidne Justitie-

Ombudsmannen Poignant sjelf wår frikostighet tages i anspråk: Han behöfwer den icke; men hådanryckt i sine båste år, hade han icke hunnit, att i ekonomiskt afseende betrygga sitt hus. Det år på hans barn wi böra öfwerflytta de förbindelser Fäderneslandet hade till Fadren, desto heldre som Ståndernas omtanka sträckt sig till så många andra lidande genom Cholerafarsotens förödelser, och wi, i alla fall, blott uppfylla den hådangångnes tillit till ordspråket: "war uyttig för andra, så skall du åfwen wara det för dig sjelf." Att Johan Andersson fallit på föresatsen, att bestrida den sökta undsättningen, förefaller mig så mycket besynnerligare och mera owäntadt, som jag ännu wål minnes, huruledes han tog Ståndets uppmärksamhet i anspråk med ett förord till ökad pension för Presidenten, Friherre Fock, hwilken, som wi alla weta, war Ordförande i förra Magazins-Direktionen; och jag hemställer till Johan Anderssons eget öfwerwägande, hwilkendera, Friherre Fock eller Revisions-Sekreteraren Poignant, gjort sig mest förtjent af fäderneslandet, och huruledes, då Johan Andersson understödt frågan om pensionen till Friherre Fock, han med skål kan tala emot den till Poignants barn.

Anders Danielson: Hwad i och för sjelfwa saken må wara att anföra, tror jag mig hafwa uppfattat i mitt skriftliga yttrande; men jag ber, att, till bemötande af Strindlunds erinran, det framlidne Justitie-Ombudsmannen Poignant såsom Afwittringsdomare haft särskilda anslag, så anmärka, att man icke reser till Jemtland och uppehåller sig der kanske

halfwa året utan dryga kostnader. Må wi icke förgäta, hwad hans skicklighet gagnat landet, och huru hans ordnande af wårt skifteswerk onekligen måste anses för ett mästerstycke i ett till natur, klimat och wexlighet så skiljaktigt land som wårt. Förundranswärdt, och af olyckliga tecken finner jag wißerligen, att de arma barnens belägenhet och minnet af fadrens förtjenster icke förmått att inom Utskottet uppkalla en enda röst, då afdelningen likwäl understödt motionen med sitt tillstyrkande; men husets wilkor äro werkligen så torftiga, att jag åfwen deraf finner mig uppmanad till de yttersta försök, att bereda framgång åt det förslag jag härutinnan framställt.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Lika med Strindlund anser jag fäderneslandet wißerligen hafwa gåldat sine förbindelser till wår framl. Justitie-Ombudsman; men här inträffar likwäl det så sällsynta fall, att wi hafwa en stor och oweder säglig förtjenst att hedra ännu i grafwen, så mycket angenämare, som anledningar till tadel och anmärkningar eljest wanligen icke saknas. Det är glädjande att finna någon hafwa uppfyllt sin pligt, och jag wet intet wackrare medel att deröfwer uttrycka wår tillfredsställelse, än främjandet af de efterlemnade, medellösa barnens uppfostran. Derigenom påminnes hwar och en, att, med werksamhet och gagn i sitt kall, förwärfwa det allmänna förtroendet; och i sådane fall är den ifrågasatte uppoffringen af några hundrade Rdr icke för stor. Wi måste erkänna oß hafwa disponerat wida större summor på ändamål, sam icke warit så wackra, ej heller så gagnande, och då jag

witsordar wårt åliggande, att hushålla med Statens medel, will jag endast erinra, att man icke bör hushålla i smått, för att slösa i stort. Ömmande omständigheter tala här högt för framgång till de wäckta förslagen, och jag yrkar Betänkandets återremitterande.

Johan Andersson: Då Nils Månsson erinrat sig, att jag inlemnat en slags ansökning, om pension åt Presidenten Friherre Fock, torde det tillåtas mig att föra honom till minnes, att sedan denna framställning blef afslagen hos Utskottet, jag icke med ett enda ord widare understödde densamma. I alla fall och hwad förewarande ärende beträffar, så får jag upplysa, att jag är granne till framl. Justitie-Ombudsmannen Poignants swåger och wet att hans förmögenhet tillåter honom taga barnen i uppfostran och wård; hwadan jag förblifwer wid mitt yrkande, att Betänkandet må bifallas.

Nils Månsson: Likasom det fägnar mig, att Johan Andersson erkänt min anmärkning, war det owäntadt, att han, som jag nu hört icke soutenerade ett förslag, hwarmed han sjelf framkom.

Öfwerläggningen war härmed slutad; och som Talmannens särskilda propositioner till bifall och till återremiß på Betänkandet beswarades med blandade Ja och Nej, jemte det votering begärdes, så uppsattes, godkändes och anslogs följande voteringsproposition:

Bifaller Ståndet Stats-Utskottets Utlåtande N:o 315?

Den, som det will, röstar Ja;

Den, som det icke will, voterar Nej.

Winner Nej, så är Utlåtandet återremitteradt.

Voteringen, i grundlagsenlig ordning företagen, utföll med 59 Ja emot 28 Nej; och war alltså Utlåtandet bifallet; emot hwilket beslut Johan Erik Jansson från Wermlands Län sig reserverade.

Wid derefter företagen slutlig handläggning af Stats-Utskottets, sedan den 15 i denne månad på bordet hwilande Utlåtande N:o 316, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifwelse, angående Presträttigheternes utgörande på Gottland och dermed sammanhängande frågor, om en förändrad indelning af derwarande Pastorat m. m., upplyste Sekreteraren, att Högwördige Preste-Ståndet, enligt deß ankomna Protokollsutdrag, hade bifallit berörde Utlåtande, hwilket nu äfwen af Bonde-Ståndet gillades.

Stats-Utskottets sedan den 15 i denna månad på bordet hwilande Berättelse N:o 321, angående den innewarande Riksdag werkställde granskning af Statswerkets samt andre af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förwaltning, föredrogs å nyo, hwarwid sig utlåto:

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Det är i afseende på alla berättelserne öfwer granskningen af allmänna medels förwaltning, som jag nu will hafwa erinradt, att, då deße redogörelser blott upptaga sjelfwa ziffertalen, wi måste uteslutande förtro oß till Stats-Utskottets sorgfällighet och låta wid sjelfwa berättelserne bero.

Anders Eriksson från Örebro Län: Jag har i denna berättelse såsom felaktigt anmärkt, att pag. 6, 30 ß. äro för mycket utförde och att pag. 7 en mißräkning förutan jemwäl ett annat fel wållats genom sättningen wid trycket; men kanske äro deße anmärkningar nog obetydliga, för att förtjena afseende.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Då wi wid förewarande berättelse sakna nödige verificationer och alltså icke äro i tillfälle att kontrollera den, måste wi derwid låta bero och förlita oß på Stats-Utskottets granskning.

Ståndet fann för godt, att wid berättelsen låta bero.

Företogs till slutligt afgörande Stats-Utskottets den 15 i denna månad på bordet lagda Memorial N:o 350, i anleduing af Riks-Ståndens olika beslut, i fråga om formen för Rikets Ständers skrifwelse, angående Sterbhusafgiftens utgående i Stockholm och Götheborg.

Se-

Sekreteraren yttrade, att Stats-Utskottet, utan all twifwel, förfarit oformligt och Constitutions-widrigt, då det framställt till afgörande i förstärkt Stats-Utskott, hur Grundlagen rätteligen bör tolkas; men då Högwördige Preste-Ståndet, såsom ett nu uppläst Protokollsutdrag utwiste, den 17 i denna månad hade antagit den till samma stånd gjorde inbjudning, att ingå på Borgare- och Bonde-Ståndens beslut om formen för ifrågawarande expedition, så syntes Stats-Utskottets Memorial icke fordra eller föranleda till någon åtgärd ifrån Bonde-Ståndets sida; i följd hwaraf samma Memorial af Ståndet nu lades till handlingarne.

Anders Danielson från Elfsborgs Län begärde ordet och uppläste följande Memorial:

"I anledning af den inträffade händelsen, att genom Riks-Ståndens skiljaktiga beslut, angående skjutswäsendets förändring, icke någon bestämd summa kan beräknas för de å 2:dra, 3:dje, 4:de och 8:de Hufwudtitlarne befintlige anslag för skjuts och traktamenten, emedan Kongl. Maj:t troligen anser sig böra widtaga någon åtgärd till allmogens lättnad i detta swåra onus, hwarigenom jordbruket twingas att med betydliga uppoffringar anskaffa och underhålla ett wida större hästantal, än det för öfrigt behöfde, anser jag mig utöfwer de fastställde anslagen under denna rubrik på deßa nämnde titlar, böra föreslå:" att hwad som derutöfwer kan erfordras, må af Riks-

gälds-Contoret utbetalas till Statswerket, emot det, att de besparingar som kunna å densamma uppstå aflemnas till nämnde Contor på samma gång, med öfwerskotten å de wanlige Stats-inkomsterne; "eller med ett ord," att det, i likhet med några andre rubrikers anslag, som t. ex. fouragerings för Cawalleriet m. fl. må betraktas som ett förskottsanslag, till följd af det obestämda i deß totalbelopp.

Jag anhåller att denna min motion må till Stats-Utskottet remitteras.

A. Danielson.

Remitterades till Stats-Utskottet.

Anmäldes till bordläggning från Utskotten ankomne Memorial och Utlåtanden, nemligen:

Constitutions-Utskottets N:o 50, i anledning af tre Stånds återremißer på Memorialet N:o 35, med betänkande om National-representationen; N:o 51, till Ridderskapet och Adeln samt Borgare- och Bonde-Stånden, i anledning af återremißer på Memorialet N:o 36, angående Landtdagar.

Stats-Utskottets N:o 348, i anledning af Riks-Ståndens olika beslut, i frågan om slutliga bestämmandet af Riks-Ståndens och Utskottens Canzliers aflöning; N:o 349, i anledning af erhållen återremiß på Stats-Utskottets Utlåtande N:o 232; N:o 351, angående det så kallade stora Creditivet, som, enligt

63 §. Regeringsformen, skall på Riksgälds-Contoret anwisas; och N:o 352, angående det såkallade lilla Creditivet, som, enligt 63 §. Regeringsformen, skall på Riksgälds-Contoret anwisas;

Banko-Utskottets N:o 62, i anledning af erhållen återremiß å Utskottets Betänkande N:o 57; och N:o 63, i anledning af Herr Rosenblads, B., motion, angående rättighet för Bankofullmäktige, att temporärt förstärka fonderne för publike papper, samt för handeln och den större rörelsen;

Lag-Utskottets N:o 162, öfwer Herr N. W. Stråles motion, om meddelande af bestämdt stadgande huruwida särskildt answar skall åga rum för förnyande af förbrytelse, hwarföre man ännu icke undergått bestraffning, m. m.; samt

Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets N:o 135, i anledning af wäckta motioner, om förändringar i Författningarne, rörande Bergs- och Jernhandteringen i Riket; och N:o 136, med förnyadt förslag till sammanjemnkning af Riks-Ståndens skiljaktiga beslut i frågan om enskilda Theatrars inrättande, om censur å theaterstycken, samt om upphörande af de afgifter till Kongl. Theaterns och Hof-Capellets Pensionskaßor, som för representationer i landsorterne erläggas.

Genom ankomne Protocollsutdrag, som uppläsites, underrättades Ståndet, att

Höglofl. Ridderskapet och Adeln,

den 17 November, e. m.

Fattat sitt beslut, i anledning af Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets ytterligare Betänkande N:o 134;

Högwördige Preste-Ståndet,

den 15 November,

Lagt till handlingarne Lag-Utskottets Memorial N:o 159;

den 17 November,

Bifallit: Stats-Utskottets Utlåtanden N:s 302, 304, 306, 310, 311, 312, 313 och 321; Lag-Utskottets Betänkanden N:s 155, 156, 157 och 159; Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens Betänkanden N:s 21, 22, 23 och 24;

Lagt till handlingarne Stats-Utskottets Betänkanden N:s 303 och 307;

Återremitterat Stats-Utskottets Utlåtanden N:s 315 och 314;

Gillat: Stats-Utskottets Utlåtande N:o 308; Lag-Utskottets N:o 160; Banko-Utskottets N:o 61;

Beslutit, i anledning af Stats-Utskottets Utlåtanden N:s 305, 318 och 350; Lag-Utskottets N:o 161;

den 19 November,

Bifallit: Stats-Utskottets Utlåtande N:o 316, och

Beslutit, i anledning af Bewillnings- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens Memorial N:o 7; samt

Wällofl. Borgare-Ståndet,

den 19 November,

Bifallit: Lag-Utskottets Betänkanden N:s 155, 156, 157, 158 och 161; Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens Betänkanden N:s 22, 23 och 24; Bewillnings- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens Memorial N:o 7;

Afslagit Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens Betänkande N:o 21;

Återremitterat Stats-Utskottets Memorial N:s 310 och 318;

Lagt till handlingarne Lag-Utskottets Betänkanden N:s 159 och 119; samt

Antagit Lag-Utskottets Betänkande N:o 160.

Sluteligen justerades Protocolls-utdrag öfwer Ståndets i dag fattade beslut; hwarefter plenum upplöstes och Ståndets Ledamöter åtskildes kl. ½ till 9.

In fidem

J. J. Bergström.

1834 den 24 November.

Plenum kl. 10 f. m.

Föredrogs åtyo Stats-Utskottets, den 22 i denna månad på bordet lagde Memorial N:o 348, i anledning af Riks-Ståndens olika beslut, i frågan om slutliga bestämmandet af Riks-Ståndens och Utskottens Cancelliers aflöning.

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Jag kan icke neka, att det förefaller mig ledsamt och likasom sårande Ståndernes wärdighet, att en så obetydlig sak, som frågan om en förhöjning af 66 Rdr 32 ß. i det månadtliga arfwodet för en af Riks-Ståndens Sekreterare skall komma att utgöra föremål för omröstning i förstärkt Stats-Utskott. Då Rikets Ständer fastställt aflöningen i allmänhet till likhet med de wid flere föregående Riksdagar bestämde belopp, synes något undantag för Bonde-Ståndets Sekreterare desto mindre böra ega rum, som han enligt Grundlagen eger en mera widsträckt, maktpåliggande och answarsfull, samt med de öfrige Sekreterarnes icke jemförlig befattning, i afseende hwarå och då han måste wara en lagfaren och i landthushållningen kunnig man, wanligen nödigt är, att dertill från landsorten inkalla någon Embetsman, som derigenom, jemte lefnadskostnader på stället, måste widkännas icke obetydlige uppoffringar för öfwerlemnandet under tiden åt andre personer af sin tjenst och öfrige angelägenheter i hemorten; Rikets Ständers beslut wid början af Riksdagen om förskotts-aflö-

ningar i lika proportion efter de, för hwarje befattning wid förra Riksdagen utgångne belopp, kan deßutom anses innefatta försäkran, att icke någon partiel nedsättning wid slutliga bestämmandet skulle åga rum. Ståndet bör för deß Sekreterare söka bereda lika aflöning, som han wid förra Riksdagen åtnjutit, desto heldre som Ståndet måst bidragande till Skattebördorne, bibehållit de öfrige Ståndens Sekretare, wid de under förra Riksdagarne wanlige aflöningsbeloppen samt lika med Höglofl. Ridderskapet och Adeln samt Wälloft. Borgare-Ståndet, tillagdt Högwördige Preste-Ståndets Sekreterare mera, än Preste-Ståndet för honom bestämt. Jag anhåller alltså, att Högwördige Preste-Ståndet och Wälloft. Borgare-Ståndet måge wänligen inbjudas, att, i afseende på förewarande fråga förena sig med Höglofl. Ridderskapet och Adelns samt Bonde-Ståndets redan fattade beslut.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Jag förenar mig med Anders Danielson synnerligast på det skäl, att Bonde-Ståndet, som med $\frac{5}{8}$:delar bidrager till skatterne, egentligen får widkännas så wäl denna, som andra Stats-utgifter. Prejudicatet att på sådant sätt nedsätta Sekreterarens aflöning skulle kunna medföra swårare påföljder för framtiden, då fråga blifwer att med duglige Män besätta denna plats.

Johannes Svensson från Jönköpings Län: Om Nils Månsson menar bewillningen, så får jag upplysa, att $\frac{7}{8}$:delar deraf utgår af jordbruket.

Ståndet, som enhälligt instämde i Anders Danielsons framställning, beslöt på grund deraf, att wänligen inbjuda Högw. Preste-Ståndet och Wälloſl. Borgare-Ståndet, att Höglofl. Ridderſkapet och Adelns samt Bonde-Ståndets beslut, i fråga om Sekreterarens i Bonde-Ståndet aflöning biträda; men för den händelse, att denna inbjudning icke af någotdera Ståndet antoges, blef den af Stats-Utſkottet föreslagna voteringsproposition af Bonde-Ståndet godkänd.

Protocollsutdrag häröfwer uppsattes, justerades och afsändes.

Sekreteraren, Herr Häradshöfdingen och Riddaren Bergström förklarade dels sin tacksamhet för detta ytterligare prof af Ståndets wälwilja, dels att hans förbindelse till Ståndet blefwe lika stor, ehwad inbjudningen antoges eller icke.

In fidem

N. F. Wallensteen.

S. D. Protocollet för den 22 i denna månad uppläſtes till justering.

Härwid anmärkte Anders Andersson från Skaraborgs Län, att wid handläggningen af Stats-Utſkottets Utlåtande N:o 315, angående wäckt motion om anslag af Allmänna medel till understöd för

aflidne Justitiä-Ombudsmannen Poignants minderårige söners uppfostran, Anders Andersson icke skall, på sätt i Protocollet upptages, yttrat, att ingen enda röst i Stats-Utskottet höjt sig, att tala för motionen; till hwilket yttrande Anders Andersson destomindre skall ägt anledning, som flere af Stats-Utskottets Ledamöter med wärma understödt berörde motion.

Med undantag af förestående anmärkning, som i denna dagens Protocoll antecknades, blef Protocollet för den 22:dra af Ståndet godkändt.

Föredrogs å nyo och lades till handlingarne Stats-Utskottets, sedan den 22 i denne månad på bordet hwilande Memorial N:o 349, i anledning af erhållen återremiß på Utlåtandet N:o 232.

Wid förnyad föredragning biföllos Stats-Utskottets den 22 i denna månad på bordet lagde Memorial,

N:o 351, angående det så kallade Stora Creditivet, som enligt 63 §. Regeringsformen, skall på Riksgälds-Contoret anwisas; och

N:o 352, angående det så kallade lilla Creditivet, som enligt 63 §. i Regeringsformen skall på Riksgälds-Contoret anwisas.

Efter å nyo skedd föredragning, lades Stats-Utskottets följande, sedan den 19 i denna månad på bordet hwilande Berättelser, till handlingarne, nemligen:

N:o 326, angående werkstäld granskning af Kongl. Krigs-Academiens räkenskaper;

N:o 327, angående werkställd granskning af Tullwerkets räkenskaper;

N:o 329, angående werkstäld revision af Kongl. Nummer-Lotteriets räkenskaper;

N:o 330, angående werkstäld granskning af Kongl. Controllwerkets räkenskaper;

N:o 333, angående werkstäld revision af Civil-Statens Pensions-Caßas räkenskaper;

N:o 334, angående werkstäld granskning af Arméens Pensions-Caßa;

N:o 335, angående werkstäld revision af Saltpeter-fonden;

N:o 336, angående werkstäld revision af anslaget för Allmänna Garnizons-Sjukhuset i Stockholm;

N:o 337, angående werkstäld granskning af Räkenskapen öfwer Carl Gustafs Stads Gewärs-Factori;

N:o 339, om werkstäld granskning af Redogörelsen för anslaget till Stockholms stora Barnhus; och

N:o 342, om werkstäld granskning af Lappmarks Ecclesiastikwerkets fond för år 1831.

Widare föredrogs å nyo samma Utskotts den 19 i denna månad på bordet lagde Berättelser:

N:o 328, angående werkstäld granskning af Postwerkets förwaltning; och

N:o 343, angående werkstäld granskning af Kongl. Styrelsens öfwer Fängelserna och Arbets-Inrättningarne i Riket redogörelser för år 1831.

Ståndet biföll hwad Utskottet i deßa Berättelser tillstyrkt.

Derefter förekommo till förnyad handläggning Stats-Utskottets sedan den 19 i denna månad på bordet hwilande Berättelser:

N:o 331, angående werkstäld revision af Kongl. Sundhets-Collegii räkenskaper;

N:o 332, angående werkstäld revision af Kongl. Invalidhus-fondens räkenskaper;

N:o 338, angående werkstäld revision af Kongl. Öfwer-Intendents-Embetets räkenskaper;

N:o 340, angående werkstäld revision af Stuteri-Öfwer-Styrelsens räkenskaper för år 1831; och

N:o 341, om werkstäld granskning af redogörelsen öfwer Finska ersättningsmedlen.

Wid hwad Utskottet i deßa Berättelser yttrat, lät Ståndet bero.

Anders Danielson från Elfsborgs Län förmälde, att han, i afseende på samtlige nu föredragne Stats-Utskottets Berättelser, åberopade hwad han den 22 i denna månad yttrat, wid då skedd föredragning af Berättelsen N:o 321, nemligen att då densamma endast upptog totalsummor och icke war åtföljd af verificationerne, hwarpå den sig grundade, så ägde Ståndet icke annan utwäg, än att, i förlitande på Stats-Utskottets noggrannhet wid granskningen, låta wid Berättelsen bero.

Hans Jansson från Elfsborgs Län instämde med Anders Danielson.

Till förnyad handläggning anmäldes, men lades ytterligare på bordet:

Banko- och Lag-Utskottens Betänkande N:o 2, med förslag till Lag för offentliga Bolags-Banker;

Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens Betänkande N:o 29, öfwer wäckt motion, om rättighet för innewånarne i Kinds Härad af Westergöthland, att få handla med glaswaror; samt

Allmänna Beswärs- och Oeconomie-Utskottets ytterligare Betänkande N:o 135, i anledning af

wäckte motioner om förändringar i författningarne, rörande Bergs- och Jernhandteringen i Riket; och

Memorial N:o 136, med förnyadt förslag till sammanjemnkning af Riks-Ståndens skiljaktiga beslut i frågan om enskilda Theatrars inrättande, om censur å Theaterstycken, samt om upphörande af de afgifter till Theaterns och Hof-Capellets Pensions-Caßor, som för representationer i landsorterne erläggas.

Wid ånyo skedd föredragning bifölos:

Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens sedan den 16 i denna månad, på bordet hwilande Betänkanden,

N:o 25, öfwer wäckt fråga om rättighet att, utan föregången syn på stället, få anlägga Husbehofs-Mjölqwarnar; och

N:o 28, i anledning af wäckt fråga om Sigtuna stads förläggande under Erlinghundra Härads-Rätt; samt

Banko-Utskottets den 22 i denna månad på bordet lagde Betänkande N:o 63, i anledning af Herr Rosenblads, B., motion, angående rättighet för Bankofullmägtige, att tämporärt förstärka fonderne för publika papper samt för handeln och den större rörelsen.

Föredrogs ånyo Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens, sedan den 16 i denna månad, på bordet hwilande Betänkande N:o 26, i anledning af wäckte frågor om förändring i skyldigheten att bygga och underhålla broar och wågar.

Nils Strindlund från Wester-Norrlands Län: På sätt Betänkandet utwisar, har jag wäckt motion, om skyldighet för bruk, qwarnar sågar och andre dylike inrättningar, att deltaga uti wåg och brobyggnadsbeswäret; och ehuru jag icke kan frånträda öfwertygelsen, om rättwisan af detta mitt påstående will jag dock, i anseende dertill, att Riksdagen nu är så långt framliden, icke yrka återremiß. Då jag icke twiflar, att Ståndet i allmänhet delar min åsigt i detta hänseende skulle jag önska, att Ståndet icke må uttryckligen bifalla denna del af Betänkandet, utan endast låta derwid bero. Med tiden kunna wi måhända hoppas ett annat resultat.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Bruk och Qwarnar föranleda i synnerlig måtto till wågarnes förstörning och de borde alltså i mån deraf bidraga till deras underhåll. I Utskottet, der jag öfwerwarit behandlingen af denna fråga, har jag förfäktat Strindlunds motion, men man har mött mig med den wanliga inwändningen, att sådant skulle föranleda till rubbning i ägande rätten; och min framställning, att wi derest denna inwändning alltid blefwe gällande, aldrig kunde tillwägabringa några reformer, har lemnats utan afseende. Nu emot Riksdagens slut har jag icke ansett det mödan wärdt att afgifwa

reservation; och deßutom lärer Betänkandet troligen komma att bifallas, åtminstone utaf twänne af de öfrige Ständen.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Jag anser Betänkandet kunna bifallas, ty åfwen i detta fall, lära de Bruks- och Qwarnägare hwilka för deße inrättningar deltaga i Prestwal icke kunna undgå att i mån deraf underhålla wägar och broar. Hwad sednare delen af Utlåtandet angår, så äro Johan Anderssons och Kylanders motioner deri rättwisligen ogillade. Det wore, i flere afseenden, högst olämpligt, att företaga ny wägdelning hwart tionde år; och bland andre olägenheter, skulle åfwen den inträffa att wägarne illa underhållas, enär hwar och en, i osäkerhet huruwida han i framtiden kommer att behålla samma wägstycke, icke ansåg det löna mödan, att derå nedlägga större möda eller kostnad, än det mest trängande behofwet fordrade.

Hans Jansson ansåg åfwen Utskottet i denna del hafwa rätteligen förfarit.

På derom framställd Proposition, fann Ståndet för godt, att wid Betänkandet låta bero.

Ytterligare förekom samma Utskotts den 19 i denna månad på bordet lagde Betänkande N:o 27, öfwer wäckte motioner om skyldighet för Såteri-egare och wiße Boställs-innehafware att deltaga i byggnad af Tingshus och Häradsfängelse.

Tufve Månsson från Malmöhus Län åberopade härwid ett anförande, så lydande:

När jag inom detta Stånd wäckte fråga om att Såteri- och Frälse-egare skola, lika med Krono- och Kronoskattehemman, deltaga i Fång- och Tingshus-byggnad och underhåll, war det med den öfwertygelsen, att sammansatte Lag- och Ekonomi-Utskotten skulle fästa mera afseende på de billighetsskäl och grunder, jag hade för min framställning. Utskotten hafwa medgifwit, att de anledningar, som wållat att berörde hemman blifwit fria, icke borde räcka för framtiden, och att Tings- och Fångshusbyggnader äro lika nödwändige och oumbärlige för dem, som hemmansägare af annan natur; men ändock icke på något sätt understött mitt förslag. Sammansatta och förenade Utskotten stödja sig förnämligast derpå, att deße hemman genom häfdwunnen befrielse, erhållit ett ökadt wärde, som wid köp och arfskifte kommit i beräkning; hwarigenom äganderätten skulle wara förnärmad. — Jag frågar: wid hwilket köp eller arfskifte skulle en så orättwis och obillig frihet wara kommit i beräkning, eller hwilken äganderätt kan blifwa förnärmad, för det sådane jordägare ålägges underhålla hus och byggnader, som för dem äro lika oumbärlige, lika nödwändige i afseende till rättssökande och allmänna säkerheten, som för Krono- och Kronoskatteägare. Man må nu wända eller betrakta saken från hwilken synpunkt som helst, så är det lika obilligt som oförklarligt, att wilja, i så beskaffade fall, eller på sådant wis söka befrämja den ena medborgarens fördel på

den

den andras bekostnad; och när man i betraktande tager den mindre jordägaren, som stundom knappast har torra bröd i huset, men likwäl är twungen hålla Fång- och Tingshus för poßeßionatens fria begagnande, der den senare icke allenast med sina widlyftiga rättegångar upptager $\frac{2}{3}$:delar af Tings-terminen, utan jemwäl beqwämt får insätta sina fångar i Härads- i stället för Länshäcktet, der de i förra fallet tagas för Rätta och blifwa dömde för sina fel — men i sednare eller från Länshäcktet, alltid återkomma så instruerade, att de blifwa ganska sällan fällda; och då härtill kommer, att många bönder äro Frälse- och Säteri-ägare och numera intagna i representationen, så styrkes jag så mycket mera i min framställning, och tror att, om Frälse- och Säteriägare icke wilja deltaga i årliga kostnader för sådane inrättningars bestånd, de böra afsäga sig allt anspråk å begagnandet af Skattebondens Fång- och Tingshus, så mycket mera, som deras åberopade frihet lärer härleda sig ifrån äldre tider, der wißa Grefskap, egenwäldigt och efter godtycke, afdömde och behandlade sina underhafwande. Hwad åter Prest- och Klockarebol beträffar, så har wäl Utskotten tillstyrkt, att deßa, wid innehafwarnes bortgång, skola efter eget medgifwande deltaga i Fång- och Tingshus underhåll och byggnader, och derigenom har man ändock kommit ett litet steg bättre fram till målet, och dermed har Utskotten welat uttrycka nödwändighetn af en rättwis förändring, som anses bättre sent än aldrig. Likwäl skulle jag tro, att deras besittningsrätt på intet wis

wore förnärmad, om deße genast ålades skyldigheten af underhållandet af mer beropade Fång- och Tingshus, helst de icke låra afsåga sig begagnandet deraf.

På deßa skäl yrkar jag återremiß och anhåller att mitt anförande måtte få medfölja återremißen; samt hoppas jag att förenade Utskotten måtte närmare taga i betraktande de skäl, hwarpå min motion och anförande sig grunda. Stockholm den 24 November 1834.

Tufve Månsson.

Med Tufve Månsson förenade sig Anders Danielson från Elfsborgs Län, Thomas Nilsson från Christianstads Län, Bengt Eriksson från Wermlands och Anders Eriksson från Örebro Län.

Per Nilsson från Christianstads Län: Då jag wäckte motion i förewarande ämne, trodde jag, att den i Utskottet skulle winna mera afseende. Då jag emedlertid finner att detta icke är händelsen, så instämmer jag i Tufve Månssons yttrande.

Per Jönsson från samma Län: I de Härader, för hwilka jag förer talan, är det endast några och trettio mantal, som bygga Tingshus- och Härادsfängelser; de öfrige äro frie. Jag har följakteligen största skäl att förena mig med Tufve Månsson och yrka återremiß; men då man anser saken såsom en privilegiifråga, fruktar jag, att dermed ej något winnes.

Petter Jönsson från Jönköpings Län: Utskottets afdelning ansåg saken alldeles på samma sätt som Tufve Månsson; men den trodde sig icke kunna understödja motionerne, i hwad deße angingo Säterisamt Rå och Rörshemman, för att icke tråda äganderätten för nära. Saken höll på att taga samma utgång i fråga om Preste- och Klockarebol, ty här mötte motstånd af Högwördige Preste-Ståndets Ledamöter. Genom Ordförandens kraftiga föreställningar att någon nuwarande boställsinnehafwares rätt derigenom icke kränktes, bragtes det dock slutligen till det resultat, som Betänkandet utwisar; men i händelse återremiß kommer att ske, fruktar jag att ärendet kan taga en annan wändning. Bäst torde derföre wara, att bifalla Betänkandet.

Nils Strindlund från Wester-Norrland: Jag tror oß böra antaga Betänkandet i deß nuwarande skick. Om wi nöja oß med litet, torde Högwördige Preste-Ståndet concedera denna del af deras Privilegier, och wi kunna hoppas mera af kommande tider. Erfarenheten har deßutom wisat, att man i reformwäg icke kan göra stora språng på en gång.

Olof Olofsson från Östergöthland: Jag har samma erfarenhet som Petter Jönsson från Jönköpings Län, och fruktar, i händelse af återremiß, en annan följd än den wi åsyfta. Jag hemställer derföre, om icke Betänkandet må bifallas.

Tufve Månsson anmärkte, att han icke klandrat Betänkandet i denna del; och trodde, att hans begäran om återremiß i öfrigt wore stödd på billiga skäl.

Anders Danielson: Så wida Ståndet icke anser återremiß böra ägа rum, skulle jag önska, att Ståndet wille låta bero wid den förra och bifalla sednare delen af Betänkandet.

Uppå framställd proposition, fann Ståndet för godt att låta bero wid Utskottets yttrande i första punkten; och blef Betänkandet för öfrigt gilladt.

Emot detta beslut anmälte Tufve Månsson och Per Nilsson reservation.

Derefter föredrogs å nyo Banko-Utskottets den 22 i denna månad på bordet lagde Memorial N:o 62, i anledning af erhållen återremiß å Utskottets Betänkande N:o 57.

Ståndet lät bero wid nämnde Betänkande N:o 57.

Till widare handläggning föredrogs Lag-Utskottets, den 22 i denna månad, på bordet lagda Betänkande N:o 162, öfwer Herr N. W. Stråles motion, om meddelande af bestämdt stadgande, huruwida serskilt answar skall ägа rum, för förnyande af förbrytelse, hwarföre man ännu icke undergått bestraffning m. m.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Jag har, wid öfwerwägande af ifrågawarande Betänkande, isynnerhet fästat mig wid de derwid afgifne, i min

tanka wål grundade reservationer. Af deßa tycker jag mig tydligen inse hwad följden skulle blifwa, om förslaget oförändradt antoges. 4:de punkten synes mig i synnerhet olämplig. Hwad skulle man wål säga, om en privat fordran upphörde, genom Gäldenärens död? Den ersättningsskyldighet, som uppkommit genom ett begånget brott, bör i min tanka anses på samma sätt, som en annan fordran. Stadgandet wore således en inconseqwence i Lagen. Jag kan icke tillstyrka bifall till Betänkandet, utan yrkar att detsamma må återremitteras.

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Jag kan, för min del, icke eller bifalla Betänkandet i deß nu warande skick. Reservanternes skäl tala tillräckligt för återremiß den jag alltså yrkar.

Nils Persson från Södermanland: Lika med Hans Jansson, anser jag 4:de punkten af Betänkandet, sådan den nu är icke kunna gillas. Om t. ex. någon wore lagligen förwunnen till mordbrand, men dör innan dom fallit, så wore det wål orimligt att den lidande skulle gå miste om ersättning, oaktadt full tillgång dertill i den brottsligas bo funnes. Jag yrkar återremiß på Betänkandet.

Ola Jeppsson från Blekinge Län: På de af Herrar Reservanter samt förrige talare anförde skäl, yrkar åfwen jag återremiß af Utskottets, i min tanka, ganska wådliga förslag; ock jag hoppas, att Utskottet derefter sjelf skall finna olämpligheten deraf. Då Utskottet icke funnit sig föranlåtet, att widtaga nå-

gon åtgärd, i afseende på en här wäckt motion om bestämmande af plats för sjelfspillingars begrafning, synes det mig som Utskottet åfwen borde undwika att stifta Lagar, hwilka gifwa anledning till dylika brott.

Nils Månsson: Jag är alldeles ense med Ola Jeppsson. För den, hwilken redan begått ett brott och derigenom måhända gjort sig saker till döden, är det mindre swårt, att genom ett sjelfmord undandraga sin famille ersättningsföljden af det förra brottet.

Med Ola Jeppsson förenade sig widare Tufve Månsson från Malmöhus Län, Per Jönsson, Per Nilsson och Thomas Nilssson från Christianstads Län, Anders Eriksson från Örebro Län, Gustaf Appelqvist från Blekinge m. fl.; och blef Betänkandet, på derom af Talmannen framställd proposition, till Lag-Utskottet återremitterat.

Anmäldes och lades på bordet Expetions-Utskottets Memorial N:o 18, i anledning af erhållen återremiß från Höglofl. Ridderskapet och Adeln af Utskottets förslag N:o 195, till underdånig skrifwelse till Kongl. Maj:t, angående åtskillige förändringar i Kongl. Förordningen den 24 Augusti 1813.

Protokolls-utdrag öfwer denna dag fattade beslut justerades.

Hans Jansson från Elfsborgs Län begärde och erhöll tre weckors ledighet, räknad fran den 15 i nästa December månad, för att i enskilda angelägenheter afresa till hemorten.

Ståndets Ledamöter åtskildes kl. 12 å dagen.

In fidem

J. J. Bergström.

1834 den 26 November.

Plenum kl. 12 på dagen.

Protocollet för den 24 November upplästes och godkändes.

Derefter föredrogs till afgörande, i ett sammanhang, Lag-Utskottets, sedan den 21 och 28 sistl. Maj på bordet hwilaude Utlåtande N:o 43, öfwer Petter Perssons från Calmar Län förslag, att Lagfartssökande må wara skyldige att förete gravationsbewis, samt Banko- och Lag-Utskottens den 22 i denne månad på bordet lagde Betänkande N:o 1, öfwer samma Riksdagsfullmägtigs motion, om åläggande för

Rikets Ständers Bank, att till wederbörande Domare årligen aflemna förtekning på intecknade fordringar.

Bägge deße Utlåtanden biföllos nu af Ståndet.

Till ytterligare handläggning förekom Banko- och Lag-Utskottens, den 17 och 24 i denna månad, bordlagde Betänkande N:o 202, med förslag till Lag för offentliga Bolags-Banker.

Härwid uppläste Anders Danielson från Elfsborgs Län ett så lydande Anförande:

Oaktadt jag anser att Lagen för enskilte Banker af den Febr. 1824 gifwer ett friare utrymme för Bank-inrättningar, än det nu framställda förslaget, och att den i sina korta ordalag uti wißa fall innehär lika säkra, om icke säkrare föreskrifter för rörelsens betryggande, än detta, will jag dock erkänna, att det för Nationen kan wara nyttigt att Författningen genom sin uppställning gifwer en bestämdare form åt detta slags inrättningar, på samma gång, som deß omständligare innehåll gifwer en ledning för dylika nya företags organiserande: en ledning, som onekligen allmänheten här i landet så wäl behöfwer. Jag will ej dölja, att jag hyst twifwel om lämpligheten af de inskränkande föreskrifter för Bank-anläggning, som Utskottens förslag innehåller, medelst bestämda och högt bestämda minimi-summor för Bankernes grundfond och actiebeloppet. Jag will äfwen medgifwa,

att det slags beroende, hwari förslaget sätter Bankrörelsen utaf Regeringen, och det sammanhang med densamma, som kunde blifwa en följd af Privat-Bankernes sedelutgifning, då man icke bibehåller 1824 års Lags wigtiga slutförklaring, "att Bank-inrättningarne, hwarken nu eller någonsin framdeles skola kunna påräkna något understöd af allmänna medel" och icke heller förbjuder deras kreditsedlars anwändande i Statens uppbörd, för den medborgare, som är mon om näringarnes och rörelsens oberoende af de politiska makterne, måste för ett ögonblick synas betänklig. Men, — då jag närmare granskat de derom föreslagne stadganden, och gjort mig noga reda för deras närmaste werkningar och slutliga följder, har jag funnit förslaget wara af den beskaffenhet, att det i allmänhet kan och bör antagas, såsom onekligen innebärande en erforderlig och nyttig utwidgning af de begrepp, angående Bankrörelse, som till allmän fördel böra utbredas ibland Nationen, och göra sig gällande i deß offentliga penningerörelse samt kreditwäsendet. Jag utbeder mig derföre, under betygande af min erkänsla för det medborgerliga nit, som tillwägabringat detta förtjenstfulla arbete, och för den waksamma försigtighet, som undanböjt några oroande syftningar i den förste motionärens förslag, att nu få öfwerlemna till Utskottens ytterligare pröfning några anmärkningar wid deras förslag; hwarmed jag undwiker allt, som endast kunde åsyfta en enklare och bestämdare redaktion, öfwertygad att Utskotten i detta fall, med upptagande af wiße Reservanters meningar, sjelfwe wid den förnyade granskningen derom för-

anstalta. Hwad jag derföre hufwudsakligen anmärker, är följande:

§. 2. mom. 1. Ordet "privilegium" bör utbytas mot ordet "Octroy", och ordet "Grundreglor" bör ändras till "Bolagsreglor", såsom innefattande det bestämda begrepp Allmänna Lagen derwid fästat.

— mom. 2. bör få följande lydelse: "På Kongl. Maj:t ankomme, att, derest deßa befinnas wara af den beskaffenhet, att lättade tillgångar till förlag för handel, jordbruk och näringar derigenom winnes, under nödig säkerhet för allmänna rörelsen, den sökta Octroyen bewilja eller förwägra.

Motiver: Det synes wara mindre paßande, att i en lag omtala "granskning och pröfning" af de handlingar, hwaröfwer Regeringen skall gifwa sitt yttrande; och det synes mig wara skadligt, om, genom uttrycket: "för landet fördelaktig eller menlig", en allmän rättighet att stifta Banker, skulle blifwa ett slags enskilt monopolium; d. å., att för det, att i en ort en Bank finnes, andra skulle kunna förhindras att bilda sig.

I sådant fall skulle, i min tanka, man snarare göra ondt än godt åt näringarne; ty de större Bankerne undertrycka onekligen i wiß mon den enskilda penningerörelsens täflan; och måste deßa Banker då icke sjelfwe täfla med hwarandra, skulle räntan hållas högre, än den blef om aldrig Banker funnos. Detta är äfwen ett ytterligare skäl, att ej kalla Bankens tillståndsbref "privilegium" utan "Octroy".

§. 4. Fordrar ett tillägg, nemligen: "De skola likwäl minst en månad innan sådane utgifwas i Rättens inteckningsprotokoll låta intaga samt i allmänna tidningarne tillkännagifwa Bankens öppnande, samt offentliggöra Bolagsreglorne och Utlåningsreglementet."

Motiv: Då en sådan åtgärd är högst nödig, förenlig med det redan warande stadgandet och wißa delar med Utskottets förslag angående enskildte Låne-Banker, synes lämpligaste stället wara att bestämma den i denna §.

§. 5. Orden böra blifwa: "Offentlig Bolags-Banks kreditsedlar, m. m. skola wara försedde med egenhändiga underskrifter af minst twänne" etc.

Motiv: Det är nemligen icke för bolagets utan för allmänhetens säkerhet, som stadgandet här göres; således bör Banken wara skyldig inlösa sedel, äfwen om den utgifwits utan de twå namnen; och emottagaren kan icke wara pligtig att känna egenhändigheten.

§. 6. Orden: "och innestående" böra i min tanka borttagas, ty de förwilla och de behöfwas icke. De innebära ingen säkerhet och ordalagen i 26 §. af Grefwe Frölichs förslag synas mig wara ändamålsenligare.

§. 7. Jag anser ingen wåda wara wid att antaga 100 Rdr kurant, som minimum för de tryckte eller graverade skuldförbindelserne. Sådant lättar ansenligt rörelsen och remißer m. m. samt är i alla

afseenden tillräckligt minimum, för att icke kunna medföra förluster eller olägenheter ibland den arbetande klaßen.

§. 8. Redaktionen synes böra blifwa följande; efter orden: "hos Bank-Bolaget", "Skulle offentlig Bolags-Bank i åtta dagars tid hafwa underlåtit att fullgöra sin betalningsskyldighet, men enskild man icke yrkar deß försättande i konkurstillstånd, ware Kongl. Maj:ts Befallningshafwande pligtig, att genom allmän åklagare ofördröjligen wid wederbörlig Domstol låta yrka, att Bolaget sättes i konkurstillstånd, och att Banken warder ställd under utredning efter Konkurslagen, så wida den förklarats wara i konkurstillstånd."

§. 9. Jag anser en preskriptionstid för sedlarne af blott 2:ne år wara alltför ringa. Såsom en ordningsanstalt må en preskription tillåtas för nämnde tid, eller till och med för blott ett år, utan wilkor af betalningsrättens förlust. Men bolaget bör wara skyldigt, att derefter hos Kongl. Maj:t anmäla beloppet af de inlöste sedlar och förbindelser, samt i förhållande derefter en Allmän Kungörelse utfärdas, hwari sedlarnes inlemnande må wid en sådan påföljd utsättas till minst 3 och högst 5 år. Mig synes ett stadgande nödigt, som berättigar Bolaget, att i sådant afseende utså sin deposition emot att blott nedsätta hwad som betäcker de oinlöste sedlarne.

§. 10. Häri bör insättas i 3:o, "att Kaßakreditiver böra endast meddelas för ett år i sender",

samt nu föreslagne 3:dje och 4:de punkterne nedflyttas; och bör i denna sista punkten införas det stadgande, att det öfwerskott, som, sedan låne-omkostnaderne och räntan blifwit Banken godtgjorde, genom försäljningen kan uppstå, bör, derest det icke genast af wederbörande uttages, öfwerföras på Bankens upplånings-räkning, derest en sådan hålles, och blott i annat fall deponeras i Landtränteriet för låntagarens eller deß rättsinnehafwares räkning". Ett sådant stadgande är en skyldig omtanka för de enskilde, i den händelse att dödsfall eller frånwaro skulle wålla försäljningen.

§. 12. Ett tillägg bör göras, för att likwäl betrygga den frånwarande, att intet för honom partielt skadligt beslut må kunna fattas, t. ex. "i alla frågor om akticägares allmänna skyldigheter eller Bankens öfrige ärenden".

§. 13. Jag anser det wara wigtigare att ett Ombud från Rikets Ständers Bank deltager i revisionen, än att Konungen skall förordna ett sådant.

Jag underställer, huruwida icke Qwartalsförslager kunde för Handels- och Finans-Expedition wara tillräcklige, i stället för månatlig öfwersigt af Bankens ställning, och jag föreslår ett tillägg i sista momentet, så lydande: "Dock må deße icke kunna angå enskiltes partier i Bankens böcker, hwilka icke i något fall böra offentligen uppgifwas.

§. 14. Jag föreslår att $\frac{1}{3}$:del må stadgas i stället för $\frac{1}{4}$:del, af det skäl jag wid 19 §. angifwer.

§. 18. Det stadgande, att Kongl. Maj:t skulle kunna fastställa minimibeloppet högre än Bolaget sjelf begärt, då de bildat Banken efter det stadgade minimum af 4 millioner, synes allt för mycket andas ett privilegiisystem, som jag måste ogilla. Det bör uteslutas. Hwad ej en Bank förmår, kunna twänne uträtta, och de göra det säkert bättre för allmänheten. Det är äfwen deß fördel och ej blott de stora aktieägarnes, man bör afse.

§. 19. Jag kan ej förlika mig med den föreslagna granskningen af Konungens Befallningshafwande och depositioner af papper i Räntierierne. Jag ser i detta någonting som jag önskade aflägsna, så wäl för bolagets som för allmänhetens bästa. Jag föreslår: "att i stället endast 20 procent eller $\frac{1}{5}$:del af det teckade kapitalet behöfwer insättas, och att detta insättes i Rikets Ständers Bank uti reda penningar eller Bankosedlar, med rättighet, att derå under årets lopp aßignera hälften, emot skyldighet att wid nya årets början hafwa åter insatt fulla beloppet.

§. 23. Jag will wißerligen icke betwifla, att Högloft. Utskotten giort sig reda för möjligheten, att man kan påräkna ett så stort antal, som 50 lottägare, då de skola offentligen namngifwas och deras lotter wara otransportable till innehafwaren m. m., hwarigenom i flere afseenden jag befarar, att deltagandet icke blifwer begärligt; och jag will således icke yrka en owilkorlig minskning deri; men jag underställer Utskottens uppmärksamhet, om ej det wore

tjenligare att heldre öppna ett tillfälle för en blandning af bägge systemerne, nemligen Aktie-Banker och Solidariske Banker, hwilka sednares namn jag, i förbigående sagdt, tycker wara nog oswenskt och som heldre skulle kunna kallas Bolags-Banker, om man antog för dem begge den, som mig synes, lämpliga benämningen "Offentliga Banker." Mig synes det wara bättre, om ett färre antal personer behöfdes för den solidariska answarigheten, emedan de då kunde blifwa solidare, och att deße, men ej allmänheten, hade att göra med de många aktieägare, som säkert i allmänhet skulle gerna se, att deras aktier woro ställde på innehafwaren. Som man wet, finner sig en betydlig del af penningerörelsens patroner rätt wäl af hemligheten i deras transaktioner och ett offer måste göras åt denna åsigt, om man will sakens snara och säkra framgång.

Jag öfwerlemnar helt och hållet till Utskottens nitiska Ledamöter, att, i händelse min tanka befinnes wara förtjent af uppmärksamhet, utföra förslaget derom; erbjudande mig likwäl, att derest de skulle sådant yrka af mig, inlemna, ett enskildt förslag till redactionen af de nödige §§:ne. Jag till och med wågar utbedja mig Utskottens närmare öfwerläggning, om ej sådane blandade Banker, såsom innebärande större säkerhet, än Aktie-Bankerne, borde blifwa de ende, som ägde tillstånd utgifwa kreditsedlar; hwarigenom mycken widlyftighet i lagbestämmelserne äfwen undweks.

24. §. borde omredigeras, i händelse, som jag föreslagit, en del af de deri blott för solidariske

Bankerne stadgade wilkor, blefwo allmänna för alla Bankerne.

§. 25. Denna § bör i min tanka ändras, i öfwerensstämmelse med hwad jag föreslagit i 19. §. Jag ber Utskottet betänka, att genom mitt förslag tillika winnes fördelen att ej behöfwa insätta särskild Assigneringsfond i Rikets Ständers Bank, och att en mångd krångel, osäkerheter och förluster afhjelpes, genom en mindre kontant insättning, än om inteckningar och enskiltes reverser får lemnas såsom Allmänhetens garantier. Jag inser wäl att man säger: "det blir swårt att skaffa så mycket kontanter"; men låtom oss då heldre nedsätta de många skenbara millionerne och låta Bankernes minimum wara obestämdt, som i 1824 års i min tanka i detta fall riktigare Lag.

§. 27. Det synes för mig wara tydligt, att minsta valören af sedlarne icke bör bestämmas efter Rikets Ständers Banks förhållanden, utan efter behofwet i orterne. Möjligen inses snart behofwet att höja Riks-Bankens minsta sedel-valörer; men för allmänhetens beqwämlighet i orterne och för det fasta myntets gångbarhet, synes mig wara lämpligast, att bestämdt förklara de Solidariske Bankerne berättigade att utgifwa sedlar motswarande 2 Rdr Banko, derest ej nya Myntsystemet af Kongl. Maj:t antages, eller 3 Rdr kurant, om så sker. Att nedgå till 1 Rdr kurant, synes mig nog wådligt för den dagswerkande och arbetande klaßen; och jag befarar, att det skull-

gifwa

gifwa en alltför stor stöt åt Rikets Ständers Bank, om det på en gång under den nya sakernas ordning infördes, samt blefwe en måhända mindre wälbetänkt lockmat för åfwentyrliga Bank-inrättningar.

Jag bestrider slutelligen i allo behofwet af samtidighet i Bankernes Octroyers upphörande. Upprikligt sagdt, ser jag i detta, förenadt med den direkta kommunikation med Regeringen, och den inflytelse denna skulle utöfwa, enligt Utskottens förslag, så wäl på bildandet af Privat-Bankerne, som på deras fortgång, en syftning, som den uppmärksamme medborgaren icke kan gilla. Befarar man behof af snar förändring i lagarne för deße stiftelser, kan man ju heldre bibehålla 1824 års lags wälbetänkta och med wår Allmänna Lag bättre öfwerensstämmande, blott 10-åriga octroy-tid. Inwändningen att man heldre behöfde, som i England och andra Länder, 20 år, emedan flere år åtgå innan Bankens rörelse blir utsträckt; förswinner lätt, då intet hinder lägges i lagen för nya octroyers meddelande åt de Banker, som wisat sig säkre och ordentlige, samt i de andre länder den hos oß 10-åriga lagliga preskriptionstiden deremot är 20 år.

Deße äro de anmärkningar jag hufwudsakligen har att göra; och jag tillägger blott slutligen, att Utskotten böra bibehålla den föreskrift utur 1824 års lag, att i hwarje Octroybref utsättes den förklaring, att Bank-bolaget icke har att påräkna något understöd af allmänna medel. Jag önskade åfwen, att Utskotten

wille wara betänkte på någon ytterligare garanti åt allmänheten för Bankernes sedlar, än den 5 §. innehåller; men jag erkänner gerna, att jag icke sjelf kan uppgifwa någon annan, än den allmänna föreskrift, "att de skola wara försedde med sådane wattenmärken i papperet samt olika slags tryck och stämplar, att efterapning och förfalskningar derigenom göres så swåra som möjligt är. En sådan föreskrift synes mig wara moraliskt nödwändig, för att ej locka okunnigheten till brott.

A. Danielson.

Med Anders Danielson förenade sig Sven Heurlin från Kronobergs Län, Carl Gabrielsson från Östergöthlands, Thomas Nilsson, Anders Nilsson och Tufve Månsson från Skåne, Nils Persson, Anders Eriksson, Erik Hansson och Lars Olsson från Örebro Län, m. fl.

Nils Strindlund från Wester-Norrlands Län: Ehuru till det mesta förekommen af hwad Anders Danielson nyss andragit, will jag dock, för egen del, yttra den öfwertygelse, att minimum för Aktie-Banks teckningssumma uti 2 Cap. 18 §. af Utskottens förslag blifwit alldeles för högt bestämd, då den utsatts till 4 millioner Rdr kurant. När man erkänner nyttan utaf offentliga Bolags-Banker, bör man wäl icke för deras bildande, föreskrifwa wilkor, som oefelbart skola förswåra eller förhindra sådane inrättningars uppkomst och werksamhet. Till denna inconsequence synes dock Utskotten hafwa gjort sig skyldige; ty att i wårt penningfattiga land åstadkomma en

Bankförening med 4 millioners grundfond blefwe förenadt med oöfwerwinnerliga swårigheter. Det kunde kanske lyckas i Husqwudstaden, dit likwäl penningestocken i alla fall sammandrages, och der således en enskild Bankrörelse wore minst behöflig; hwaremot föreskriften om merberörde minimi teckningssumma, skulle göra omöjligt att tillwägabringa Aktiebanker i Landsorterne, hwilka äro så i behof af den lättade utwäg för penningeomsättningen, som man medelst deßa Bank-inrättningar welat bereda. Enahanda anmärkning gäller åfwenledes, i afseende på 3 Cap. 23 §., deruti föreslås, att grundfonden för en Bankinrättning af det slag, som benämnes solidarisk, skall uppgå till minst 1 million Rdr kurant. Jag anser några minimibelopp för teckningssummorna i intetdera fallet böra på förhand bestämmas, utan kunde sådant lämpligast ske för hwarje gång, i sammanhang med fastställandet af öfrige reglementariske föreskrifter för den Bolags-Bank, hwars inrättande kommer i fråga. Det synes mig nemligen klart, att om en Bankförening med 1 million grundfond är nyttig, så bör åfwen ett dylikt bolag med en half millions teckningssumma kunna gagna, om åfwen i inskränktare skala; och i öfrigt får man betänka, att behofwet af ett ökadt rörelsekapital icke kan wara lika stort på ett ställe, som på ett annat. Af nu anförde skäl, jemte dem Anders Danielson i sitt anförande åberopat, föranlåtes jag att begära återremiß af Utskottets framlagde förslag.

Häruti instämde Johan Erik Jansson, Per Eriksson och Bengt Eriksson från Wermlands Län.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Under erkännande, att jag saknar den insigt och sakkunskap, som erfordras för bedömandet af Utskottens Betänkande i alla deß särskilde delar anser jag dock för en pligt att yetra min öfwertygelse, angående beskaffenheten af det framlagda lagförslaget i det hela; och får jag i sådant afseende förklara, att jag fullkomligen gillar och biträder de anmärkningar och redaktionsförändringsförslag, som innefattas uti Anders Danielsons uppläste anförande. Särskildt will jag dock fästa uppmärksamheten på ordalydelsen af 6 §. uti Utskottens förslag, der det heter, att den insatte grundfonden, som beräknas i förhållande till beloppet af utgifne förhindelser, jemwäl skall wara innestående. Ett sådant wilkor är stridande mot ideen af all Bankrörelse och skulle alldeles förhindra möjligheten af Bolagsbankers inrättande i landet, på sätt owedersägligen ådagalägges uti Herr Biskopen Hedréns och andre Ledamöters reservationer, dem jag i den delen åberopar. Dels på grund häraf, och dels med stöd af Anders Danielsons emot förslaget framställde anmärkningar, anser äfwen jag detsamma böra återremitteras.

Med Hans Jansson förenade sig Johan Andersson från Jönköpings och Johan Petter Jansson från Stockholms Län.

Per Nilsson från Christianstads Län yrkade återremiß, på grund af hwad Anders Danielson i sitt anförande andragit.

Johannes Andersson från Calmar Län: Jag instämmer uti Anders Danielsons Utlåtande. Dock wille jag hemställa huruwida icke det af honom föreslagna utbyte af ordet privilegium mot oktroy wore mindre lämpligt och ändamålsenligt att antaga. Sistnämnde uttryck antyder hufwudsakligen begreppet af ett lemnadt tillstånd, och att endast derpå grunda Bankinrättningarnes lagliga tillwaro kunde möjligen leda till den påföljd, att Rikets Ständer, såsom de der meddelt tillåtelsen eller oktroyen, företogo sig att wid hwarje Riksdag förändra wilkoren och de Reglementariska föreskrifterne för den redan påbörjade Bankrörelsen. En sådan osäkerhet skulle i hög grad motwerka ändamålet af Bolags-Bankers tillwägabringande, och jag anser således bättre, att bibehålla ordet: "privilegium", hwilket kraftigare uttrycker Bankföreningens rätt, att till Privilegiitidens slut fortfara, under ornbbadt iakttagande af de wid sjelfwa stiftandet fastställde grundregler.

Petter Persson från Jönköpings Län begärde återremiß, under åberopande af Anders Danielsons anförande samt Herr Doktor Lindahls nu uppläste reservation; och ansåg Petter Persson angelägenheten fordra, att ej mindre första teckningssumman, än äfwen insättningsbeloppet, wid fråga om Aktie- och Solidariske Bankers inrättande, bestämdes betydligen lägre, än Utskotten nu för bägge fallen föreslagit.

Vice Talmannen Jon Jonsson: Jag är i de flesta delar förekommen af hwad Anders Danielson nyß så redbart och omsorgsfullt framställt. Dock sätter

jag åfwenledes behörigt wärde på Strindlunds emot Betänkandet gjorde anmärkning. Fyra millioner är alldeles för högt tilltaget såsom minimibelopp af Aktie-Banks teckningssumma. I wårt penningfattiga land skulle, med detta wilkor, nyßberörde Banker ingenstädes, eller på högst få ställen kunna inrättas, och jag anser derföre, att den lägsta grundfonden kunde, utan olägenhet, bestämmas till 2, 3 eller 1 million; åtminstone borde den aldrig fastställas till det belopp Utskotten antagit. En Bank, grundad på 4 millioners aktieteckning måste deßutom komma att omfatta ett så widsträckt rörelsedistrikt, att Bank-Styrelsen omöjligen kunde wara i tillfälle att åga tillförlitlig kännedom om särskilte orters eller personers kreditförhållanden och wederhäftighet, utan blefwe inrättningens alltför utsträckta werkningskrets sålunda en orsak till förlust både för Banken och i orterne.

Anders Danielson: Hwad Strindlund anmärkt, rörande beloppet af teckningssummorne för Bolags-Banker, har åfwen jag i mitt anförande antydt, bland annat uti förslaget, att Aktie- och Solidariske Bankerne måtte sammanföras till en enda slags inrättning. I öfrigt öfwerlemnar jag åt Utskottens omprøfwande att bestämma, huruwida och till hwad lägre belopp de nu antagne minimi-grundfonderne må kunna nedsättas. Härwid bör dock ihågkommas, att de 4 millionerne icke förutsätta en så stor, genast disponibel tillgång i kontante penningar, utan får wid teckningssummans beräknande jemwäl afseende göras å aktieägarnes fastighet och annan deras kända förmögenhet.

Hwad angår orden Privilegium och Oktroy, så har jag i mitt skriftliga anförande framställt skälen för den redaktionsförändring, som nu af Johan Andersson icke blifwit gillad. Under fortfarande öfwertygelse, att det föreslagna utbytet af uttryck icke skulle leda till någon olägenhet, utan twertom till åsyftad förbättring af Banklagen, nödgas jag widhålla min i denna del gjorda hemställan. Privilegium är ett ord, som alltid stött mitt öra, särdeles då det, såsom här, medförer skadlig werkan i sjelfwa saken.

Anders Johansson Brissman från Skaraborgs Län: Inom sammansatta Utskotten har jag warit af den mening, att de nu af Utskotten föreslagna minimibelopp för Solidariske Bankers teckningssummor wore allt för högt tilltagne, samt att det sålunda antagne wilkor för stiftelsen af deße Banker skulle alldeles motwerka ändamålet af iurättningarnes uppkomst. Frågan afgjordes genom votering och jag hörde till de öfwerröstades antal. På grund af nyßberörde anmärkning, samt med åberopande i öfrigt af hwad Anders Danielson skriftligen och mundtligen andragit, föranlåtes jag att åska återremiß.

Med Anders Danielson förenade sig ytterligare Anders Pålsson från Jönköpings, Samuel Andersson från Östergöthlands, Nils Magnusson från Calmar, Göran Jonasson från Kronobergs, Petter Ekbom från Skaraborgs och Johan Olsson från Stockholms Län m. fl.

Nils Insulin från Stockholms Län instämde uti hwad Strindlund och Anders Danielson anfört.

Anders Andersson från Westerås Län: Jag har deltagit uti öfwerläggningen inom Utskotten, der jag hörde till minoriteten i de fleste punkter, hwarwid anmärkningar uu blifwit af Anders Danielson och andre Ledamöter framställde. Hwad angår bestämmandet af minimibeloppen utaf grundfonderne för de särskilte slagen af Bolags-Banker, så utgick pluraliteten derwid från den åsigt, att större säkerhet, både för sjelfwa Bank-inrättningarne, och för allmänheten skulle winnas, om Banker organiserades på få ställen, med stort grundkapital och widsträckt rörelse-omfång, hwaremot man ansåg, att grundfondernas antagande till lägre minimi-summor komme att gifwa anledning till uppkomsten af en mångd smärre Bankföreningar, hwilka skulle förorsaka willerwalla och oreda uti den allmänna penningerörelsen. Denna Utskottens tanke kan jag dock ej dela, utan instämmer jag uti hwad härstädes i den delen blifwit anmärkt; likasom jag, i öfrige punkter, åberopar Anders Danielsons anförande.

Johannes Christoffersson från Kronobergs Län förenade sig med Strindlund och Anders Danielson samt yrkade återremiß.

Anders Andersson från Skaraborgs Län åberopade likaledes Anders Danielsons yttrande.

Discußionen war nu slutad; och fann Ståndet för godt att återremittera Banko- och Lag-Utskottens Betänkande N:o 2, på grund af de derwid gjorda anmärkningar.

Wid förnyade föredragningar lades ytterligare på bordet Constitutions-Utskottets, dels den 19 och dels den 22 i denna månad bordlagde Memorial:

N:o 48, med utlåtande öfwer återremißerne på förslaget i Memorialet N:o 34, till en ändamålsenligare organisation af Stats-Rådet;

N:o 49, med uppgift å särskilte grundlagsförändringar, som föranledas af Ståndens gemensamma tankar, rörande Hof-Canzlerens Stats-Departement; och

N:o 50, i anledning af 3 Stånds återremißer på Memorialet N:o 35, med Betänkande om National-Representationen.

Constitutions-Utskottets, sedan den 22 November på bordet liggande Memorial N:o 51, i anledning af återremißer på Memorialet N:o 36, angående Landtdagar, föredrogs å nyo och blef af Ståndet bifallet.

Widare förekom till förnyad handläggning Lagsamt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens den 24 i denna månad bordlagde Utlåtande N:o 29, i anledning af wäckt motion, om rättighet för Allmogen i Kinds Härad af Westergöthland, att få handla med glaswaror; och låt Ståndet wid detta Utlåtande bero.

I ordningen derefter föredrogs å nyo Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets, den 22 och 24 November på bordet lagde ytterligare Betänkande N:o 135, i anledning af wäckte motioner, om förändringar i Författningarne, rörande Bergs- och Jernhandteringen i Riket.

Wid 2:dra punkten af Betänkandet, angående fortfarande förbud emot utförsel ur Riket af oförädladt, Swenskt Tackjern, anförde Anders Danielson från Elfsborgs Län, skrifteligen:

"Jag har, efter moget öfwerwägande, trott mig böra yrka inom detta Stånd, "att utförsel af Tackjern måtte blifwa tillåten, emot en skyddstull af minst 25 och högst 30 procent af wärdet". — Så länge en sådan frihet i handeln med tackjern icke finnes, och så länge man derigenom privilegierar en märkbar wärdslöshet, liknöjdhet och tröghet inom Jernförädlingen, skall wåra rika och stora malm tillgångar, och wåra största källor till förkofran blifwa till stor del onyttige för oß sjelfwe samt nedtrycka den wigtiga bergsmannahandteringen, som borde kunna så ansenligt utwidgas och gifwa lönande syßelsättning åt de arbetande klaßerne, i stället för att Bruksrörelsen nu så att säga blott riktar Bruksägarne. De skäl Utskottet anförer emot en sådan tillåtelse, uthårdar ingen stränge granskning. Det är icke blott Staten, som genom en ökad tullinkomst skulle winna derpå, icke eller några få Tackjernsproducenter, utan det är alla; och sjelfwa Bruksrörelsen, om deß intereße rigtigt uppfattades, derpå winna mest. Ju mer

jernet kan blifwa en allmän handelsartikel, ju större blifwer förbrukningen deraf, ju mer lönar sig machineriernas anwändande, ju större winster gifwer det både åt arbetaren och förläggaren. Detta är en bewislig sanning, om man tänker sig tillståndet sådant det efter förändringen måste blifwa och icke såsom det wore om utförseln blott tillåtes, men allt i öfrigt qwarstod i sitt närwarande skick. Engelsmännen skulle, långt ifrån att bereda wår jernförädlingsförstöring, befordra deß framgång och afsättning, ty enär de gjöra jernet till behofs artikel öfwer hela werlden, ju större skulle wår minst blifwa.

Häruti instämde Lars Persson och Anders Andersson från Westerås Län, Lars Olsson från Örebro Län samt Johan Erik Jansson från Wermlands Län, den sistnämnde under betygande af sin särskilta erkänsla till Anders Danielson, för det yttrande han i ofwanberörde måtto afgifwit.

Anders Eriksson från Örebro Län: Äfwen jag instämmer med Anders Danielson och tackar honom för det tillfredsställande sätt, hwarpå han, bättre än jag det kunnat, utredt och framställt förewarande fråga. Dock hemställer jag, huruwida det må wara lämpligt, att wi nu och innan Tulltaxan blir difinitivt uppgjord, likasom gå Bewillnings-Utskottet i förwäg medelst bestämmande, till sjelfwa beloppet, af den skyddstull, som wid utförsel af Tackjern bör erläggas; och får jag härwid upplysningswis nämna, att nyßberörde Utskott, som i sammanhang med beslutet, angående upphäfwande af allt absolut in- och utförselförbud, å deß förra förslag antagit ifräga-

warande skyddstull till 50 procent af waruwärdet, jemwäl efter återremißerne från Ständen widhållit denna beräkning; hwaremot jag, för min del, ansett en skyddstull af 25 procent wara tillräcklig, för att bewara den inhemska Jerntillwerkningens fortfarande bestånd.

Ola Jeppsson från Blekinge: Långt ifrån att wilja hindra Tackjernstillwerkarnes och landets allmänna bästa, eller att wilja motsätta mig hwad Ståndets pluralitet kan finna skäligt att i denna fråga besluta, utbeder jag mig dock att få framställa min enskilda mening, angående betänkligheten att tillåta utförsel utaf Tackjern. Både på afdelningen och uti plenum af Ekonomi-Utskottet suto öfwer denna fråga så wäl Bruksegare, som Tackjernstillwerkare, och man war ense derom, att en fri tackjernshandel med utländningen skulle föranleda Stångjernssmidets undergång samt allmän skada för landet, på grund af hwilken åsigt Utskottet jemwäl afgifwit de utlåtanden i denna del, som nu blifwit klandrade. För egen del har jag icke warit i tillfälle, att inhemta någon praktisk erfarenhet af ämnet; men då jag erinrar mig innehållet af de i Utskottet framlagde handlingar, då jag anser mig kunna sätta lit till hwad som derstädes blifwit yttradt af sakkunnige Bruksägare och Tackjernstillwerkare och då winsten af warans export icke torde för deße sistnämnde blifwa af synnerlig wigt, serdeles om tackjernshandeln inom Riket frigifwes, saknar jag ej anledning att hemställa, huruwida wi icke göra rättast, att godkänna hwad Utskottet angående Tackjernsutförseln yttrat.

Dock will jag icke, emot majoritetens mening, yrka proposition till bifall eller votering, utan nöja mig med att hafwa tillkännagifwit min egen åsigt af saken.

Anders Danielson: Wid jemnförelse med det sätt, hwarpå Ola Jeppsson alltid tillförene hyllat och förswarat frihetsprinciperne, förefaller det mig underligt, huru han i denna fråga kunnat låta sig besmittas af den skråanda, som inom Ekonomi-Utskottet, wid detta och föregående tillfällen, wisat sig rådande, i motsats med en sund åsigt utaf angelägenheten af frihet i yrken och näringar. Med all aktning för Utskottets Ledamöter, har jag dock trott mig göra rättast uti att endast följa det allmänna wettets och den allmänna tankans röst, den jag wågar anse mig hafwa uttalat uti påståendet, att Tackjernet må, emot skyddstull, kunna utur Riket utföras. Jag har sagt, att de af Utskottet emot en sådan frihet anförde skäl icke uthärda någon stränge granskning, och detta omdöme har jag ej skäl återkalla. Om åfwen den åsigt jag, jemte många, hyser i fråga om tackjerns-exporten, icke skulle lyckas att göra sig gällande till winnande af werkställighet, så må dock detta Stånd icke tweka att tillkännagifwa en opinionsyttring, som wisar, att wi åtminstone wågat taga ett steg på den bana, der Nationen långesedan borde hafwa befunnit sig.

Anders Eriksson: Hwad angår den så mycket åberopade wådan af Engelska Stångjerns-tillwerkningens öfwerwigt, i händesse tackjern härifrån finge

utföras, så will jag endast erinra derom, att wårt Stångjern, såsom tillwerkadt med trädkol, alltid måste i godhet bibehålla företrädet framför det Engelska, wid hwars utsmidande Stenkol begagnas. I öfrigt om skyddstullen bestämmes till 25 proc. torde icke tackjernsutförseln komma att medföra någon den ringaste skada för Stångjernssmidet i Landet. Emedlertid är det allmänt kändt, hnru Jackjernstillwerkaren under nuwarande förhållanden, blir lidande. Tackjern bläses, neml. till en öfwerproduktion, för hwars afwerkande Hammarprivilegierne icke äro tillräcklige; deraf följer warans försäljande till underpris, och man måste likasom tigga sig till att få afyttra sin bläsning.

Johan Erik Jansson: I anledning af hwad Ola Jeppsson yttrat, will jag endast fästa uppmärksamheten på det olika förhållande, som emellan Bruks-Patronerne och Tackjerns-Bergsmännen äger rum, i så måtto, att de förra bland sig räkna flere Ledamöter af 2:ne Riks-Stånd, hwaremot Bergsmannens talan inom Representationen icke föres af mera än 4 eller 5 Ledamöter inalles.

Någon widare discussion föreföll icke öfwer 2:dra punkten; och stadnade Ståndet derwid i det beslut, att fri utförsel af Tackjern utur Riket må tillåtas, emot den tullafgift som kan blifwa bestämd wid slutliga pröfningen af Tulltaxan, när förslaget dertill ifrån Bewillnings-Utskottet återkommer.

Efter föredredragning af 3:dje punkten mom. a), fann Ståndet för godt, att gilla hwad Utskottet deru-

rinnan tillstyrkt, så wäl i Betänkandet N:o 103, som uti Betänkandet N:o 135, likwäl med det af Anders Danielson föreslagna samt af Lars Persson, Johan Erik Jansson och Anders Eriksson tillstyrkte, tillägg: att Rikets Ständer, i händelse de föreslagne grunderne för Smidesrätten af Kongl. Maj:t i Nåder hufwudsakligen gillas jemwäl i underdånighet wilja fästa Kongl. Maj:ts Höga uppmärksamhet derå, att likasom å ena sidan någon minskning i Kronans nuwarande intrader af jernhandteringen ingalunda härigenom får uppstå, det också, å den andra, icke är Rikets Ständers affigt att ålägga tillwerkarne någon ny eller ökad beskattning, i annor wäg eller proportion, än som bör wara oskiljaktig från ett ökadt smidesbelopp, till erhållande af frihet inom werkstaden hwaraf det friwilliga åtagandet är hwar och en öppet lemnadt; anseende Rikets Ständer den Stats-inkomst som genom rekognitonssmidets förswinnande uppstår, till fullo motswaras och ersättas af den hammarskatt, hwilken i ökad mon ingår, i och för fyllnadssmidet på hårdarne.

Wid 7:de punkten, mom. b). rörande Grufwors upptäckt och inmutande, anförde Anders Danielson: Jag önskade att de nuwarande stadganden för inmutning af Grufwor måtte i allmänhet bibehållas; men att i de få fall ändring behöfwes, Rikets Ständer måtte sjelfwe bestämdt förklara deras mening, och ej lämna det i det obestämda skick Utskottet föreslår. Jag skulle således wåga föreslå följande förändring i redaktionen: "Att Rikets Ständer hos Kongl. Maj:t anmäla deras underdåniga begäran, att, i fråga om mutsedlars utgifwande samt jord-

eganderätten i grufwor, bestämdare wilkor måtte meddelas för Sjö- och Myrmalmstägters begagnande, samt för de fall, då Malmstreck ingår på annans ägor än der grufwa först blifwit upptagen". Jag anser att blott i denna del bör ändring begäras, och öfwerlemnar i öfrigt åt de Medbröder i detta Stånd, som af egen erfarenhet kunna inse wigten deraf, om icke äfwen borde stadgas den förändring i föreskriften för Mutsedlars meddelande, till undwikande af onödige och kostsamme rättegångar om bättre rätt, att ny Mutsedel icke må utgifwas för samma anledning, intilldeß den som först werkställt inmutningen, wisat sig inom behörig tid icke hafwa fullföljt arbetet. — Jag anhåller likwäl icke om proposition å detta (sednare) förslaget, så wida icke de härwarande Bergsmän sig derom med mig förena.

Lars Persson åberopade sin reservation wid Betänkandet N:o 135, och ansåg jordåganderätten wara tillräckligen betryggad genom de gamla författningarne, serdeles Kongl. Förordningen d. 10 Oct. 1741, utur hwars 1:sta §. Lars Persson nu uppläste följande: "I fall det angifna stället är inom hägnad och igenom deß försökande, Jordägaren, till åbyggnad och annan nedlagd kostnad och arbete, kunde taga skada, bör jordbrukarens Utlåtande först inhemtas, antingen han ett sådant försök will godwilligt tillåta, eller, i annor händelse, angifwaren deraf förpligtas, att ställa jordegarea tillräcklig och nöjaktig borgen för all deraf flytande skada och olägenhet, innan

han

han undfår frihet till skärpande och sprängande på berörde ställe". Beträffande slutligen den del af Anders Danielsons anförande, som angår meddelande af ny mutsedel till redan inmutadt malmstreck, så erinrade Lars Persson om föreskriften uti nyß åberopade lagrum, der stadgadt år, att om upptagaren icke ställer arbetet i gång inom den tid mutsedeln bestämmer, eller ock låter det ligga nere i ett år, skall han wara sin rätt förlustig, "och androm fritt, att, efter Bergmästarens tillstånd, stiga till i den förras ställe".

Anders Eriksson ansåg Betänkanderne uti förewarande punkt böra afslås.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Förewarande ämne har mycket discuterats inom Utskottet, der man ansett nu gällande Utmåls-författningar, särdeles i afseende på sjö- och myrmalmer, icke wara nog fullständige till betryggande af jordegarnes rätt, utan derföre föreslagit en sådan underdånig skriwelse, som uti Betänkanderne omförmäles. Afwenledes kan härwid anmärkas, att uttrycket "Jordägande rätt i Grufwor" låter något besynnerligt, och torde kunna både i ord och i sak föranleda till collision mellan begreppen af jordägares rätt till jorden och uppfinnares rätt till malmstrecket uti jordens sköte. Det händer, nemligen, att grufanledningar inmutas inom andras inägor, ja! till och med inom afstängde trädgårdar: Författningarne tillåta ett utmål af 200 famnar i fyrkant och uppfinnaren anlägger för sitt

behof byggnader och konster, hwarigenom mycken olägenhet och hwarjehanda beswärligheter tillskyndas ägaren till marken, om han äfwen icke kan sägas lida någon direkt skada af grufbrytningen. Difinitionen på jordäganderätts-begreppet, borde derföre så bestämmas och uttryckas, att skillnaden emellan jordegarens anspråk och uppfinnarens wore tydlig att fatta och lätt att iakttaga wid tillämpningen. Härom twistades äfwenledes uti Utskottet, men man stadnade slutligen wid det resultat, som Betänkanderne utwisa. För egen del bekänner jag, att jag icke äger tillräcklig sakkännedom och erfarenhet för att tilltro mig ett säkert bedömande af frågan. Derföre, om härwarande Bergsmän finna de gamla Utmåls-Författningarne böra i deras närwarande skick bibehållas, så will jag ej yrka på några förändringar derutinnan.

Lars Persson: Författningarne äro tydliga deri, att den jordägare, som med uppfinnaren will deltaga uti grufbrytningen, är berättigad att åtnjuta hälften af den malm som erhålles, hwaremot jordägaren, då han ej finner för sig förmånligt att ingå uti nyßberörde delaktighet, skall bekomma full ersättning för den mark han till utmålet nödgas afstå. I öfrigt bör ihågkommas att, om äfwen det inmutade fältet skulle utgöra 200 qwadratfamnar, så behöfwer dock icke på långt när hela denna widd anwändas för grufskärpningen, hwartill några famnars omkrets oftast är tillräcklig. Marken inom utmålsgränsorne kan således till större delen fortfarande begagnas på samma sätt, som före utmålets läggande, och afsigten med denna åtgärd är hufwudsakligen ingen annan,

ån att trygga uppfinnarens rätt i afseende på malmgångens okända sträckning under dagen, åfwen som att förekomma nya malmletares intrång uti redan wunnen inmutningsrätt.

Anders Eriksson ansåg åfwenledes Författningarne medföra tillbörlig trygghet för jordägaren, enär uppfinnaren icke utan ersättning finge disponera en aln af marken eller en enda buske inwid grufskärpningen. Allt ytterligare utwidgande af eganderätten skulle således endast tjena till att förhindra upptäckandet och brytningen af nya malm-anledningar.

Johan Erik Jansson förenade sig med Lars Persson och Anders Eriksson samt erinrade derjemte, huruledes Kongl. Förordningen den 6 December 1757 uttryckligen uppmuntrade en och hwar att winlägga sig om nyttiga malmstrecks eftersökande, i hwilket afseende blifwit förklaradt, att uppfinnaren och jordegaren böra njuta lika rätt, eller hälften hwardera, uti grufwor som af nyo upptagas.

Efter framställd proposition, afslog Ståndet hwad Utskottet, ej mindre uti Betänkandet N:o 103, än uti Utlåtandet N:o 135 tillstyrkt wid 7:de punkten, mom. b.; och fann Ståndet för godt, att i öfrigt bifalla Utskottets förstnämnde Betänkande, med de uti det sednare föreslagne förändringar, utom i hwad rörde 2:dra punkten, samt 3:dje punkten, mom. a., i hwilka delar särskilte beslut blifwit fattade, på sätt här ofwan omförmäles.

Ytterligare föredrogs nu Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets den 22 och 24 November på bordet lagde Memorial N:o 136, med förnyadt förslag till sammanjemnkning af Riks-Ståndens skiljaktiga beslut i frågan om enskilda Theatrars inrättande, om censur å Theaterstycken, samt om upphörande af de afgifter till Theaterns och Hof-Capellets Pensions-Caßor, som för representationer i landsorterne erläggas.

Anders Danielson från Elfsborgs Län begärde att uti protokollet få anmärkt, det han icke warit närwarande i Ståndet, då det hufwudsakliga beslutet, rörande Theaterfrågan, fattades; och anförde

Hans Jansson från nyßberörde Län: Jag åberopar hwad jag förut yttrat, nemligen att förewarande fråga är alldeles för främmande för oß och wåra yrken, för att inom detta Stånd med någon wärma omfattas; åfwensom jag fortfarande hyser den öfwertygelse, att Staten ganska wäl kan äga bestånd utan alla theater-inrättningar. Hwad angår tolkningen af Ståndets beslut, i asseende på 4:de punkten af Utlåtandet N:o 131, så will jag förklara, att jag är af samma tanka, som den Herr Grefwe Horn i i sin reservation närmare utwecklat; men jag anser dock icke denna omständighet wara af sådan wigt, att den bör föranleda till annan åtgärd wid 4:de punkten, än deß läggande till handlingarne.

Ståndet beslöt nu, att bifalla hwad Utskottet yttrat i 1:sta och 3:dje punkterne af Utlåtandet N:o

136. I öfrige delar hade Ståndet redan gillat Betänkandet N:o 131; hwaoföre Utlåtandet N:o 136, i deßn delar, lades till handlingarne.

Expetions-Utskottets den 24 i denna månad bordlagde Memorial N:o 18, i anledning af återremiß från Högloft. Ridderskapet och Adeln af Utskottets förslag till underdånig skriftwelse N:o 195, blef, wid förnyad föredragning, lagdt till handlingarne.

På bordet lades nu nedannämnde Utskotts-Betänkanden, Utlåtanden och Memorial, nemligen:

Constitutions-Utskottets

N:o 52, angående Borgare-Ståndets återremiß på Memorialet N:o 37, med förslag till ändring af 22 §. Regeringsformen;

N:o 53, till Borgare-Ståndet, angående 2:ne deß särskilda anmärkningar wid förslaget i Memorialet N:o 37, till ändring af 22 §. Regeringsformen; och

N:o 54, angående återremißerne på förslaget till ett stadgande i 41 §. Riksdags-Ordningen, om Stats-Rådets Ledamöters tillträde i Ståndens plena.

Stats-Utskottets:

N:s 322, 323, 324, 325, 344 och 345, innefattande särskilte berättelser öfwer werkställde revisio-

ner: af anslaget till H. Maj:t Drottningens Kröning; af kostnaderne till Högtsalig H. K. H. Prinsessan Sophia Albertinas begrafning; af anslaget till Lejonbackens ombyggnad; af Kongl. Krigs-Collegii med derunder lydande Kaßors afgifne redogörelser för år 1831; af Förwaltningens af Sjö-Ärenderne, Kongl. Maj:ts Flottas med flere Departements räkenskaper för år 1831; samt af Kongl. Quarantains-Commissionens i Stockholm räkenskaper för år 1831;

N:o 346, i fråga om revision af Lazaretts och Kurhus-Fondernes räkenskaper; och

N:o 347, angående hos Rikets Ständer till afskrifning eller ersättning anmälte utgifter å öfwerskotten af Statswerkets inkomster under åren 1827—1831; samt

Bewillnings-Utskottets

N:o 37, angående stadgande i Bewillnings-Förordningen, i afseende på Centonalens öfwerflyttning på Allmänna Bewillningen;

N:o 38, med förslag till förändringar i 3:dje och 4:de artiklarne af Bewillnings-Förordningen;

N:o 39, angående Städernes Salu-Accis;

N:o 40, i anledning af gjorde anmärkningar wid Betänkandet N:o 23, angående stämpling af Spelkort;

N:o 41, i anledning af Herr O. Wijks mo-

tion, angående lindring i bewillningen för innewånarne i staden Wenersborg;

N:o 42, i anledning af wäckt fråga om enahanda answar å Taxeringsmän i städerne för uteblifwande från Taxeringsförrättningarne, som, i afseende på Taxerings-Committéerne för landet, kan blifwa stadgadt;

N:o 43, i anledning af Siljaktiga beslut inom Resp. Riks-Ständen, angående stämplade Pappersafgiften; och

N:o 44, i anledning af anmärkningar emot Utskottets Betänkande N:o 34, angående bestämmandet af årlig bewillning å Karaktärs-Fullmakter, som hådanefter meddelas.

Upplästes och godkändes följande Expeditions-Utskottets förslag till Rikets Ständers underdåniga skrifwelser till Kongl. Maj:t, nemligen:

N:o 212, angående reglering af utgifterne under Riks-Statens 8:de Hufwudtitel;

N:o 213, i anledning af så wäl Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition, angående f. d. Allmänna Magazins-Fonden samt betalningswilkoren för erhållna spannmålsunderstöd, som åtskillige i sistnämnde ämne wäckte motioner; och

N:o 214, i anledning af Kongl. Maj:ts Nå-

diga skrifwelse, med öfwerlemnande af Lag-Comiténs förslag till Allmän Civil-Lag.

Genom ankomne Protocollsutdrag underrättades Ståndet, att

Högloft. Ridderskapet och Adeln,

den 19 November,

Remitterat till Stats- och Banko-Utskotten en af Herr B. Rosenblad, wäckt motion om rättighet för Styrelserne öfwer nya Paßevolans-Caßan och Arméens Troß-Paßevolans, att insätta sine obehöfliga fonder på Låne-Bankens upplåningsräkning för Handels-Disconterne;

Återremitterat Stats-Utskottets Utlåtanden N:s 310 och 314;

Bifallit Stats-Utskottets Utlåtanden N:s 311, 312, 313 och 315; samt

Wid föredragning af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 37, beslutit, att de lån, som, till werkställande af liqwiden af Riksgälds-Contorets skuld wid 1834 års slut för upptagne lån af allmänheten, upptagas, skola upptagas, efter följande grunder: 1:o Att från och med år 1835 anslås 200,000 Rdr årligen, med hwilket anslag, genom räntebesparingarnes anwändande, hela skulden, sednast inom 15 års tid kan wara till fullo återgulden; 2:o Att utom deßa

nu föreslagna 200,000 Rdr årligen, jemwäl alla Riksgälds-Contorets tillfälliga tillgångar, såsom t. ex. öfwerskott på Stats-werkets förslagswis beräknade inkomster, i den mån de icke till andra föremål blifwa af Rikets Ständer disponerade, anwändas till en hastigare amortering af skulden; och 3:o att de, till inlösen af äldre skuldförbindelser nödige nya Lån, böra helst upptagas mot 4 procents ränta eller derunder; men om det ej skulle låta sig göra, utan betydliga afdrag af det förskrifna kapitalet må fullmägtige i Riksgälds-Contoret, om de pröfwa det för Contoret fördelaktigare, upptaga lån mot 5 proc. ränta, likwäl, i sådan händelse, med wilkor, att hela det förskrifna kapitalet erhålles. Obligationerne, som å Riksgälds-Contorets, men ej å Långifwarens sida, böra wara uppsägbara, skola deßutom, utan afseende på uppsägning, ställas på wiß förfallotid, hwilken Fullmäktige, efter omständigheterna, wid lånets upptagande, må bestämma, likwäl aldrig längre än 15 år efter obligationens utfärdande;

och den 24 November,

Återremitterat Lag- samt Ekonomi-Utskottens Utlåtanden N:s 21 och 25;

Bifallit Banko- och Stats-Utskottens Betänkande N:o 1, Stats-Utskottets Utlåtanden och Betänkanden N:s 302, 304, 316, 319, 320, 321, 328, 332, 338, 340 och 343; Lag-Utskottets Betänkanden N:s 155, 156, 157, 158 och 161, samt Lag och Ekonomi-Utskottens Betänkanden N:s 22, 23, 24, 26, 28 och 29;

Afslagit Stats-Utskottets Utlåtande N:o 303;

Lagt till handlingarne Stats-Utskottets Berättelser N:s 326, 327, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337, 339, 341 och 342 och Memorial N:o 350; Constitutions-Utskottets Memorial N:o 56; Banko-Utskottets N:o 61, Lag-Utskottets N:o 159; samt Högwördiga Preste-Ståndets Protocollsutdrag af den 17 November, med inbjudning i afseende på afskedande utaf en del af Utskottens Canzli-betjening;

Antagit inbjudning uti Lag-Utskottets Memorial N:o 160; samt

Wid föredragning af Bewillnings och Ekonomi-Utskottens Memorial N:o 7, bifallit Utskottens framställningar i 6, 8, 9 och 11 momenterne 1:sta punkten; godkändt de, i afseende på 10:de punkten föreslagna Voteringspropositioner; samt funnit Utskottens yttranden i öfrigt ej fordra någon åtgärd; samt

Wälloſl. Borgare-Ståndet,

den 22 November,

Icke antagit Preste-Ståndets inbjudning, i afseende på skyndsamt afskedande utaf en del af Utskottens Canzli-betjening;

Bifallit Stats-Utskottets Utlåtanden och Berättelser N:s 311, 312, 313, 314, 315, 316, 319, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337 och 339;

Återremitterat Stats-Utskottets Berättelser N:s 321, 338 och 340;

Lagt till handlingarne Stats-Utskottets Memorial N:o 317; samt, i anledning af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 320, fastställt gratificationen för Stats-Commißarien Tauvon till 1000 Rdr B:co; och

den 24 November,

Bifallit Banko-Utskottets Betänkande N:o 63; Stats-Utskottets Berättelser N:s 322, 323, 324, 341, 342 och 343, samt Lag- och Ekonomi-Utskottens Betänkanden N:s 25, 26, 28 och 29;

Återremitterat Lag- och Ekonomi-Utskottens Betänkande N:o 27, samt Stats-Utskottets Berättelse N:o 325;

Lagt till handlingarne Stats-Utskottets Memorial N:o 349 och Expeditions-Utskottets Memorial N:o 18;

Afslagit Lag-Utskottets Betänkande N:o 162;

Wid föredragning af Stats-Utskottets Memorial N:o 348, samt Bonde-Ståndets inbjudning, angående deß Sekreterares arfwode, icke antagit inbjudningen och godkänt voteringspropositionen i Memorialet; samt

i anledning af Ekonomi-Utskottets Memorial N:o 136, låtit bero wid Utskottets omdömen uti 1:sta och 2:dra punkterne; ansett den uti 3:dje punkten omför-

målte fråga om Censur å Theaterstycken, i följd af beslutet wid 1:sta och 2:dra punkterae, förfalla; samt i anledning af 4:de punkten, förklarat, att Ståndet anfåg det wara genom 3:ne Stånds beslut afgjordt, att de nu gällande afgifter till Kongl. Theaterns och Hof-Capellets Pensions-Kaßor för representationer i landsorterne må upphöra att till deße Kaßor utgå.

Justerades Protokolls-utdrag öfwer Ståndets i detta plenum fattade beslut.

Johannes Andersson från Calmar Län begärde och erhöll 3:ne weckors ledighet, räknad från den 6 nästinstundande December; och utsågs Gustaf Gustafsson från Södermanlands Län, att, under Johannes Anderssons frånwaro, intoga hans plats, såsom Ledamot i Lag-Utskottet.

Ståndet åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ till 3 e. m.

In fidem

J. J. Bergström.

1834 den 1 December.

Plenum kl. 10 f. m.

Protocollet för den 26 November justerades och godkändes.

Derefter uppläſtes ett ſkriftligt anförande af Johannes Svensson från Jönköpings Län, ſå lydande:

Då Bonde-Ståndet förebade till handläggning och återremitterade ſammanſatta Banco- och Lag-Utſkottens Betänkande N:o 2, med förſlag till Lag för offentliga Bolags-Banker, hade jag ännu icke ſtadgat mitt omdöme, huruwida ſådana inrättningar kunde wara ſkadliga eller nyttiga för landet, hwadan jag då icke wågade att yttra mig i ämnet. Sedan jag nu närmare öfwerlagt med mig ſjelf och gjort mig reda för ſkälen både med och mot ſaken; ſå anhåller jag, att ſå öppet uttala den öfwertygelſe, ſom jag hos mig ſtadgat, eller, att ifrågawarande inrättningar, ordnade med klokhet och förſigtighet, ofelbart måſte blifwa af ſtort inflytande och wäſendtligt gagn för Landets näringar; likaſom det icke lärer kunna beſtridas, att näringarne i allmänhet och framför allt jordbruket kräfwa ett ſtörre rörelſe-capital och en lättad utwäg till penningeunderſtöd, för deras bedrifwande och fortgång; och blifwer det, iſynnerhet för jordbruket af högſta nödwändighet, att ſöka bilda enſkilda Banque-inrättningar, dereſt Rikets Stän-

der skulle handla så i strid mot landets fördel, att de icke antogo Kongl. Maj:ts förslag, om upptagande af lån till utlåning emot låg ränta, hwilket förslag jag, med den förändring som här inom Ståndet blifwit föreslagen, eller att lånet blifwer inländskt, af själ och hjerta kommer att understödja.

Wid genomläsning af Anders Danielsons wid återremißen afgifna skriftliga yttrande, har jag funnit detsamma, både till sina hufwudgrunder och detailler, så wäl grundadt och förebyggande osäkerhet och förlust på allmänhetens sida, att jag icke twekar, att detsamma i nästan alla delar bitråda. Blott i en enda omständighet skiljer jag mig ifrån Anders Danielsons åsigter af ämnet, åfwensom jag har en anmärkning att tillägga till de af honom gjorda påminnelser wid de sammansatte Utskottens Lagförslag.

Jag tror att det skulle kunna blifwa af wåda för allmänheten, om, såsom Anders Danielson föreslagit Bank-inrättningen, sedan den wågrat eller upphört att wid uppwisandet kunna infria sina förfallna eller på anfordran utställda förbindelser, i något fall skulle få på sig ett anstånd af åtta dagar, innan inrättningen kunde twingas till och försättas i Concurs-tillstånd. En swekfull Direktion för en sålunda på obestånd kommen Bank-inrättning, skulle lätteligen kunna begagna denna anståndstid, till utgifwande af ännu mera sedlar och ökande af deß egen skuldsättning, samt sålunda göra förlusten för allmänheten ännu större, än om concurstillståndet fått inträda i samma stund, som inrättningen upphört att inlösa

sina förbindelser. — Jag anser derföre försigtigast wara, att antaga Utskottens förslag i 8:de §. af den ifrågawarande Lagen.

Hwad jag will tillläggа till Lagförslaget, är, att Bank-inrättningarne skulle föreläggas, att till inlösande af deras sedlar, någon wiß tid om året hålla Caßa på åtskillige andra ställen i landsorterne än dem, hwarest sedlarne utgifwas, härifrån naturligtwis undantagne sådane inwisningar, som warda utställde på Stats-Banken. Härigenom skulle icke allenast beredas lättnad för Allmänheten, utan ock sedlarne winna i kredit och circulation, utgörande deße fördelar de egentliga och dubbla föremålen för Bankinrättningar. I Mars och April månader, då Kronoutskylderne måste till fullo utgå, blefwe Allmänheten måst i behof af att få Bankinrättningarnes förbindelse realiserade i sådant mynt, som i uppbörden är gångbart. Under deße månader borde Inlösnings-Caßor hållas allmänheten tillhanda i åtminstone några af de större städerne, hwarest Landshöfdingar residera och således i deße Embetsmän kan påräknas en controllerande myndighet; och då Bank inrättningarne i förhand icke kunna känna i hwilka orter en större eller mindre myckenhet af deras sedlar woro utelöpande, så will jag, för att icke belasta inrättningarne med en alltför stor eller obegränsad Caßa på hwarje utwexlingsställe, för min del föreslå, att ett wißt minimibelopp för hwarje sådan särskild Utwexlings-Caßa bestämdes, öfwer iakttagandet af hwilken föreskrift Landshöfdingen på stället med lätthet kunde hålla tillsyn.

Jag anhåller slutligen, att de sammansatte Utskotten må lemnas del af detta mitt yttrande. Stockholm den 1 December 1834.

Johannes Svensson,
Riksdagsman för Östbo och Wäßbo Härader.

Ehuru jag förenat mig i hufwudsaken med Anders Danielson, så delar jag samma åsigter och instämmer med Johannes Svensson.

A. Pålsson,
från Jönköpings Län.

Detta anförande, hwaruti Anders Johansson Brissman från Skaraborgs Län instämde, skulle till Banko- och Lag-Utskotten öfwerlemnas.

Johannes Svensson från Jönköpings Län hade åfwenledes inlemnat följande Memorial:

Sedan Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifwelse, angående upptagande af ett lån till befrämjande af Hypotheksföreningar, till Stats-Utskottet remitterades, har det ämne som i den Nådiga framställningen omförmäles, med rätta utgjort föremålet för en lika allmän som liflig uppmärksamhet; och jag anser mig derföre ega tillräcklig anledning, att nu i korthet yttra den åsigt af saken, hwilken jag, efter moget öfwerwägande, funnit wara den rätta, samt med allmän och enskild fördel mest öfwer-

öfwerensstämmande. Att jag härwid endast kommer att fästa mig wid innehållet och icke wid formen och tillkomsten af Kongl. Maj:ts Högstberörde Nådiga förslag, följer af sig sjelft, serdeles då jag will undwika åtminstone i det längsta att göra Constitutions-Utskottet till föremål för allmänt åtlöje och medömkan, hwarföre detta Utskott genom behandlingen af frågan inför hela representationen och jag wågar hoppas och tro, inför hela nationen sig blottställt.

Behöfwer jag wäl för Eder mine bröder göra någon widlyftig framställning af jordbrukets närwarande tillstånd och belägenhet? Hwilken af Eder känner icke likaså wäl som jag det beklagliga förhållandet? Dryga skattebörder, ojemnt fördelade och tid efter annan ökade; intrång och förtryck af andra, mera gynnade Näringar och claßer, jordproductionernas otillräckliga tillgång på somlige ställen och beständiga wanpris å andra, samt, af allt detta följande skuldsättning hos enskildte capitalister eller allmänna penningwerk, emot hårda och förstörande wilkor; se der de hufwuddrag, som med undantag måhända af några få bättre lottade orter och individer, kunna tjena till en sann, ehuru nedslående skildring af den lott, som i senare tider blifwit den Swenske Jordbrukarens! Att denna målniug icke innehåller någon förwillande öfwerdrift, derom wittnar den allmänna rösten i orterne, uttryckt ej mindre uti wåra Comittenters tillkännagifne önskningar och meddelade uppdrag, än äfwen uti de många owedersägliga framställningar,

som, i enlighet dermed, blifwit gjorde innom detta Stånd, i ändamål att bereda lindring uti hwarjehanda onera och Skattebördor, eller att, för serskildt lidande orter tillwägabringa undsättning och låttade uåringsutwägar. Så länge dock närwarande Creditförhållanden orubbade få fortsara, kan det onda aldrig från sjelfwa grunden angripas och botas, utan alla wälmenande och i sig sjelf wälgörande medel, kunna då endast uppskjuta, icke förebygga, det tillstånd af ytterlig förlägenhet och undergång, som är närmare än man tror, i händelse skyndsam och kraftig hjelp icke mellankommer.

Ett sådant handtag till låttnad för jordbruket, har åsyftats uti den ifrågawarande Nådiga skrifwelsen, hwars Landsfaderliga anda och affigt wi alltså böra med tacksamhet erkänna, åfwen om wi icke till alla delar kunna gilla sjelfwa det förslag, som i Nåder blifwit för oß framlagdt. Swenska jorden tynges icke endast af deß beskattning, den tryckes lika kännbart och nästan lika allmänt af deß nuwarande skuldsättning. Beloppet deraf, så widt det utgöres af intecknad gäld, kan inhämtas af de listor, som nu mera till Justitie Stats-Ministern årligen ingå, samt af honom i sammandrag meddelas Konungen och Allmänheten; redan den deruti upptagne summa är ofantlig; och likwäl innefattar den icke maßan af Discönt-lån och andra ointecknade förbindelser; Räntelicqviderna och öfrige lånewilkoren äro dock oftast mera tryckande, , än sjelfwa Capital-skulden; och det är derföre, som, enligt min öfwertygelse, all werksam omtanka för jordbrukets upphjelpande bör begynna med

beredande af tillfälle för fastighetsegare, att erhålla förstråckningar, på billigare grunder, än som nu gemenligen kunna betingas.

I sådant afseende erbjuder sig icke någon bättre utwäg, än att för ändamålet widtaga en allmän låneoperation, hwilken, utan förlust för Staten, kommer jordegaren till godo, i samma mån som räntefoten nedsättes och möjlighet tillwägabringas, att emot erbjuden säkerhet få upptaga stående lån, hwilka småningom amorteras medelst successiva inbetalningar, icke öfwerstigande, hwad nu endast i wanlig ränteliqvid måste utgöras. Så widt som det Nådiga förslaget instämmer med nu antydde grunder, är jag färdig att bitråda detsamma. Dock finner jag, i afseende på sättet för sjelfwa hufwudidéens befordrande till werkställighet, årskilligt att derwid anmärka; och får jag förklara, att jag i de flesta delar godkänner de modificationer, som innefattas uti Anders Danielsons, wid remiß-tillfället afgifne, anförande. Så kan jag lika litet som Anders Danielson, medgifwa, att jordbrukslånet upptages hos utländningen, så wida det står att erhålla inom Riket, eller att ett större bestämdt belopp på en gång uppnegotieras. I motsatts härmed anser jag, till ändamålets winnande och förlusters undwikande, wara lämpligast, icke allenast att de medel, som för utlåningen erfordras, upplånas inom landet, utan äfwen att en sådan upplåningsåtgärd icke widtages i maßa på en gång, eller till en wiß, på förhand bestämd summa, utan endast i mån af behofwet för utlåningen, samt i sådane partier, hwilka, utan dröjsmål och deraf föllande ränte-

förlust, kunna genast i utlåningswåg anwändas. I deße och öfrige, till werkställigheten hörande delar åberopar jag Anders Danielsons förslag, hwilket jag önskar måtte winna behörigt afseende, åtminstone i hwad angår sjelfwa grundprinciperne. Skulle Utskottet eller Ståndén, wid framdeles blifwande granskning, finna samma förslag, i afseende på de särskilta detaljbestämmelserne, erfordra rättelse eller närmare utweckling, så will jag icke motsätta mig, hwad på antagliga grunder kan blifwa tillstyrkt. Hufwudsaken är, att en ny och tillräcklig kapital-tillgång beredes för det skuldsatta jordbruket, och detta på ett sätt, som innebär möjlighet af skuldbeloppets succeßiva förminskning, utan öfwerskridande af den hittills wanliga räntefoten. Allt hwad som kan bidraga till ett sådant ändamåls befrämjande, bör af oß med wärma omfattas; det tillfälle som i detta afseende nu erbjudes, bör icke försummas, utan må wi låta oß angeläget wara, att, med begagnande deraf, söka tillwägabringa allt det goda som kan åstadkommas, medelst upptagande af ett lån för jordbrukets understöd. Wi handlade illa emot wåra Committenters fordringar och wår egen pligtkänsla, om wi icke understödde Regeringens bemödande uti nyßnämnde afseende, och jag skulle derföre önska, att wårt Hederwärda Stånd, medelst en allmännare opinionsyttring, wille gifwa wigt och fart åt den angelägenhet, som nu är i fråga. Åtminstone har jag för egen del ansett mig böra yttra min åsigt af saken; och anhåller jag att detta mitt anförande måtte, så skyndsamt som omständigheterne medgifwa, öfwerlemnas till Stats-Utskottet, för att der tagas i öfwerwägande i sammanhang med

föredragningen af Kongl. Maj:ts Högstberörde Nådiga förslag, åt hwilket jag önskar all den framgång, som icke strider mot de wilkor och förbehåll jag här ofwan wågat framställa. Stockholm den 1 December 1834.

Johannes Svensson,
från Östbo och Wäßbo Härader.

I hwad Medbrodren Johannes Svensson här skrifteligen anfört, förenar jag mig till alla delar.

A. Pålsson,
från Jönköpings Län.

Vice Talmannen Jon Jonsson: förklarade sig dela den åsigt, som af Johannes Svensson nu blifwit yttrad.

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Den målning Johannes Svensson uppdragit öfwer jordbruksnäringens tillstånd är beklagligen sann och träffande. Den wisar, hurn oundgängligen nödigt och angeläget det är, att till de skuldsatte fastighetsegarnes undsättning bereda andre och betydligare lånetillgångar, än som hittills kunnat af Rikets Ständer tillwägabringas; och jag får derföre, under åberopande af mitt i ämnet afgifne skriftliga anförande, förklara, det jag delar Johannes Svenssons nu tillkännagifne mening, så widt densamma med min egen framställning hufwudsakligen instämmer, åfwensom jag uppriktigt will betyga Johannes Svensson min erkänsla för den serskilda uppmärksamhet han egnat

åt ifrågawarande, likasom åt hwarje annat angeläget och maktpåliggande ämne. Ett jordbrukslån, upptaget af Riksgälds-Contoret på de grunder Johannes Svensson och jag, sammanstämmande yrkat bör kunna blifwa af oberäknelig nytta för den mißgynnade näringens upphjelpande.

Anders Andersson från Skaraborgs Län förenade sig med Johannes Svensson, jemte meddelande af den upplysning, att Kongl Maj:ts Nådiga Proposition, angående upptagande af ett lån till befrämjande af Hypotheksföreningar, redan wunnit handläggning på Stats-Utskottets Riksgälds-Afdelning, och nu wore hwilande på bordet till företagande wid Utskottets nästa sammanträde in pleno.

Petter Persson från Calmar Län: Jag instämmer med Johannes Svensson och Anders Danielson, med anhållan till Stats-Utskottet, att, wid behandlingen af denna, för jordbrukaren så wigtiga fråga, icke låta sig mißledas af köpmans och procenteri-intreßena; som wißerligen icke skola underlåta, att göra allt sitt till för att bibehålla jordbrukaren i det beroende och twång af dem, hwarunder han nu suckar.

Petter Persson från Jönköpings Län, Petter Ekbom från Skaraborgs Län, Lars Jönsson och Samuel Andersson från Östergöthlands Län, Nils Insulin från Stockholms Län, Anders Johansson Brissman från Skaraborgs Län med många flere förenade sig särskildt med Johannes Svensson, hwars

framställning Ståndet i öfrigt hördes allmänneligen gilla, och beslöts att den del af dagens Protocoll, som innefattar Johannes Svenssons skriftliga anförande med de i anledning deraf afgifne yttranden, skulle skyndsammeligen uppsättas, justeras och utskrifwas, för att till Stats-Utskottet öfwerlemnas.

Till handläggning företogs Bewillnings-Utskottets sedan den 26 sistlidne månad på bordet hwilande Memorial N:o 43, i anledning af skiljaktiga beslut inom Riks-Stånden, angående stämpkade pappersafgiften.

Ståndet fann för godt, att antaga de till Ståndet gjorda inbjudningar rörande förändring af redactionen i serskildta i Memorialet upptagna fall, utom i hwad angår förändringen wid rubriken Borgarebref. I öfrigt förblef Ståndet wid deß redan fattade beslut, i afseende på charteringen af lysningssedlar för drängar, allmogens söner och andra personer, som icke betala bewillning för förmögenhet; och gillades alla de föreslagne voteringspropositionerne.

Ånyo föredrogs Constitutions-Utskottets, först den 19 och sedan den 29 sistlidne månad på bordet hwilande Memorial N:o 48, med utlåtande öfwer återremißen å förslaget i Memorialet N:o 34 till en ändamålsenligare organisation af Stats-Rådet, och då härwid först förekom Utskottets yttrande i afseende på

Regeringsformens

5 §.

utlåt sig Anders Danielson från Elfsborgs Län sålunda:

"Jag kan icke medgifwa, att den constitutionella answarigheten för Rådslagen icke skulle stå wäl tillsamman med den i Norrska Grundlagen antagna princip, att Konungen wid utomordentliga tillfällen må tillkalla andre Swenske män, än de ständiga Ledamöterne af Stats-Rådet. Deßa ikläda sig i samma ögonblick denna answarighet i det förewarande målet; och i ett sådant stadgande finnes en större garantie för rådslagens fullständighet än eljest. Jag yrkar alltså, att Ståndet måtte widblifwa sin mening."

Häruti instämde Nils Insulin från Stockholms Län, Johannes Svensson från Jönköpings Län, Anders Eriksson och Erik Hansson från Örebro Län, Anders Nilsson från Malmöhus Län med flere; och uppå Talmannens proposition, förklarade sig Ståndet förblifwa wid deß förut yttrade gemensamma tanka, i fråga om tillkallandet af Extra Ordinarie Stats-Råds-Ledamöter: I följd hwaraf Constitutions-Utskottet borde uppgöra förslag till sådan proposition att denna mening må komma under omröstning i förstärkta Constitutions-Utskottet. Voteringspropositionerne A. och B. blefwo af Ståndet gillade.

6 §.

Anders Danielson yttrade: Jag anser mig böra tillstyrka Ståndet att förblifwa wid deß en gång

yttrade mening, angående Departemental = fördelningen. Det är af högsta wigt, att Sweriges Krigs-Administration, som bör hafwa försvarskriget till syfte, får en erforderlig enhet och kraft. Kustförsvaret, som för Oß är af så wäsendtlig wigt, fordrar en öfwerensstämmelse och ett sammanhang emellan Landt- och Sjöförsvarets krafter, som gör all söndring i administrationen wådlig. Jag är öfwertygad, att så wäl Regeringen sjelf, som de Stånd, hwilka yrka delningen af Departementen skola, wid närmare betraktande, finna nödwändigheten af en gemensam förwaltning: Att denna sedan för det mekaniska måste fördelas i twå expeditioner, är deremot tydligt, men Ministern bör wara en, och kunna ordna samt disponera begge wapnens medel och krafter till det gemensamma ändamålet.

Ståndet widhöll deß förut fattade gemensamma tanke, så wäl om Landt- och Sjö-försvarets ärenders handläggning af en och samma Departements-Chef, som ock derom, att flere Ordinarie Ledamöter af Stats-Rådet icke må finnas än de, som hafwa eget Departement, och att föredragande af Krigs-Ärenderne i Stats-Rådet icke må dertjemte förordnas till Konungens Rådgifware i Commandomål. I öfrigt bifölls Utskottets tillstyrkande rörande denna §, åfwensom Ståndet gillade de af Utskottet härwid föreslagne voteringspropositioner, C, D, E, F, G, H och J.

8, 9 och 10 §§.

De af Utskottet föreslagne Voteringspropositioner K. L. och M. biföllos.

15 §.

Med ogillande af jemkningsförslaget, godkändes Voteringspropositionen N.

24 §.

Hwad Utskottet härwid tillstyrkt, blef af Ståndet bifallet.

26 §.

Voteringspropositionerne O. och P. godkändes.

34 §.

Ståndet godkände den af Höglofl. Ridderskapet och Adeln antagne redaktion af denna §. och gillade Voteringspropositionerne Q. och R.

35 §.

Utskottets tillstyrkande, jemte Voteringspropositionen S, gillades.

38 §.

Jemkningsförslaget antogs och Voteringspropositionen T. godkändes.

43 §.

Härwid afgaf Anders Danielson från Elfsborgs Län följande yttrande:

"Det war i min tanka icke utan affigt, som man år 1809 icke ifrågasatte, att Kongl. Prinsar skulle inblandas i Regeringsärenderne. Det år onekligen en historisk sanning, att Swerige ofta och mycket lidit genom de förhållanden som derigenom stundom uppkomma. Jag år deßutom för min del

af den mening, att det wore bättre om icke en gång Thronföljaren kunde genom ett sådant uppdrag blottställas för att compromettera i Nationens opinion, till följd af ett deltagande i en Regering, der han blott eger en owiß åfwerwigt. Jag önskade således att Ståndet wille afslå jemkningsförslaget i denna del; men will pluraliteten det ej, synes det mig åtminstone wara alldeles oundwikligt att bestämma, det sådane Kongl. Prinsar som förordnas i Regeringen, böra wara komne till myndige år. Redaktionen borde då blifwa: "antingen ibland till myndige år komne Prinsar af sitt Hus", etc.

Ståndet afslog Jemkningsförslaget och gillade Voteringspropositionen U.

99 §.

Utskottets yttrande härom godkändes.

106 §.

Ståndet antog Utskottets Jemnkningsförslag, och gillade Voteringspropositionen W.

Riksdags-Ordningens

41 §.

Ståndet lät bero wid Utskottets yttrande rörande denna §.

Tryckfrihets-Förordningen;

Åfwen wid Utskottets yttrande härom lät Ståndet bero.

Widare föredrogs Constitutions-Utskottets sedan den 26 sistlidne månad på bordet hwilande följande Memorial:

N:o 49, med uppgift å särskilta Grundlagsändringar, som föranledas af Ståndens gemensamma tankar rörande Hof-Canzlerns Stats-Departement;

Antogs till grundlagsenlig behandling wid nästa Riksdag.

N:o 52, angående Borgare-Ståndets återremiß på Memorialet N:o 37, med förslag till ändring af 22 §. Regeringsformen;

Den af Utskottet föreslagne Voteringspropositionen gillades; och

N:o 54, angående återremißerne på förslaget till ett stadgande i 41 §. Riksdags-Ordningen, om Stats-Rådets Ledamöters tillträde i Ståndens plena;

Den af Utskottet tillstyrkte redactionsförändring antogs, och den föreslagne voteringspropositionen gillades.

Följande af Stats-Utskottet afgifna och d. 26 sistlidne månad på bordet lagde Berättelser blefwo, wid nu förnyad föredragning, lagde till handlingarne, nemligen:

N:o 322, angående werkställd revision af anslaget till Hennes Maj:t Drottningens Kröning;

N:o 323, angående werkställd revision af omkostnaderne för Högtsalig H. K. H. Prinsessan Sophia Albertinas begrafning; och

N:o 324, angående werkställd granskning af anslaget till Lejonbackens ombyggnad.

Då nu å nyo föredrogs Stats-Utskottets den 26 sistl. November på bordet lagde berättelse N:o 325, om werkställd revision af Kongl. Krigs-Collegii med derunder lydande Kassors afgifne redogörelser för år 1831, yttrade Hans Jansson från Elfsborgs Län:

"Jag kan icke underlåta att förklara, det åtskillige omständigheter uti förewarande Berättelse fästat min särskildta uppmärksamhet. Så finnes t. ex. pag. 15, att Krut blifwit, utan ersättning, från Kronans förråder utlemnadt till Götha Canal-Bolag som wäl derföre bordt erlägga wanlig betalning. För Lif-Gardets till Häst begagnande, har blifwit inköpt en intill berörde Regements-Cassern gränsande Egendom. Det är icke tillåtet, att på sådant sätt anwända medel, hwilka blifwit anslagne till förswarswerket, dertill motswarande anslagsförhöjning alltså erfordras, och jag kan ej annat än anse åtgärden hafwa warit mindre nödig, då Regementet nu icke är större än förr. Af pag. 5 upplyses, att en myckenhet bränwin blifwit under Lif-Regementets Dragon-Corps öfningsmöte till manskapet utdeldt. Skulle allmogen, öfwer hwars bränwinssupande så mycket talas förtära lika mycket bränwin, så skulle flere millioner

kannor af denna wahra årligen åtgå utöfwer hwad nu sker. Paßevolancemedlens anwåndande gifwer anledning till flere observationer. Jag will endast anföra, att under rubriken Sjukhusbyggnad har blifwit uppförde 2290 Rdr till Chefen för Calmar Regemente, ehuru denna utgift tyckes ligga utom gränsen för ändamålet med Paßevolancen, och att derjemte uppföres en ersättning till gamla paßevolancefonden, ehuru denna fond, såsom icke underkastad Rikets Ständers revision, skäligen icke bör lemnas någon fördel på den nyas bekostnad. Bland utgifterne för Arméens beklädnad står upptagen en summa af 12,995 Rdr för Bewåringsmanskapet. Detta tyckes ei stå rätt wäl tillsammans med den uppgift, att Bewåringen icke fått ny mundering sedan år 1814, eller att Bewåringen, i brist af nödige anslag, finge gå klädd i trasor. Hwad jag nu yttrat, lårer icke föranleda till någon åtgärd, men jag har dock welat till Protocollet yttrycka mina tankar i detta ämne.

I anledning häraf anförde Nils Strindlund från Wester-Norrlands Län: att då wid hwarje möte Bewåringsmanskapet erhåller ersättning för begagnandet af egna strumpor och skor, samt munderingspersedlarne också tid efter annan erfordrat lagning så kunde deraf förklaras den anmärkte åtgången af medel till Bewåringsmanskapets beklädnad: att hwad anmärkningen rörande förwaltningen af Kronans krutförråd beträffade, så kunde icke wara annat att åtgöra, än Utskottet, till förekommande af framtida mißhushållning i detta afseende tillstyrkt; och att de anmärkte utgifterne för inköp af fourage werkligen

tillhört nya Paßevolansfonden, men att enär dertill för tillfället denna fond icke lemnat tillgång, nödige medel anordnats förskottswis af gamla paßevolansfonden.

Uppå Talmannens proposition, fann Ståndet för godt, att wid hwad Utskottet i denna Berättelse tillstyrkt, låta bero.

Efter skedd anmälan, och på wanligt sätt inbeledsagad, företrädde Hof-Canzleren m. m. Herr Friherre von Schulzenheim, som på Kongl. Maj:ts Nådiga befallning aflemnade Kongl. Maj:ts Nådiga proposition till Rikets Ständer, af den 29 sistlidne November, angående låne-anslag till återuppbyggande af Staden Wenersborg.

Sedan Herr Friherren och Hof-Canzleren utbeledsagats, blef den Nådiga propositionen uppläst, och efter erinran, att Bewillnings-Utskottet redan afgifwit utlåtande i frågan om lindring i Allmänna Bewillningen för Wenersborg, till Stats-Utskottet remitterad.

Ytterligare föredrogs Stats-Utskottets den 26 sistlidne månad på bordet lagde Berättelser m. m., nemligen:

N:o 344, Berättelse om werkställd granskning af Förwaltningens af Sjö-Ärenderne, Kongl. Maj:ts

Flottas med flere Departements-räkenskaper för år 1831;

Utskottets tillstyrkande härutinnan blef af Ståndet bifallet.

N:o 345, Berättelse om werkställd granskning af Kongl. Quarantains-Commissionens i Stockholm räkenskaper för år 1831;

Lades till handlingarne.

N:o 346, Memorial i fråga om revision af Lazaretts och Kurhus-Fondernes räkenskaper;

Bifölls;

och

N:o 347, Betänkande angående hos Rikets Ständer till afskrifning eller ersättning anmälte utgifter å öfwerskotten af Statswerkets inkomster under åren 1827—1831;

Blef af Ståndet bifallet.

Sedan föredrogs å nyo följande, af Bewillnings-Utskottet afgifne, och den 26 sistlidne månad på bordet lagde Memorial och Betänkanden:

N:o 37, angående stadgande i Bewillnings-Förordningen, i afseende på Centonalens öfwerflyttning på Allmänna Bewillningen;

Blef af Ståndet bifallet.

N:o 38,

N:o 38, med förslag till förändringar i 3:dje och 4:de artiklarne af Bewillnings-Förordningen;

Lades, enligt flere Ledamöters begäran, ytterligare på bordet.

N:o 39, angående Städernes Salu-Accis;

Blef ock, enligt några Ledamöters begäran, lagdt på bordet.

N:o 40, i anledning af inom Ridderskapet och Adeln samt Borgare-Ståndet gjorde anmärkningar wid Betänkandet N:o 23, angående stämpling af Spelkort.

Anders Danielson från Elfsborgs Län yttrade, att, då Bonde-Ståndet bifallit första betänkandet i ämnet, kunde wäl af föredragne Utlåtandet icke mera antagas än det föreslagna tillägget, i afseende på uppbördscontrollerne, men han hyste dock den öfwertygelse, att bättre wore, såsom af Herr Grefwe Fersen blifwit i reservationen framsiälldt, afgifterne för bewillningsstämplingen finge behållas af Riksgälds-Contoret, och att i stället å Stat uppfördes en rund summa till årlig ersättning åt Stora Barnhus-Inrättningen.

Af Anders Eriksson från Örebro Län blef, i afseende å Anders Danielsons yttrande, erinradt, att Utskottet, till grund för deß tillstyrkande i berörde fall, afsett den besparing som för Staten winnes, genom bibehållandet af Barnhusets befattning med

kortstämplingen, och att om Barnhuset erhölle ett bestämdt Stats-anslag, i stället för de årliga afgifterne för bewillningsstämplingen, så borde ock på samma sätt tillgå för de Barnhus och Fattigwårds-inrättningar i landsorterne, som af sådan stämpling åtnjöto inkomster.

Nils Strindlund från Wester-Norrlands Län yttrade den farhåga för den ifrågaställde förändringen, att om, såsom det wore att förmoda, åtgången och i följd deraf tillwerkningen af Spelkort komme att allt mer förminskas, i anseende till den förhöjda afgiften, så skulle Stats-anslaget, beräknadt efter afgifternas belopp de föregående åren, blifwa för all framtid, eller åtminstone till nästa Riksdag högre, än den inkomst Statswerket i stället finge af bewillningsstämplingen åtnjuta.

Discußionen härom war nu slutad; hwarefter Ståndet, som förut bifallit Utskottets första betänkande i ämnet, antog de af Utskottet i sednare Utlåtandet föreslagna tillägg;

N:o 41, i anledning af Herr O. Wijks motion, angående lindring i bewillningen för innewånarne i staden Wenersborg;

Bifölls.

N:o 42, i anledning af wäckt fråga om enahanda answar å Taxeringsmän i städerne för uteblifwande från Taxeringsförrättningarne, som, i afseende

på Taxerings-Committéerne för landet, kan bliswa stadgadt;

Blef ock af Ståndet bifallet;

Och

N:o 44, i anledning af anmärkningar emot Utskottets Betänkande N:o 34, angående bestämmandet af årlig bewillning å Karaktärs-Fullmakter, som hädanefter meddelas;

Lades till handlingarne.

Följande till Ståndet ankomne Memorial och Utlåtanden lades på bordet, nemligen:

Constitutions-Utskottets

N:o 55, med förslag till ändring af 109 §. Regeringsformen och 80 §. Riksdags-Ordningen, i afseende på tiden för Riksdags förkortande;

Stats-Utskottets:

N:o 353, i anledning af Nils Strindlunds motion, angående rättighet för Fullmäktige i Banken och Riksgälds-Contoret, att emellan Riksdagarne få bebo och begagna Riksgälds-Contorets förra hus;

N:o 354, i anledning af wäckt motion om tillökning i arfwodet så wäl för Fullmäktige i Banken och Riksgälds-Contoret, som för Direktörerne wid Låne-Contoren i Götheborg och Malmö;

N:o 355, i anledning af Kongl. Maj:ts Nå-

diga Proposition om medel för undsättningar wid inträffande swårare mißwäxter;

N:o 356, i anledning af erhållen återremiß på Stats-Utskottets Utlåtande N:o 265;

N:o 357, i anledning af återremiß å Utskottets förslag till sammanjemkning och voteringspropositioner i åtskilliga punkter, rörande de extra anslagen;

N:o 358, i anledning af Riks-Ståndens olika beslut, i fråga om bestämmande af arfwode för Stats-Commißarien Tauvon;

Stats- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens:

N:o 36, angående Roteringsjemnkningen wid Westerbottens Regemente;

N:o 37, i anledning af wäckt fråga, att Rotehållarne wid Westerbottens Regemente å förra Riksdagen bewiljadt anslag måtte få begagnas till qwittning och afräkning å Paßevolans-afgiften;

N:o 38, i anledning af återremiß å Betänkandet N:o 35, i fråga om Paßevolans-afgiften;

N:o 39, i anledning af erhållen återremiß å Betänkandet N:o 33, i fråga om rättighet för wißa hemmansägare i Jemtland, att få till Skatte inlösa Kronojord, som med så kallad fyllnadsjord blifwit inblandad, m. m.;

N:o 40, rörande, dels upphörande af postförings-skyldigheten, dels lindring i samma onus;

N:o 41, angående wäckt motion om lindring i staden Söderteljes beswär genom inqwartering af tågande trupper;

N:o 42, i anledning af wäckt motion om rättighet för skogsinnehafware, som ej tillika disponera betet å marken, att för skogswäxtens befrämjande wexelwis uppfreda och inhägna minst en tiondedel af skogsmarkens hela widd;

N:o 43, angående en delnings jemnkning i Blekinge;

Bewillnings-Utskottets

N:o 46, i anledning af från Ridderskapet och Adeln erhållen återremiß å Utskottets Betänkande N:o 36, angående werkställigheten af Rikets Ständers beslut, att sportlerne inom Kongl. Maj:ts Canzli skola utgå till Kronan såsom Chartå-Sigillatå-afgift;

Banco-Utskottets

N:o 64, i anledning af 3:ne Riks-Stånds beslut, angående åtgärders widtagande till Riksdagens snara afslutande;

N:o 65, till swar å de inom Ridderskapet och Adeln samt Högwördige Preste-Ståndet framställde anmärkningar wid Utskottets Betänkande N:o 26, angående fortfarande understöd till Ynglingen Silfwerstolpe; och

N:o 66, i anledning af åtskillige inom Riks-Ständen wäckte motioner om bewiljande af pension för aflidne Kamereraren J. Wallmos Enka och barn;

Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens:

N:o 30, öfwer wäckta motioner om ändringar i nu gällande föreskrifter om deltagningsskyldighet i Kyrko- och Prestgårdsbyggnad;

N:o 31, om upphäfwande af nu gällande föreskrifter om husbyggnad å hemman på landet; och

N:o 32, i anledning af wäckt fråga om skyldighet för Rikets Hof-Rätter och Collegier att wid hwarje Riksdag inkomma med utlåtande öfwer Lagstiftningens werkningar; samt

Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets:

N:o 137, i anledning af wäckta motioner om reglering dels af den till Stapelstäderne utgående tolag, dels af de så kallade stadsandelarne i uppstäderne; och

N:o 138, angående motioner om utwidgad sågningsrätt å så wäl skattlagde, som husbehofs-sågar.

Uppläste och godkändes Expeditions-Utskottets nedannämnde förslag till Rikets Ständers underdåniga skrifwelser till Kongl. Maj:t, nemligen:

N:o 215, i fråga om ståderne Stockholms och Götheborgs befrielse från erläggandet af Sterbhusafgift;

N:o 216, i fråga om lån af Allmänna medel till segelfartens syndsamma förbättrande å Götha Elf och en hamn-anläggning wid Götheborg;

N:o 217, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga skrifwelse, angående Presträttigheternes utgörande på Gottland och dermed sammanhängande frågor om en förändrad indelning af derwarande Pastorat m. m.

N:o 218, angående inrättande af Förmyndarekamrar; och

N:o 219, angående upphäfwande af senare momentet i 3 §. 5 Cap. Straff-Balken.

Genom Protocollsutdrag, som nu upplästes, underrättades Ståndet, att

Höglofl. Ridderskapet och Adeln,

den 26 November,

Antagit de i Stats-Utskottets Memorial N:o 318 till Ridderskapet och Adeln ställde inbjudningar och gillat de af Utskottet föreslagne voteringspropositioner, dock af de i 2:dra punkten upptagne, endast den senare, med första alternativet till contraproposition, samt med en förändring af contrapropositionen i 6:te punkten.

Högwördige Preste-Ståndet,

den 24 November,

Bifallit Stats-Utskottets Utlåtande N:o 193 och lagt till handlingarne samma Utskotts Utlåtanden N:s 317 och 349, Banko-Utskottes Memorial N:o 62 och Expeditions-Utskottets Memorial N:o 18;

den 26 November,

Gillat Stats-Utskottets Berättelser N:o 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, och 337;

Bifallit Lag- och Ekonomi-Utskottens Betänkanden N:s 25, 26, 28 och 29, samt Banko- och Lag-Utskottens N:o 7; och

Afslagit Lag- och Ekonomi-Utskottens Utlåtande N:o 27; samt

Wälloſl. Borgare-Ståndet,

samma dag,

Återremitterat Banko- och Lag-Utskottens Betänkanden N:s 1 och 2.

Protocollsutdragen härom lades till handlingarne.

Slutligen justerades Protokollsutdrag öfwer alla i dag af Ståndet fattade beslut, wid hwilka sär-

skild anteckning om redan försiggången justering icke finnes, och Ståndets Ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ till 3 e. m.

In fidem

J. J. Bergström.

1834 den 4 December.

Plenum kl. 10 f. m.

Protocollet för den 1 i denne månad upplästes och blef af Ståndet godkändt.

Derefter företogs Bewillnings-Utskottets, sedan den 26 November, på bordet hwilande, Betänkande N:o 38, med förslag till förändringar i 3 och 4 Artiklarne af Bewillnings-Förordningen. Föredragningen skedde punktwis i ordning efter de af Utskottet upptagne pagina och §§. i nu gällande Bewillningsstadga; och utlåto sig,

wid 41 §.

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Nya redactionen måste jag förkasta. Det är en följd af naturen utaf "Ombuds"-befattningen, att Ombudet anmäler hos sin principal hwad som kan behöfwa

att, anmålas. Att förutsätta det ordning och skick icke handhafwes af dem, som hafwa befattning med skattskrifningarne, utan att de skulle ställas under Konungens Befallningshafwandes serskilda Policeuppsigt, trodde jag Utskottet icke skulle ansett nödigt. Slutmeningen: "åfwensom om ordning och skick icke wederbörligen handhafwes", yrkar jag åtminstone måtte utgå och tillika intagas bestämdt förbud för Kongl. Maj:ts Befallningshafwande, att till sitt ombud förordna kronobetjent, såsom hittintill på ett eller annat ställe ägt rum.

Häruti instämde Nils Insulin från Stockholms Län.

Erik Persson från Gefleborgs Län: Det har i Utskottet icke kunnat lemnas utan uppmärksamhet, att sådane personer stundom hedrats med den ifrågawarande Ombudsbefattningen, hwilka, med uppenbara anspråk på hörsamhet för deras åsigter, sökt göra gällande en inwerkan på förrättningens gång, som icke stått att härleda från deras uppdrag; och det är, till förekommande af dylikt oskick och missbruk, Utskottet welat till efterrättelse föreslå, hwad deße ombud egentligen hade att iaktaga.

Jacob Kihlblom från Södermanlands Län: Utan några wåsentliga tillägg till hwad Erik Persson sålunda yttrat, torde jag likwäl få erinra, att Kongl. Maj:s Befallningshafwande någon gång, utan tillbörlig noggranhet wid walen, kallat personer till deras ombud som wißerligen icke kunnat anses

dertill qwalificerade och att det likwäl ligger en serdeles makt uppå, att personer af medborgerligt wärde till ifrågawarande befattningar utses.

Johannes Svensson från Jönköpings Län: Lika med Erik Persson och Kihlblom, anser jag det af mycken wigt att Kongl. Maj:ts Befallningshafwande till deras functionair wid Skattskrifningarne, af icke obetydligt inflytande för allmogen måtte utse wärdige ombud och att, der denna försigtighet någon gång skulle åsidosättas, lämpliga föreskrifter icke saknas, hwarefter Ombuden hafwa sig att rätta.

Wid 44 §. 2 mom:

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Jag anser 5 läster böra ändras till 10 läster. Ett 5 lästers fartyg kan ej anses såsom sådant handelsfartyg, att annan än egen afwel dermed afsättes eller wanlig arbetsförtjenst genom befraktning winnes. Spekulation med sådane torde icke möjligen kunna påtänkas.

Nils Insulin från Stockholms och Petter Ekbom från Skaraborgs Län förklarade sig dela nämnde åsigt, den förre destoheldre, som 5 lästers fartyg wore att anse blott såsom fiskbåtar.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Utan att kunna inse någon giltig grund, hwarföre fartyg om 5 lästers drägtighet skulle, mera än annan egendom, undgå beskattning, erinrar jag, att deras anwändande ingalunda bör anses wara inskränkt endast till fiske.

På wåra otaliga inre flottleder kunna de ju begagnas till hwarjehanda transporter, och jag föranlåtes alltså yrka det nya förslagets antagande.

Lars Hansson från Götheborgs och Bohus Län ansåg åter deßa farkoster af mindre wärde och nytta än att någon bewillning kunde dem med skäl åsättas, serdeles som deras hela ändamål, åtminstone i hans hemort wore för bedrifwande af fiske, hwartill endast de med nogon säkerhet eller fördel kunde begagnas.

Johannes Svensson från Jönköpings Län: Det är icke angenämt att höja sin röst för beskattningens ökande, och beklagligt att sådant skall behöfwas, men här synes mig egentligen wara endast en ojemnhet i deß fördelning att afhjelpa. De ifrågawarande fartygen bära 90 Skeppunds wigt och besynnerligt wore om dermed icke skulle kunna uträttas något annat än fiske och om någon winst för ägaren derutaf icke stode att påräkna. Anders Danielsons förslag och deruti upptaget minimum af 10 lästers eller 180 Skeppunds drägtighet synes mig allt för fördelaktigt för båtägare, på andra medborgares bekostnad, och jag hemställer, att Utskottets tillstyrkande må antagas.

Häruti instämde Petter Jönsson och Anders Pålsson från Jönköpings Län, med flere.

Wid 49 §.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Jag kan icke återhålla mina betänkligheter, mot den här före-

slagna förändringen. Det torde i mången församling inträffa, att ingen förstår att begära mantalsförteckningens upplåsande, hwarigenom den nu warande föreskriftens ändamål, att förekomma tillfälliga oredor och felaktigheter, tillintetgöres utan behof och utan gagn, så att jag förmenar att gamla stadgandet om förteckningens owilkorliga upplåsande bör bibehållas.

Erik Persson från Gefleborgs Län: Wid Utskottets första öfwerläggning uti förewarande fråga, war jag af samma tanka, som Nils Månsson, och sökte åfwen bereda den framgång, men öfwertygades att mångfaldiga och öfwerwägande hinder mötte, såsom att i större församlingar 2, 3 sockenstämmodagar erfordrades, blott för mantalslängdernes upplåsning; hwadan jag tillstyrker den föreslagne redaktionsförändringens antagande.

Lars Larsson från Elfsborgs Län: Det kan icke undfalla min uppmärksamhet, att man på flere orter, dels icke inser sin rättighet, att få förteckningen upplåst, dels icke will utöfwa den, derigenom ofelbart kan inträffa, att en felaktig uppgift eller ett oriktigt uppfattande lemnas oanmärkt och den det gäller synes brottslig, utan att werkligen hafwa sådant förwållat. Derföre bör, efter min tanka, förtekningen å sockenstämma owilkorligen upplåsas och föreskriften derom qwarstå.

Härmed förenade sig Johannes Andersson från Jönköpings Län.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Nu mera, sedan folket i allmänhet want sig wid att höra mantalslängden uppläsas, till följd af gifwen lag, tror jag ingenting af den föreslagna redaktionsförändringen wara att befara; och tillstyrker alltså deß antagande.

Johannes Svensson från Jönköpings Län: Då det, efter nya förslaget, skulle ankomma på hwars och ens godtfinnande, att få mantalslängden uppläst, synes mig allas rätt wara tillräckligen bewarad. Med det gamla stadgandets bibehållande wore icke omöjligt, att Ordföranden i Sockenstämman finge läsa för tomma wäggarne; och då all försigtighet nu är iakttagen, understödjer jag redaktionsförändringen.

Nils Månsson: Jag skulle tro, att wåra meningar förliktes, genom ett så beskaffadt tillägg att Ordföranden underrättade Sockenstämman om sitt åliggande att, på anfordran, upplåsa förteckningen och uttryckligen frågade, om någon sådant åskade.

Nils Strindlund från Wester-Norrlands Län: För min del anser jag af nöden, att förteckningen owilkorligen uppläses, åtminstone efter första mantalsskrifningen, på grund af nu blifwande Bewillningsförordningen, genom hwilken mången förändring mot förra wanligheten kommer att inträffa, serdeles i afseende på bränwinsbrännings-afgiften, för hwars bestämmande pannerymden kommer att uppmätas efter helt andra, än nu gällande grunder. Bland wåra åligganden torde böra räknas omsorgen, att förekom-

ma öfwerträdelser utan uppsåt; och då en man af heder och rättskänsla, genom okunnighet om hwad han bordt uppgifwa eller en möjligen felaktig uppfattning af hans uppgift, lätteligen kunde blottställas för wanåran af en uppsåtlig undansnillning, der han icke, genom mantalsförteckningens upplåsande, sättes i tillfälle att anmärka och rätta hwad deruti wore oriktigt infördt, finner jag så mycket mindre betänkligt att tillstyrka förteckningens upplåsande, antingen det fordras eller ej, som jag skulle anse mödan och omgången med ett sådant upplåsande rikligen ersatte, om blott en enda derigenom räddades från påföljden af en eljest kanske oundwiklig men ouppsåtlig förseelse.

Häruti hördes Olof Persson från Stockholms, Olof Månsson från Blekinge, Erik Svanberg från Wester-Norrlands, Gustaf Appelqvist från Bekinge och Erik Hansson från Örebro Län, med många flere sig förena.

Petter Jönsson från Skåne: Då rättigheten, att, på begäran, få mantalslängden uppläst, är förwarad, synes mig nödiga försigtighetsmått, till förekommande af författningens ouppsåtliga öfwerträdande, wara iakttagna; och det låter sig så mycket mindre betwiflas, att, der omständigheterne så föranleda, upplåsningen åskas, som allmogen är wan, att sålunda få utredt, om deß uppgifter blifwit rätteligen fattade; hwarförutan, till ytterligare kontroll och befästande af nödig säkerhet, förteckningen plägar i sockenstugan anslås.

Tufve Månsson från Malmöhus Län: I den församling der jag är boende, har alltid warit öfligt, att Pastor, med tillkännagifwande af sin skyldighet, enligt författningen, att upplåsa Mantals-längden, frågat om deß upplåsande åstundas, för hwilket fall sådant alltid efterkommits; och denna plägsed synes mig böra blifwa allmän, hwarmed det gamla stadgandet alltförwäl kunde bibehållas oförändradt.

Anders Nilsson från Malmöhus Län: Med det åliggande, som är Pastor föreskrifwet, att, på begäran, upplåsa förteckningen, anser jag hwars och ens säkerhet för mißtag tillräckligen betryggad. Det är till förekommande af den onödiga omgång, hitintills ägt rum, som Utskottet föreslagit den ifrågawarande förändringen, hwilkens antagande jag för min del tillstyrker.

Petter Persson från Jönköpings Län: Till allmogens desto större säkerhet emot egna eller Härradsskrifwarens mißtag, yrkar jag, att, med bibehållande af stadgandet i nu gällande Bewillningsförordning, Presterskapet må tillförbindas, att åfwen hädanefter upplåsa mantalsförteckningen, ehuru ogerna de underkasta sig den mödan.

Wid pag. 47 och 49:

Johan Bengtsson från Wester-Norrlands Län: Då jag framställde min här omförmälte motion, om Taxerings-Committéernas upphörande, åtlydde jag allmänna rösten i min hemort, der deßa förrättningar

wäckt

wäckt mycken klagan, och min enskilta öfwertygelse war med deßa mina Committenters åsigter så mycket mera öfwerensstämmande, som det ännu icke lyckats mig begripa, att så länge Taxerings-Committéen icke består af andra Ledamöter, än dem, som i Berednings-Committéen deltagit, några särdeles resultat af deß pröfning kunna skäligen förwäntas. Nu likwäl, då en Medbroder från närmaste landskap intill det, i hwilket jag är boende, funnit den af mig, wäsendtligen på grund af localförhållanden, yrkade indragning af Taxerings-Committéen olämplig, och äfwen lyckats att få sin mening understödd, föranlåtes jag för denna gången och med hopp om kommande bättre tider, afstå från mitt sålunda wäckta och ogillade förslag.

Wid pag. 48 och 53:

Nils Månsson från Malmöhus Län: Uti förewarande fråga synes mig likwäl, som Herr Santessons föreslagna förändring skulle understödjas af särdeles öfwerwägande skäl. I samma syftemål protesterade jag högeligen mot minimi-tabellens första antagande, såsom, efter min redan då fattade åsigt, uppenbart wederlåggande all förnuftig grund för fastighetsbewillningens fördelning Länen emellan; ty jordens afkastning och med den sjelfwa äganderätten må falla i wärde hnru lågt som helst, så står dock den en gång förhastade antagna måttstocken för deß beskattning orubbligt qwar; och jag skulle hafwa önskat, at Utskottet fästat något afseende wid det wälgrundade förslaget om ändring häruti.

Botvid Jonsson från Östergöthlands Län: Lika med Nils Månsson, kallar jag Ståndets synnerliga uppmärksamhet på det alldeles olämpliga förhållande, att ett wißt minimum af alltiemnt wexlande wärden skall åga rum. Grunderna för wår beskattningsrätts utöfwande kräfwer ofelbart den föreslagne förändringen, hwilkens antagande jag icke kan afstå ifrån att yrka.

Petter Persson från Jönköpings Län hördes häruti instämma.

Wid pag. 53 och 54 samt §. 72:

Erik Persson från Gefleborgs Län: det är endast emot det bilagde formuläret till ifrågawarande wärderingars upprättande å Bruk och Bergwerk och i afseende å deri upptagne afräkningar, jag har att anmärka, det något särskilt afdrag till kommißionärsarfwode, samt underhåll för ålderstigne Smeder och Enkor icke bör åga rum. Afseendet å Bruksinteressets fördelar är här sträckt för wida; och till beredande af rättelse torde en återremiß wara af nöden.

Johannes Svensson från Jönköpings Län instämde så mycket häldre i Erik Perssons mening, som fastigheter å landet uppskattas efter deras afkastning, utan så beskaffade afräkningar; och grunden för egendomarnes wärderande bör wara densamma.

Nils Strindlund från Wester-Norrlands Län: Såsom ytterligare skäl till hwad här redan blifwit anmärkt, torde mig tillåtas erinra, att landtmannen

från behållna afkastningen af sin egendom, icke får afräkna någon fattigförsörjning, för hwilket förlamade Smeders och Enkors underhåll wäl ändock måste anses. Med tillämpning af den för Bruk och Bergwerk sålunda etablerade grundsatts, skall wäl samma afdrag för transporter, kommißions-arfwoden och fattigwård hädanefter äga rum jemwäl för landtegendomar, eller också måste wi högeligen bestrida de förmåner, som Utskottet welat sålunda tillerkänna bruken, och söka hålla tillbaka ett intereße, som will sätta sig i strid med det allmännas fördelar, i en jemn och billig fördelning af gemensamma bördor.

Härmed förenade sig Lars Gezelius från Stora Kopparbergs, Erik Ersson från Stockholms och Erik Hansson från Örebro Län, m. fl.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Till hwad redan är yttradt, will jag endast tillägga, att, i min hemort, der flere Bruk finnas, fattig inrättningarne i Socknarne äro gemensamma både för dem och landtegendomarne, så att särskilta afdrag för dylika ändamål synas icke böra Bruken tillerkännas.

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Jag instämmer i Strindlunds yttrande, under erinran, att, om landtmannen tillåtes att från fastighetsafkastningen afräkna så beskaffade utgifter, ingenting blifwer öfrigt för bestämmande af ett wärde på sjelfwa fastigheten.

Häruti instämde Olof Månsson från Blekinge.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Efter enahanda principer, som följas wid landtegendomars och fastigheters taxerande, kan jag icke förstå, med hwad rätt eller skäl wißt minimum eller maximum af bruksegendomarnes afkastning blifwit bestämdt. Ett fattigt bondhemman af 1000 Rdrs wärde kan aldrig undgå 2 Rdr bewillning efter 2:dra Artikeln; och då förefaller det mig, som åfwen Brukets egentliga wärde, beräknadt efter afkastningen, borde ligga till grund för bewillningsafgiftens utgörande, oberoende af det hinder, för utrönande af denna behållnings werkliga belopp, som sålunda blifwit föreslaget.

Jöns Jönsson från Christianstads Län delade denna åsigt.

Nils Persson från Södermanlands Län: De anmärkningar, som i förewarande ämne redan blifwit framställde, mot Utskottets förslag, synas mig serdeles wälgrundade, och jag instämmer till alla delar deruti. Mot alla de förmåner Bruken i allmänhet åtnjuta och hwarmed de alltjemnt hugnas, hafwa landtfastigheterne endast tunga skattebördor och otaliga åligganden. Wid mindre hemman är deßutom wanligen fästad underhållsskyldigheten af ålderstigne föräldrar eller andra äldre innehafware af hemmansdelen, hwarigenom afkastningen, för hwilkens oafkortade belopp den så kallade ägaren likwäl måste utgöra bewillning, ytterligare minskas, så att den eftergift man welat bereda Bruken, medelst afräkning af de anmärkte omkostnaderne, icke bör bifallas.

Erik Persson från Gefleborgs Län: Efter föranledande af Nils Månssons yttrande, må det tillåtas mig erinra, att det ifrågasatta stadgandet är äldre till sin grund och intaget i nu gällande bewillningsförfattning, utan att någon förändring deruti blifwit påkallad; men uppställningen är något jemkad, och wid betraktande deraf, att, med så wexlande conjuncturer, som bruksrörelsens, dylika bestämmelser icke böra saknas, anser jag Ståndet böra godkänna Utskottets förslag, med rättelse endast uti de delar af det åtföljande formuläret, hwaremot anmärkningar blifwit framställde.

Wid 96 §.

Anders Eriksson från Örebro Län: Det synes mig, som att Utskottet tagit ordet behof i oriktig bemärkelse, då Utskottet ansett det uttrycka detsamma som inkomster. För behof från Statens sida, kan Utskottet wara obekymradt. För beredande af inkomster till Statswerket, måste Utskottet förja.

Erik Persson från Gefleborgs Län: Den föreslagne redaktionsförändringen tyckes mig hafwa blifwit felaktig, genom utbytet af ordet inkomster, emot ordet behof; men om denna omständighet rättas, så kommer redaktionen att uttrycka den mening, som åsyftas, eller att Statens påräknade inkomster influta.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Likasom jag nyß yttrade mig om olämpligheten af den föreslagna maximi och minimi-beräkningen af bruksegendomarnes behållning i förhållande till deras afkast-

ning, will jag här fästa uppmärksamheten uppå Utskottets bemödande, att bereda en maximi inkomst i allmänhet, till fyllande af alla påräknade behof.

Wid pag. 72 och 73:

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Det synes wara nödwändigt, att lemna mera uppmärksamhet till det förslag, att Konungens Befallningshafwande icke må ensamt tillsätta Prófnings-Comitéernas Ledamöter. Jag wågar derföre föreslå, att Utskottet wille wara betänkt uppå att föreslå Riks-Ståndden ett bestämdt walsätt, som förenar Nationens rättighet, att sig sjelf genom sina ombud beskatta, med werkställbarhet och ordning. I öfrigt tror jag, att Herr Santessons förslag, att åtminstone någon wiß del af Prófnings-Comitéernes Ledamöter bibehålles från det ena året till det andra, förtjenar att understödjas af Utskottet, då ofelbart är, att dermed beredes mera enhet och sammanhang i beskattningsfrågorna, än som med årligt ombyte af alla Ledamöterne kan äga rum.

Hans Jansson från Elfsborgs Län instämde i denna åsigt, men erinrade, att de, som sålunda, genom den afgående komitèens wal, komme att qwarstå till följande året, kunde emedlertid aflida, eller af laga förfall blifwa hindrade att sig inställa hwarigenom det gagn förfelades som man wille bereda.

Wid pag. 75:

Nils Månsson från Malmöhus Län: Då Göthebörgs Stad till sitt Uppbörds- och Redogörelsewerk

likwäl lyder under Konungens Befallningshafwande i Lånet, har jag swårt att fatta någon antaglig grund, hwarföre den mera, än andra städer i Riket, skall undandragas allmänna beskattningslagen. Det borde derföre, i anledning af den återremiß, jag härmedelst yrkar, af Utskottet upplysas, om det är i ändamål att bereda Götheborg någon serskild lindring i deß skattebidrag, eller för att beswära Landshöfdingen med flere dagars inställelse i ett och samma ärende, som serskild pröfningskomitè för staden blifwit tillstyrkt.

Bengt Gudmundsson från Hallands Län: Förenande mig uti hwad Nils Månsson yttrat, finner jag derjemte besynnerligt, att Bonde-Ståndet sålunda skall warda utesluteet från deltagande i beskattningsrätten öfwer en stad, hwilkens borgare likwäl kunna kallas till utöfwande af denna rätt öfwer Lånet i allmänhet, och således äfwen af allmogens fastigheter.

Wid 142 §.

Uppläste ett anförande af Anders Mårtensson från Jemtlands Län, af följande innehåll:

"Då jag finner, att Bewillnings-Utskottet, uti deß Betänkande N:o 38, widbliswit det stadgande, som uti 142 §. af nu gällande Bewillningsförordning finnes, nemligen att, jemte en procent af Lånets Bewillningssumma till omkostnaders bestridande, såsom Skjuts- och Tractamentspenningar samt arfwoden wid Mantalsskrifnings- Taxerings- och Pröfningsförrättningarne, af inflytande Bewillnings-

medel serskildt må anwändas 220 Rdr inom Norrbottens Län och 200 Rdr inom Westerbottens, och jag ej inser, hwarföre Jemtland, der samma förhållande i anseende till beswär och långa distancer wid resor, som för Norr- och Westerbotten sig förete, ej åtnjuter samma fördel, som sistnämnde provinceer, tager jag mig friheten, då Utskottet ej hårå fästat deß uppmärksamhet, att anhålla, att wid återremißens beswarande Utskottet måtte tillstyrka, att samma innehållning och för samma ändamål, som för Norrbottens Län äger rum, nemligen 200 Rdr åfwen för Jemtland måtte bifallas. Afwenwål önskade jag, att då, enligt 108 §. Kronofogdarne lika med Härads-skrifwarne skola wara närwarande wid förrättningarne, bestämdt uti 142 §. utsattes, att åfwen de förre må komma i åtnjutande af arfwodet, helst jag tror mig känna, att olika tydning i detta afseende ägt rum, och jag ej inser något hinder, utan twertom mera tydlighet, blifwa en följd, om uti denna §. 142 utsattes, i stället för "Härads skrifware och öfrige Tjenstemän", "Härads skrifware, Kronofogdar och öfrige Tjenstemän".

Deße mine anmärkningar anhåller jag måtte få åtfölja den återremiß, hwarpå jag nu yrkar. Stockholm den 4 December 1834.

Anders Mårtensson."

Häruti instämde Sven Jonsson från samma Län.

Wid 152 §.:

Johan Bengtsson från Wester-Norrlands Län:

Den af Utskottet omförmälte omgång, att å Kronofogdens qvittencer taga Härradsskrifwarens annotation, brukas icke i de Norra orterne, och skulle der förorsaka så mycket mera onödigt beswär, som Härradsskrifwaren wid uppbördsmötena aldrig är tillstädes; hwadan jag anser det nu föreslagna tillägget allt för wäl kunna uteslutas.

Sekreteraren upplyste, att Uppbördsförfattningarne från äldre tider tillbaka ålade Härradsskrifwaren den skyldighet, att bewista uppbördsstämmorna och påteckna Kronofogdens afgifwande qvittencer öfwer utbetalte Krono-utskylder; förutan hwilket påtecknande, qvittencerne, wid uppstående uppbördsbrist hos Kronofogden, icke woro gällande; och hade Utskottet således icke föreslagit något nytt stadgande i denna del. För öfrigt hemställde Sekreteraren, om icke Ståndet, till undanrödjande af okunnighet om detta stadgande hos allmogen i allmänhet, skulle finna nödigt, att allmänheten, i de årliga Kungörelserna om Uppbördsstämmorna, erinrades om samma stadgande.

Gustaf Appelqvist från Blekinge Län: För min del anser jag det så mycket mera maktpåliggande, först och främst, att få utredt, om Härradsskrifwaren werkligen är pligtig, att wid 2:dra Uppbördsstämman wara tillstädes, och sedermera, att i sådant fall årligen kungöres, det Uppbördsmannens Qvittencer icke gälla, utan den förres annotation, som i min hemort Härradsskrifwaren till och med fordrar betalning för debiteringen af all extra uppbörd, och icke en gång derförutan kan förmås att fördela sjelf-

wa Tingshusmedlen. Ligger det i Ståndernas makt, att påbjuda honom sådane förrättningar, anhåller jag på det högsta, det kraftiga och skyndsamma åtgärder widtagas för ordningens återställande.

Sekreteraren erinrade, att denna sistnämnde fråga icke hade sammanhang med nu förewarande ämne, och att föreskriften om nödwändigheten af Härads-skrifwarens annotation på Kronofogdes qwittencer, egenteligen rörde uppbörden af utskylderne till Kronan.

Erik Persson från Gefleborgs Län: På sätt Sekreteraren upplyst, är här icke fråga om Härads-skrifwaren skall wara tillstädes wid Uppbördsstämmorna eller icke, ty det är, genom gällande författningar, honom redan ålagdt; men det är af serdeles wigt, att skattskyldig ej må sakna kännedom derom, att Uppbördsmannens qwittencer, åfwen för 2:dra stämman, derwid Härads skrifwaren i min ort wanligen är borta, icke gälla, utan den sednares annotation.

Per Henriksson från Norrbottens Län åter, upplyste, att i hans hemort, wanligen Härads skrifwaren är tillstädes wid bägge Uppbördsmötena.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: För ifrågawarande ärendes bedömande, utber jag mig Ståndets uppmärksamhet på de serskilda förhållauden, som äga rum i min hemort, nemligen: först att skattskrifningen och första Uppbördsstämman alltid hållas

å samma dag, då wißerligen både Kronofogden och Härads-Skrifwaren äro tillstädes, men det för Härads-Skrifwaren, som måste syßelsätta sig med Skattskrifningen, är alldeles omöjligt, att tillika följa uppbörden och påteckna qwittencerna samt widare, att alla utskylder, som indrifwas efter restlängd, och hwilka torde utgöra största beloppet, upptagas af Sockenrättaren och en Nämndeman; i afseende på hwilkas qwittencer de betalande oundwikeligen komma att sakna Härads-Skrifwarens annotation. En bestämd föreskrift, huru det bör förhållas med sistnämnda slag af qwittencer, yrkar jag att Utskottet måtte meddela.

Johannes Svensson från Jönköpings Län: I anledning af Hans Janssons twifwelsmål, huruwida Härads-Skrifwaren wid sjelfwa mantalsförrättningen kan medhinna att annotera Kronofogdens Uppbördsqwittencer, will jag erinra, att i min ort dermed sålunda tillgår, att en Härad-Skrifwarens enskilde skrifware antecknar de uppburne beloppen och gör annotationen på qwittencerna. Jag anser alldeles nödwändigt, att genom en sådan kontroll på uppbördsmannen, det må blifwa möjligt för Landshöfdingen att tillse, det uppbörden genast blifwer lefwererad i ränteriet, och att icke stora summor komma att längre tid qwarstå hos Kronofogden; instämmande jag alltså i den mening, att de skattskyldige må behörigen kungöras, det uppbördsmannens qwitto icke är gällande utan ifrågawarande annotation.

Botvid Jonsson från Östergöthlands Län: Sedan förre Lands Sekreteraren i Östergöthland, Revi-

sions-Sekreteraren Wåhlins balance uppades, har det warit wanligt i nämnde Län, icke allenast att Kungörelserna, hwarigenom Uppbördsterminerna tillkännagifwas, innehålla erinran derom, att qwittencerna böra wara af Härads-skrifwarne annoterade, utan åfwen att en kort underråttelse derom intages å sjelfwa debetsedeln, hwarigenom ingen okunnighet för den skattskyldige härutinnan är möjlig. Hans Janssons inkast, att Härads-skrifwaren, wid första Uppbörds-stämman, då mantals-skrifning jemwäl förrättas, skulle wara hindrad att de erforderlige annotationerne meddela, är lätt wederlagdt dermed, att han till denna befattning antager och åtföljes af en särskild skrifware.

Häruti instämde Olof Olofsson och Carl Gabrielsson från Östergöthlands Län, likasom Ståndet i allmänhet hördes wara af den mening, att de skattskyldige så wäl i sjelfwa Kungörelserna om Uppbördsstämmorna, som å debetsedlarne, borde erinras, att, för giltigheten af Uppbördsmannens qwitto, derå taga Härads-skrifwarnes annation.

Wid 162 §. 1 mom.

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Då Utskottet antagit denna princip, hwilken jag icke will motsätta mig, synes mig deremot wara med billighet förenligt, att alla sådane mindre förmögenheter och jordundantag, som icke gifwa 100 Rdr inkomst, blifwa befriade från bewillning efter 2:dra Artikeln.

Uti denna åsigt förklarade Olof Olofsson och Carl Gabrielsson från Östergöthlands, samt Nils Persson från Södermanlands Län, med många flera, sig instämma.

Johannes Svensson från Jönköpings Län: Lika med hwad inom Ståndet sålunda blifwit yttradt har jag i Utskottet sökt göra den mening gällande, att en inkomst under 100 Rdr borde wara frikallad från 2:dra Artikelns bewillning, destoheldre som lifwets nödwändigaste behof dermed swårligen kunna fyllas, och det följaktligen synes billigt, att den, som befinner sig i så knappa wilkor, icke bör belastas med annan bewillning, än efter första Artikeln.

Wid 165 §.:

Nils Persson från Södermanlands Län: Med erkännande, att billigheten talar för den här föreslagne ytterligare lindringen, hemställer jag dock, huruwida icke samma grunder, som dertill föranledt, jemwäl fordra, att den utsträckes till sådane i 1 mom. af denna 165 §. omförmälte personer, som ej äga eller bruka mer än $\frac{1}{4}$:dels hemman och derunder, hwilket ej öfwerstiger 1000 Rdrs wärde, torpare, gerningsmän med de flere, som, enligt 2 mom. styrka sig hafwa 4 waccinerade barn, så att de för hwarje sådant barn åtnjuta 4 ß:s afkortning.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Jag kan icke fatta med hwad skäl Utskottet nedsatt den föreslagna afkortningen till blott hälften mot hwad motionären hemställt, och i likhet hwarmed jag yrkar,

att den må bestämmas till 8 ß. för hwarje mindeårigt barn.

Erik Persson från Gefleborgs Län: Utan att på något sätt wilja motsäga hwarken Utskottets förslag eller den förhöjning i afkortningen, som här welat tillstyrkas, erinrar jag blott, att sådane fattige, hwarom det är fråga, gemenligen icke kontribuera många skillingar i utskylder, och att afkortningen bör lämpas någorlunda derefter.

Johan Bengtsson från Wester-Norrlands Län anmärkte, att deße fattige wanligen genom tiggeri och andras tillitande skaffade sig utwäg både till lifsbergning och till kontributioner, så att de wißerligen icke med liknöjdhet skulle anse, om större eftergift dem bewiljades; hwaremot

Erik Persson erinrade, att beloppet af eftergiften icke warit hwad han affett med sitt yttrande, med hwilket han haft till föremål endast att upplysa, det de i § omförmälte fattige personer hade ringa skattebidrag.

Pag. 86 och 87, angående Erik Erssons från Gefleborgs Län motion:

Erik Persson från Gefleborgs Län: Jemte flere Ledamöter inom Utskottet, har jag der sökt att bereda framgång åt Erik Erssons motion, i så måtto, att innewånarne i Ytterhogdalen må tillkomma enahanda lindring, som tillstyrkts för Jemtlands- Wester- och Norrbottens Län. Der orsakerna äro lika, synes

mig ock werkningarne böra bliswa enahanda; och är det mig i sanning oförklarligt, hurn undsättningen kunnat wägras Ytterhogdalen, med samma hårdhet och hastiga wexling i klimat, som berörde Län, samma ofruktbarhet och samma följd af mißwexter år efter annat; hemställande jag, att Utskottet genom en återremiß måtte sättas i tillfälle, att närmare begrunda de omständigheter, som tala högt för bifall till Motionärens förslag.

Erik Ersson från samma Län yrkade jemwäl, att Betänkandet i denna del må återremitteras, och förbehöll sig, att framdeles få närmare utweckla de skäl, som han ansåg böra leda till bifall af motionen.

Petter Jönsson från Skåne: Lika med Erik Persson ifrade jag inom Utskottet för antagandet af ifrågawarande motion, den jag anser understödd af twingande nöd, till ådagaläggande hwaraf likwäl fullständige handlingar saknades: men om förhållandet blifwer tillräckligen styrkt, twiflar jag icke på en lyckligare utgång, efter den återremiß, som Ståndet torde besluta.

Nils Strindlund från Wester-Norrlands Län: Äfwen om Utskottet tillstyrkt den ifrågaställda lindringen, icke allenast för Ytterhogdalen, utan för alla fjällsocknarne från och med Wermlands finnmarker genom Stora Kopparbergs, Jemtlands, Gefleborgs, Wester-Norrland och de bägge Norra Länen, tror jag Statens inkomster ändock hafwa blifwit lika

stora, eller lika små. Det må tagas i betraktande, huru många Nybyggeshemman, som förmå att utgöra några allmänna utskylder, och derefter bedömas, huruwida något wore förlorat genom en eftergift på förhand af Contributioner, som kunna utpreßas, der folket lefwer af bark och naturen motwerkar hwarje näringsfång. Lindras icke deßa nybyggares nöd genom någon skonsamhet å Statens sida, äro de att beklaga, såsom oeftergifligen hemfallna åt det swåraste elände, utan möjlighet att förse sine egna behof, långt mindre bidraga till de allmänna skattebördorna. För beswarandet af den återremiß jag hoppas Ståndet bifaller, torde Utskottet söka utreda, hwad deßa uslingar hafwa att kontribuera för, annat än swält och lidande, och om icke det personliga skydd, de må sägas åtnjuta, kunde anses ersatt derigenom, att de uppfostra barn, kanske med ihärdighet och kraft, att i framtiden betwinga deras bygder till afkastning och gagn.

Wid pag. 86 och 87, i anledning af Fullmägtiges från Norrbotten och Westerbotten motion:

Strindlund: Med tillämpning af hwad jag nyß anfört, hemställer jag, att den här tillstyrkta lindring för Allmogen i Norrbotten och Westerbotten, må utsträckas till nybyggare och andra innewånare längs hela fjällen, hwilka deraf kunna wara i behof.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Så wida lindringen skall tillkomma alla dem, som derutaf äro

i behof,

i behof, inser jag icke, att fjällsträckningen bör utgöra gränsen derföre, utan förmodar, att behöfwande finnas ända ned till Ystad, som med enahanda skäl kunde göra anspråk på Ståndernas eftergifwenhet.

Strindlund medgaf, i anledning häraf, att den ifrågawarande lindringen allt för gerna må komma en hwar till godo, hwilken derutaf har enahanda behof, som Allmogen i fjälltrakterne.

Wid 166 §.:

Johannes Johansson från Götheborgs och Bohus Län ingaf ett anförande af följande lydelse:

Wördsamt Anförande!

En omständighet nödgar mig begära återförwisning af Utskottets Betänkande.

Då deri innehållas de förslag till förändringar i 3:dje och 4:de Artiklarne af Bewillningsförordningen, hwilka Utskottet funnit lämplige, jemte yttranden öfwer dermed sammanhang ägande frågor, hade jag wäntat att finna beswarad min wotion om innewånarnes i Bohus Läns skärgård, af hwilka det så kallade Nordsjöfisket bedrifwes, frikännande från bewillning, såsom ett medel till deße utarmade kustboers upphjelpande, och med detsamma det wigtiga, men, genom skärgårdsboernes fattigdom, i lägerwall råkade Nordsjöfiskets åter upphringande. Min åberopade motion i detta ämne, tillika med ett derwid gjordt tillägg, remitterades den 8 sistlidne Mars till

Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottet, som förmodligen icke uraktlåtit att deraf lemna Bewillnings-Utskottet del; och jag får alltså wördsamt begära Höglofl. Utskotters Utlåtande, rörande denna del af motionen.

Jemte hänwisande till de motioner för den sökta befrielsen från Bewillning, som i de redan remitterade handlingarne förefinnas, får jag särskilt åberopa i afskrift bifogade intyg af Presterskapet med flere aktade män i min hemort, rörande skärgårdsboernes fattigdom och utarmade belägenhet, samt erinra om de förödelser och bekymmersamma följder Cholerasjukdomen nyligen efterlemnat, och hwilka förmått en annan Representant för samma ort, att åt innewånarne i Bohus Läns skärgård begära ett särskilt understöd af Statsmedlen, hwilket Rikets Ständer dock ej bewiljat. Stockholm den 4 December 1834.

J. Johansson,
för Droust.

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Af förewarande Betänkande åtminstone will det synas, som skulle Utskot et icke erhållit del af Johannes Johanssons i hans anförande omförmälde motion, eller af Ekonomi-Utskottet tillkallats att taga den under gemensam pröfning. Då wi likwäl bewilja eftergifter och lindringar för hela orter lärer det wäl höra till menskligheetens strängaste fordringar, att derutinnan icke förglömma ömkanswärda uslingar, hwilkas nöd och jämmer uppkallat, snart sagdt, hela Swenska allmänhetens förbarmande och gifmildhet.

Erik Persson från Gefleborgs Län: Så widt jag kan erinra mig, har Johannes Johanssons ifrågawarande motion inom Utskottet förewarit och föranledt lindring i bewillningen efter 2:dra Artikeln hwilken artikel ännu icke inkommit eller kunnat inkomma till Riks-Ståndens pröfning.

Johannes Johansson: Det war uttryckligen på möjligheten, att derigenom bereda wåra Nordsjöfiskerier någon förkofran, som jag grundade min motion; och jag förmodar, det ärendet bör anses af mera omfattande wigt, än att Utskottet kan undgå åtminstone beswara de i afseende derpå gjorda förslag.

Öfwerläggningen förklarades härmed wara fullåndad; och på Talmannens derom framställde proposition fann Ståndet för godt, att Betänkandet N:o 38, till Bewillnings-Utskottet återremittera.

Till slutlig handläggning företogs Bewillnings-Utskottets, sedan den 26 November, på bordet hwilande Betänkande N:o 39, angående Städernes saluaccis; och yttrade:

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Jag anser, att Utskottet, af det skäl Herr Hallings reservation innefattar, bör taga denna fråga under ny öfwerläggning. Det är, af ordalydelsen i den Kongl. Kungörelsen af den 28 Augusti detta år, för mig tydligt, att intet hinder mer kan af städerna läggas för allmogens rättighet, att dit införa och försälja

kött, bröd och dricka, då, utan all fråga, sådant är af deras afwel eller hemmansafkastning; och jag begär alltså återremiß, på det icke mera må bero af en eller annan hittills genom mißbruk privilegierad korporation att förhindra det nyttiga, som en fri handel kan medföra.

Häruti instämde Anders Andersson och Petter Ekbom från Skaraborgs, Anders Johansson från Upsala, Carl Gabrielsson från Östergöthlands Län, med många flera.

Sekreteraren uppläste den i ämnet sist utkomna Författning den 28 Augusti innewarande år.

Petter Jönsson från Skåne: Då wi sålunda hafwa Kongl. Maj:ts Nådiga tillåtelse att hålla wår afwel till salu i städerna, inser jag icke, huru denna rättighet widare kan blifwa beroende af accisafgiften, hwilkens upphörande likwäl synes mig mindre stäl, att just här i Ståndet yrka.

Anders Eriksson från Örebro Län: På sätt Anders Danielson redan anfört, lärer den ifrågawarande författningen derutinnan wara oförtydlig, att Allmogen äger hålla kött, bröd och dricka till försäljning i städerne; och jag önskar, att ingen annan mening måtte gifwas åt Författningen.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Lika med Anders Danielson, anser jag Utskottet hafwa uppfattat detta ärende från en origtig synpunkt. Så

framt den ifrågawarande Författningen icke skall frånkännas all mening eller påbördas någon, som icke innefattas i deß bokstaf, måtte derutaf wara klart, att allmogen, utan att spörja bagaren, bryggaren eller slagtaren om tillåtelse, äger rättighet att, i hwilken stad som helst, försälja bröd, dricka och kött, af egen afkastning och afwel. De 7,500 Rdr, som för de hitintills mot denna frihet lagda hinder må hafwa kommit Statswerket till godo, äro ej af någon betydenhet, jemförelsewis till de fördelar, som af en öppnad handelsfrihet äro att förwänta både för borgare och landtbo; hwadan Betänkandet torde återremitteras till ytterligare utredande och öfwerwägande af detta maktpåliggande ärende.

Johannes Svensson från Jönköpings Län: Ingen kan högre än jag önska den fria införsel till städerna och försäljning af kött, bröd och dricka, som man af Kongl. Kungörelsen den 28 nästlidne Augusti welat finna wara Allmogen försäkrad, hwarmed äfwen städernas salu-accis skulle upphöra; men om wi nu fritaga städerna ifrån denna afgift, och sedermera genom nyßberörde Kungörelses tillämpning förwißas, att wi derigenom icke wunnit annan näringsfrihet, eller fördel, än 1826 och 1832 års Författningar i samma ämne oß tillerkänna, nemligen att bero af städernas medgifwande, tror jag oß illa hafwa wårdat det allmänna intereße, som måste wara wårt förnämsta syftemål. Under deßa åsigter har jag i Utskottet ifrat för Salu-accisens bibehållande, och tror oß för närwarande på inga andra wilkor böra den eftergifwa, än att allmogens försäljningsrätt i stä-

derna af alla tillwerkningar och förädlingar af deß produkter blifwer fri och oinskränkt, hwilket likwäl så mycket mindre lärer hafwa warit afsigten, att genom innewarande års Författning införa, som Kongl. Maj:t i Deß Nådiga proposition om Statswerkets tillstånd och behof, upptagit saluaccis-afgiften till wanligt belopp, såsom påräknad inkomst.

Härmed förenade sig Erik Persson från Gefleborgs Län.

Tufve Månsson från Malmöhus Län: Med den öfwertygelse, att Allmogens rättighet till försäljning i ståderna af kött, bröd och dricka, genom ofwanberörde Kongl. Kungörelse den 28 nästlidne Augusti, lemnats fri och oinskränkt, anser jag den ståderna i förewarande Betänkande påförda saluaccis af 7,500, Rdr böra upphöra; och yrkar alltså återremiß.

Petter Persson från Calmar Län, ingaf ett skriftligt Memorial, så lydande:

"Jag anser Rikets Ständer böra besluta en underdånig skrifwelse till Kongl. Maj:t af det innehåll, att Kongl. Maj:ts, till undanrödjande af all twåtydighet om rätta förståndet af Kongl. Kungörelsen den 28 sistlidne Augusti, täcktes utfärda en sådan förklaring öfwer nämnde Kongl. Kungörelse, att genom densamma blifwit tillåten fri införsel ifrån landet till Rikets alla Ståder, åfwen af kött, bröd och dricka, och, i fall en sådan tolkning ej skulle instämma med denna Kongl. Kungörelses egentliga mening, Kongl. Maj:t då behagade i Nåder utfärda en ny

Författning, som medgifwer en så beskaffad rättighet för Landtmannen, att, i händelse Kongl. Maj:t bifaller den ena eller andra af deßa underdåniga framställningar, saluaccisen må upphöra äfwen för de städer, som densamma ännu årlägga, och att, derest bägge framställningarne skulle afslås, Saluaccisen kommer att fortfarande utgöras af nämnde Städer, intilldeß, att också deras innewånare medgifwit fri införsel och försäljningsrätt af förrberörde förnödenhets artiklar; och anhåller jag, att, till beredande af ett sådant beslut, Utskottets Betänkande må återremitteras.

Petter Persson,
från Calmar Län."

De flesta Ståndets medlemmar hördes häruti instämma; och Erik Persson från Gefleborgs Län hemställde derjemte, om icke Petter Perssons anförande borde öfwerlemnas till Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets samt Bewillnings-Utskottets gemensamma behandling.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Då den maktpåliggande frågan om näringsfriheten förewar i sammansatta Lag- och Ekonomi-Utskotten, ifrade jag för en friare utweckling af detta wåsendtliga element för all stats-ekonomisk förkofran, men erfor derwid, allt det motstånd af Borgare-Ståndets Ledamöter, som de wanligen uppbjuda och äfwen då lyckades att göra gällande, wid hwilken utgång jag anser högst betänkligt, att borttaga städernas salu-accis, hwilket naturligtwis skulle blifwa följden genom ett förkla-

rande, att införseln dit och försäljningen af de ifrågawarande lefnadsförnödenheterne wore för allmogen fri. Det beror deßutom på ståderna sjelfwa, att, genom deras medgifwande till berörde försäljning, upphäfwa denna afgift, den jag, ehuru med lifligaste önskan för en sådan tydning af Kongl. Kungörelsen den 28 sistlidne Augusti, som Petter Persson will hafwa beredd, finner ditintills böra qwarstå. Lyckas det att winna den föreslagna förklaringen, är också saluaccisen de facto dermed upphäfwen.

Vice Talmannen Jon Jonsson: Jag har så länge hört den saluaccis, som åligger ståderna åberopas såsom ett obestridligt skäl för näringstwångets bibehållande, att jag, med fullkomligaste öfwertygelse om skadligheten af den inwerkan berörde afgift medfört på konstflitens och waruomsättningarnes liflighet, yrkar deß afskaffande. Deßa lumpna 11,000 Rdr, hwad betyda wäl de mot allt det twång, hwari wår landtmannarörelse, till några skrå-individers båtnad, hålles fjettrad? Det är icke, som Hans Hansson yttrat, på ståderns godtyckliga medgifwande det beror, att, emot accisens upphörande, tillstädja hwad naturlig och borgerlig ordning påbjuder: det är landets allmänna kraf, att de band må loßas, som trycka näringsfriheten, hwartill jag i främsta rummet räknar en obehindrad afsättning af de artiklar jag af egna produkter och egna slöjder förmår åstadkomma. Betänkandet är i strid med deßa åsigter, och jag yrkar alltså deß återremitterande.

Johan Erik Jansson från Wermlands Län förklarade sig häruti instämma.

Efter sålunda slutad discußion beslutade Ståndet, på Talmannens derom framställda proposition, att till Bewillnings-Utskottet återremittera deß förewarande Betänkande N:o 39.

Föredrogs å nyo och lades till handlingarne Bewillnings-Utskottets sedan den 1 i denne månad på bordet hwilande Memorial N:o 46, i anledning af Ridderskapet och Adelns återremiß å Utskottets Betänkande N:o 36, angående werkställigheten af Rikets Ståndes beslut, att sportlerne inom Kongl. Maj:ts Canzli hådanefter skola utgå till Kronan, såsom Chartå-Sigillatå-afgift.

Stats-Utskottets sedan den 1 i denna månad på bordet hwilande Utlåtande N:o 353, i anledning af Nils Strindlunds motion, angående rättighet för Fullmäktige i Banken och Riksgälds-Contoret, att emellan Riksdagarne få bebo och begagna Riksgälds-Contorets förra hus; blef nu, wid slutlig föredragning, bifallet.

Wid Stats-Utskottes den 1:sta i denne månad bordlagda Utlåtande N:o 354, i anledning af wäckt motion, om tillökning i arfwodena, så wäl för Fullmäktige i Banken och Riksgälds-Contoret, som för Direktörerne wid Låne-Contoren i Malmö och Götheborg, lät Ståndet, efter förnyad föredragning, nu bero.

Wid slutlig föredragning af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 356, som hwilat på bordet sedan den 1 i denne månad, i anledning af erhållen återremiß på Stats-Utskottets Utlåtande N:o 265, lades detsamma till handlingarne.

Föredrogs till slutligt afgörande och gillades Stats-Utskottets sedan den 1 i denna månad på bordet hwilande Memorial N:o 357, i anledning af erhållen återremiß å Utskottets förslag till sammanjemnkning och voteringsproposition i åtskilliga punkter, rörande de extra anslagen.

Stats-Utskottets Memorial N:o 358, som legat på bordet sedan den 1 i denna månad, i anledning af Riks-Ståndens olika beslut, i fråga om bestämmande af arfwode för Stats-Commißarien Tauvon, föredrogs å nyo, derwid Ståndet ej antog inbjudningen och gillade voteringspropositionen.

Uppläsites och remitterades till Banko-Utskottet ett af Petter Andersson från Hallands Län ingifwet, så lydande Memorial:

"Wäl hafwa Rikets nu församlade Ständer, i likhet med sista Ständer, beslutat, att, till odlingarnes upphjelpande och underlättande, från Banken må ske utlåningar till högst 300,000 Rdr, att årligen utgå med det belopp, som inflytande räntor och

kapital-afbetalningar medgåfwe; men genom de föreskrifter, som äro gifne för deßa utlåningar, kunna blott få jordägare deraf komma i åtnjutande, så att under detta år endast något öfwer 3000 Rdr är bewiljadt för nästa år till odlingslån. De under föregående åren åt odlingarne medgifne lån, hafwa ej heller warit stora, så att nu finnes af Odlingslånefonden, en summa af cirka 111,000 Rdr, som ej på ett år kan komma att utgå, utom de 15 à 25,000 Riksdaler, som påräknas i årlig ränta och kapitalafbetalning å nu utestående odlingslån.

Att låta denna summa förblifwa liggande i Banken, såsom ett dödt kapital, wore menligt både för den allmänna rörelsen och, genom den uteblifwande räntewinsten, åfwen för Banken sjelf. Jag föreslår derföre, att deßa nu i Banken inneliggande 111,000 Rdr eller hwilken summa det än må wara, i annan wåg måtte få utlånas, såsom genom Allmänna Disconten, eller Handels-Disconten, fördelade dock på Discont-lånerörelsen så wäl här i Stockholm, som i Götheborg och Malmö; med wilkor, att då Bankofullmäktige den 15 November hwarje år erhålla uppgift å de under året sökte odlingslån, Bankofullmäktige äga, att af den utestående Odlingslånefonden, om så behöfwes, indraga så mycket, som skall för följande året till odlingslån utgå.

Det Beslut, som Rikets Ständer fastställt, i afseende på Realisationen, att utelöpande sedelstocken ej må under ett år från utwexlingsdagen ökas, rubbas i ingen måtto genom den af mig nu föreslagne

förändringen i förwaltningen af Odlingslånefonden; ty ofwanstående 300,000 Rdr äro i den utelöpande sedelstocken af Ständerna sjelfwa inberäknade; och då endast ömsesidig winst för det allmänna och Banken af denna förändring kan följa, har jag ansett mig böra till Rikets Höglofl. Ständer hemställa ofwanstående fråga; hwarå jag anhåller om remiß till Banko-Utskottet.

Föredrogs å nyo och bifölls Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens den 1 i denna månad bordlagda Betänkande N:o 30, öfwer wäckte motioner, om ändringar i nu gällande föreskrifter angående deltagningsskyldighet i Kyrko- och Prestgårdsbyggnad; samt

N:o 31, öfwer wäckt motion, om upphäfwande af nu gällande föreskrifter om husbyggnad å hemman på landet.

Wid slutlig handläggning af Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens den 1 i denna månad på bordet lagda Betänkande N:o 32, i anledning af wäckt fråga om skyldighet för Rikets Hof-Rätter och Collegier att, wid hwarje Riksdag, inkomma med utlåtanden öfwer Lagstiftningens werkningar, yttrade Anders Danielson från Elfsborgs Län: Jag bifaller för min del naturligtwis Betänkandet, men kan icke tillbakahålla uttrycket af min förundran deröfwer, att Friherre Cederström, en så upplyst man, låtit förwilla sig till den framställning,

som föranledt detsamma, och af hwars framgång det skulle warit märkligt, att se resultaten, t. ex. från Kammar-Collegium, der ärenderne eljest hwila oafgjorde ända till 17 à 18 år, eller från Kammar-Rätten, huruledes folkets skattebördor idkeligen ökas."

På derom framställd proposition, blef Betänkandet bifallet.

Wid slutlig föredragning af Banko-Utskottets den 1 i denna månad bordlagde Memorial N:o 64, i anledning af 3:ne Riks-Stånds beslut, angående åtgärders widtagande till Riksdagens snara afslutande; och Utlåtande N:o 65, till swar å de inom Högloft. Ridderskapet och Adeln samt Högwördige Preste-Ståndet framställde anmärkningar wid Utskottets Betänkande N:o 26, angående fortfarande understöd till Ynglingen Silfwerstolpe; blefwo desamme nu lagde till handlingarne.

Då till afgörande derefter företogs Banko-Utskottets sedan den 1 i denna månad på bordet hwilande Betänkande N:o 66, i anledning af åtskillige inom Riks-Stånden wäckte motioner, om bewiljande af pension för aflidne Kamereraren J. Wallmos Enka och barn, begärde Nils Strindlund från Wester-Norrlands Län ordet, och yttrade: Med så oskicklig utsträckning af Bankens pensioner, som här blifwit föreslagen, lära så wäl denna inrättnings, som Statens för dylika ändamål disponibla medel snart wara

medtagna; och jag anser principen, som ligger till grund för denna frikostighet, så mycket wädligare, som någon påminnelse till sparsamhet och omtanka för efterkommande, derigenom åtminstone icke beredes. Det är i lifwet Embetsmannen werkar, och för sin werksamhet bör lönas. I konseqvent tillämpning deremot af den nu följda grundsatts, skulle wi snart hafwa en pensions-stat, wida öfwerstigande aflönings-staten för wåra Tjenstemän; och jag betwiflar, att landets tillgångar i längden medgifwa deßa utgifter, så främmande för deß behof.

Häruti instämde Per Henriksson från Norrbottens, Per Jönsson från Christianstads och Olof Olofsson från Östergöthlands Län.

Anders Danielson från Elfsborgs Län: Såsom ledamot i Götheborgs Läne-Contor och deßförinnan Bankofullmägtig, har jag warit i tillfälle att förnimma aflidne Kamereraren Wallmos utmärkta förtjenster af det werk, derät han egnat hela sin tid, samt hela sin owanliga förmåga; och jag afbördar mig en helig pligt, då jag nu offentligt intygar de öfwerlägsna egenskaper af skicklighet, oförtrutenhet och redlighet, som fästa Bankens erkänsla wid den aflidnes minne. Öfwerallt, der något war att reda och rätta, tillkallades Wallmo; och hwad han gagnat Staten blott wid filialdiskonternes utredning, i Björkmanska balancefrågan och dylika biärenden, är mera än som kan återgäldas, genom den sorgfälligaste omwårdnad för hans efterlefwande. Må wara, att nyßnämde göromål tillhörde hans tjenst, men i deß

utöfning, der inga uppoffringar, inga ansträngningar till krafter och helsa afsågos, grundlades fallenheten för den sjukdom, som slutade hans dagar, midt i werksamheten af hans mannaålder, innan omtankan för de allmänna angelägenheter, som honom ålägo, hunnit lemna något rum åt omtankan, att i ekonomisk hänseende betrygga sitt hus, der olyckligtwis intet stöd stod att påräkna af hans hustru, som försjunken i en afskywärd last, knappt mera förmår att wårda sig sjelf, långt mindre sträcka några omsorger till deras fem minderårige barn, utan slägt, utan stöd, öfwergifne och uppoffrade åt allt hwad lifwet har afskräckande och hårdt. Deras far har likwäl i hela 30 år anwändts inom ett Rikets Stånders werk, der hans like swårligen skall stå att återfinna. Med mångdubbel arbetsförmåga, emot hwad som blifwit andra gifwet, försmådde han alla enskilda biförtjenster och har efterlemnat ett fattigt bo. Till wälgörande och ömmande ändamål, hafwa Ståndarne anwisat till Bankofullmägtiges disposition 3,000 Rdr; men denna anslagssumma är redan så medtagen, att det ifrågawarande behofwet, det måst oafwisliga och ömmande af alla, icke derifrån kan fyllas. Deßutom hafwa wi redan bifallit enahanda pension åt Banko-Ombudet i Malmö Läne-Contor, aflidne Kamereraren De Marés Enka och barn, så att uppenbar orättwisa skulle ådagaläggas genom ett wägrande, eller en uedsättning af den, som nu är i fråga; och då härtill kommer den serdeles ömmande omständighet, att Wallmo insjuknade i utöfningen af samma tjenst, han så länge och med odeladt bifall bestridt, och dog

sex timmar derefter, finner jag giltiga och öfwerwägande skäl, att Betänkandet bifalla.

Härmed förenade sig Johan Erik Jansson från Wermlands Län.

Strindlund: Det har icke warit min affigt att bestrida aflidne Kamereraren Wallmos förtjenster såsom nitisk och skicklig Emsietsman, men jag bestrider den frikostiga pensionsprincip wi, med Betänkandets antagande, skulle etablera, serdeles deruti, att pensionen för hwarje barn skulle utgå tills det fyllt 21 år. Om wi nu beslutade, att intill nästa Riksdag bifalla understödet, men lemnade åt kommande Ständer, att, efter sig företeende omständigheter, widare förordna, synes mig, som wi öfwat all den gifmildhet oß tillkomma, utan att allt för mycket anticipera på framtiden.

Olof Olofsson från Östergöthlands Län: Jag begärde ordet, för att uttrycka just det Strindlund nu yttrat, eller att pensionen icke må bifallas längre, än till nästa Riksdag. Anders Danielson har gifwit tillkänna, att aflidne Kamereraren Wallmos Enka är lastfull; och i det fallet bör hon icke hugnas med det wedermäle af Ständernas wälwilja och ädelmod, som blifwit oß föreslagit, utan pensionen tillfalla hennes barn.

Öfwerläggningen war fullåndad; och som Talmannens proposition, än på bifall och än på återremiß

remiß af Betänkandet, beswärades med blandade Ja och Nej, jemte det votering begärdes, så uppsattes, godkändes och anslogs följande voteringsproposition:

Bifaller Ståndet Banko-Utskottets Betänkande N:o 66?

Den, som det will, röstar Ja;

Den, som det icke will, voterar Nej.

Winner Nej, så är Utlåtandet återremitteradt.

Voteringen, i grundlagsenlig ordning företagen, utföll med Tretioett Ja emot Fyratiosex Nej; och war alltså Betänkandet återremitteradt.

Föredrogos å nyo och bifölloos Stats- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens Utlåtanden:

N:o 36, angående Roteringsjemnkningen wid Westerbottens Regemente; och

N:o 37, i anledning af wäckt fråga, att ett Rotehållarne wid Westerbottens Regemente å förra Riksdagen bewiljadt anslag måtte få begagnas till qwittning och afräkning å Paßevolans-afgiften.

Wid slutlig handläggning af Stats- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens den 1 i denne månad bordlagde Utlåtande N:o 38, i anled-

ning af återremiß å Betänkandet N:o 35, i fråga om Paßevolans-afgiften, yttrade Anders Danielson från Elfsborgs Län: För närwarande finner jag i denna fråga något widare icke kunna tillgöras; men jag anser det samwetslöst af Med-Ständerna, att hafwa genom bifall till förra Betänkandet eftersatt deras åliggande, att waka öfwer folkets rättigheter. Det allena wisar i sanning olämpligheten af wår närwarande representation och huru det, med deß bibehållande, blifwer allt swårare för rättwisa och billighet att göra sig gällande. Med inskränkning till nästa Riksdag i det lidande, som nu förestår de rustande, i följd af Ständernas beslut, hade åtgärden måhända kunnat förswaras, men för hela femton år förefaller den mig oerhörd.

Härmed förenade sig Olof Olofsson från Östergöthlands Län; och Ståndet stadnade i det beslut, att, sedan de öfrige Riks-Ständen, genom deras lemnade bifall till Utskottets första Betänkande N:o 35, betagit Bonde-Ståndet möjligheten, att wid denna Riksdag winna ändring och rättelse i samma Riks-Stånds wid förra Riksdagen fattade beslut, hwarigenom, efter Bonde-Ståndets åsigt, Rust- och Rotehållarens rätt owedersägligen kränktes; så ansåg Bonde-Ståndet sig nödsakadt, att låta wäckta motionen och med skäl hysta förhoppningar, att härutinnan komma i åtnjutande af rättwisa, för denna gång förfalla.

Stats- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens, sedan den 1 i denna månad på bordet

hwilande Betänkande N:o 39, i anledning af återremißen å Betänkandet N:o 33, i fråga om rättighet för wißa hemmansägare i Jemtland, att få till Skatte inlösa Kronojord, som med så kallad fyllnadsjord blifwit inblandad, föredrogs nu slutligen och lades till handlingarne.

På derom framställd proposition, bifölls wid slutlig föredragning Stats- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens Betänkande N:o 41, som legat på bordet sedan den 1 i denne månad, i anledning af wäckt motion, angående lindring i staden Söderteljes beswär genom inqwartering af tågande trupper.

Constitutions-Utskottets Memorial N:o 55, som hwilat på bordet sedan den 1 i denna månad, med förslag till ändring af 109 §. Regeringsformen och 80 §. Riksdags-Ordningen, i afseende på tiden för Riksdags fortfarande, antogs nu till grundlagsenlig behandling wid nästa Riksdag.

Föredrogs Stats-Utskottets sedan den 10 och 15 November på bordet hwilande Utlåtande N:o 303, i anledning af erhållen återremiß å Betänkandet N:o 200, rörande Grefwe von Fersens motion, om de förändringar, som insmugit sig uti de af Konung Carl XI confirmerade, med Allmogen upprättade Knecktekontrakt.

I följd af Ståndets fattade beslut, i fråga om Paßevolans-afgiften, ansåg Ståndet Stats-Utskottets förrberörde Utlåtanden N:s 200 och 303, för närwarande icke föranleda till någon åtgärd.

På flere Ledamöters förenade begäran, bordlades ytterligare följande Memorial och Utlåtanden:

Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets N:s 137 och 138;

Stats-Utskottets N:o 355; samt

Stats- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens N:s 40, 42 och 43.

Uppläsites och godkändes Expeditions-Utskottets följande förslag till underdåniga Skrifwelser till Kongl. Maj:t:

N:o 220, angående liqwiderande af Riksgälds-Contorets skuld wid 1834 års slut, för af allmänheten upptagne Lån;

N:o 221, angående tiden, ifrån hwilken Statsregleringen skall taga sin början;

N:o 222, angående werkställd granskning af Tullwerkets räkenskaper;

N:o 223, angående d:o af Postwerkets förwaltning för år 1831;

N:o 224, angående werkställd revision af Sundhets-Collegii räkenskaper;

N:o 225, angående granskning af Invalidhusfondens räkenskaper;

N:o 226, angående werkställd granskning af Saltpeterfonden;

N:o 227, angående granskning af Lappmarks Eklesiastikwerkets fond för år 1831;

N:o 228, angående granskning af Styrelsens öfwer fängelserna och arbetsinrättningarna i Riket redogörelse för år 1831; och

N:o 229, angående rättighet, att, utan föregången syn på stället, få anlägga Husbehofs-Mjölqwarnar.

Anmäldes till bordläggning följande från Utskotten inkomne Memorial och Betänkanden:

Constitutions-Utskottets:

N:o 57, till Borgare-Ståndet, i anledning af deß återremiß på Memorialet N:o 39, med föreslaget tillägg wid 28 §. Regeringsformen; och

N:o 58, i anledning af återremißerna på Memorialet N:o 40, med förslag, som åsyfta Tryckfrihetsförordningens återbringande till deß ursprungliga skick;

Bewillnings-Utskottets:

N:o 45, i anledning af gjorde anmärkningar wid Betänkandet N:o 29, angående Stora Sjötulls-bewillningen; samt

Lag-Utskottets:

N:o 163, öfwer Herr Fr. L. Rosenqvists motion om upphäfwande af 4:de punkten i Kongl. Brefwet den 22 Mars 1803;

N:o 164, i anledning af återremiß af Utskottets Betänkanden N:o 131, öfwer wäckta motioner, om upphäfwande af Lagens stadgande, angående qualificerade dödsstraff och afskaffande af andra sätt för werkställande af dödsstraff, än halshuggning, och N:o 138, öfwer wäckta motioner om upphäfwande af Kongl. Brefwet den 17 October 1778, angående förekommande af barnamord; och

N:o 165, i anledning af så wäl Kongl. Maj:ts Nådiga proposition till Rikets Ständer, angående ändring i 5:te Cap. 1 §. Mißgernings-Balken, som ock de i sammanhang härmed wäckta motioner.

Genom ankomne Protocollsutdrag, som nu upplästes, underrättades Ståndet, att

Högloft. Ridderskapet och Adeln,

den 26 November,

Återremitterat Banko- och Lag-Utskottens Betänkande N:o 2;

Högwördige Preste-Ståndet,

den 26 November och den 1 December

Återremitterat Banko- och Lag- Utskottens Betänkande N:o 2.

den 1 December,

Afgjort Bewillnings-Utskottets Memorial N:o 43 och Stats-Utskottets N:o 348.

Återremitterat Stats-Utskottets Memorial N:s 351 och 352;

Remitterat till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts Nådiga proposition, angående anslag till återuppbyggande af Staden Wenersborg; och

Lagt till handlingarne: Constitutions-Utskottets Memorial N:o 56; Stats-Utskottets N:o 356, samt Stats- och Ekonomi-Utskottens Utlåtanden N:s 38 och 39.

Slutligen justerades Protokollsutdrag öfwer de af Ståndet i dag fattade beslut, hwarefter Ståndets Ledamöter åtskildes kl. ½ 3 e. m.

In fidem

J. J. Bergström.

1834 den 8 December.

Plenum kl. 10 f. m.

Protocollet för den 4 i denne månad justerades.

Erik Ersson från Gefleborgs Län ingaf ett anförande så lydande:

Min motion om innewånarnes i yttre Hogdals Socken befrielse till hälften från bewillning efter 1:sta Artikeln, dertill Utskottet i förewarande Betänkande afstyrkt bifall, hade wißerligen förtjent en annan och lyckligare utgång, enär den stödjer sig på lika beskaffade grunder som de hwilka fått gälla för ett motsatt yttrande af Utskottet, hwad angår Norr- och Westerbottens samt Jemtlands Läns allmoge. Den nämnda Socknen, som gränsar intill Härjeådalen är fullt ut så wanlottad, som detta Landskap, både till klimat och jordmån, hwadan den ock, under de sednast förflutne åren, fått widkännas enahanda lidanden af mißwäxt, som herörde provins jemte de flere af samma swaga natur, för hwilkas innebyggare Utskottet föreslagit lindring i bewillningen. Ett slikt förhållande lärer åtminstone för några af Utskottets Ledamöter wara bekant och bewises deßutom deraf, att Yttre Hogdals socken ansetts wara i behof af och fått emottaga undsättning. Men hwad som härförutan haft det menligaste inflytande på Socknens innewånares ställning och ökat förlägenheten, är att, intilldeß afwittring af den så kallade öfwerloppsjorden

inom socknen hinner werkställas, allt skogshygge till afsalu blifwit förbudet, hwarigenom jordägarne äro betagne den enda utwäg de under mißwäxtår förut ägt, att nemligen genom försäljning af timmer, förskaffa sig penningar till inköp af spannmål och godtgörande af Krono-utskylder. Yttre Hogdals sockens behof af den sökte lindringen i bewillningen är alltså ingalunda mindre trängande, än de städers och landskaps, hwilka Utskotten haft i gynsam åtanka; och då jag med min motion icke åsyftat att bereda mine Committenter den ifrågasatte lindringen för längre tid, än till nästa Riksdag, eller under andra wilkor, än att befrielsen skulle på taxeringsmännens pröfning ankomma, likasom Utskottet, rörande de trenne förstnämnde Länen, sig yttrat; torde den från owißheten om min mening i detta afseende hemtade betänklighet hos Utskottet, att willfara min begäran, genom denna förklaring wara undanröjd.

Jag hoppas att Höglofl. Utskottet, wid ett närmare öfwerwägande af ämnet och efter erhållen del af deßa upplysningar, skall fränträda sitt beslut, och i stället lemna sitt tillstyrkande för bifall af min motion; för hwilket ändamål jag nu yrkar återremiß af Betänkandet N:o 38.

Erik Ersson,
från Gefleborgs Län.

Erik Persson från samma Län: Jag förenar mig wäl uti Erik Erssons yttrande, men jag tror, att han mißtagit sig, då han yrkat bifall till sin motion; och torde hans påstående icke böra sträckas

längre än dertill, att Hogdals socken sättes i samma predikament med Norr- och Westerbottens samt Jemtlands Län.

Ståndet beslöt, att Erik Erssons nu ingifne anförande skulle öfwerlemnas till Bewillnings-Utskottet, dit Ståndet återremitterat samma Utskotts Betänkande N:o 38, rörande Allmänna Bewillningen.

Till förnyad handläggning förekom Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets sedan den 28 sistlidne Maji på bordet hwilande Betänkande N:o 59, i anledning af wäckte motioner, rörande Presterskapets aflöning.

Wid föredragningen af detta Betänkande, den 28 Maji, hade Ståndet, i anledning af Petter Jönssons från Jönköpings Län anmälan, att på Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens gemensamma pröfning berodde en af Petter Jönsson afgifwen särskild motion, angående conventioner, i afseende på underhållningsskyldigheten af de å Presteboställen warande hus, beslutit, att med utlåtande öfwer Betänkandet N:o 59 låta anstå, intilldeß de sammansatte Utskottens Utlåtande, i anledning af ofwanberörde motion, hunnit till Ståndet inkomma.

Petter Jönsson från Jönköpings Län: Då jag gjorde förenämnde anmälan, ägde jag anledning förmoda, att min motion skulle af Lag- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskotten bifallas; men, sedan

Utskotten emedlertid inhemtat, att tre Riks-Stånd bifallit Ekonomi-Utskottets Betänkande N:o 59, så afslogo de åfwen min motion, hwilket yttrande Rikets Ständer ock redan gillat; och lärer således, i afseende på förewarande Betänkande N:o 59, någon annan åtgärd icke kunna widtagas, än att derwid låta bero.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Jag får endast anmärka, att Utskottet mißtagit sig, då det ansett mitt anförande för en särskild motion, då det likwäl endast innefattade ett yttrande, i anledning af andra i ämnet wäckte motioner, dels att Utskottet åfwen i ett annat afseende gifwit åt detsamma en oriktig tydning. Min mening har icke warit att conventioner om Prestråttigheter skulle wara förbjudne under Pastorernes lifstid. Jag har endast ansett, att de lämpligast borde och kunde upprättas wid inträffande ledigheter och ombyten, emedan erfarenheten wisat, att då Pastorer sjelfwe få hafwa deras hand med i dylika fall, så blifwa öfwerenskommelserne ingalunda till allmogens fördel.

På derom af Talmannen framstäld proposition, fann Ståndet för godt att wid Betänkandet N:o 59 låta bero.

Petter Jönsson från Jönköpings Län begärde ordet och och yttrade: Sedan, genom omröstning i förstärkt Stats-Utskott, frågan om beskattningen å Bränwinsbränning blifwit afgjord och utfallit efter Bonde-Ståndets önskan; så återstår för Bonde-

Ståndet, att söka göra om intet de andra Riks-Ståndens beslut, enligt hwilket hemmansdelar af mindre än 300 Rdr:s wärde icke skulle få idka Bränwinsbränning; och då olämpligheten och orättwisan af ett sådant beslut icke lärer af någon inom Bonde-Ståndet kunna bestridas, men det lyckligtwis är Kongl. Maj:ts höga rätt, att i denna frågan, såsom warande af ekonomisk beskaffenhet, kunna förordna, utan afseende på de andra Riks-Ståndens beslut; så hemställer jag om icke Ståndet skulle wilja uppdraga åt deß enskilda Beswärs-Utskott, att uppsätta förslag till en underdånig skrifwelse till Kongl. Maj:t, innefattande Ståndets underdåniga anhållan att uti den Bränwinsförordning, som kommer att utfördas, redactionen af 2 §. i första art. uti förordningen den 25 Juni 1830, kommer att bibehållas oförändrad. Derest den högre beskattningen i förstärkta Stats-Utskottet hade blifwit antagan, skulle jag icke hafwa wäckt denna fråga, ty då hade flere hemmansägare med wida storre Hemmanswärde, blifwit nödsakade, att sjelfmant afstå från Bränwinsbränning; men nu då det kan låta sig göra åfwen för den mindre hemmansägaren, att idka bränning, och jag tillika känner, att i flere proviucer sinnas en myckenhet af åboer som äga jord af mindre, än 300 Rdr:s wärde, och det synes mig wara deßa åboars, tikasom de större jordägarnes obestridliga rätt att bränna, sedan Rikets Ständer förklarat bränwinstillwerkningen för att wara en jordbrukets tillhörighet; så har jag funnit mig befogad att framkomma med ifrågawarande framställningen, hwilkens bifallande af Kongl. Maj:t ofelbart komme att blif-

wa af fördel icke allenast för enskilde, utan jemwäl för Staten.

Med Petter Jönsson instämde öfrige Riksdagsfullmäktige från Jönköpings Län.

Sekreteraren hemställde, om icke Petter Jönssons nu wäckte motion borde hwila, intilldeß Rikets Ständer afgjort frågan om de reglementariska föreskrifterne, rörande bränwinsbränningen, som nu berodde på Utskottens pröfning, samt derefter till Ståndet inkommit förslag till redaktion af den nya Bränwins-Förordningen, helst det wore möjligt, att flere ämnen kunde så utfalla, att Ståndet funne sig föranlåtet, att derom ingå till Kongl. Maj:t med underdåniga beswär; och det deßutom icke syntes lämpligt, att till Kongl. Maj:t aflåta den nu föreslagna underdåniga skriswelsen, förrän Kongl. Maj:t undfått kännedom af hwad Rikets Ständer i den frågan beslutit.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Jag delar desto heldre Sekreterarens åsigt, som, utom hwad i öfrigt kan förekomma, frågan om indelningen af tiden för Bränwinsbränningen, efter all anledning kommer att utgöra föremål för Ståndets underdåniga framställning hos Kongl. Maj:t.

Petter Jönsson: Jag medgiswer, att motionen må hwila, ehuru, då wi weta, att tre Stånd bestämt minimiwärdet till 300 Rdr, den underdåniga skriswelsen, efter min tanka, kunde när som helst er-

pedieras, och fråga om andra för Bonde-Ståndet önskliga förändringar, särskildt i underdånighet framställas. Emedlertid torde skrifwelsen af Utskottet kunna påbörjas, och Utskottet för sådant ändamål i Kammar-Rätten söka upplysning om antalet af de hemmansägare, hwilka, i följd af hemmanswärdet, efter Ståndernes beslut skulle beröfwas rättigheten att bränna. Jag fruktar att antalet är större, än wi kunna föreställa oß.

Olof Olofsson från Östergöthland: Jag instämmer i Petter Jönssons motion och ifrar för den gamla författningens bibehållande i detta hänseende. Då emedlertid fråga jemwäl torde uppstå om en underdånig framställning till Kongl. Maj:t i afseende på indelningen af tiden för bränwinsbränningen, lärer det wara lämpligast att deßa ämnen i sammanhang företagas och att Petter Jönssons motion alltså förblifwer hwilande.

Johan Eriksson från Stora Kopparbergs Län: Det kan ej wara för någon okändt att genom de tre Ståndens beslut om minimiwärdet för rättigheten att utöfwa bränwinsbränning, skulle största delen af Sweriges Allmoge utestängas från en sådan rättighet, alldenstund de flestas hemmanswärde icke uppgår till 300 Rdr. Wi böra i detta hänseende desto mera förtröfsta oß på Kongl. Maj:t nåd och rättwisa, som Utskotten, wid frågans behandling, uti sina premißer ansett Bränwinsbränningen wara en jordbrukets förmonliga tillhörighet; och det ej kan anses annorledes än såsom högst orättwist, att beröfwa en mångd jord-

brukare hwad som blifwit betraktadt såsom gemensam tillhörighet. Emedlertid har jag ej emot att motionen hwilar.

Med Johan Eriksson förenade sig samtelige Riksdagsfullmägtige från Skaraborgs och Stora Kopparbergs Län m. fl.; och blef Petter Jönssons framställning tills widare hwilande på bordet.

Wid förnyad föredragning af Constitutions-Utskottets sedan den 22 och 26 sistledne November, på bordet hwilande Memorial N:o 50, i anledning af 3 Stånds återremißet på Memorialet N:o 35, med betänkande om National-representationen, yttrade Anders Danielson från Elfsborgs Län: "Jag bör icke underlåta, att till Protokollet yttra den öfwertygelse, att Constitutions Utskottet bordt anse sig pligtigt att upptaga Borgare-Ståndets beslut, angående förändringen i National-representationen. Hwad nämnde Stånd beslutit, kan alldeles icke sägas wara utom ämnets gränsor och det finnes ej i Grundlagen förbjudet något Riks-Stånd, att yttra, såsom gemensam mening, en tanka, hwilken utwidgar den princip som inbegripes i ett Constitutions-Utskotts förslag, lika såwäl, som den hwilken inskränker densamma. Jag anser Utskottet obefogadt, att neka deß upptagande och att, derest Borgare-Ståndet sådant yrkar, de öfrige Stånden icke kunna undandraga sig att deröfwer rösta.

Som det nu är kändt att Nidderskapet och Adeln samt Borgare-Ståndet återremitteradt Betän-

kandet, så yrkar jag att Hederwärda Ståndet må göra det samma, på de af mig anförda skäl.

Häruti instämde Nils Månsson från Malmöhus Län, Hans Jansson från Elfsborgs Län, Sven Heurlin och Göran Jonasson från Kronobergs Län, Anders Eriksson från Örebro Län m. fl.

Vice Talmannen Jon Jonsson: Memorialet upplyser, att de från Borgare-Ståndet ankomne anmärkningar äfsett ämnen hwilka legat utom gränsen för Utskottets förslag, och att detta warit anledningen, hwarföre de icke blifwit upptagne. Emedlertid om Ståndet beslutar återremiß, will jag, för min del, ej sätta mig deremot.

Uppå Talmannens proposition, blef Memorialet, med de derwid gjorde anmärkningar, till Constitutions-Utskottet återremitteradt.

Föredrogs å nyo och lades till handlingarne Constitutions-Utskottets den 26 sistlidne November på bordet lagde Memorial N:o 53 till Borgare-Ståndet, angående twenne deß särskilte anmärkningar wid förslaget i Memorialet N:o 37, till ändring af 22 §. Regeringsformen.

Derefter förekom till ytterligare handläggning Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets sedan den

1 och 4

1 och 4 i denna månad på bordet hwilande Utlåtande N:o 137, i anledning af wäckte motioner, om reglering, dels af den till Stapelstäderne utgående Tolag, dels af de så kallade Stads-andelarne i uppstäderne.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Jag har öfwerwarit ärendets behandling i Utskottet; och ehuru jag icke aflemnat skriftlig reservation, har jag dock warit af annan tanka, än majoriteten. Jag har nemligen ansett, att då tolagen på handeln har alldeles samma inflytande som tullen, bör den snarare anses såsom bewillning än såsom en afgift, hwars bestämmande wore af ekonomisk beskaffenhet. Det wore ju eljest möjligt, jag säger dock icke att sådant under wår nuwarande Styrelse kan inträffa, att Tolagsafgiften bestämdes till lika högt belopp, som tullen; hwilken ökade kostnad, enär den kom att drabba konsumenten, icke kunde annorledes anses, än såsom indirekt, men ganska tryckande beskattning. Utskottets afdelning hade ansett frågan ungefär på detta sätt, och jemwäl uti premißerne till sitt utlåtande, wida bestämdare, än Utskottet, uttryckt sina skäl och en bestämd opinion; men afdelningens förslag kullkastades i Utskottet. Då emedlertid detta förslag närmast öfwerensstämmer med mina åsigter, har jag förskaffat mig en afskrift af inledningen dertill, hwilken jag anhåller att nu få för Hederwärda Ståndet uppläsa.

Hans Jansson uppläste derefter berörde transumt, så lydande: — —, "Wid pröfningen af detta mål,

har hos Utskottet först förekommit, huruwida frågan om stapelstädernes tolagsinkomster, skulle kunna anses wara af "privilegii natur". Utskottet har wäl derwid funnit, att sedan, wid 1809—10 årens Riksdag, framställning blifwit gjord om tolagens indragning till Statswerket, Stats-Utskottet, till hwars behandling frågan war remitterad, uti ett af samtlige Riks-Ständen bifallet Betänkande, yttrat: "att enär tolags-inkomsterne blifwit, genom städernes privilegier och flere tid efter annan utkomne Författningar, städerne tillagde, att dermed besörja wißa behof och utgifter, så borde någon ändring eller rubbning derutinnan icke åga rum;" men alldenstund någon annan tydning af detta Rikets Ständers beslut icke lärer kunna dragas, än att Rikets Ständer ansett tolagen utgöra en förmån, hwilken blifwit försäkrad, icke Wälloſl. Borgare-Ståndet, utan endast Rikets stapelstäder, samt härtill kommer, att berörde slags afgift icke tillkommit genom något af Konung och Rikets Ständer gemensamt widtaget beslut, utan endast finnes grundad på särskilte Kongl. Resolutioner, i följd hwaraf ock det hittills ensamt berott på Kongl. Maj:t att beloppet af tolagen förhöja, minska, eller för wißa waror upphäfwa, så kan, enligt Utskottets tanke, tolagen ej betraktas såsom ett Wälloſl. Borgare-Ståndet tillkommande privilegium af beskaffenhet, som i 114 §. Regeringsformen omförmåles. — Huruwida Tolagen skulle kunna hänföras till Bewillning, hwarom det ensamt beror af Rikets Ständer att besluta, har dernäst utgjort föremål för Utskottets öfwerläggning; och ehuru derwid å ena sidan förekommit, att denna slags afgift icke finnes upptagen bland de i

60 §. Regeringsformen omnämnde Statsintägter af bewillningsnatur, har dock Utskottet, å en annan sida, icke kunnat undgå fästa sin uppmärksamhet å det nära sammanhang, hwaruti tolagen står till tullbewillningen, och den inwerkan densamma på hela tullsystemet medför. Som likwäl Utskot et ser sig förhindradt att från denna synpunkt behandla frågan, eller begära sammanträde med Bewillnings-Utskottet, enär nämnde Utskott förklarat detta ärende icke tillhöra deß befattning, och på sådan grund detsamma från sig förwisat, hwarefter målet, enligt Constitutions-Utskottets beslut, till Ekonomi-Utskottet blifwit öfwerlemnadt, återstår endast för Utskottet, att tillstyrka Rikets Höglofl. Ständer

att, genom underdånig skriflwelse, hos Kongl. Maj:t begära, det Kongl. Maj:t täcktes låta företaga en så beskaffad undersökning, — — — —".

Petter Jönsson från Jönköpings Län: Jag är förekommen af Hans Jansson i hwad jag welat andraga, och delar följaktligen hans åsigter, samt anser premißerne i afdelningens Utlåtande wida bättre och bestämdare, än dem som förekomma i Utskottsbetänkandet. Då erfarenheten wisar, att de inkomster stapelstäderne hemtat af handeln och sjöfarten, och deraf tolagen utgjort hufwudsakligaste beloppet, stundom uppgått till mera än hwad i städerne samma år uttaxerats af hus och borgerlig rörelse, så måste det wäcka farhåga, om rättigheten att bestämma beloppet af berörde inkomster, betraktas såsom af ekonomisk egenskop.

Ola Jeppsson från Blekinge: I det skick frågan hos Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottet förekommit, har Utskottet ansett sig handla warsammast, då det icke uttryckt någon bestämd opinion i det ifrågawarande hänseendet. Grefwe Cronhjelm, som i sin motion grundligast behandlat ämnet, har egentligen icke yrkat annat, än en sådan undersökning, som Utskottet föreslagit; och jag tror, att wi för närwarande icke kunna komma längre, än att bifalla Utlåtandet.

Vice Talmannen Jon Jonsson: Det har af ålder warit Konungen ensam förbehållet, att bestämma tolagens belopp. Denna afgift kan följaktligen lika litet, såsom Borgare-Ståndet förmenat, anses wara af privilegii natur, som den kan betraktas såsom en bewillningsfråga, i hwilken senare händelse Ständerne skulle åga att derom besluta. Jag yrkar alltså att Utlåtandet må utan återremiß bifallas.

Hans Jansson: Jag har icke yrkat återremiß. Men då jag anser det wara farligt att medgifwa, det tolagens bestämmande hörer till ekonomiska lagstiftningen, har jag trott, att Bonde-Ståndet, om än Betänkandet bifalles, borde uttrycka samma opinion som den, hwilken innefattas i Utskotts-afdelningens Utlåtande.

Uppå Talmannens proposition, fann Ståndet för godt, att Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets ifrågawarande Utlåtande bifalla.

Å nyo föredrogs Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets, den 1 och 4 i denna månad på bordet lagde Betänkande N:o 138, i anledning af wäckte motioner om utwidgad sågningsrätt å så wäl skattlagde, som husbehofs sågqwarnar.

Nils Strindlund från Wester-Norrland: Då jag wäckte motion om upphäfwande af det förbud, som lägger ett oskäligt hinder på en friare sågningsrätt, grundade jag mitt yrkande till en stor del på den omständighet, att Rikets Ständer wid sista Riksdag tillåto ägare af Kronoskattehemman, berustade Säterier samt stadsjord af Kronoskatte-natur, att till sig lösa dispositionsrätten öfwer icke allenast den på ägorne befintliga ekeskog, utan äfwen mast- och storwerksträd. Härigenom har naturligtwis den disponibla skogstillgången ökats, men hwartill skulle wäl detta tjena, om jag icke, såsom ägare, får anwända den på det sätt, som för mig är nyttigast. Om jag wore en sådan mißhushållare, att jag på ett enda år wille nedhugga hela min skog till wed, så kunde ingen förwägra mig det; hwarföre skall jag då icke få förädla en öfwerflödig och för mig eljest onyttig sågtimmers-skog? Om detta wore tillåtet, är jag öfwertygad, att skogarne skulle med mera omsorg wårdas. Jag anser Utskottet böra närmare öfwerwäga frågan och yrkar derföre återremiß af Betänkandet.

Per Nilsson från Christianstads Län: Jag instämmer till alla delar i Strindlunds yttrande. Det kan icke annat än wara hårdt för en skogsägare, att wara betagen rättigheten, att af en öfwerflödig skogs-

tillgång så förädla så mycket han anser nödigt och nyttigt, och i stället nödgas att se skogen ruttna neder.

Nils Insulin från Stockholms Län, Olof Olsson från Westerbotten, Erik Persson från Gefleborgs Län, jemte många flere, förenade sig med Strindlund.

Nils Månsson från Malmöhus Län: Jag är destoheldre ense med Strindlund, som uti de 150,000 Rdr, hwilka wid sista Riksdag lemnades till Kongl. Maj:ts disposition, för befrämjande af ekplanteringar, ingingo 13,000 Rdr, såsom lösen för Kronoskattehemmansägares dispositionsrätt öfwer ekskogen, samt befrielse från skyldigheten att mast- och storwerksträd till Kronan hembjuda.

Betänkandet, med de derwid gjorde anmärkningar, blef derefter, på Talmannens proposition, till Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottet återremitteradt.

Widare förekom i ordningen Stats-Utskottets, sedan den 1 och 4 i denna månad på bordet hwilande Utlåtande N:o 355, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition, angående medel för undsättningar wid inträffande swårare mißwäxtår.

Anders Mårtensson och Sven Jonsson från Jemtland åberopade ett anförande, så lydande:

Det ämne, som innehålles i Utskottets förewarande Betänkande, är af sådan wigt för wårt land, som så ofta warit utsatt för olyckor af felslagne skördar, att wi böra anwända all omsorg, för att gifwa åt frågan den behandling, som den förtjenar; och hwad wi, för wår del, funnit anmärkningswärdt emot Betänkandet, utbedja wi oß derföre att få för Ståndet framlägga.

Utskottet, som funnit, hwad som för öfrigt war ganska lätt att inse, att nemligen innan nästa Riksdag endast 500,000 Rdr kunna påräknas att influta af det förra Spanmåls-kreditivet, och att, wid inträffande mera allmänna och swårare mißwäxter, denna summa icke torde bliswa tillräcklig, ej en gång för de mest behöfwandes undsättning, har, för att fylla bristen, bemäktigat sig Bewillnings-Utskottets förslag, om en oföränderlig tull å inkommande spanmål, och förwändt det samma efter sine åsigter. Bewillnings-Utskottets berörde Betänkande innehåller nemligen tillstyrkan till Rikets Stånder, att till Kongl. Maj:ts disposition öfwerlemna hwad tullen för inkommande utländsk spanmål inbringar, att endast och framför andra medel anwändas till understöd i de orter af landet som, hårdast tryckte af mißwäxt, i öfrigt befinnas wara i högsta behof af undsättning. Detta tillstyrkande åsyftar klarligen, att den tillfälliga inkomsten genom spanmåls-tullen skulle kunna anwändas såsom gåfwor åt de mest behöfwande och derigenom bereda dem någon godtgörelse för det högre pris å säd under mißwäxtår, som en oföränderligen bestående tull skulle förorsaka. Denna ädla affigt har nu Stats-

Utskottet welat tillintetgöra; och den osäkra inkomsten af spanmåls-tullen, hwarmed Bewillnings-Utskottet billigtwis ämnat, att för nödlidande mildra werkan af en sådan tulls oföränderlighet, har nu Stats-Utskottet sökt att göra till ett creditiv, att anwända till understöd emot återbetalning. På denna omständighet, som kunde blifwa högst menlig för wåra fattiga Bröder, ha wi först welat fästa Ståndets uppmärksamhet.

Hwad härefter widkommer frågan om det ytterligare anslag, som, intilldeß tillräckliga medel genom spanmåls-tullen inginge, skulle behöfwas till undsättningar wid inträffande swårare mißwäxter, så har Stats-Utskottet tillstyrkt, att, i afwaktan på inflytande spanmåls-tullen och emot ersättning genom den samma, ett så kalladt förskotts-creditiv må uppå Riksgälds-Contoret anwisas till ett belopp, swarande mot tullen å från utrikes orter inkommande 100,000 tunnor Råg, 100,000 tunnor Korn och 50,000 tunnor Hafre. Denna tull swarar wäl, enligt Bewillnings-Utskottets förslag, riktigt nog emot den tillökning af 400,000 Rdr, som Kongl. Maj:t åskat; men Utskottets tillstyrkande hwilar på följande frågor: 1:o om Rikets Stånder godkänna Bewillnings-Utskottets förslag om en oföränderlig spanmåls-tull; 2:o om de antaga de af Bewillnings-Utskottet föreslagne tullbelopp, samt 3:o om, i händelse Rikets Stånder hos Kongl. Maj:t göra underdånig anhållan om bestämmande af en oföränderlig spanmåls-tull, Kongl. Maj:t will, eller, med minne af hwad wid behandlingen af

Kongl. Maj:ts förslag till Lag för Banken sig tilldragit, kan bifalla en sådan anhållan.

Wid sådant förhållande, synes Utskottet helt enkelt hafwa bordt tillstyrka den af Kongl. Maj:t åskade tillökning af 400,000 Rdr, i spanmåls-creditivet, och wi yrka derföre återremiß å Betänkandet, samt att ett sådant creditiv må bewiljas, för att, på euahanda willkor, som det äldre creditivet, anwändas till understöd för behöfwande under mißwäxtår, sedan hwad af sistnämnde creditiv influtit, i första rummet för ändamålet åter utgått.

Anders Mårtensson, från södra Jemtland. Sven Jonsson, från Herjeådalens Fögderi.

Erik Persson från Gefleborgs Län: Då jag anmälde mig att tala, war det endast i ändamål, att begära, det pröfningen af förewarande Betänkande må uppskjutas, intilldeß frågan om tullbewillningen warder slutligen afgjord, helst på utgången af Utskottets tillstyrkande, om utsättandet af en wiß och oföränderlig spanmåls-tull berodde, huruwida på den wägen uppkomme någon tillgång på medel till nödlidandes understöd i mißwäxtår.

Anders Danielson från Elfsborgs Län uppläste följande anförande:

„Jag kan icke underlåta, att fästa uppmärksamheten på det stora mißtag, som ligger till grund för detta Betänkande, nemligen: undsättnings-anstalternes beroende af Regeringen. Det är

hög tid att Swenska Folket åter försätter sig utur detta beroende, och att å ena sidan spanmålshandeln såsom näringsgren, försättes i den frihet och säkerhet, den bör åtnjuta, samt å andra sidan werkligt nödlidande skyddas genom locala och menskliga fattiglagar. Emellan ytterligheten af brödlöshet och ytterligheten af spanmålshandelns undanhållna lager, står wißerligen wid inträffande mißwäxtår, en claß jordbrukare, som behöfwa utsädes-spanmål, men det inses lätt, att deßa äro, om de rätt förstå sitt intreße, mer belåtna att sjelfwe förena sig om upphandlingen af den säd, som paßar för deras jord och som de kunna få för billigaste köpet, än att i Kronans Magaziner eller af deß privilegierade mißwäxt-leverantörer emottaga, till priser, som skola betäcka de administrativa öfwerkostnaderne, för en wara, som oftast icke är tjenlig till utsäde. Det är ej besynnerligt, att 1815 års Allmänna Magazins-system, åsyftande att underlätta jordbrukarens qwarhållande i grundskatternes jernhårda band, och derföre erbjudande honom lån och undsättningar, som han sjelf fick i privat betalningswäg eller bewillningswäg offentligen återbetala, åfwen sökte att inskränka all hans enskilta omtanka till transactionerne i den fosterländska werkningskretsen emellan Gården, Krono-Magazinet och Fögderiet; men det utarmade Swerige har affastat sig denna kronoboja, och deß wäckta, deß arbetande och tänkande folk, måste wäl en gång besluta sig, att åfwen afskudda sig den olyckliga nödwändigheten att se de sig frie troende Medborgares medborgare tigga Nåden om bröder. Att det icke är nyttigt, weta wi alla, och att det ej behöfwes, kan lätt bewisas, om man er-

känner, att de enskildta bidragen, localt anwände, måste med större kraft werka till ändamålet, än Statens centrala förwaltningsbestyr förmår. Jag säger äfwen uppriktigt, att det smärtar mig att se den omoraliska syftning, man sökt gifwa åt deßa Statens dyra, föga controllerade och oftast illa administrerade undsättnings-anstalter, då man i offentliga tal, embetsberättelser m. m., sökt gifwa dem utseendet af ett Kongl. Nådebröd, fastän rundt betaldt af det skattdragande folket; och då jag sett den uselhet man lemnat ohjelpt bakom den skrytsamma förlåten, har jag ödmjukt tackat den försyn, som i sin tysta werksamhet lemnat det kraftigaste undsättningsmedlet i enskilta omtankan och wälgörenheten. Jag är således, jag måste wara, en af öfwertygelse ifrig motståndare emot ett system, som skulle lemna en betydlig Statsinkomst till en onyttig och ändamålslös disposition och bibehålla Regeringens inblandande i folkets enskildta bestyr. Är det nödigt att låta Regeringen utdela sina gracer i spanmål, må man då anslå åt det höga nitet för folkets magar en ungefär lika summa man gifwit: den, t. ex., åt wetenskaper, konster och folkunderwisningen tillsamman; men måtte wi göra ett slut på detta kostsamma sätt, att dölja den oförsigtighet, egennytta eller wårdslöshet, som i somliga Län wålla förluster för somliga skattdragande af mer än hälften af undsättningsbeloppen, under det att man i andra knappt finner några restantier eller afskrifningar. — Det är en wid twå föregående Riksdagar förtjenstfullt wisad sanning, att ett undsättningscreditiv i Regeringens hand på 100,000 Rdr lika mycket förstör eller hotar den enskildta spanmålshan-

deln, som om det wore många millioner. I de mest behöfwande norra orterne, t. ex., finnes ingen stapelstad, hwars spanmåls-handlande icke skulle afskräckas från alla företag, om Regeringen i hast kunde ditsända 20 à 30,000 tunnor Korn, för att säljas till ett underpris, hwars skillnad de skattdragande betala; och likwäl kunna deßa norra orter, med den tidiga winter, som der hindrar höstransporter med årets skörd från sydliga provinserne, aldrig wara betryggade för behofwet, om ej en jemn enskild spanmålshandel der finnes ordnad, så betydlig att deß läger, samfäldt med Brukens och de större Sågwerksägarnes, utgör omkring 2 års behof. Likaså, ehuru i mindre mon, är wådan den samma för andra orter, der spanmåls-upplag böra finnas, i och för en oafbruten enskild spanmåls-handel; och böra wi då icke beslutа oß att upphöra med hela detta creditivet.

Hafwa wi ej sett hwilka enorma förluster Stats-Werket haft på det samma, emellan hwarje Riksdag? det är kändt, att sedan år 1818, hafwa Magazinsanstalterne och undsättningswäsendet kostat Riket omkring 5,000,000 Rdr, och jag frågar? hwad nytta hafwa wi deraf haft? bör sådant icke förmå oß, att nu afsluta denna kostsamma räkning. Jag anhåller om återremiß och jag uppmanar Utskottet att tillstyrka Riks-Ständen, i anledning af den Kongl. Propositionen angående medel för undsättningar wid inträffande mißwäxter, att hos Kongl. Maj:t anmåla, det Rikets Ständer icke längre anse sig böra anslå något creditiv för sagde ändamål; att de funnit de förluster, som genom Statens undsättningar ådragits de

skattdragande claßerne, wara allt för stora, för att swara mot den ringa nytta, anslagen medfört; att Rikets Ständer, som äro öfwertygade, att den enskildta omtankan, samt den hos Rikets innebyggare kända wälgörenhet och deltagandet skola wida bättre förekomma de enskildta lidanden, som det tillfälliga mißwäxtåret kunde medföra, deßutom befara, att den enskildta spanmålshandeln hindras och hotas af all administrativ täflan, och anse, att, wid sådane olyckliga tillfällen, är det likwäl denna handel, som kraftigast afwänder allmänna locala behof och den werkliga hungersnöden. Rikets Ständer anse sig sålunda endast böra uttrycka den önskan, att Eders Maj:t wille anbefalla Deß Stats-Råd, att låta utarbeta förslag till ändamålsenliga fattig-lagar, för att wid nästa Riksdag framläggas till Rikets Ständers pröfning och antagande.

I sammanhang härmed föreslår jag, att, i afwaktan på den, här af mig yrkade Kongl. Propositionen angående fattig-wäsendet, Rikets Ständer, för att lemna Kongl. Maj:t ett enskildt tillfälle, att wid utomordentliga mißwäxter bidraga till de mest behöfwandes hjelp, i de orter, der werklig hungersnöd är att befara, måtte anbefalla Riksgälds-Contoret, att intill nästa Riksdag utbetala 150,000 Rdr banco, till Hans Maj:t Konungens disposition för detta ändamål.

Secreteraren utbad sig, att få fästa Ståndets uppmärksamhet derpå, att frågan om Tullbewillningen kunde komma under votering i förstärkt Stats-Ut-

skott; och alt, om Ståndet emedlertid uppskjöt behandlingen af förewarande Betänkande samt derefter funne sig föranlåtet, att återremittera detsamma, så komme uppskofwet att förorsaka en i sig sjelf onödig tidsutdrägt. Secreteraren ansåg derföre lämpligare och till tidens winnande, bäst, att Betänkandet nu återremitterades, på grund af de anmärkningar som deremot äro eller blifwa framställda.

Bengt Gudmundsson från Hallands, Jöns Jönsson och Thomas Nilsson från Christianstads, Anders Eriksson och Erik Hansson från Örebro, Per Eriksson och Bengt Eriksson från Wermlands, samt Tufve Månsson från Malmöhus Län förenade sig med Anders Danielson.

Nils Strindlund från Wester-Norrland: Jag kan icke ingå på Anders Danielsons framställning. Många års erfarenhet hafwa wisat oumbärligheten af undsättnings-creditiv. Jag påminner mig ännu, att, utan denna utwäg, skulle en stor del af Skaraborgs Läns innewånare, efter 1826 års mißwäxt, hafwa omkommit af hungersnöd. Den skildring af detta Läns belägenhet, som sedermera, wid 1829 års Riksdag, framställdes, wäckte representationens medömkan och en ansenlig eftergift bewiljades, såsom oundwiklig för prowinsens bestånd. Samma förhållande har sedermera inträffat i flere orter; och om icke Regeringen, wid sådane händelser, är satt i tillfälle att räcka en hjelpsam hand, skulle många dö af hunger. Ett, med Anders Danielsons förslag likartadt projekt framställdes af Borgare-Ståndets Ledamöter uti

Utskottet; men de blefwo derom med rätta ensamme. Man kan mindre undra på att sådane åsigter finnas hos ett Stånd, som är det minst beskattade och följaktligen det lyckligaste i samhället; men jag hade trott, att Anders Danielson, som noga känner allmogens bekymmer och swårighet att draga sig fram, samt den werkliga uselhet som råder under mißwäxtår, helst han sjelf lagt hand wid utdelningen af undsättningsspanmål i hemorten, efter mißwexten år 1826, icke skulle hafwa framställt ett förslag, som åsyftar, att afskära Regeringen utwägen att hjelpa, der hjelp werkligen behöfwes. Hwar och en måste finna, att allmogen i sådan händelse skulle blifwa sämst belåten. Man wet icke huru snart en sådan hjelp kan tarfwas, och till och med i år har årswäxten icke öfwer allt warit gynnande. Utskottet har, såsom ett wilkor för deß tillstyrkande, förutsatt, att en fri tull på inkommande spanmål warder bestämd. Ingenting kan ej heller wara rättwisare. Wåra fabrikanter tillåtas att nästan tullfritt införa råämnen, men något oumbärligare råämne, än spanmål i mißwäxtår, finnes wäl icke. Endast, för att afwakta beslutet i fråga om Tullbewillningen och deraf inhämta hwad inkomst af spanmålstullen må blifwa att påräkna, föranlåtes jag att medgifwa återremiß af Betänkandet, hwilkets bifallande jag eljest owilkorligen hade yrkat.

Med Strindlund förenade sig Anders Pålsson och Petter Jönsson från Jönköpings Län, Nils Eriksson, Erik Eriksson och Erik Persson från Gefleborgs Län, Johan Olof Dahlberg och Erik Svanberg från Wester-Norrland, Per Henriksson

och Olof Olsson från Westerbotten, Petter Persson från Calmar Län, m. fl.

Hans Jansson från Elfsborgs Län: Det är wißerligen Statens både rättighet och pligt, att wårda sig om deß wanlottade medlemmar; men jag kan icke godkänna det sätt, hwarpå denna del af Administrationen hittills utöfwats, ty derigenom har undsättningen blifwit dyrare, än om den öfwerlemnats åt den enskilda spekulationen. Jag anser det icke wara tienligt, att borttaga Creditivet förrän Fattiglagar stiftas, af den beskaffenhet, som Anders Danielson föreslagit; men jag önskar, som sagdt är, att undsättningen kunde tillwägabringas, utan Statens mellankomst.

Ola Jeppsson från Blekinge: Jag skulle gerna understödja Anders Danielsons förslag, om jag ansåg möjligt, att Staten kunde skiljas från befattningen med undsättningsanstalterne, ty jag har funnit, att ett rättwist förhållande icke alltid derwid ägt rum. Sålunda måste i min hemort de, hwilka år 1827 undfick undsättning i Maji månad, återbetala densamma i September månad samma år, om än bondens sista ko derföre medtogs, hwaremot wid sista Riksdag innewånare i andra Län finge eftergift och afskrifning för deras skulder. Häraf är uppenbart, att Staten gjort förlust på undsättningarne, synnerligast i anseende till wißa Län. Men mißwäxter hafwa de sednare åren härjat i åtskillige prowinser. Deße skulle, utan undsättning, hafwa warit alldeles

förlorade

förlorade och blottställde för den rysligaste hungersnöd. Detsamma kan när som helst inträffa på andra ställen. Den enskilda wälgörenheten är wißerligen bra, men den är icke något säkert att bygga på; och så länge andra ändamålsenliga anstalter icke hunnit widtagas till de nödlidandes hjelp, måste Creditivet fortfara och bewiljas till ett sådant belopp, att det motswarar ändamålet.

Jacob Kihlblom från Södermanlands Län: Jag instämmer med Anders Danielson och tror, att om Staten skiljes från omsorgen med undsättningar i mißwextår, skulle de nödlidande bispringas af den enskilta industrien. Landtmannen skulle åfwen derigenom beredas ett lättare tillfälle, att i goda år få afsätta sin spanmål och återköpa den i de swårare, till ömsesidig bätnad för både honom och köpmannen. Såsom exempel på olägenheterne af Statens undsättningsåtgärder, will jag anföra, att år 1819 påbystes af Landshöfdinge-Embetet i Södermanlands Län, att Allmänheten kunde erhålla fröbart undsättningskorn; men den sålunda undfångne spanmålen befanns sedan icke fröbar, utan beredde Länet en ytterligare mißwäxt.

Johan Bengtsson från Wester-No..land: Jag är ense med Strindlund och anser icke möjligt för den mindre bemedlade att, i mißwäxtår, uppehålla sig, utan understöd från Statens sida. Wäl kunde Anders Danielsons förslag bidraga dertill, att förmögne handlande försågo sig med spanmålsupplag; men i de

Norra prowinserne finnas icke sådane handlande, att de åga tillräcklig styrka, först att låta spanmålen förwaras i magazinet tills behofwet inträffade och sedermera att utlemna den på kredit, samt kanske länge nog få wänta på betalningen. Under de swåra misswäxtåren i Norrland hafwa städernes handlande och åfwen förmögnare bönder inköpt den spanmål, som dit ankommit. De hafwa måst borga ut densamma, och fordringarne derföre äro ännu till en del oguldne. Derest, wid sådant förhållande, Undsättnings-Creditivet upphörde, huru skulle då den fattige i nödens stund berga sig? Ena tredjedelen af deße orters befolkning skulle då swälta ihjäl, ty den öfriga delen måktade icke att underhålla både dem och sig sjelfwa.

Anders Danielson: Jag har, ty wärr, flere fattige att representera, än både Strindlund och Johan Bengtsson; och mitt hjerta klappar lika warmt för likars nöd, som deras; men jag har warit wittne till den oreda och den oråttwisa, som åtföljt nuwarande administrationssättet wid undsättningsspanmålens fördelande. Den kommer icke alltid de mest behöfwande till godo. Sjelfwa den befattning, jag en gång bestridt i detta hänseende, har gjort att jag kommit närmare underfund med detta förhållande; och de samtal jag sedan haft med kunnige och rättrådige personer af flere samhällsklaßer, hafwa stadgat min öfwertygelse, att Regeringens disposition af en million Rdr för ifrågawarande ändamål, betager all utweckling af den enskilta industrien i detta afseende. Undsättningsanstalterne hafwa sedan år 1818 kostat Staten icke mindre än fem millioner Rdr. Jag

finner wål att förändringen icke kan ske genast, och jag har derföre ej heller welat lemna Regeringen utan medel att hjelpa; men jag har welat antyda, huru saken i framtiden kunde ställas, om wi med lugn tänka derpå och Regeringen går oß till mötes med goda förslag.

Olof Olsson från Wermland: Då jag i minnet återkallar de swåra mißwäxterne åren 1826 och 1830, och tillika besinnar, hurusom mångfalldige, utan Statens understöd, då skulle hafwa swultit ihjäl; så kan jag icke annat än förena mig i Strindlunds yttrande.

Lars Larsson från Elfsborgs Län: För min enskilta del måste jag bekänna, att jag ansett Statens inblandande i undsättningarne wid förefallande mißwäxtår mindre lämpligt. Jag har dock funnit denna olägenhet icke kunna afhjelpas, med mindre än att andra utwägar widtagas, för beredande af spanmålsupplag till den nödlidandes understöd och befrielse från prejerier i behofwets stund; och jag wäckte af sådan anledning, i början af Riksdagen, en motion rörande detta ämne. Den mötte icke bifall och min åsigt lärer således hafwa warit oriktig och förfelad. Ämnet är emedlertid af den wigt, att det icke bör lättsinnigt behandlas. Magen är den wärsta borgenär och efterskänker icke något, då han är i behof. Ehuru, såsom jag redan nämnt, Statens befattning med undsättningsanstalterne torde wara mindre lämplig, är den dock nu mera, sedan långre tid, en praxis; och det skulle wara farligt, att, utan något surrogat,

borttaga detta, det fattiga folkets enda skydd emot prejeri och hungersnöd; och jag skulle ömka dem, hwilka hade bidragit till ett annat beslut. Ehuru oriktigt det nuwarande förhållandet än må wara, är det likwäl ett ibland de swåraste att förändra. Man måste derwid förfara med warsamhet och så, att det som sättes i stället, swarar mot ändamålet, ty, då nöden inträffar, måste den fattige underkasta sig hwilka wilkor som helst, eller ock tillgripa orätta och olofliga medel, för att bibehålla sin existens. Efter 1826 års mißwäxt, såg jag, hurusom de nödlidande, i brist af erforderlig säkerhet för återbetalningen, woro utestängde från all hjelp, intilldeß Staten, mot gemensam garanti af församlingarne, lemnade dem lån; hwarefter enskilde uthjödo spanmål till bättre pris, än den förut kunnat erhållas. Orsaken till förlägenheten låg här således icke uti bristande tillgång på spanmål; men den enskilde war icke i tillfälle att lemna sådant betalningsanstånd, som Staten. Ehuru förluster häraf stundom uppkomma, böra de dock mera sällan inträffa, om ändamålsenliga åtgärder widtagas. För öfrigt har jag ej något att inwända emot Anders Danielsons förslag, synnerligast som han medgifwit, att Creditiv må fortfara. Bestämmandet af en fix tull på spanmål och Statens skiljande från befattningen med undsättnings-anstalterne, skulle, efter min tanka, undanrödja större delen af de hinder, som nu afhålla den enskilda industrien från företaget, att i swår tid lemna sina nödställde likar erforderlig hjelp.

Johan Jacob Rutberg från Norrbotten: Det är allmänt kändt, att åtskillige provincer, serdeles de

Norra Länen, warit hemsökte af swåra och på hwarannan följande mißwäxtår. Deße orter, skulle warit förlorade, utan Statens hjelp, och denna hade icke kunnat ersättas genom enskildas spekulationer, ty köpmännen hafwa icke förmåga, att förse sig med det upplag af spanmål, som för sådane tillfällen erfordras. Jag anser derföre ett fortfarande creditiv nödwändigt samt yrkar bifall till den Kongl. Propositionen.

Strindlund: Lika litet som den röfwade blifwer hulpen af Presten, lika litet blir den nödlidande hulpen af Köpmannen. Wore jag köpman, så kunde jag icke drifwa någon för min näring fördelaktigare sats, än att de fattiges bispringande i mißwäxtår borde öfwerlemnas endast åt den enskilda industrien, i handelswåg; ty jag hade då tillfälle att på deras bekostnad winna huru mycket jag sjelf behagade på min wara. Wi äro dock icke hitkomne, för att befordra ett så skamligt borgare-intreße, eller för att beröfwa dem, som hungra, deras enda hjelp i nöden; utan wi äro här för att tillse, det Statsmachinen bibehåller jemnwigt i alla deß delar och så widt ske kan, går sin jemna gång. Om wi nu borttaga medlen för bibehållande af denna jemnwigt, måste det hela ramla; och wi skola då försent inse, huru illa wi handlat.

Erik Olsson, Lars Olsson och Daniel Danielsson från Örebro Län samt Gustaf Gustafsson från Södermanland instämde i Strindlunds yttrande.

Nils Insulin från Stockholms Län: Ehuru Anders Danielsons förslag i framtiden må hända

kan blifwa anwåndbart och nyttigt, år dock den af Strindlund framställde målning sann, och jag yrkar derföre, att creditivet må bibehållas. Enskilde kunna icke bispringa, utan i beräkning på winst, hwilket åter icke år förhållandet med Staten.

Anders Mårtensson från Jemtland: Jag år åfwen ense med Strindlund. I Jemtland år det långt till närmaste sjöstad, och de handlande, som finnas i Östersund, måkta icke att hålla spanmålsupplag.

Anders Nilsson från Malmöhus Län förenade sig med Anders Danielson.

Johan Petter Jansson från Stockholms Län yttrade sig wara ense med Strindlund och Johan Bengtsson, samt ansåg bibehållande af creditivet för närwarande wara det enda medlet att bereda de fattige en såker undsättning i swårare mißwåxtår.

Discußionen war nu slutad; och beslöt Ståndet, på Talmannens proposition, att Betänkandet, jemte de derwid gjorde skriftliga och muntliga anmärkningar till Stats-Utskottet återremittera.

Föredrogos å nyo Stats- samt Allmänna Beswårs- och Ekonomi-Utskottens, sedan den 1 och 4 i denna månad på bordet hwilande ytterligare Utlåtande N:o 40, rörande dels upphörande af Postförings-skyldigheten, dels lindring i samma onus.

Anders Danielson från Elfsborgs Län: I afwaktan derpå, att till nästa Riksdag från Regeringen inkommer ett förslag till beredande deraf att Postföringen må kunna genom diligenserne bestridas; tror jag att wi för närwarande böra inskränka oß endast dertill, att, med 2 ß. banco milen, öka post-skjuts-legan i allmänhet, samt att befria wederbörande från beswäret, att, utan ersättning skjutsa Post-inspectorerne, under deras Embetsresor; och får jag anhålla om proposition till bifall af denna min framställning.

Häruti hördes Ståndet i allmänhet instämma.

Johan Petter Jansson från Stockholms Län: De andra Ständen hafwa, såsom skäl till afslag på yrkandet af en högre post-skjuts-lega, anfört, att post-skjutsen wore minst öfwerklagad. Wi känna emedlertid något hwar det tryckande i detta onus; och då Postwerket tillskyndar Staten en betydlig årlig inkomst, är det obilligt att postförarne i frågan om skjutslegan skola wara mera wanlottade, än andre skjutsande. Jag förenar mig emedlertid med Anders Danielson.

Johannes Andersson från Upsala Län: Jag kan icke inse, hwarföre post-skjuts-legan icke bör wara lika hög, som den för gästgifweri-skjutsen. Detta är så mycket billigare, som post-bönderne i sednare tider öfwerhopats af lös-wäskor och tidnings-packor.

Johannes Svensson från Jönköpings Län: Jag är desto heldre ense med Anders Danielson, som

jag har mig bekant, att de Post-Directörer torde finnas, hwilka låtsa att göra inspections-resor, och derwid, utan ersättning, låta skjutsa sig af post-bönderne, hwilka i min tanke, icke i något fall dertill warit skyldige. Det är billigt, att ett sådant mißbruk kommer att upphöra.

Anders Brissman från Skaraborgs Län: Jag har så mycket mera anledning att förena mig med Anders Danielson, som jag under Riksdagen, sjelf wäckt motion i deße ämnen.

Lars Hansson från Götheborgs och Bohus Län: Jag har alltid yrkat lika legan för postskjutsen som för Gästgifweri-skjutsen; men wi torde måhända denna gången få åtnöjas med den af Anders Danielson föreslagna förhöjning af 2 ß. banco.

Uppå framstäld proposition, fann Ståndet derefter för godt, att bifalla Betänkandet, med deßa förändringar:

1:o att Post-skjuts-legan i allmänhet] tillökes med 2 ß. banco för milen; och

2:o att Post-inspectorer wid postransakningar, lika med andre tjenstemän, då de resa i Embetsärenden inom deras district, erlägga gästgifware-skjutslega för de hästar, som de begagna;

Och skulle respective Med-Stånden wördsamt och wänligen inbjudas, att i detta beslut sig förena-

Wid förnyad föredragning af Stats- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens ifrån den 2 och 4 i denna månad på bordet hwilande Betänkande N:o 42, i anledning af wäckt motion om rättighet för skogsinnehafware, som ej tillika disponera betet å marken, att för skogswäxtens befrämjande wexelwis uppfreda och inhägna minst en tiondedel af skogsmarkens hela widd; ingaf Erik Persson från Gefleborgs Län följande anförande:

"Stats- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskotten hafwa, uti deras Betänkande N:o 42, tillstyrkt Rikets Ständer, att hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det förordnas måtte, att den, som disponerar recognitions-skog, under det betet derå af annan begagnas, må, ehwad skogen är till skatte köpt eller ej, ega rättighet att, till ny skogs uppfredande, en tiondedel af skogens hela område, i sender, inhägna. — Utskotten, hwilka ansett förslaget såsom ett medel till skogs-hushållningens befrämjande, hafwa förmenat att något hinder derföre icke mött, enär den mullbetes-rättighet, som i deßa skogars områden af wiße jordägare eller boställs-innehafware utöfwas, och hwarwid de genom Kongl. Kungörelsen den 4 Februari 1811 blifwit bibehållna, endast skall grunda sig på gammalt bruk, deruti Kongl. Maj:t och Rikets Ständer skulle wara obetaget, att göra en inskränkning, af så ringa betydenhet. — Jag för min del kan icke gilla hwarken Utskottens förslag, eller deß motiver.

Wid uppmärksamt genomläsande af Kongl. Kungörelsen den 4 Februari 1811, angående anwåndan-

det af de till Bergwerken och Bruken upplåtne recognitions-skogar, inhemtas att den betes-rättighet, hwarom nu är fråga, ansetts lika helig och okränkbar, som Bergwerkens rätt, att fortfarande begagna den, för deras bestånd nödige, recognitions-skog, alldenstund författningen föreskriwer, dels att wederbörande åfwen framgent skulle wid betesrättigheten bibehållas, dels att, wid de undersökningar, som komma att ske, för utrönande af den skogs-tillgång, som wore nödig för Brukens behof, sådan betesrätt skulle tagas i beräkning. Häraf följer att Bergwerkens nödiga skogs-tillgång icke kan anses minskas genom betes-rättighetens utöfwande; åfwensom att den af Utskotten föreslagne inskränkning innebär ett orättwist och wådligt ingrepp i enskildas lagliga rättigheter. — Jag kallar ifrågawarande betesrätt laglig; ty, utan att wilja ingå i en widlyftig undersökning, om deß första tillkomst, hwarwid måhända skulle kunna utredas, att den warit och är lika nödwändig, för de hemmans bestånd, hwilka densamma utöfwa, som sjelfwa skogen för Bruken, samt att den till åfwentyrs jemwäl blifwit tagen i beräkning wid skattläggningar; så hafwa wederbörande en gång för alla, af Konung och Ständer, blifwit försäkrade, att derwid oförkränkt bibehållas. Ett sådant löfte bör wara nog, för att betrygga hwarje Medborgares säkerhet. Att inskränka den sålunda försäkrade rättigheten till någon del, är följaktligen lika orättwist, som att alldeles upphäfwa densamma; och då Utskotten haft den aktning för ingångne kontrakter, att den föreslagna åtgärden ansetts icke kunna tillämpas, der sådane ännu finnas wara gällande; så måste man förundra sig

öfwer att den Kongl. Stadgan icke blifwit lika respekterad. — Rättigheten för skogs-disponenten att inhägna en tiondedel år deßutom icke af så ringa betydenhet, som Utskotten synas hafwa föreställt sig, enär den inhägnade delen kunde utgöra om icke den enda till bete tjenliga marken, åtminstone den bästa delen deraf. I min hemort, der ett sådant förhållande med betes-rättigheten ofta förekommer, skulle den åsyftade inskränkningen förorsaka ganska kännbara olägenheter; och jag skulle ådraga mig mine Committenters billiga mißnöje, om jag underlåt att så widt i min förmåga står, motarbeta den föreslagna åtgärden.

Jag hoppas att jag anfört nog, för att wisa det Utskotten stödt deras beslut på oriktiga och högst oråttwisa grunder. Jag yrkar derföre att Betänkandet må helt och hållet afslås; och jag förmodar att det Hederwärda Ståndet icke skall tweka att bifalla detta mitt påstående.

Erik Persson,

från Gefleborgs Län.

Härmed förena wi oß:

Nils Ersson och Erik Ersson från sammma Län.

Häruti instämde Anders Andersson från Skaraborgs Län; och blef Betänkandet, uppå Talmannens derom framställde proposition, af Ståndet afslaget.

Föredrogs ånyo och lades till handlingarne Constitutions-Utskottets den 4 i denna månad på bordet lagde Memorial N:o 57, i anledning af Borgare-Ståndets återremiß på Memorialet N:o 39, med föreslaget tillägg wid 28 §. Regeringsformen.

Till ytterligare handläggning anmäldes, men lades ytterligare på bordet Bewillnings-Utskottets Utlåtande N:o 45, i anledning af gjorde anmärkningar wid Betänkandet N:o 29, angående Stora Sjötulls-Bewillningen.

Från Utskotten hade ankommit och lades nu på bordet följande Memorial och Betänkanden:

Constitututions-Utskottets

N:o 59, i anledning af återremiß af Memorialet N:o 41 med Grundlags-ändrings-förslag, åsyftande Riksdags-förhandlingarnes ordentligare gång;

N:o 60, till Borgare-Ståndet, angående deß återremiß på Memorialet N:o 42, med föreslaget tillägg i 99 §. Regerings-Formen;

N:o 61, angående Bonde-Ståndets återremiß på Memorialet N:o 43, med föreslaget tillägg wid 38 §. Riksdags-Ordningen;

N:o 62, till Preste-Ståndet om deß yttrande i frågan om behörigt Utskott för upptagande af motioner, angående Riksdagens prorogation;

N:o 63, till Ridderskapet och Adeln samt Borgare-Ståndet, i anledning af deß återremißer på Memorialet N:o 46; och

N:o 64, till Ridderskapet och Adeln samt Borgare-Ståndet, i anledning af återremißerne på Memorialet N:o 47.

Lag-Utskottets:

N:o 166, öfwer gjorde anmärkningar wid Utskottets Betänkande N:o 118, i anledning af wäckta motioner, om ändringar i Kongl. Förordningen, angående inteckning i fast egendom, den 13 Juli 1818, äfwensom öfwer de i sammanhang med återremißen af detta Betänkande framställda förslag till ändring af 4 Cap. 4 §. Jorda-Balken m. m.;

N:o 167, öfwer gjorde anmärkningar wid Utskottets Betänkande N:o 121, i anledning af wäckta motioner om meddelande af wißa föreskrifter, rörande lagfart;

168, öfwer gjorda anmärkningar wid Utskottets Betänkande N:o 122, i anledning af wäckta motioner, angående förändring i wißa delar af nuwarande lagstadganden om giftorätt och arfsrätt m. m.;

N:o 169, öfwer gjorda anmärkningar wid Utskottets Betänkande N:o 128, i anledning af wäckta motioner, om utsträckande af Testamentsfriheten och af rättigheten, att genom gåfwa uppläta fast egendom, samt om ändring i hwad nu stadgadt är, dels rörande grunden för bestämmande af wederlag för

afhänd arfwejord, dels ock, angående bördsrätt och lösningsrätt i stad m. m.;

N:o 170, öfwer gjorde anmärkningar wid Utskottets Betänkande N:o 126, i anledning af Riksdagsfullmäktigen Johan Erikssons från Stora Kopparbergs Län motion, om förtydligande af eller tillägg till 2 §. i 16 Cap. Ärfda-Balken;

N:o 171, öfwer gjorda anmärkningar emot Utskottets Betänkande N:o 133, i anledning af wäckt motion, om inskränkning i Allmän åklagares rätt att anställa åtal å wißa brott.

N:o 172, med förslag till sammanjemnkning af de inom Riks-Stånden fattade beslut, wid förehafwande af Utskottets Utlåtande N:o 134, i anledning af gjorde anmärkningar wid Utskottets Betänkande N:o 42, rörande ändring i nu gällande lag angående behandlingen af frågor om oenighet makar emellan; och

N:o 173, i anledning af erhållen återremiß af Utskottets Betänkande N:o 153, öfwer wäckt motion, att den maka eller far, som saknar andra medel till hustrus och barns försörjande, än sin arbetsförmåga, och icke densamma härtill anwänder, måtte kunna till arbete hos enskild person dömas;

Banko-Utskottets

N:o 67, i anledning af wäckt fråga, att Banken måtte åter komma i åtnjutande af de fördelar af Myntwerket, hwilka af ålder warit Banken förunnade: och

N:o 68, i anledning af Riksdagsfullmäktigen Petter Anderssons från Halland motion, om förhöjdt arfwode för Rikets Ständers Fullmäktige i Banken och Riksgälds-Contoret, samt Ombuden wid Låne-Contoren;

Stats- samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottens

N:o 44, i anledning af wäckt fråga om indragning helt och hållet, eller till någon del, af tjenster wid Skogs- och Jägeri-Staterne;

N:o 45, i fråga om lindring uti den hemmansägarne i Jemtland åliggande roterings- och rustningsskyldighet;

N:o 46, angående sättet för utgörandet af städernes inqwarteringsbeswär, samt en jemnare och rättwisare fördelning deraf; och

N:o 47, i anledning af ett till Rikets Ständers granskning öfwerlemnadt förslag till Inqwarterings-ordning för städerne utom Stockholm.

Uppläste och godkändes från Expeditions-Utskottet ankomne förslag:

dels till §§. i Riksdags-Beslutet, innefattande:

Ingreß till Riksdagsbeslutet, samt §. 1, angående Tacksägelse-addreß rörande Cholera-farsoten; §, angående omröstning om Högsta Domstolens Leda-

möter; samt §, angående val af Justitie Ombudsman och deß Suppleant, samt af Committerade till Tryckfrihetens wård;

dels till följande underdåniga Skrifwelser till Kongl. Maj:t:

N:s 230, 231, 232, 233, 234 och 235, angående werkställde granskningar af Krigs-Akademiens, Kongl. Nummer-Lotteriets, Controllwerkets, Civil-Statens Pensions-Caßas och Arméens Pensions-Caßas räkenskaper; samt af redogörelsen för anslaget till Stockholms stora Barnhus.

Protokollsutdrag öfwer de denne dag fattade beslut, justerades.

Genom ankomne Protocollsutdrag, som uppläsites och lades till handlingarne, underrättades Ståndet, att

Höglofl. Ridderskapet och Adeln,

den 1 December,

Fattat beslut, i afseende på Constitutions-Utskottets Memorial N:o 48; och Bewillnings-Utskottets Memorial N:o 43;

Återremitterat Constitutions-Utskottets Memorial N:o 50 och Lag- samt Ekonomi-Utskottens Betänkande N:o 27; samt

Re-

Remitterat till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts Nådiga proposition, angående låneanslag till återuppbyggande af Staden Wenersborg;

den 4 December,

Godkänt Voteringspropositionerne uti Constitutions-Utskottets Memorial N:o 52; och Stats-Utskottets Memorial N:s 348 och 358;

Bifallit Stats-Utskottets Betänkanden N:s 351 och 352; och Banko-Utskottets Utlåtande N:o 63;

Låtit bero wid Expeditions-Utskottets Memorial N:o 18;

Återremitterat Constitutions-Utskottets Memorial N:o 54 och Lag-Utskottets Betänkande N:o 162;

Lagt till handlingarne: Constitutions-Utskotters Memorial N:s 51 och 53; Stats-Utskottets Memorial N:s 349 och 357; och Banko-Utskottets Betänkande N:o 62; samt

Remitterat till Bewillnings-Utskottet, Grefwe von Fersens, H., motion, om anmodan till Bewillnings-Utskottet, att till Rikets Ständer inkomma med förslag till bestämmande af lämplig tid, då de blifwande Förordningarne, angående Allmänna Bewillningen och Bränwinsbränningen m. m., skola börja att tillämpas; till Banko- och Lag-Utskotten, Grefwe Frölichs, D., motion, med förslag till Lag för inrikes och utrikes wexelrörelsen.

Högwördige Preste-Ståndet,

den 4 December,

Fattat beslut, i afseende på Constitutions-Utskottets Memorial N:s 48, 49, 50, 52 och 54; samt Bewillnings-Utskottets Utlåtande N:o 40;

Godkänt Voteringspropositionen i Stats-Utskottets Memorial N:o 358;

Bifallit: Stats-Utskottets Memorial N:s 322, 323, 324, 325, 344, 345, 346 och 347; Bewillnings-Utskottets Memorial N:s 41 och 42; Banko-Utskottets Betänkande N:o 63; samt Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottets Memorial N:s 135 och 136;

Återremitterat: Lag-Utskottets Betänkande N:o 162, samt Bewillnings-Utskottets Memorial N:o 37 och 38;

Lagt till handlingarne: Constitutions-Utskottets Memorial N:s 51 och 53; Lag-Utskottets Memorial N:o 164; och Bewillnings-Utskottets Utlåtande N:o 44;

Wällofl. Borgare-Ståndet,

den 4 December,

Fattat beslut, i anledning: af Constitutions-Utskottets Memorial N:o 48; Bewillnings-Utskottets Memorial N:s 40 och 43, samt Ekonomi-Utskottets Betänkanden N:s 103 och 135;

Godkänt Constitutions-Utskottets Memorial N:o 49, till grundlagsenlig behandling wid nästa Riksdag; samt Voteringspropositionen i samma Utskotts Memorial N:o 52, jemte det, att den deri framställde inbjudning icke antogs;

Bifallit samma Utskotts Memorial N:o 51, samt Bewillnings-Utskottets Utlåtanden N:s 37, 41, 42 och 44;

Återremitterat Constitutions-Utskottets Memorial N:s 50 och 54;

Lagt till handlingarne samma Utskotts Memorial N:o 53; och

Remitterat till Stats-Utskottet, Kongl. Maj:ts Proposition, angående låne-anslag till återuppbyggande af staden Wenersborg.

Uppå derom gjord anhållan, bewiljade Ståndet ledighet, för att i enskilda ärenden besöka hemorten, åt följande Ledamöter:

från Upsala Län,

Erik Persson, 2 weckor från den 23 December och Anders Johansson, en och en half wecka från den 22 December;

från Stockholms Län,

Johan Petter Jansson, 2 weckor från den 22 December;

från Skaraborgs Län,

Anders Brissman, 3 weckor från den 21 December; Lars Larsson 3 weckor från samma tid;

från Jönköpings Län,

Johannes Andersson 3 weckor från den 22 Dec.;

från Westerås Län,

Anders Andersson, 3 weckor från den 22 December; Erik Norberg, 2 weckor från samma dag;

från Östergöthlands Län,

Botvid Jonsson, från den 22 December till och med den 8 Januari; Olof Olofsson, 3 weckor från den 22 December; Anders Andersson, 3 weckor från samma dag; Anders Nilsson, 3 weckor från den 22 December; och Lars Jönsson, likaledes 3 weckor från den 22 December;

från Stora Kopparbergs Län,

Lars Gezelius, 3 weckor från den 20 December, och Per Jansson, 3 weckor från samma dag;

från Örebro Län,

Anders Eriksson, 3 weckor från den 22 December; och Nils Persson, 2 weckor från samma dag;

från Wermlands Län,

Johannes Olofsson, 3 weckor från den 22 December, och Johan Erik Jansson, 3 weckor från den 21 December;

från Jemtlands Län,

Anders Mårtensson, 3 weckor från den 18 December; Sven Jonsson, från samma dag, med befrielse från att till Riksdagen återwända;

från Christianstads Län,

Per Nilsson, 3 weckor från den 18 December;

från Blekinge Län,

Ola Jeppsson, 3 weckor från den 18 December; och Olof Månsson, 3 weckor från samma tid;

I sammanhang hwarmed Ståndet åfwen utsåg att, uunder tiden, i stället ingå nti

Constitutions-Utskottet:

för Botvid Jonsson, Samuel Jönsson från Öland; för Anders Nilsson, Måns Månsson från Calmar Län; och för Johan Erik Jansson, Petter Ekbom från Skaraborgs Län;

Stats-Utskottet:

för Olof Månsson, Johannes Christoffersson från Kronobergs Län;

Bewillnings-Utskottet:

för Anders Eriksson, Olaus Eriksson från Göthe-borgs och Bohus Län; för Anders Mårtensson, Olof Persson från Stockholms Län, och för Erik Norberg, Gustaf Appelqvist från Blekinge;

Banko-Utskottet:

för Anders Brissman, Johannes Johansson från

Bohus Län; för Anders Andersson, Per Eriksson från Wermland; och, för Erik Persson, Johan Olsson från Stockholms Län;

Allmänna Befwärs- och Ekonomi-Utskottet:

för Lars Larsson, Nils Magnusson från Calmar Län; för Per Nilsson, Lars Larsson från Elfsborgs Län; för Ola Jeppsson, Tufve Månsson från Malmöhus Län; och, för Olof Olsson, Sven Heurlin från Kronobergs Län.

I stället för Hans Jansson från Elfsborgs Län, som den 24 sistlidne November erhållit 3 weckors ledighet, räknad från den 15 i denna månad, förordnades Nils Månsson från Malmöhus Län, att under tiden wara Ledamot i Allmänna Beswärs- och Ekonomi-Utskottet.

Anders Larsson från Upsala Län anmältes wara sjuk; i anledning hwaraf Ståndet utsåg Olof Olsson från Westerbotten, att, så länge Anders Larssons sjukdom fortfor, i hans ställe bitråda Stats-Utskottet.

Ståndets Ledamöter åtskildes kl. 3 e. m.

In fidem

J. J. Bergström.